

Naročnina enaka mesečno 26 Din, za
izposojstvo 40 Din.

Uredništvo

Ljubljana, Kanižova ulica 4. Telefon 1100.
3123, 3124, 3125 in 3126.

Maribor: Aleksandrova cesta 13. Telefon
št. 440.

Čače: Kocanova ul. 2. Telefon 1100.

Rokopisi se ne vračajo. - Oglaš po tarifi.

JUTRO

Upravitelj: Ljubljana, Prešernova ul. 4.
Telefon št. 3123, 3124, 3125, 3126.
Ispravitelj: Ljubljana, Prešernova
ulica 4. Telefon št. 2492.
Podružnica Maribor: Aleksandrova cesta
št. 13. Telefon št. 455.
Podružnica Čače: Kocanova ulica št. 2.
Telefon št. 190.
Računi pri post. ček. zavodih: Ljubljana
št. 11.842; Praha št. 78.180; Wies
Nr. 105.241.

Ljubljana, 13. julija.

Prilateljski francoski narod slavi jutri svoj največji narodni praznik, obletnico zavzetja pariške Bastilje. Praznovanje bo letos imelo malju jubilejni značaj, ker poteče jutri 140 let zgodovinskega dogodka. Zavzetje starodavne ječe sredi Pariza je kot prvi uspeh francoske revolucije postalo simbol upora zatiranih in ponižanih proti socialni tiraniji, nasilstvu in izkoriščanju delovnega ljudstva. S padcem Bastilje, kjer so dolga stoletja trpeli in umirali tudi najboljši sinovi francoskega naroda, se je začelo zmogovito prodiranje ideje svobode, enakosti in bratstva v najširše slove človeštva.

Napočila je nova era francoske revolucije, ki je povzdignila na ščit najelementarnejše pravice narodov, proglasila enakost vseh ljudi in stanov pred zakonom, uvedla versko strpnost in opolodila vso Evropo s težnjo po svobodi, povdarjajoč človečanske pravice posameznika, ne glede na njegovo rojstvo, stan in gmojni položaj. Osvobodila je najprej francoski narod izpod dušnega iga okorelega in pokvarjenega fevdalizma, uničila je privilegije rojstva in omogočila razvoj sposobnosti posameznika do najvišje mere.

Veliki pomen francoske revolucije pa ni ostal omejen samo na Francijo. Reakcionarne sile zaostale Evrope so stavile sicer vse, da zaduše nevarni ogenj, dosegale pa so ravno nasprotno: povzročile so eksplozijo, ki je raznesla požar po vsem tedanjem kulturnem svetu. Svobodni francoski narod je zmogovito odbil vse napade in s svoje strani prešel v napad. Pod zastavami francoske revolucije in med vetri marselez, ob koje zvočih vsakomur za polje kri se danes, je sproščena narodna sila razširila žar svojih svobodnih idej daleč preko političnega in narodnostnega območja francoskega naroda. Široko po Evropi se je razila poročila mlade svobode, neusmiljeno rušitve predsojke, da si uredijo svoje življenje, dejanje in nehanje po novih principih francoske revolucije.

Val zmagonosnega podviga je dosegel tudi našo deželo, v temeljih je omajala tisočletno habsburško nasilje in v kraljestvu lirijski prvič združil v eno državo tri veje jugoslovskega naroda. Tudi po Ljubljani je odmevala zmagonosna marseleza in najodličnejši sinovi našega naroda tiste dobe so stopili v službo ideje, zavedajoč se, da s svojimi svojimi domovini in svojemu ljudstvu. Na žalost je po kratkem štiriletnem svitanju došla zopet temna doba reakcije, ki je komaj osvobodeno Evropo zavila v žalostni mrak pravega srednjeveškega nasilja in zatiranja. V smelem zagonu je na videz propadla misel svobode, enakosti in bratstva, v ljudskih dušah pa je seme pognalo tem močnejše korenine, čim hujši je bil pritisk nazadnjaškega legitimizma svete alijance.

Narodi so spregledovali drug za drugim, si usvajali evangelij francoske revolucije in kjerkoli je došlo do upora, so v vrstah upornikov odmevala gesla francoskih revolucionarjev. Vse stremenje evropskih narodov po osvoboditvi izpod jarma in tlačanstva privilegijiranih slojev temelji v bistvu na človeških pravicah, ki jih je proglasil francoski narod in je s tem tudi drugim narodom podal trdno idejno izhodišče in njihovi borbi za enakopravnost, svobodo, vesti, svobodo dela in svobodo misli.

Sto in štirideset let je poteklo od zavzetja Bastilje in vso to dobo lahko točno zasledujemo razvoj orjaškega boja, ki ima svoj zarodek v prvem podvigu francoskega »tretjega stanu«. Tako je ta dogodek postal simbol borbe za pravice človeštva in ob vsakoletnem pariškem spominskem slavlju utriplo srca vseh svobodnih in svobode želih narodov v hvaležnosti do prvih pionirjev nove ere v zgodovini človeštva. Francoski narod, ki je vedno stal v prvi vrsti te borbe, je svetu izvojeval moderni socialni red in še danes stoji trdno na braniku priporojenih pravic.

Spominjajoč se praznika plemenitega francoskega naroda, nas navdaja čustvo radosti in ponosa, da je ta veliki narod naš prijatelj in zaveznik.

Spori med fašisti

Rim, 13. julija. g. Pred nekaj dnevi je poslanec Farinacci očital bivšemu milanskemu županu Belloniju, da je hotel kupiti milanski list »Secolo Sera«. Istočasno je zahteval tudi pojasnila o ameriškem dolarjem, ki ga je najelo mesto Milan. Belloni je nato brzojavno vprašal poslanca Farinaccija za pojasnilo glede onega dela njegovega napada, zaradi katerega ga misli tožiti. Farinacci odgovarja v listu »Regime Fascista«, da po Mussolinijevih načelih ni na mestu, da bi hotel poslanec Belloni, ki je upravni član 24 delniških družb dajati direktive listu »Secolo Sera«. Glede ameriškega dolarja se posvili pa pravi Farinacci, da je predložil zadevo Mussoliniju v končno odločitev. Javno mnenje zasleduje z velikim zanimanjem ta dvoboj med bivšim milanskim županom Bellonijem in poslancem Farinaccijem, ki je kakor znano tudi član vrhovnega fašističnega sveta.

Podpis treh važnih zakonov

Izenačenje prejemkov sodnikov, upravnih uradnikov in oficirjev - Novi civilnosodni postopek - Izenačenje članov Državnega sveta in Glavne kontrole

Bled, 13. julija. p. Minister pravde dr. Milan Sršić, ki je včeraj prisel na Bled, je bil danes dopoldne ob 10. sprejet od Nj. Vel. kralja v poldrugourni avdienci. Minister dr. Sršić je podal vladarju obširen referat o delu svojega resora ter mu predložil v podpis tudi tri važne zakone. Prvi zakon izenačuje službene prejemke sodnikov, upravnih uradnikov in oficirjev. Drugi zakon izenačuje prejemke članov Državnega sveta s člani Glavne kontrole. Tretji, najvažnejši zakon pa je civilno-pravni red, veljaven za vso državo.

Beograd, 13. julija. p. Kakor poročajo z Bleda, je Nj. Vel. kralj podpisal ministru pravde dr. Sršiću danes tri zakone. O teh važnih zakonih je dobil vaš poročevalec naslednje informacije:

Zakon o izenačenju prejemkov sodnikov, upravnih uradnikov in oficirjev

Z nedavno uveljavljenim zakonom o sodnikih so bile določene za sodnike posebne doklade, s katerimi so se deloma znatno povečali prejemki sodnikov. Prav tako so bile z novim zakonom o notranji upravi določene posebne doklade uradnikov politično-upravnih služb. Izkazalo se je, da so na ta način službeni prejemki sodnih in upravnih uradnikov nesorazmerno višji od službenih prejemkov oficirjev v odgovarjajočih položajih. Z ozirom na izredno važnost oficirskega kadra za varnost države se je tako pokazala potreba, da se izboljša tudi gmojni stanje oficirjev.

Za rešitev te naloge je bil že pred meseci postavljen poseben ministriški odbor, v katerem so bili ministri doktor Sršić, dr. Kumanudi, Uzunović, general Hadžić in dr. Švrljuga. Odbor je razpravljal o izenačenju oficirskih prejemkov s prejemki sodnikov in upravnih uradnikov. Da se ne poruši finančno ravnotežje državnega proračuna in da se država blagajna ne obremenjuje preko mere, se je ministriški odbor naposled s težkim srcem odločil predlagati vladni naj se znižajo nove, sodnikom in upravnim uradnikom dodeljene doklade za 20 odst. Iz tega prihranka pa primerno povišajo prejemki oficirjev, tako da bodo izenačeni s prejemki sodnikov in upravnih uradnikov. Vlada je na ta predlog pristala in Nj. Vel. kralj je danes podpisal tozadevni zakon. 20 odstotno znižanje se računa samo od razlike med starimi in novimi

dokladami sodnikov, odnosno upravnih uradnikov.

Oficirjem bodo določeni povišani prejemki v novem zakonu o ustrojstvu vojske in mornarice, ki se ravno sedaj dogotavlja v vojnem ministristvu.

Obenem z novo regulacijo doklad sodnikov in upravnih uradnikov je tudi ukinjeno avtomatično napredovanje sodnikov.

V bodoče bodo tudi sodniki napredovali, enako kakor drugi uradniki, po svobodni oceni in na podlagi svoje kvalifikacije. Z ukinjenjem avtomatičnega napredovanja bodo deloma doseženi prihranki v državnem proračunu, na drugi strani pa bo omogočeno bolj pravično napredovanje sposobnih in vestnih sodnikov.

Za splošnost še bolj važen je novi civilno sodni postopek.

Tudi ta zakon je kralj podpisal na današnji avdienci ministra pravde. Zakon pomenja eno največjih del na polju izenačenja naše sodne zakonodaje. Po večletnih študijah ga je postavila posebna komisija v ministristvu pravde, ki je delala na redakciji tri mesece. Za podlago je služil avstrijski civilno-pravni red, doslej v veljavi v Sloveniji in Dalmaciji ter deloma tudi na Hrvaškem. Seveda pa je v vseh področjih moderniziran, tako da docela odgovarja sodobnim pravnim načelom in našim specifičnim razmeram. Zakon uveljavlja tudi za civilno-sodni postopek načelo svobodnega sodniškega preudarka in pripušča neomejene dokaze po pričah, kar pomenja zlasti za prilike v Srbiji naravnost prevratno novost.

Ker uvaja novi civilno-sodni postopek za nekatere pokrajine popolnoma nova načela, ga seveda ni mogoče uveljaviti preko noči. Zato bo šele poseben zakon določil termine, kdaj bo stopil civilno-sodni postopek v posameznih pokrajinah v veljavo.

Naposled je kralj danes podpisal tudi zakon, s katerim se

izenačujejo prejemki sodnikov Državnega sveta in članov Glavne kontrole.

Izenačenje je izvedeno na sličen način, kakor izenačenje oficirjev s sodniki in upravnimi uradniki. Sodnikom Državnega sveta se nove nedavno jim določene doklade znižajo za 20 %, dočim se članom Glavne kontrole za približno enake zneske dosedanjih prejemki zvišajo.

Pred konstituiranjem Agrarne banke

Za predsednika banke je imenovan bivši finančni minister dr. Bogdan Marković — Ustanovna skupščina se bo vršila 22. t. m.

Bled, 13. julija. p. Po zakonu o Privilegirani agrarni banki se ima mesec dni po končanem podpisovanju delnic vršiti ustanovna skupščina banke ter izvoliti upravni odbor. Upravni odbor izvoli iz svoje srede ravnatelstvo. Predsednika upravnega odbora imenuje kralj. Povodom današnje avdiencie ministra pravde je kralj podpisal ukaz, s katerim je imenovan na to važno in odgovorno mesto bivši finančni minister dr. Bogdan Marković. Ker je potrebno, da prične nova banka v korist našega kmečkega stanu čim prej poslovati, se pričakuje, da bo ustanovna skupščina sklicana v najkrajšem času. Po sedanjih vesteh se bo vršila 22. tega meseca v Beogradu. Ob tej priliki bo izvoljen upravni odbor, ki ga tvori 14 članov, od katerih jih 7 imenuje vlada. 7 pa izvolijo delničarji. Za sedaj se še ne ve, kdo bo član upravnega odbora, ker je to v prvi vrsti odvisno od izida podpisovanja delnic, ki bo zaključeno 15. t. m. Po prejetih informacijah je bilo doslej vpisanih delnic Privilegirane agrarne banke že za pol milijarde dinarjev.

Nad 50 mednarodnih konvencij

Lepa bilanca zunanjega ministra v polletni dobi po 6. januarju

Beograd, 13. julija. m. Doslej so bile od nove vlade po 6. januarja ratificirane naslednje mednarodne pogodbe:

1. Novela k trgovinski pogodbi z republiko Avstrijo. 2. Začasni trgovinski sporazum z Egiptom. 3. Zakon o odrekanju vojni (Kelloggov pakt). 4. Pogodba o vzajemnem poslovnem občevaranju z Avstrijo. 5. Sporazum s Čehoslovako o prepovedi sodnega iztirjevanja obveznosti in dolgov v bivših avstro-ogrskih kronah. 6. Mednarodna konvencija o pobujanju prometa z nemoralnimi publikacijami. 7. Mednarodna konvencija o pobujanju trgovine z ženskami. 8. Mednarodna konvencija o poenostavljenju carinskih formalnosti. 9. Protokol o prepovedi uporabe zadušljivih plinov v vojni. 10. Mednarodna konvencija o avtomobilskem prometu. 11. Delavska konvencija z Argentino. 12. Pogodba o trgovini in plovi z Albanijo. 13. Konvencija o izročanju zločincev z Albanijo. 14. Konvencija o nastanjanju in konzularna konvencija z Albanijo. 15. Konvencija o izročanju krivcev in sodnem občevaranju v kazenskih zadevah z Madžarsko. 16. Trgovska pogodba z Madžarsko. 17. Konvencija o obrambi proti kužnim boleznim z Madžarsko. 18. Konvencija o vzajemni bolniški negi z Madžarsko. 19. Pet specialnih konvencij z Madžarsko (železniški promet, obmejni železniški mostovi obmejne ceste in mostovi, državni mejniki.

20. Pogodba o prilateljskem obravnavanju spornih vprašanj z Zedinjenimi državami Severne Amerike. 21. Pogodba o arbitraži z Zedinjenimi državami. 22. Konvencija o trgovini in plovi s Francijo. 24. Protokol o jugoslovenski svobodni coni v Solunu. 25. Mednarodni sporazum o izvozu kož. 26. Mednarodni sporazum o izvozu kosti. 27. Pogodba o socialnem zavarovanju z Nemčijo. 28. Sporazum o sezonskih poljedelskih delavcih z Nemčijo. 29. Trgovska pogodba z Letonijo. 30. Dopolnilni sporazum k trgovinski pogodbi z Nemčijo. 31. Pakt prijateljstva z Grško. 32. Konvencija o poštnih uradnih mestih med nasledstvenimi državami. 33. Konzularna konvencija s Poljsko. 34. Konvencija o pravni pomoči z Grško.

Konvencije, ki so v delu in ki bodo z naše strani ratificirane še do konca tega meseca, so: a) mednarodna radio-brzojavna konvencija, b) mednarodna konvencija o opju, c) začasni trgovinski sporazum s Finsko, d) mednarodna konvencija o nepariskem sistemu, e) mednarodna konvencija o pobujanju suženjstva, f) mednarodna konvencija o izvozu in uvozu, g) konvencija o dvojnem obdavčevanju z Madžarsko, h) konvencija o prenosu sedežev transportnih družb z Madžarsko, i) haška konvencija o civilno-sodnem postopku, j) splošni arbitražni pakt med državami Male antante.

Madžarska odbija čsl. noto kot brezpredmetno

Madžarska vlada trdi, da aretirani Pecha ni več spadal k uradništvu čsl. ekspoziture - Odgovor ministra Wal-ka dokazuje pravilnost postopanja madžarskih oblasti na temelju medsebojne pogodbe

Budimpešta, 13. julija. s. Madžarski zunanji minister Walko je odgovoril danes v zadevi aretiranegega Vaclava Pecha, ki je bil v Hidas-Nemetiju zasačen pri vohunstvu, na noto čehoslovaškega poslanika v Budimpešti. Odgovor vsebuje najprej popis, kako so Pecho zasačili madžarski oblastveni organi pri vohunstvu in pod kakšnimi okoliščinami se je izvršila aretacija. Noto ugotavlja dalje, da je Pecha priznal svojo daljo časa trajajočo zvezo z osebami, ki so mu donšale zaupne podatke vojaškega značaja. O aretaciji je bil takoj obveščen namestnik šefa čehoslovaške carske ekspoziture v Hidas-Nemetiju. Vodja ekspoziture madžarske državne policije v Hidas-Nemetiju je na vprašanje čehoslovaških uslužbencev takoj po Pechovi aretaciji potrdil izvršeno aretacio in je nato naslednjega dne, to je 9. junija, sporočil vodji čehoslovaške policijske ekspoziture v Hidas-Nemetiju nje vzrok. Noto ugotavlja dalje, da je dodelitev Pecha k ekspozituri čehoslovaških državnih železnic v Hidas-Nemetiju prenehala že dne 27. maja, torej skoraj mesec dni pred njegovo aretacijo, tako da. strogo vzeto, Pecha na dan aretacije ni spadal več med osebe čehoslovaških železnic v Hidas-Nemetiju in se v zvezi z njegovo osebo ni mogoče sklicevati na določbe medsebojne železniške konvencije. V ostalem je bil Pechov naslednik že pred njegovo aretacijo v službi in ga je šef oficijelno predstavil madžarskemu vodstvu obmejnega kolodvora.

Sklicujoč se na V. člen pogodbe o skupnem obmejnem kolodvoru ugotavlja noto, da ima madžarska država v Hidas-Nemetiju, ki leži na njenem

ozemlju v vsakem oziru, torej tudi v policijskem in kazensko-pravnem, polno suvereniteto, ki se v smislu člena 29. omenjene pogodbe razteza tudi na tuje državne nameščence, ki opravljajo na tej postaji službo. Tudi člen 19. pogodbe ne dovoljuje takega tolmačenja, da bi se lahko v primeru kakršnegakoli kazenskega prestopka zahteval samo odškodil krivega uslužbenca. Ta člen zagotavlja državi samo pravico da prosi v primerih, ki so navedeni v členu, za odškodil železniškega uslužbenca. To pa nikakor ne pomeni, da bi država proti tujim železničarjem, ki zagrešijo kaznjivo dejanje, ne mogla postopati po obstoječih kazensko-pravnih in policijskih normah. Madžarske oblasti so imele potemtakem nesporno pravico aretirati Pecho, ki je bil zasačen pri vohunstvu. Zaradi tega je pritožba popolnoma neutemeljena, češ da so madžarske oblasti kršile pogodbo o skupnih obmejnih kolodvorih, kaiti z aretacijo Pecha so samo izpolnile svojo dolžnost. Madžarska vlada je zaradi tega na podlagi dejanskega in pravnega položaja prisiljena smatrati zaključke v noti čehoslovaškega poslanika in želje, ki jih v njej izraža, kot brezpredmetne.

Praga, 13. julija s. V zvezi z odgovorom madžarskega zunanjega ministra Walke na zadnjo noto čehoslovaške vlade domnevajo politični krogi, da se položaj nikakor ni omilil, ker ni madžarski odgovor zadovoljiv. Čehoslovaška bo nepreklicno vztrajala pri svojih treh zahtevah. In sicer, da se aretiranegega Pecha izpusti iz zapore, da se madžarska vlada opraviči in da jamstva, da se slični primeri ne bodo ponavljali v bodoče.

Strahovita nesreča pri ognjegasni vaji

Žrtev plamenov je postalo 15 dečkov, ker je nekdo prezgodaj zažgal poslopje — Pred očmi mater in množice gledalcev so dečki zgoreli

Gillingham (Anglija), 13. julija. Na dobrodelni prireditvi v prid neke bolnice je došlo do strašne katastrofe, ko so skavti in kadeti predvajali ognjegasno vajo. V ta namen je bilo postavljeno leseno poslopje, v katerem je bilo 15 kadetov in skavtov, ki naj bi jih po določenem programu rešili ognjegasci s pomočjo lestvic in s skoki na rjuhe. Pomotoma so poslopje prezgodaj zažgali. Skavti so pričeli klicati na pomoč in dajati znamenja, gledalci, med katerimi so bile tudi njihove matere, pa so smatrali njihove klice za šalo in so spoznali strašno resnost položaja šele tedaj, ko so plameni obšli celo poslopje. Med občinstvom je nastala strašna panika. Starši dečkov, ki

so bili v gorečem poslopiu, so skušali rešiti svoje otroke, kar pa jim je bilo vsled silnega ognja nemogoče. Ko so po programu končno ognjegasci le dospeli, niso mogli že več pomagati, čeprav so mnogi tvegali svoje življenje in se tako približali plamenom, da so se vnele njihove obleke. Goreče poslopje se je zrušilo, nakar je bilo šele mogoče priti do žrtev. 10 dečkov je v plamenih zgorelo, tako da jih pozneje ni bilo mogoče spoznati, dočim so ostali do bili tako težke opekline, da je izključeno vsako upanje za njihovo okrevanje. Zaenkrat še ni poljasnjeno, kako se je moglo kljub vsem varnostnim ukrepom zgoditi, da so poslopje pred časom zažgali.

Italijani odklanjajo Panevropo

Rim, 13. jul. d. Italijanski listi živahno komentirajo glasove francoskih listov, da misli zunanji minister Briand predlagati na jesenskem zasedanju Društva narodov sličenje pripravljane konference za osnivanje federacije evropskih držav. Vsi listi odklanjajo skoro enodušno ta predlog in ga označujejo kot izrodek bujne domišljije Brianda.

Rekonstrukcija rumunske vlade

Bukarešta, 13. julija. p. V zvezi z novim zakonom o državni upravi bo izvršena takoj po zaključku zasedanja parlamenta, obširnejša rekonstrukcija vlade. Glede na to, da bo z novim zakonom število ministrstev zmanjšano, bo več ministrov izstopilo iz vlade, obenem pa bodo pritegnjeni v vlado tudi drugi novi ljudje, tako da bo nudila nova vlada docela drugo lice.

Madžarska obnavlja trgovske zveze z Rusijo

Budimpešta, 13. julija. »Pesti Naplo« poroča, da so zasebni gospodarski krogi započeli pogajanja za obnovitev gospodarskega prometa med Madžarsko in sovjetsko Rusijo. Uspeh teh pogajanj je bil, kakor trdi list, da je došla v Budimpešto ruska trgovinska delegacija, o katere prihodu so bile obveščene seveda tudi policijske oblasti. Ta delegacija se je pogajala z zastopniki posameznih velikih industrijskih podjetij, ki so sedaj prejele služben poziv, naj pošljejo v Rusijo ponudbe predvsem za dobavo poljedelskih strojev in raznih predmetov za električno industrijo. Ponudbe madžarskih tovarov se sedaj pri merjajo s cenami, po katerih so se doslej dobavljali omenjeni predmeti. Primerjava je v mnogih slučajih že izpadla v prid madžarske industrije. Iz tega bi se dalo sklepati, piše »Pesti Naplo«, najmanj to, da se posamezne tovarne že pogajajo o konkretnih naročilih in da obstoje samo težave glede na ureditev plačilnih pogojev.

Katastrofalna eksplozija na Kitajskem

London, 13. jul. d. Londonski listi poročajo, da je včeraj v Junanfu zletelo v zrak glavno municijsko skladišče kitajske nacionalistične vojske. Eksplozija je povzročila neprecenljivo škodo. Porušenega je skoro polovico mesta. Število smrtnih žrtev je nepričakovano veliko ter presega 1000 oseb. Med mrtvimi je tudi mnogo izomceev. Lažje je ranjen angleški konzul. V mestu vlada strašna panika in se ljudje boje, da bodo sledile še nove eksplozije. Pozvana je bila vojaška pomoč, ki pa še ni dospela.

Poljski prekoceanski polet

Varšava, 13. julija. g. Prekoceanski polet poljskih letalcev izdikovskega in Ku-bale, ki sta davi na letalu »Maršal Piłsudski« odletela proti Newyorku, vzbuja na Poljskem ogromno zanimanje. Letalca letita tudi letos z letalom, s katerim sta poskusila lansko leto preleteti ocean. O poteku poleta še ni dosedaj nobenih vesti.

Razprava proti Stinnesu mlajšemu

Berlin, 13. julija. Po zaključku govora braniteljev v Stinnesovem procesu je govoril državni pravnik in zahteval za Stinnesa obsodbo na 8 mesecev zapore in 100.000 mark globe, ker je s svojim poslovanjem oškodoval državo. Razsodba bo razglášena v ponedeljek.

Tragična posledica aretacije

Praga, 13. julija. g. V Košicah je bil pred nekaj dnevi aretirani stavebnik Agaty. Bil je osumljen vohunstva. Ker sum ni bil opravičen, je bil kmalu izpuščen, na svobodo. Prva pot iz zapore, da je vodila v tobačno trafiklo, kjer je kupil časopis, iz katerega je izvedel, da se je njegova žena iz žalosti zaradi njegove aretacije obesila.

Nesreča ob Blatnem jezeru

Budimpešta, 13. julija. g. Ob Blatnem jezeru se je v bližini Balaton Berennia utrgal brez dolžini 50 m. Trije gozdovniki v starosti od 12 do 14 let so pri tem utonili.

Dhsežne spremembe v področju ministrstva javnih del in pošte

Premestitve in imenovanja v poštini službi — Na razpoložene postavljene višji uradniški poštne generalne direktorije, direktorije za zgradbo železnice in direktorij vod

Beograd, 13. julija p. Na predlog ministra javnih del in pošte je kralj podpisal večji ukaz o imenovanju, napredovanju in premestitvi uradnikov poštne resora.

Med drugimi so imenovani odnosno premešeni: inspektor dr. Bogdan Kurbus, šef odseka bišve poštne direktorije v Ljubljani k oblasti poštne uprave v Sarajevu. Za inspektorja je imenovan tajnik bišve poštne direktorije v Ljubljani dr. Ivan Tavzev ter obenem premeščen k oblasti poštne uprave v Zagrebu. Za pomočnika upravnika pošte v Ljubljani je imenovan dr. Anton Vagaja, inspektor bišve poštne direktorije v Ljubljani. Za inspektorja je imenovan dr. Nikola Pavlič, tajnik ministrstva pošte. K oblasti poštne in brzojavni uprave v Ljubljani sta premešena dr. Franc Janžeković, do sedaj inspektor bišve poštne direktorije v Skoplju, ter dr. Metod Kirglin, tajnik bišve poštne direktorije v Zagrebu. K poštini upravi v Skoplju je premeščen Milosav Matjašić, inspektor bišve poštne direktorije v Ljubljani.

Na razpoložene so postavljene: generalni direktor pošte Vojislav Popović, pomočnik generalnega direktorja Nikola Vučetić, načelnik splošnega oddelka Živojin Paunović, načelnik brzojavno-telefonskega oddelka Ernest Lavrenčič, načelnik poštnega oddelka Kosta Zlatanović, načelnik ekonom-

skega oddelka Dimitrije Grujić, šef brzojavne odseka Dimitrije Zlatanović, šef administrativnega oddelka Djordje Milčević, šef odseka Borivoj Pavlović, šef prometnega oddelka Pavle Popović in šef splošnega oddelka Milivoj Tričković.

V ministrstvu javnih del, oddelke za pošte je premeščen po službeni potrebi Ivan Petrić, inspektor tehničnega oddelka bišve poštne direktorije v Ljubljani.

Nadalje so stavljeni na razpoložene v direktorij za zgradbo železnice pomočnik direktorja Peter Milenković ter načelniki oddelkov Tihomir Gjorgjević, Dragoljub Petrić, Božidar Jovanović, Zdravko Vacković, Hugo Kanzi in šefi oddelkov Momčilo Gošić, Anton Kralj, Uroš Milojević, Miloje Radković, Milivoje Joksić, Niko Martinović, Voljin Gjurić, Milorad Stevanović in Nastas Pešić.

V bišvi direktorij vode so stavljeni na razpoložene načelniki: Stevan Besarić, Milan Miletić ter pri oblastnih direktorijah referenti: Ivan Sbrisa, Hronoslav Musalić, Geza Brht in Borislav Stevanović, pri direktorij javnih del pa šefi oddelkov Vlada Pandurović, Miša Smiljanić, Jovan Obradović, Milan Skulić ter pri gradbeni direktorij v Ljubljani šef splošnega oddelka inž. Rudolf Zajec in šef strokovnega oddelka inž. Viktor Skaberne.

Nova mučna afera v beograjski občini

Ugledni javni in socialni delavec prof. Grujić je osumljen velikih poneverb — Za njim je izdana tiralica

Beograd, 13. julija č. V upravi beograjske občine so odkrili nelep afero, ki vpliva na vso javnost silno mučno. Listi poročajo o tem: Znani intelektualac prof. Grujić, organizator ljudske univerze v Beogradu in bivši vodja carskega odseka pri beograjski občini, je izvršil velike poneverbe. Upravljal je mnoga kulturna in humana društva v Beogradu ter je bil sploh vpliven delavec na socialnem polju. Sam je zbiral denar za siromake in delavce, ter razpolagal z velikimi vsotami, pogosto tudi z milijoni dinarji. O tem svojem delu pod staro upravo ni nikomur podeloval računov. Sedaj je neka komisija nenadoma izvršila pregled njegovega poslovanja in ugotovila da manjka okrog 200.000 Din. Prof. Grujić je podpredsedniku beograjske občine dr. Stojadinoviću priznal primanjkljaj 59.000 Din

Prosil je, naj se mu dovoli rok za pokritje primanjkljaja, da bi stvar ne prišla v javnost in ne imela zanj sodnih posledic. Preiskovalna komisija je nato pristala in mu dovolila določen rok. Komisija je med tem nadaljevala pregled in prišla na sled nadaljnjih nepravilnostim, zaradi česar je povabila Grujića naj se zgasi pri njej, da pojasni zadevo. Grujić pa ni bilo nikjer več mogoče najti. Dovoljeni mu rok za poravnavo primanjkljaja je izkoristil za beg. Izdana je za njim tiralica in iščejo ga zlasti v Vojvodini, kjer se je mudil v Vel. Kikindi in Vel. Bečkerek, kjer ima sorodnike. Pred nekoliko dnevi so ga videli v Vel. Kikindi, vendar pa je zasledovanje ostalo doslej brez uspeha. Sumijo, da je pobegnil v Rumunijo ali Madžarsko.

Novi radiopostaji v Jugoslaviji

Beograd, 13. julija č. Minister za javna dela inž. Savković je določil posebno komisijo za prevzem in montiranje radiopostaje v Drinju, ki bo pred vsem služila za sprejemanje radio-brzojav s pomorskih ladij. Istočasno je votal kredit za zgraditev radiopostaje v Skoplju. Obe radiopostaji sta bili naročeni na račun reparacij.

Letalčeva borba z oblaki

Konjić, 13. julija č. V četrtek je odletelo iz Novoga Sada 9 letal, da bi dospela preko Rajlova v Skoplje. Letela so v treh skupinah. Skupina, ki je prišla v bližini Sarajeva, se je razpršila v nizkih oblakih. Eno izmed letal je priletelo do Konjića ter se okoli 10. dopoldne spustilo nizko nad mesto, da bi poiskalo primeren prostor za pristank. Letalci so mahali z rokami v znak, da naj bi jim ljudje pokazali primerno mesto, kjer bi se lahko spustili na zemljo. Nihče pa ni razumel, kaj hočejo. Zato je letalo odletelo nazaj proti Ivan planini, ker pa je bilo vse oblačno in megleno, se ni moglo nikjer spustiti in se je vrnilo nazaj h Konjiću. Ker mu je pa končno zmanjkalo bencina, se je spustilo na zemljo v neki kotlini pri selu Župi. Na neprimernem terenu se je zaletelo v neko drevo in močno poškodovalo. Letalca, pilota Zivoradu Vukosavljeviću in izvidnika Miloradu Verniću se pri tem ni ničesar pripetilo. Komanda letališča v Jasenicih pri Mostarju, ki je bila o dogodku obveščena, je odredila, naj se letalo prepele v Jasenice zaradi popravila.

Berkes se preseli v Sofijo

Softja, 13. jul. p. V tukajšnjih krogih bolgarskih komitov se izve, da se bo do pisnik »Berliner Tageblatta« Teodor Berkes, ki je bil zaradi svojega neobjektivnega poročanja o jugoslovensko-bolgarskem sporu izgnan iz Beograda, naselil v Sofiji.

Izročanje defraudant

Subotica, 13. julija p. Madžarske oblasti so večer izročile našim oblastem bivšega direktorja eksportne in gospodarske banke v Adi pri Starem Bečju, ki je pred par meseci poveril 3 milijone dinarjev in pobegnil v Budimpešto. Njegov bog je izval takrat ogromno senzacijo, ker so bile njegove manipulacije docela neznane in so je šele po begu pri pregledu knjig ugotovilo, da je porabil 3 milijone za svoje privatne namene.

Cena saharina

Beograd, 13. julija p. Uprava državnih monopolov je odredila, da se ima saharin v kristalih s sladkobo 440 prodajati po 1224 Din, v tritaplojnim saharin s sladkobo 550 pa po 1625 Din, ako se predela v tablete s sladkobo 110. Mešanje saharina s natrijevim bikarbonatom smejo kupci vršiti samo v prisotnosti monopolnega uradnika.

Nesreča pri kopanju gramoza

Zagreb, 13. julija č. V selu Granečini blizu Zagreba je kopal gramoz 26-letni Grga Beverec. V jami, v kateri je delal, se je nenadoma srušila visoka stena gramoza ter pa pokopala pod seboj. Na pomoč so mu prišli njegovi oči, ki je delal v njegovi bližini ter drugi seljaki iz sosesčine. Odkopali so ga šele po eni uri in s težkimi naporami pokopanimi prepeljali v zagrebško bolnico, kjer pa nimajo mnogo upanja, da bo živel.

Vesti z Bleda

Bled, 13. julija p. Davi je došel na Bled bivši zunanji minister dr. Momčilo Ninčić, ki bo ostal tu par tednov, nakar bo odšel zaradi zdravljenja v Francijo.

Minister pravde dr. Sršić, vojni minister general Hadžić in češkoslovaški poslanik Seba so se danes popoldne odpravili v avtomobilu k Bohinjskemu jezeru, kjer so posetili kneza Pavla. Ministra Sršić in Hadžić ter dvorna dama ga. Djundjerska so se z večernim brzovlakom vrnili v Beograd.

Danes je došel na Bled po krajšem bivanju v Beogradu madžarski poslanik baron Foerster.

Beograd, 13. julija p. Danes je kralj sprejel v avdienci vojnega ministra generala Hadžića, ki je po avdienci izjavil vašemu dopisniku, da je kralju poročal o tekočih resornih zadevah in da mu je kralj ob tej priliki podpisal tudi večje število ukazov o razporeditvi višjih in nižjih oficirjev.

Špijonažna razprava pred Državnim sodiščem

Beograd, 13. julija č. V ponedeljek se bo pričela pred Državnim sodiščem za zločine države razprava zaradi vohunstva v korist neke sosedne države. Obtoženi so kapitan Trgovske mornarice Fran Soljan, nadalje neki Filippo la Maschia iz Mesine in jugoslovanski državljani Peter Miljević, ki je rojen v Zadru in pristojen v Benkovac. Soljan in Miljević sta obtožena, da sta izdajala podrobnosti o naših obrambnih zadevah. La Maschia pa, da je nagovarjal Miljevića in Soljana k vohunstvu.

Obiski v zunanem ministertvu

Beograd, 13. julija č. Pomočnika zunanjega ministra Boška Letića sta posetila grški poslanik Polihronides in poljski poslanik Babinski. Poseti ga je tudi pomočnik notranjega ministra Žika Lazić.

Zakon o rudarstvu

Beograd, 13. julija č. Koncem tega meseca se bo prišla v ministertvu za šume in rudništvo konferenca zainteresiranih predstavnikov iz vse države, na katerih se bo razpravljalo o novem načrtu zakona o rudarstvu, ki je že pripravljen.

Minister trgovine pri predsedniku vlade

Beograd, 13. julija č. Danes ob 1. popoldne je odpoval v Maturuško banjo minister trgovine in industrije dr. Mažuranić, ki je posetil predsednika vlade generala Živkovića, s katerim je razpravljalo o raznih zadevah svojega resora. Minister trgovine je ostal pri ministriem predsedniku eno uro, nakar se je vrnil v avtomobilom v Beograd, odkoder bo bržkone odpoval jutri na Bled.

Francoski cerkveni učenjak v Jugoslaviji

Križevci, 13. julija č. Pri grško-katoliškem škofu v Križevcih dr. Dionizu Nyaradiju biva kot gost dr. Scolari Paulin, po rodu Francoz iz Toulona, ki je študiral bogoslovje v Parizu, Lilleju in Rimu. V Rimu je študiral na orijentalnem inštitutu za vzhodne cerkev, v Parizu pa na inštitutu za vzhodne jezike. Z dovoljenjem Rima je že kot bogoslovec prestopil k vzhodnemu obredu in se pozneje vedno bavil z proučevanjem vzhodnih cerkvenih vprašanj ter je tako tudi prišel v naše kraje, da spozna razmere tukajšnjih grško-katoličkov.

Dopust ministrskega predsednika Udržala

Praga, 13. julija h. Ministrijski predsednik in minister za narodno obrambo Prantšek Udržal je danes nastopil štiritedenski dopust.

Redukcije v angleškem mornariškem proračunu

London, 13. julija s. List »Daily Telegraph« poroča, da misli angleška vlada izvesti obširno revizijo načrta za gradnjo ladij, ki ga je izdelala zadnja vlada. Verjetno je, da bo program za letošnje leto, ki določa gradnjo 3 križark, 9 rušilcev in 6 podmornic popolnoma črtan.

Čsl. fond za vodno gospodarstvo

Praga, 13. julija h. Vlada je predložila parlamentu zakonski osnutek, ki ga je izdelalo poljedelsko ministertvo, o državnem fondu za vodno gospodarstvo melioracije. Ta fond bo ustanovljen pri poljedelskem ministertvu z namenom, da se z njegovo pomočjo izvede in podpre zaščita pred poplavlami, zviša donos zemlje, gospodarsko izrazi vodne sile in preskrbi podeželske občine z vodo.

Sporazum med Belgijo in Nemčijo

Bruselj, 13. julija d. Belgijsko-nemška komisija za likvidacijo škode, nastale zaradi izdaje nemških mark v Belgiji za časa okupacije, je uspešno zaključila svoje delo. Dosežen je sporazum, po katerem bo plačevala Nemčija Belgiji v roku 20 let vsako leto po 20 milijonov mark za odškodnino.

Nova nizozemska vlada

Haag, 13. julija s. Poluradno poročajo, da je nizozemska kraljica poverila predsedniku rimsko-katoliške zbornice fraleju in bivšemu ministriem predsedniku Jonkheer Ruys de Beerenbrouck mandat za sestavo vlade. Novi kabinet bi podpirale tri desničarske stranke. Ruys de Beerenbrouck si je izprosil čas za pomislek.

Poplave tudi v Bukovini

Bukarešta, 13. julija s. Zaradi ogromnih nalivov, ki se vlivajo brez presledka nad Bukovino in provinco Moldavo, so nastopile povsod katastrofalne poplave. Številna mesta in vasi so poplavljeni. Posebno težko je prizadeto mesto Černovice. Tudi mesti Radavec in Suzava sta pod vodo. Poplava je zahtevala tudi več človeških žrtve. Žetev je po veliki večini uničena.

Zlonamerno poročanje dopisnikov v Rumuniji

Bukarešta, 13. julija s. Vest, ki so jih razširile razne dopolne agencije o ponesrečeni zaroti in aretaciji okoli 200 častnikov, med njimi tudi generalov Prosteana in Angelesca, polkovnika Sturzeja celo generala Avaresca, so izzvale v tukajšnjih političnih krogih veliko ogorčenje. Vsi ti krogi zahtevajo, naj vlada nastopi z največjo oostrostjo proti dopisnikom teh agencij.

Seja celjskega občinskega sveta

Celje, 13. julija

Snoči se je vršila redna seja celjskega občinskega sveta, zadnja pred počitnicami. Zupan dr. Gorican se je pred prehodom na dnevni red v izbranem govoru spominjal smrti velikega Jugoslavena dr. Gregorja Zerjave in naglašal zlasti pokojnikovo neumorno delavnost in njegove velike zasluge v borbi za našo svobodo; v svobodni Jugoslaviji pa je bilo vse njegovo udejstvovanje posvečeno napredku in konsolidaciji države. Mestna občina je poslala rodbini dr. Zerjave o priliki smrti nepozabnega idealista sožalno brzojavko, pri pogrebu pa jo je zastopal obč. odb. dr. Kalan. Kljub temu pa smatra zupan za svojo in vseh občinskega sveta dolžnost, da se oddolži pokojnikovu spominu tudi na tem mestu. Vsi občinski odborniki so stoji zaklicali trikatni »Slava!« nepozabnemu borcu za narod in svobodo.

Zapisnik zadnje seje je bil brez čitanja odobren. Zupan je prejel od celjskega sreškega poglavarja očiok, s katerim je mariborski veliki zupan razrešil obč. odb. Leskovića dolžnosti občinskega odbornika. Na njegovo mesto je bil imenovan uglaševalec klavirja Josip Turin iz Celja.

Nato je poročal referent pravnega oddelka dr. Kalan. V mestno domovinsko zvezo se sprejmeta Ana Wolfram in Gabriella Bošnjak, odkloni pa se sprejem Danijelu Paju, ker ne more izkazati nepretrganega 10-letnega bivanja na teritoriju mestne občine.

Državna trgovska šola v Celju dolguje občini 67.800 Din na najemnin in stroških za kurjavo. Ker so bili vsi koraki za poravnavo dolga brezuspešni, bo občina vložila tožbo. Tudi vojaški erar dolguje občini na najemnin skupaj 448.731 Din. Da se prepreči nevarnost zastaranja dolga, bo vložila občina tožbo za znesek 103.000 Din iz l. 1926.

Trgovca Josip Plavec na Vrazovem trgu je zaprosil za dovoljenje zgradbe nadzidka na svoji pritrilni hiši. Ker stoji hiša čez regulacijsko črto, je odsek predlagal, naj se prošnji ne ugod. Plavec bi v nadzidku napravil 2 stanovanjski sobi za svojo družino, ki zdaj boleva v zelo vlažnem pritrilnem stanovanju. Proti odsekovemu predlogu in za odobritev nadzidka so se toplo zavzeli obč. odb. dr. Hrašovec, Prekoršek in Lečnik, ki so opozarjali na druge slične primere, kjer se je nadzidek dovolil ne glede na regulacijski načrt. Po daljši debati je bil sprejet s 13 proti 10 glasovom predlog dr. Hrašovca, naj se zgradba nadzidka dovolj.

Sledilo je poročilo referenta finančnega oddelka. Občina prispeva 1000 Din k potnim stroškom mestnega vrtnarja za počeno potovanje po Nemčiji. Stavcu Antonu Knezu se proda stavbišče na Jožefovem hribu po 1.50 Din za meter. Ker bo morala občina žensko kopalnico pri mestnem parku prihodnje leto podreti, a ne bo mogla takoj sezidati novega kopalnišča na levem bregu, se sprejme ponudba zadruge »Diana«, za nakup njenega kopalnišča na Bregu za 30.000 Din.

V mestnem gozdu v Hudčevem grabnu je ostalo na razpolago okrog 200 sežnjev bukovih drv, ki se bodo prodala privatnikom, in sicer polovica po 400 Din za sežen, postavljen na dom, polovico pa na najboljšemu ponudniku trgovcu, toda ne pod 300 Din za sežen na licu mesta.

K adaptaciji izolirnice v javni bolnici, ki bo stala okrog pol milijona dinarjev, bo prispevala občina 160.000 Din, okoliška občina 50.000 Din, trije okrajni zastopi pa po 70.000 Din.

Izvoz fekalij se uredi tako, da naj odvažajo kmetije fekalije od 3—6 v glavnih ulicah in od 3—8 v stranskih ulicah, to pa ob vsakem letnem času. Lastniki svinjskih hlevov v mestu morajo hleve prijaviti do 1. 9. t. l.

Soler škroplilnega avtomobila se nastavi z mesečno plačo 1800 Din z obojestransko enomesečno odpovedjo.

Franco Rojcu se odproda stavbna parcela pri Seidlovem studencu po 1.50 Din meter. Vdovi po mestnem nastavljenicu Kolarčiču, ki je bil v mestni službi 30 let, se zviša mesečna podpora od 30 na 100 Din.

Pri prihodnjem proračunu se ne uvedejo novi davki na nezazidane parcele, na lokale, predelane iz stanovanj, in na zavarovalne police, ker tudi Ljubljana z njimi ni uspeša.

Obdobi se računski zaključek za leto 1928, ki izkazuje 5.180.441 Din dohodkov in 5 milijonov 143.595 Din izdatkov, skupno s prebitkom iz l. 1927. prebitek 210.612 Din. Odobre se zaključki občinskih podjetij, ki izkazujejo: Mestna klavnica 990 Din primanjkljaja, vodovod 274.000 Din dobička, pogrebni zavod 5.493 Din primanjkljaja in plinarja 719.000 Din primanjkljaja. Dr. Hrašovec predlaga, naj se še končno rešijo tudi obračuni za leta 1925, 1926 in 1927.

Pri kolodvoru se poleg Kolenčeve ulice postavi okusno sezidan kiosk, v katerem bodo javno stranišče ter pisarni Tujko-prometnega društva in mestnega pobirala tlakarine. V ta namen so odobrili znesek 60 tisoč dinarjev iz vodovodnega fonda. Ta denar se bo kmalu amortiziral, ker mora sedaj plačevati občina za lokal svojega pobirala tlakarine letnih 12.000 Din. Načrte za kiosk je naredil arh. Subić iz Ljubljane.

Poročilo stavbnega oddelka je podal dr. Wolf. Odsek predlaga, naj se trgovcu Zanggerju dovoli postaviti 2 bencinski črpalki pred gostilno Branibar in pred Westnovo hišo v Kapucinski ulici. Dr. Kalan je mnenja, naj bi mesto z ozirom na lastni avtomobilni promet, zgradilo v lastni režiji omenjeni črpalki. Končno se aklena, da se predlog vrne odseku, naj ga v sporazumu z avtomobilnim odsekom še enkrat prouči.

Obč. odb. Posevec predlaga kot referent za elektrarno, naj se oda izdelava pohištva za pisarno in prodajalno mestne elektrarne v novi hiši pri Kroni trdki Franjo Vehovar za 39.514 Din, kar se tudi odobri. S. 1. avgustom bo mestna plinarja pričela odlašati plin po znanih cenah in sicer pri mesečni uporabi do 20 kub. metrov po 4 dinarje, do 100 kub. metrov po 8.50 in nad 100 kub. metrov po 3 Din.

Dela za ureditev konjske klavnice v Celju so bila prvotno proračunana na 600.000 dinarjev. Zda se je izkazalo, da bo stavba veljala 1.500.000 Din in se je naknadno odobrilo najetje posojila 900.000 Din.

Zupan je nato poročal o vlogi Društva hišnih posestnikov v Celju, ki protestira proti temu, da se je pri odmeri davštine na zgradarino za prihodnje proračunske leto vzela kot osnova davčna napoved o letoštem, mesto od lani, ko je bila skoro za 2 mi-

ljona dinarjev manjša. Zupan izjavi, da ta trditve ne drži. Odmera se je izvršila na leti podlagi, pač pa je izprememba v tem, da so hišni posestniki najemnikom znatno zvišali najemnine in je bil davčni procent vveljega tega višji. Protest se je odkazal finančno-gospodarskemu odseku.

Obč. odb. Posevec predlaga, naj bi mestna občina sama zgradila avtomatsko telefonsko centralo, ki bi stala okrog 600.000 Din. Vsak telefonski naročnik bi plačeval skoki pet let po 900 Din več, dobili pa bi na ta način izobno telefonsko službo, ki bi funkcionirala v lokalnem prometu vso noč. Magistrat bo razposlal vsem telefonskim naročnikom vprašalne pole, če se strinjajo s to idejo. — Zupan je nato ob 22.20 zaključil štiriurno sejo.

1500 prijav za „Jutrove“ dijaške nagrade

V petek popoldne smo zaključili sprejemanje prijav za udeležbo pri žrebanju »Jutrovih« nagrad za dijake in dijakinje srednjih in meščanskih šol. Prejeli smo skupno okrog 1500 prijav z najrazličnejših srednjih in meščanskih šol Slovenije; menda ni zavoda, s katerega se ne bi javilo vsaj par dijakov ali dijakinj. Ker je bil ravno zadnje štiri dni dotok prijav še posebno velik, se nismo mogli vseh prijavnih pregledati. Javili so se tudi mnogi dijaki, otroci »Jutrovih« naročnikov izven Slovenije.

Zaradi nepričakovano velikega števila prijav — tekmovanje je omejeno na dijakine in dijake, ki so končali šolsko leto z vsaj dobrim uspehom — bo trajalo še par dni, preden bomo mogli vse prijavnice pregledati, registrirati in razdeliti po skupinah in zavodih. Čim bo to izvršeno, bomo objavili natančen pregled prijav in končne določbe o času in načinu žrebanja, odnosno dodelitve razpisanih nagrad.

»JUTRO.«

Francoski prekoceanski polet

Paris, 13. julija g. Francoska letalca Coates in De Londe sta davi ob 5.30 z letališča Le Bourget startala za polet v Ameriko. Tik pred odhodom sta se izjavljala, da bosta letela v Tokio. Po startu je objavilo zrakoplovno ministertvo izjavo, da sta se oba letalca spričo ugodnih vremenskih prilik odločila za polet preko oceana. Uro pozneje so opazili oba letalca nad Bordeauxom, ob devetih dopoldne pa nad Santandrom.

Bogdan Kaminsky

Praga, 13. julija h. V kopalnišču Podedbrau je dopoldne ob 9. uri umrl zadet od kapi pesnik Bogdan Kaminsky. Kaminsky je slavil februarja t. l. 70-letnico. Njegove najboljše pesmi vsebujejo motive iz njegove severno češke domovine, praške slike, pripovedke, pravljice in mnogo del iz veselejšega življenja. Zelo plodovit je bil tudi v prevajanju. Prevedel je mnogo francoskih del, med njimi celega Moliera.

Belgijski kralj okraden pri kopanju

Bruselj, 13. julija s. Po časopisnih vesteh sta bila v kopalnišču Mariskerke pri Ostendu okradena belgijski kralj Albert in njegov orodničastnik. Ko sta se oba po kopanju vrnila v kabino, sta ugotovila, da jima je zmanjkala zlata žepna ura z verzičco, vredna 10.000 frankov, zlat žepni nožek in denarnica s 500 franki. Kralj in orodničastnik sta obiskala kopalnišče v civilni obleki. Uvedena je bila preiskava.

Velike poplave v Galiciji

Lvov, 13. julija g. Ogromne nevihte, ki so divjale v zadnjem času v Vzhodni Galiciji in Karpatih so povzročile velike poplave. Reka Prut je prestopila bregove in popolnoma poplavlila 12 vasi. Tudi predmestja Stanislava in Nadworne so poplavljeni. Do sedaj so ugotovili štiri smrtne žrtve; menijo pa, da bo število žrtve večje. Podrobnosti o katastrofah še niso znane, ker so brzojavne in telefonske zveze s prizadetimi kralji pretrgane.

Sin ekskralja Amanulaha tihoapeac

Paris, 13. julija s. »Matin« poroča, da je bil sin afganistanskega kralja Amanulaha, ki je študiral v Parizu, udeležen pri tihoapetu heroima, ki ga je vršil afganistanski poslanik. Dijak je v zadnjem času opetovano potoval v Mülhausen v Alzaciji, odkoder izvirajo pošiljke heroina. Sedaj je baje pobegnil v Moskvo.

Granata priletela med kmete

Varšava, 13. julija g. Pri artiljerijskih strelskih vajah se je v bližini Vilne zopet pripetila strašna nesreča. Neka granata je uderila v skupino kmetov na polju in tri na mestu raztrgala na kose, več drugih pa je bilo težko ranjenih.

Nov svetovni rekord v vztrajnostnem poletu

Newyork, 13. julija. Danes jutraj je pristalo letalo »Angelannoc«, ki je vztrajalo v zraku 246 in pol ure ter se postavilo nov svetovni rekord v vztrajnostnem poletu. Vsega skupaj je prevozilo okoli 20.000 milj.

Nemci vodijo v evropskem finalu za Davisov pokal

Berlin, 13. julija s. V današnjih doubleh evropskega finala za Davisov pokal med Nemčijo in Anglijo je zmagal par Gregory Collins nad Kleinschroth-Landmannom s 6:4, 6:2, 6:0. Stanje po današnjih igrah je 2:1 za Nemčijo.

Hmeljski trg

Zatoc, 13. julija h. V preteklem tednu je bilo povpraševanje po žateškem hmelju precej živahno. V nekaterih dnevih je bil dosežen dnevni promet od 50 do 150 stotov. Vse tedne pa je znašal ves promet približno 600 meterskih stotov. Tudi na deželi je bilo povpraševanje stalno in je bilo prodano vse blago kar ga je bilo na trgu. Cene se gibale v nespremenjenem okvirju od 750 do 950 Kč. Do 12. t. m. je bilo v Zatcu javno žigosanih 124.500 meterskih stotov žateškega hmelja lanske žetve.

Restavracija hotela „Slon“ v Ljubljani

Najvišjega sporačava ocenjenosti občinstva.

Da sva s 1. julijem 1929 prevzela splošno znano restavracijo v hotelu SLON v Ljubljani.

Borila bova ves, da ohraniva restavracijo, ki je sedaj popolnoma renovirana, njeno dobro ime. Najne dolgotrajno izkušnje, ki sva si jih pridobila v prvovrstnih hotelih — domačih in inozemskih, so porok za to, da bova cenjenim gostom v vsakem oziru ustrezala.

Prvovrstna kuhinja. Izborna klet. Shajliške tušice. Konverzacija v vseh modernih jeziki. Posebna dvorana za dišnje in poroke na razpolago.

Cenjeno občinstvo, ki nama je bilo v najini dosedanj službi — Alojziju Klásek kot višjemu natakarju v hotelu „Slon“, in Aleksandru Rothu, kot višjemu natakarju v hotelu „Union“ — že toliko let naklonjenosti, prosiva, da nama to naklonjenost ohrani, midva bova pa skrbela, da se ta izkušnja vredna.

Z najodličnejšim spoštovanjem

Alojzij Klásek in Aleksander Roth,
restavraterja.

Domače vesti

Vodovod glavno vprašanje turizma. Ministrstvo trgovine in industrije proučava razne ponudbe o angažiranju tujega kapitala za gradbo modernih hotelov na naši rivjeri. Merodajni krogi Gornjega Jadrana pa predlagajo ob tej priliki, naj bi se kapital angažiral v prvi vrsti za ureditev vodovodov v kopališčih, ker so vodovodi za kopališča najvažnejši.

Zdravilne rastline. Oblastni odbor Podmladka Rdečega križa je v drugi izdaji založil priročno knjižico: Dr. Bevk St.: „Zdravilne rastline v besedi in podobi z navodili, kako se nabirajo in suše.“ Kako nujno potrebno je bilo pri nas to delce, nam najbolje dokazuje dejstvo, da je bila prva izdaja razprodana v dobrem mesecu. Ker je bilo pa povpraševanje po njej toliko, je preskrbel oblastni odbor takoj novo izdajo, in knjižica je sedaj znova na razpolago. To je prvo slično delo pri nas, napisano s vsjo temeljitostjo, vendar poljudno in na kratko, zato bo šla gotovo tudi druga izdaja hitro med vse plasti našega ljudstva, zlasti pa med revne sloje, katerim bi nabiranje zdravilnih rastlin lahko nudilo znaten vir dohodkov. Posameznikom oblastni odbor P. R. K. knjig ne razpolaga in naj jih ti zahtevajo v najbližjih knjižarnah. Knjižica obsega 79 strani in stane 6 Din.

Gobe so najbolj zanimive in zagotone pomladanske in jesenske rastline, ki so pa za naše dežele vsako leto večjega gospodarskega pomena. Zato je tudi cena teh rastlin tako spremenljiva kot noben drugi. Pred petimi tedni so imele suhe gobe še ceno 85–90 Din, bele celo 100 Din, zadnje tri tedne cene vsled močnejše inozemske rasti nprestanoma padajo, tako, da se jih danes brani prekopavalec in trgovec. Povprečno zdrava kakovost se plačuje še okrog 45 Din, za belo kvaliteto se doseže 55 Din in še za te cene trgovci blago odvažajo. S tem se cena suhim gobam menda bliža normalni ceni na svetovnem trgu.

V Matenji vasi je nedavno ugodna družina Žitko praznovala petdesetletnico poroke očeta Josipa in matere Marije, rojene Kalistrove. Gospod Žitko je bil v vojnem času župan, več let vaški načelnik, član šolskega sveta, vrl slovenski mož in priden gospodar. Srečno in zvesto mu je gospodinjila žena Marija. Svoje otroke sta lepo vzgojila in preskrbela.

Kino Ideal

Jackie Coogan

mladi filmski junak in njegovem najnovijem filmu senzaciji, veselja, smeha in žalosti.

Mladi trobentač

Pravkar izgotovljen in prvič v Ljubljani! Popolnoma novi! Premijera ob ljudskih cenah 2, 4, 6 Din! Predstave ob 3, 5, 6, 8, 9.

Kmetijsko nadaljevalno šolstvo v mariborski oblasti. V nedavno pod tem naslovom priobčenem članku je pomotoma izostal gornjegrajski srez. Tudi v tem srezu obstaja že 4 leta kmetijsko nadaljevalna šola. Ta šola ima najboljši posej in so jo v minulem šolskem letu posejali sami odrasli samostojni gospodarji. Kdor se je vozil kdaj po naši idilični zgornji savinjski dolini med čednimi vasi in lepimi trgi, je videl, da je gornjegrajski srez na visoki stopnji kulturne in gospodarske vzgoje.

Ljubljanska opereta v Rogaški Slatini V torek, 16. t. m. prične gostovanje ljubljanske operete v Rogaški Slatini z splošno priljubljeno in velezabavno Kalmanovo opereto „Grofica Marica“. Sodeluje naš prvovrstni ansambel, kakor ga, Poličeva, zd. Savinova (član mar. gled.) in g. Drenovec Harastovič (član mar. gled.) in Povhe. Dirigira Neffat, režiser Povhe. Kot druga predstava tega zanimivega gostovanja se vprizori v sredo 17. t. m. Poljska kraljica. V petek 19. t. m. Čaršavska kraljica in v soboto 20. t. m. Grof Luksenburški. Izbran operetni repertoar in odlična zasedba bosta nudila občinstvu užitek in zabavo.

Železniško nesrečo. Bilzu postaje Priština je zavozil v vlak potniški avtomobil v katerem so bili okolišni agrarni referent Pera Slavkovič, narednik-dijak Lazlč in še par drugih potnikov. Prvi se je smrtno ponesrečil, drugi se bori s smrtno, ostali pa imajo tudi težje poškodbe. — Tudi pri Čaplini se je zgodila težja nesreča, ko je to-

Navaj krvi, tesnobo srca, zasoplenost, tesnobo, dražljivost živcev, migreno, ožnost, nespanje, odpravimo kmažu z uporabo naravne »Franz Josefove« grencice. Znanstvene ugotovitve potrjujejo, da služi »Franz Josefova« voda pri zagatjenju vseh vrst z najboljšim uspehom. Dobiva se v vseh lekarnah, drogerijah in spec. trgovinah.

vorn vlak privozil na postajo. Morali so hitro natočiti večjo količino šote in je delavec Cvetan Pavlovič še nakladal, ko se je začel vlak že pomikati. Zgrabilo ga je kolesje ter ga težko poškodovalo. — Iz drvečega vlaka je skočil vojaški begunec Al. Pinterovič ter se smrtno ponesrečil. Hotel je najbrže posnemati onega vojaškega begunca, ki je med vožnjo od Niša do Zagreba dvakrat skočil iz vlaka in potem še v Savo ter je dobil radi svojega romantičnega in nevarnega bega milo kazen pri svoji vojaški komandi v Zagrebu.

Ciril Metodov kres, ki so ga zažgali v Borovnici je prinesel družbi 783 Din, kres C. M. podružnice v Brežicah pa 153 Din Iskrena hvala!

Sv. Jurij ob južni železnici. Naše sokoško društvo bo proslavilo 14. t. m. z razvitim praporom in s veliko javno telovadbo dvajsetletnico ustanovitve. Prapor bo razvit dopoldne po sprejemu gostov pri vlaku, ki prihaja iz Celja ob 10.10, sprejeto po trgu na društvenem letnem telovadišču, kjer bo po pol 16. nastopilo vojaštvo in vsi oddelki z obveznimi in tudi posebnimi vajami. Po nastopu bo ljudska veselica s plesom. Po 22. bo gostom na uporabo avto. Društvo vabi svoje ustanovitelje bivše članstvo, članstvo bratska društva in naklonjeno občinstvo, naj se proslavi v velikem številu udeležu.

Državljanstvo in domovinstvo državljanov nameščencev. Mestni magistrat ljubljanski opozarja z ozirom na pravkar izdani ministrski razpis z dne 15. junija t. l., Kom. br. 345, one državne nameščence, ki opirajo svoje državljanstvo edinele na svojo definitivno namestitev v naši državni službi, da s samo namestitvijo niso pridobili našega državljanstva in tudi ne tukajšnjega domovinstva. Ako žele, biti naši državljani, morajo najkasneje do 31. oktobra 1929, zaprositi za priznanje državljanstva v smislu § 53, toč. 6, zakona o državljanstvu. Brez tega priznanja ne morejo niti sami, niti njih svojci dobiti tukajšnj. domovinskih listov. — Pri tej priliki opozarjamo še posebej na določbe §§ 1 in 2 opcijske uredbe. Po teh določbah so postali polnopravni naši državljani tisti nekdanji avstrijski državljani, ki so imeli nepretrgoma od 1. januarja 1910 pa do 16. julija 1920, t. j. do dne, ko je stopila sanitarni-malska pogodba v veljavo, domovinsko pravico na onem avstrijskem ozemlju, ki je pripadlo naši državi. Osebe, ki so pridobile domovinsko pravico na navedenem ozemlju izza 1. januarja 1910, so postale naši državljani samo s pritrdilom naše države, ako so prosile za potrditev državljanstva.

Knjiga o solnčenju, kopanju in zračanju odraslih in otrok. Družja se dobi v vseh knjižarnah. Cena 3 Din.

Smrtna kosa. V Kamniku je umrl g. Josip Riedl, upravitelj. Jutri ob 17. ga položijo k večnemu počitku. — V Novem mestu pa je podlegel težki bolezni g. Fran Breznik, vladni svetnik in gimnazijski ravnatelj v pokouju. Njegov pogreb bo jutri ob 16. — Pokojnika se spoštljivo in hvaležno spominjajo vsi, ki so ga spoznali v dobi njegovega službovanja in tudi pozneje. Bil je zelo zaslužen za narod in njegovo prosveto. Pokojnikoma blag spomin, sorodnikom iskreno sožalje!

Darovi za Akademijo znanosti in umetnosti in za Narodno galerijo. Uprava fonda je prejela do 12. julija te-le prispevke: po Din 1000.—, občina Sv. Krištof; dr. Dragotin Treo, odvetnik Ljubljana; Josip Javornik, Zalna; občina Rovte Din 900; a Din 500.—; Književnica kat. tisk. društva, Ljubljana; Akcijska družba za kemično industrijo, tu; Okrajni zastop Rogatec; Zupanstvo Gor. Logatec Din 200.—; a Din 100.—; dr. Eržen, zdravnik v Kranju, N. Pire, župan v Kranju, Karl Pfeleweles, notar v Ljubljani, Goričar Alojz & drug. Mozirje, J. Hutter & drug, Maribor, Stevo Sink, notar v Skofji Loki, Kmet. hranilnica in posejilnica Stari trg pri Ložu, France Rant, notar Velike Lašče, dr. Ivo Benkovič, Ljubljana, dr. Sagadin Stefan, Beograd, občina Kresnice, županstvo obč. Raka in dr. mod. Josip Volbank, okrajni zdravnik v Kranjski gori; Učiteljski zbor v Makolah Din 60.—; po Din 50.—; Tovarna usnja Fr. Wošenag, Šoštanj, Zupanstvo mestne občine Šoštanj, Ljudska hranilnica in posejilnica Rečica, Upraviteljstvo osnovne šole Zg. Tuhinj v Smartnem; Predan Drago, šol. upravitelj, Sv. Andraž 30.—; Zupanstvo občine Vrblje Din 25.—; po Din 20.—; Rus Franjo, lesni industrialec, Ljubljana, Kost Tomo, trgovec Glinje p. Podčetrku, Avgust Kolšek, notar v Marenbergu, Martin Košta, Borovnica, Posejilnica na Vurbergu pri Potju, dr. E. Suher, zdravnik v Ljubljani VII, po Din 15.—; župnik Spindler Fr. Sr. Lovrenca n.D. p., Učiteljsko šolo Gomilsko; po Din 10.—; Alojz Vavpotič, Smarce pri Kamniku, Anton Prelesnik, Gornja Lendava, Čerška tovarna v Mariboru, Občinski urad Lukačevci, Narodna galerija, ki upravlja Fond Aka-

demije in Galerije, izreka vsem darovalcem iskreno zahvalo in prosi, da ji še v naprej ohranijo svojo naklonjenost.

Muslimani Južne Srbije. Verski poglavar muslimanov v Srbiji vrhovni muftija Mehmed Zeki je že dva meseca v Južni Srbiji na inspekciji. Obhodil je vse južne kraje od Plevlja do Gjevgelije in od Debra do Carevega sela in Berova. Po končanem potovanju je vrhovni muftija sklical v Skopje verske starešine in muslimanske prveke iz cele Južne Srbije, da na konferencah, ki bodo trajale nekaj dni, pretreslo vsa verska in prosvetna vprašanja muslimanskega življa, ki bodo kmalu rešena z zakoni. Novinarjem je vrhovni muftija izjavil, da se je muslimanom zelo izboljšal položaj, ker niso več izkoriščani od raznih politkov. Prepričan je, da bodo v kratkem rešena vsa verska vprašanja in da bodo šerjatska sodišča organizirana.

Epileptik pade v ogenj. V Karlovcu leži v bolnici kmet Stanko Vujaklija iz Veljuna, ki je med epileptičnim napadom padel v ogenj in zadobil tako težke opekline, da jih bo težko prebolel. Nesreča se mu je prigodila na polju, kjer so zažigali neke ostanke. Ko je dobil napad, ni bilo nikogar ki bi mu prišel na pomoč.

Gad je pilil osemletnega dečka Staneta Rolija v Drskovčah na Pivki. Ker ni dobil takojšnje zdravniške pomoči, je po par urah izdihnil.

Tihotapec draguljev. V Velikem Bečkereku je policija zalotila na delu Holandca Hermana, ki je nastopal pod imenom Trotzenburg von Herman kot zastopnik neke znane holandske draguljarne. Sklepal je razne kupčije pri juvelirju v Subotici in v Velikem Bečkereku ter prevažal tudi zlato in dragule brez carine preko naše meje.

Ubeglega bančnega direktorja od banke Geza Rein v Subotici, ki je pobegel pred pol letom, so zaprli v Budimpešti ter ga predali našim policijskim stražam. V kratkem bo proti njemu sodnijska razprava v Velikem Bečkereku.

Žrtve nevihte. Na planini Sieme na Tolminku je divjala pred nekaj dnevi nevihta. 70 letni Ivan Leban je stal na pragu svoje koč. Vihar ga je vrge ob tla na kamenje. Leban je bil močno poškodovan in je kmalu na to umrl. Nevihta je bila izredno huda. Živina na planinah je bila pobita in ranjena.

Borba za mrliča. V Subotici traja že par tednov hud spor med pogrebništvom. Pogrebništvu zaved »Kunerol« je namreč dobil od katoliškega župniškega urada posebne privilegije. Od 1. julija, ko je pogrebno društvo »Kunerol« začelo poslovati, se vsi tisti izgreli celo pri pogrebi. Dogodili so se primeri, da župnija ni hotela po enaki ceni pokopati mrličev, ki so bili izročeni kakemu pogrebništvu. Ko je umrla mati nekega Berkeša in je ta prosil pokopališčno upravo za otvoritev grobnice, so zahtevali, naj plača za to 1000 Din. Berkeš se je pritožil pri policiji, ki je morala posredovati. Pri nekem drugem pogrebu je moralo posredovati celo veliko županstvo, ker so pogrebu delali ovire uslužbenici društva Kunerol in člani cerkvene uprave. Nad predpavicami, ki jih uživa društvo »Kunerol«, se zgraža že vsa subotička javnost.

Živ v rakvi. V okolici Sremske Mitrovice v občini Bosut je bil med pretepom zaradi deklet težko ranjen 7 letni kmečki fant Sava Dobrišič. Vsi so mislili, da je Sava mrtev. Odnegli so ga domov, ga umili ter položili v rakev. Ko je ležal več ur v rakvi na mrtvaškem odru, je fant naenkrat oživel in krilil z rokami. Številni sosedje, ki so kropili so se razbegli. Šele občinski tajnik je odredil, da so ranjenega fanta odpemili v bolnico.

Poneverbe v subotički kurilnici, o kateri smo že poročali, so sedaj po izpovedi obeh aretiranih uradnikov NESTA in Tomasija razjasnjene. Oba sta priznala, da sta poneverila denar in ponarejala vpise v službenih knjigah. Poneverila sta, ker sta bila preslabo plačana in so poneverbe narasle skozi leta, ker ni bilo nobene kontrole, iz malih zneskov v velike.

18 letna roparica. Niška policija je zalotila tolovajskega tolpo Dragotina Petrovića ki je že dolgo strahovala mesto in okolico z držimi vlomi in roparskimi napadi ob belem dnevu. Med tolpo je tudi 18 letna deklica Vidosava, ki je pred enim letom zapustila domačo hišo ter se pridružila banditom. Tolpa jo je pošiljala v kavarne in druge nočne lokale, da je tam oprezovala za petičnimi gosti. Ko je bilo za napad vse pripravljeno, je mlada roparica oblekla ukrađeno žandarsko uniformo ter je z moškimi tovariši vred naskočila izbrano žrtve.

Ant. Rud. Legatov enoletni trgovski tečaj v Mariboru. (Odobren od ministrstva trgovine in industrije v Beogradu). Novi šolski prospekti so izšli in se dobe brezplačno v trgovini s pisalnimi stroji. Ant. Rud. Legat & Co., Maribor Slovenska ul. 7

Obleke kemično čist, barva, pilstra in lika tovarna Jos. Relch.

ITO — zobna pasta najboljša.

Advokat dr. Vladimir Glaser naznanja, da je otvoril svojo pisarno v Beogradu Miloša Velikog 17-III.

Darujete »Podpornemu društvu slepih« v Ljubljani Wolfova ulica 12.

Novi zdravnik v Zagorju, dr. Slavko Grum, začne sprejemati v ponedeljek 15. t. m.

V fotografiji uporabljajte razvijalec, fiksir, zlato kopel in vse druge kemikalije od slovite tovarne

Lumiere,
Paris

Zaloga: Drogerija Gregorič, Ljubljana, Prešernova 5.

Zahtevajte cenik!

Iz Ljubljane

O priliki narodnega praznika — Fete Nationale du 14 Juillet — bo danes, v nedeljo, sprejem na francoskem konzulatu od 11. do 12.

Znano restavracijo hotela »Slon« sta prevzela g. A. Klasek in A. Roth, ki sta se že kot višja natakarja »Slona« in »Uniona« zelo priljubila gostom. Opozarjamo na današnji oglaš.

K vlomom v Ljubljani. Kriminalni oddelek ljubljanske policijske direkcije vodi natančne poizvedbe glede štirih vlomov, ki so bili v nekaj urah izvršeni v nedeljo popoldne. Dosedanje poizvedbe so dognale, da je vse te vloome izvršil en sam vlomilec, ki je bil star približno 20 let. Moraj pa je biti že prej izurjen v vlomilskih poslih. Pri nadučitelju Pavlu Plesničarju v Komenskega ulici št. 8 je ukradel tudi hranilno knjižico Kmečke posojilnice za ljubljansko okolico na ime Stefana Stekarja z vlogo 2000 Din. — Skupna škoda vseh dragocenosti in zlatnine, ki jo je vlomilec pokradel pri g. Plesničarju je cenjena približno na 10.800 Din.

Zobozdravnik Dr. Cirman
Miklošičeva c. 18/I
ne ordinira do 1. avgusta.

Dr. Josip Tičar ordinira zopet od 14. do 16. — Šelenburgova ulica 3. 956

Odvetniška pisarna dr. Vladimir Kreč v Ljubljani, se bo preselila z 20. t. m. iz dosedanjega prostora v pritličju hiše Tavčarjeva ulica št. 1., v I. nadstropje desno, iste hiše. 953

Pasijon v Mladinskem domu na Kodeljevem se vprizori 13., 14., 20., 21. julija ob 8. zvečer. 942

Znani vojvodinski psihografolog Win Terry pride zopet v Ljubljano za par dni in bo od ponedeljka sprejemal obiske v hotelu »Slon«. Analizira rokopise, pove preteklost, sedanjost in bodočnost znanstveno po sistemu prof. E. Kretschmera. 945

Christofor učni zavod, Ljubljana, ki obhaja letos 25 letnico svojega obstanka, vpisuje za prihodnje šolsko leto ves julij vsak dan na Domobrantski cesti 7-I. — Vpisnina 10 Din, šolnina nizka. — Dnevni in večerni tečaj. 874

Izkoristite izvanredno priliko
Crepe de Chine . . . Din 95.—
Foulard svila 58.—
Pralna svila 32.—
pri P. Magdič, Ljubljana
Aleksandrova cesta 1

Zobni atelje
V. STUZZI
Kamnik
zaprt do 18. avgusta

Naše žene in dekleta
poslužujte se dečevine narodnega blaga. Nageljina, roženkravta, rožmarina.

Potenje nog, rok itd.
zanesljivo odstrani »SUDOR«-mast, lekarne »Pri orlu«, Celje.

Pevsko društvo »Sava« priredi v nedelja 21. t. m. ob 4. popoldne na vrtu gostilne Anžič (pri Ožbinku) Poljanska cesta veselo s plesom. Sodeluje godba Sokola I. Vabljeni vsi pevski tovariši in prijatelji društva. 948

Profesor dr. Zalokat, Ljubljana, Maistrova ulica 6. odpotuje in se vrne čez 14 dni. 955

Iz Celja

Mestni avtobus pričel voziti. Z večerajšnjim dnevom je pričel z rednimi vožnjami prvi avtobus celjske mestne občine. Eleganti, belo barvani Mercedes-Benz je imel že takoj prvi dan precej hvaljevalnih potnikov, ki udobne vožnje ne morejo prehaliti. Opozorili pa bi g. trgovce, ki imajo spuščene nad svojimi izložbami v Aleksandrovi ulici, ki je silno ozka, platnene senčnike, naj jih primerno dvignejo, ker ovirajo avtobus pri vožnji na tem ozkem delu proge.

Nova industrija v Preboldu. Jugoslovenske tekstilne tvornice Mautner dd., tkalnica v Preboldu, so zaprosile za oblastno odobrenje in končni pregled novozgrajene tvornice za preproge, za odobritev čistilne naprave in odvajanja odpadnih vodov. Bolško ter za odobritev razporeda strojev v tovarni za preproge, kakor tudi v novi tkalni prejemalnici. Kakor smo informirani, bo nova tovarna izdelovala najfinelše preproge. Komisijonelna poizvedba in obravnava bo v petek 19. t. m. ob pol 15.

Dve važni novosti v Celju. Razne uvedbe modernega avtobusnega prometa, ki bo vezal mesto z deželo, se obetata Celju dve važni trajni novosti, ki bosta za napredek mesta velikega pomena. Sklenilo se je namreč, da se podaljša Aškerčeva ulica preko Koprivnice za cerkvijo sv. Maksimilijana do Glavne ceste pred Gaberjem. Tako bo Kralja Petra cesta znatno razbremenjena, ker se bo večina prometa prevrgla na Aškerčevo ulico. Govori se pa še o drugi važni pridobitvi. Železniška uprava bo baje centralizirala manjše železniške kurilnice v Rogatcu, Velenju in Zidanem mostu, ki mora odpasti zaradi povečanja kolodvora, v eno samo veliko kurilnico v Celju. To namerno moramo Celjani kar najtopleje pozdraviti.

V času poletnega oddiha
Vam Vaše lahke
obleke ni težko
obdržati sveže
in čiste,
ako jo perete
v LUX-u
milu v luskah.

LUX

Smrt velenjskega graščaka. Včeraj zjutraj ob 7. je umrl na svoji graščini v Velenju v starosti 63 let g. Ivan Adamovič de Csepin, častni vitez suver. malteškega vit. reda in vpokojeni veliki župan virovitiške oblasti. Zaradi koncilijantnosti je bil splošno priljubljen med šaleškim prebivalstvom. Blag mu spomin!

Sočnamo! Pogreb prerano umrlega zvestega člana Antona Rijavca, jetniškega paznika, se bo vršil danes ob 16. Izpred javne bolnice na mestno pokopališče. Udeležite se polnoštevilno! — Odbor »Sočec«.

Gasilska skupščina v Celju. Danes dopoldne bo v Celjskem domu glavna letna skupščina Jugoslovenske gasilske zveze, katere se udeležijo zastopniki vseh včlanjenih društev in žup. Že včeraj je Celje izgledalo kakor pravo taborišče teh požrtvovalnih samaritanov. Pozdravljamo jih na celjskih tleh!

Kino Ljubljanski dvor!

Danes prvič

SINOVI ENE MATERE

Pretrajljiva drama trpeče matere

Ob 3., 5., 6., 8., 9.

Iz Maribora

Odlitovanje. Z redom sv. Save 4. stonje sta bila odlikovana župnik Josip Čížek iz Jarenine in župnik Fran Gomilšek iz Sv. Benedikta, oba znana narodna delavca ob severni državni meji, ki sta bila med vojno preganjana in tudi internirana.

Veliko razburjenje na špehovskem trgu. Na včerajšnjem špehovskem trgu v Mariboru je prišlo do pravega majhne revolucije. Špeharji so pripeljali na trg več svinj in telet, ki niso bili v smislu splošno veljavnih predpisov razpolovljeni in tudi niso imeli žiga mesoogleda iz krajev, odkoder je bilo blago pripeljano. Na odredbo tržnega nadzornika višjega vet. svetnika g. Hinterlechnerja je bilo zato 25 svinj in dvoje telet odpeljanih v mestno kladnico, kjer bo meso na ledu preizkušeno. Ako bo spoznano za pokvarjeno, bo izročeno konjaču, sicer pa ga bodo lastniki lahko prodajali na prosti stojnici poleg mestne kladnice, ako bodo izpolnili vse predpise. Med prizadetimi mesarji je povzročil ta korak tržnega nadzorstva tako silno razburjenje, da je morala intervenirati policija, vzeti tržnega nadzornika v zaščito. Končno pa so se špeharji le potlačili in jim tudi ni preostalo nič drugega, kajti predpisi so predpisi za vse in ne samo za nekatere.

Smrtna kosa. V Rogatcu je preminul v petek po dolgi bolezni v 41 letu starosti gostilničar in posestnik g. Josip Trafenik. Pokojnik je bil vrj narodnjak in splošno priljubljen. Pogreb bo danes ob 16. iz hiše žalosti na tamošnje pokopališče. Pokojnik zapušča vdovo in dve hčerki.

Malaria v mariborskem okraju. V zadnjem času so se v mariborskem okraju ponovno pojavili primeri malarie. Bolniki so večinoma iz neposrednih mariborskih okoliških občin, pa tudi iz drugih okrajev mariborske oblasti. V mariborski splošni bolnici so imeli zadnja meseca že 10 za malarijo obolenih bolnikov. Ker gre v splošnem za odpuščene vojake, ki so služili v krajih, okuženih od malarije, bi bilo vsakakor potrebno, da posvečajo vojaške oblasti tozadevno pozornost ne samo aktivni armadi, temveč tudi odpuščeni vojakom.

Meljski hrib se ruši. Že večkrat smo javili, da se ob priliki raznih neviht in nalivov ruši Meljski hrib, ki leži tik ob cesti, ki vodi preko Sv. Petra v Slov. gorice. Tako je bilo tudi ob priliki hudega neurja, ki

Najnovejša številka „Življenja in sveta“

Pravkar je izšla 2. številka 6. knjige tedenske revije „Življenje in sveta“ z naslednjo vsebino:

Na uvodnem mestu priobčuje zanimiv članek univ. prof. dr. Alfreda Froehlichja o **Dolgosti našega življenja**, poljudna razprava, ki jo bo nedvomno prebrala vsaka z velikim interesom. Čedomir Mitrovič popisuje hajduka.

Harambaša Baba - Novaka

velikoga stratega in organizatorja gibanja, ki je bilo usmerjeno k popolnemu osvoboditvi Srbije od Turkov.

Znameniti berlinski kirurg dr. Ferdinand Sauerbruch, ki je pred letom dni izvršil svojo operacijo tudi na blagopokojnem dr. Gr. Žerjavu, priobčuje članek.

Operativno zdravljenje pljučne tuberkuloze

Zanimivo in poučno je pripovedovanje drznega iskalca zlata v sestavku **Ujetnik na Novi Gvineji**.

sakar sledijo interesantna izjava ameriškega majorja G. M. Barnesja (z 2 slikama).

Ali so letala res nepremagljiva?

Is pisčevih izjavljaj je razvidno, da bo imelo letalo v moderni vojni mehaniki poleg podmorice, tanka in topa najvažnejše mesto.

Kopalcem, turistom in vsem, ki uporabljajo kolonjsko vodo, je namenjen sestavek **Solčni žarki in kolonjska voda**.

v svezu s polovi rjavih madežev, ki se prikazujejo spomladi in poleti na koži nekaterih ljudi.

Etniško, socialno in gospodarsko strukturo v današnji perujski republiki opisuje članek (z dvema slikama).

Socialne in gospodarske prilike v Peruju

ki je prava gospodarska kolonija ameriških Zedinjenih držav.

Svojevrsna je črtica Williama Somerseta.

Skrivnost prijatelja Liama

Čigar skrivnostno in nenadno smrt je spravi pisatelj v zvezo z njegovim ljubavnim razmerjem s nekimi slovenskimi dekletom.

Dr. Vl. Travner nadaljuje svojo vseskozi zanimivo razpravo o **Čarovništvu in čarovniških procesih**.

ter prava toplota mitološko narodopisne razlage te velike zablode človeštva.

D. Ravljen priobčuje začetek svojih vtisov in zapisov na poti **Po Dunavu od Beograda do Železnih vrat**.

in poplute zgodovino največje razvaline v Jugoslaviji (s sliko).

Zvezek zaključuje zanimivi spomini angleškega lovca na velike sverjate Courtenay Hodgsona (s sliko).

Za slonom

Številko krasni poleg lesorezov slikarja E. Justina in risbe kiparja N. Pirnata lepa umetniška priloga.

Ob Krki

po originalnem posnetku Fr. Krašovca. Slika je posneta v okolici Novega mesta.

„Življenje in sveta“ izhaja ob petkih in stane polletno (zaključena knjiga) 40 Din, trimesečno 20 Din, mesečno 8 Din, posamezne številke pa samo 2 Din. Naroča se pri upravi: Ljubljana, Knafljeva ulica 5.

Prihodnja številka bo vsebovala med drugim: Podaljšanje življenja. — Lov na gambe med Slovenci. — Glavobol. — Bodite previdni pri uživanju sadja. — Zdravljenje mrtvoudnosti s pritiskom. — Kitajska nevarnost v Peruju. — Simfonija žlice i. dr.

je razhajalo v noči od prošle sobote na nedeljo. Danes je minil že teden dni, pa se še nikdo ni znenil, da bi plazove odmel v Dravo. Skrajni čas je res že, da se splne, ki ovirajo osebnosti in tovarni promet na tej cesti, končno že odstranijo.

a— Zobni atelje M. Schutta od 15. do 31. t. m. zaprto. 952

a— Zdravnik dr. Vilko Marín v Mariboru od 15. t. m. do preklica ne ordinira. 957

a— Tihotapec s saharinom. V Strmi ulici je stražnik ustavil sumljivega moškega in ga odvedel na stražnico. Tamkal so ga preiskali in res našli pri njem 50 škaflice saharina. Piše se Miha Cavec in je pristojen v Rače. Polcija ga je izročila finančni kontroli.

Iz Kranja

a— Oživitvenje čitalnišnega pevstva. Zbor. Pretekli četrtek je Narodna čitalnica sklicala sestanek vseh pevcev in pevki iz mesta, da bi zopet obnovili znani pevski čitalniški zbor, ki je obrazil za prav že več let miroval. Po razpoloženju sodeč je upati, da bo namen matičnega odbora našel nadejani odmev. Sestanek je otvoril in vodil predsednik Narodne čitalnice dr. Stanko Sajovic. V debati je govoril o potrebi in točnosti vaj tudi prof. Kmet. Posloje pevovodje bo prevzel železniški uradnik g. Toporič. V vajah, ki bodo v ponedeljkah za ženski zbor in v četrkih za moški zbor, se bo pričelo v septembru. Vsi, ki imajo zanimanje za petje, naj prijavijo svoj pristop tajniku g. K. Teplyu.

a— Slamnikarji, ob četrta na 14. uro odhoda izpred Narodnega doma.

a— Šmarjetna gora je dobila novega restavraterja. Restavracijo je prevzel sedaj gospod Anton Križnar, priznani gostilničar iz Strazšica. S to pridobitvijo bo neprijetna zadeva vednega menjavanja na jarmenikov restavracije končana, kar bo vrnilo sloves krasni izletniški točki, ki ima eden najlepših razgledov na Gorenjskem. Restavratore bo preuredil tudi več sob za letovišarje.

a— Kakšni so mestni naborniki? V petek so šli pred naborno komisijo vojni obvezanci iz mesta. Bilo jih je 44, od katerih je bilo 16 spoznanj za sposobne. Kakor čujemo, je procent sposobnih rekrutov iz okolice znatno manjši. Letos se vedejo naborniki povsem dostojno in skoro brez vsakega življenja in hrupa. Vsaj tako v mestu.

Iz Tržica

a— Tržičko Sokolsko društvo priredi danes 14. julija svoj redni letni nastop vsega članstva z javno telovadbo na prostoru okoli sokolnice. Ob slabem vremenu se vrši prireditve v dvorani in sicer po istem sporodu.

a— Avtobusni promet se razvija uprav s neverjetno naglico. Podjetje Maly si je nabavilo nov veliki avtobus znamke Ford, ki ima prostora za 21 oseb brez stojšč. To podjetje vzdržuje dvakratno dnevno zvezo z Ljubljano. Podjetje Pernu pa ima velik voz znamke Benz-Mercedes za 24 oseb in vozi dnevno enkrat v Ljubljano. Vozovnica tja in nazaj stane sedaj 40 Din, torej samo 5 Din več kakor vlak, zato pa je eno uro preje človek v Ljubljani in eno uro preje doma. Tržičko občinstvo se ugodno avtobusne zveze pridno poslužuje in sta ob voza dnevno dobro zasedena, včasih sta pa celo premajhna. Gotovo je, da železnica težko občuti konkurenco v osebnem prometu. Baje ima samo tržička postaja za več kot 15.000 Din manj inkasa kakor preje. Ob nedeljah imamo zvezo z Bledom in Sv. Anjo.

a— Zidavo šolskega poslopja za eno razredno osnovno šolo v Dolini je v celoti prevzel kot najcenejši ponudnik zidarski mojster G. Škerjanc iz Sebenja.

a— Cestne zadeve. Tržičke ceste so v splošnem vse hvale vredne, ker so vzorno vzdrževane. Tržičko mesto pa ima par manjkljivosti, ki jih tuji posebno sedaj poleti z veliko neveljavo opazajo in nad njimi upravičeno godrnjajo. Tu mislimo predvsem silno nerodno odcepitve ceste na Begunje. Prvič je njen izgled že tako izredno neznamen, da zavoji vsak voz ali

dalje po Tržiču ali pa na most, od katere strani pač privozi. Potrebna je torej bolj vidna označba, kjer se cesta odcepi. Drugič je ulica po kateri gre cesta tako vijugasta in tako znamenito ozka, da je le čudežu pripisovati, če se ne zgodi pri sedanjih modernih vozilih večkrat nesreča. Ne da j Bog, da se srečata med šoficem in Marcinom dva avtomobila v malo hitrejšem tempu. Polom bi bil neizogiben. Ogniti se pa sploh ne moreta, eden mora najaz do dekliskega doma ali pa na tržički trg. Tako je naletel tudi avtomobil Nj. Vel. kralja, ki tako rad obišče Tržič in njegovo okolico. Baš tam na ovinku je moral več minut čakati, da so se zvrstili vozovi in napravili prosto pot. Že večkrat se je načelo vprašanje razširitve ceste na tem opasnem ovinku, pa se je vedno razlozilo na predragih zahtevah posestnikov za odkup sveta. Kolikor vemo, je sedaj nov cestni red in je lažje doseči razlastitev sveta za javne ceste, kakor pa preje. V imenu povzdige prometa, ki je za Tržič največje važnosti, pozivamo okrajni cestni zastop in mestno občino, da storita vse korake, da se omenjeni del ceste čimprej razširi in tako omogoči hitrejši in varnejši promet.

Iz Novega mesta

a— Prvenstvena tekma. V nedeljo 14. t. m. se vrši na Loki odlična prvenstvena tekma med prvakom II. razreda ljubljanskega podsaveza in prvakom pokrajine, SK Grafika : SK Elan. Začetek ob 16.30 ob vsakem vremenu. — Obe moštvi sta v zelo dobri formi ter bo ta tekma višek nogometne sezone v Novem mestu. Meščani in kibici! V nedeljo je na tehnični čast in prestiž Novega mesta.

a— Vprašanje kopalnice. Občina je v svojem območju prepovedala vsako kopanje izven mestnega kopalnice. Kdor se koplje na prostem, je izpostavljen preganjanju policijskih organov in visokim globam. Sedanje kopalnice ima 20 kabin in 2 mala bazena za plavanje. To zadostuje komaj 100 ljudem. Kopanje se jih pa neprimerno več. Končno pa tudi nima vsak denarja za kopalnice. Posebno velja to za otroke. Glede varnosti pa je na kopalnici slabo preskrbljeno. Dogodili so se primeri, ki to jasno kažejo. Občina naj bi to upoštevala in opustila različne prepovedi, ki se tičejo kopanja na prostem.

Iz Hrastnika

a— Zlata poroka. V ponedeljek sta obhajala zlati jubilej svoje poroke, zakonca Janez in Marijeta Soper. Sicer je poteklo že 52 let kar sta poročena; pa sta na željo otrok šele sedaj to obhajala. Soper je upokojenec kemične tovarne in je znan kot dolgoleten kočijaž ravnatelja Burgerja. Omenjeni je 82 let star in je iz stare »Martinkove« družine. Martinkovi so bili nekoč posestniki sedanjeja »Diernmayrjevega« posestva. Obema čvrstima jubilaroma želimo dočakati slavlje »demantne« poroke!

a— Osebnost. Na enomesečnem dopustu so nahajali rudniški ravnatelj gospod Drolz, zastopa ga rudniški inšpektor gospod Persoglio. — Do 23. t. m. ima letni dopust postajnačelnik g. Gruden, nadomestno ga g. Bernost.

a— Zaplemba. Vincelju Dragotinu iz občine Jurmanec-Krapina, Hrvaška, je bilo te dni zaplenjeno več pločevinaste posode, ker je krošnjaril z njo po naši občini brez obrtnega dovoljenja in škodo na šim kleparjem. Pripeljal je posodo z vozom čez hrib iz Trbovelj, kjer jo je baje prejšnji dan prodal. Posoda je shranjena na hrastniški občinski ekspozituri, kjer bo po ukrepu glavarstva na javni dražbi prodana. — Opozorjamo tuje obrtnike, naj ne hodijo prodajati svojih izdelkov v trboveljsko občino, ker jih lahko zadene ista usoda, ko tovariša obrtnika iz Hrvaške.

a— Veliko število prijateljev narave na Kumu. Izleta zagorskih planincev se je udeležilo tudi mnogo občinstva iz Zagorja, Hrastnika in Zidanega mostu. Tudi zagorska rudniška godba je imela ta dan svoj izlet. Slabo vreme je obiskovalce motilo, da si niso mogli ogledati zanimivosti oddaljenih krajev, ki jih nudi dolenski očiak Kum.

Gospodarstvo

Upnikom Slavske banke

Poravnalna ponudba v konkursu Slavske banke.

Upravni odbor Slavske banke d. d. v Zagrebu je predložil 10. t. m. konkurznemu sodišču v Zagrebu poravnalni predlog, s katerim ponuja upnikom II. razreda 22 odstotno krate njihovih terjatev, plačljivo v gotovini takoj po pravomočnosti poravnave.

Upniški odbor je še isti dan razpravljal o poravnalnem predlogu ter je ugotovil predvsem, da je uprava konkurza mase podzela sicer vse, da se imetke prezadolžne vnovi, smatra pa, da je dovoljna in čim hitrejša rešitev konkurza mogoča samo po tem poravnave v konkurzu. Razven tega je ugotovila konkurzna uprava, da so se do sedaj sicer vodila direktna poravnalna pogajanja med prezadolženko in nekaterimi večjimi upniki v Sloveniji, da pa so ta pogajanja ostala brezuspešna. V svrhu, da se tem kakor tudi ostalim upnikom poda prilika, da se na kompetentnem forumu, ki je edinole zbor upnikov, izjavijo o poravnavi, je konkurzna uprava sklenila predložiti poravnalno ponudbo sodišču kot sprejemljivo za sklicanje zbora upnikov in za končno odločitev o gornjem poravnalnem predlogu.

Konkurzna uprava je svoj sklep predložila konkurznemu komisariju, ki je sklical zbor upnikov za 25. julij t. l. v prostore prezadolženke v Zagrebu, Vlaška ulica 53 ob 9. uri predpoldne.

Zaradi tega se bo namesto naroka odrejenega za 25. julij t. l. glede akontacije, vršil istega dne, ob istem času in na istem mestu, t. j. 25. julija 1929. ob 9. uri predpoldne v Zagrebu, Vlaška ulica 53, zbor upnikov z dnevnim redom: razprava in glasovanje o poravnalni ponudbi prezadolženke.

Ker je ta zbor s tem dnevnim redom najvažnejši zbor v tem konkursu, se upniki pozivajo, da se ga brezpozorno udeležijo ali osebno ali po svojih zastopnikih.

Zagreb, dne 12. julija 1929.

Ivica Kovačević

upravitelj konkurza mase Slavske banke d. d.

Oblastne trošarine na zaloge

od 15. aprila t. l.

Finančni minister je na podlagi spremenjenih določb trošarinskega zakona (o čemer smo poročali v petek) izdal nova navodila za plačilo oblastnih trošarin. Po teh navodilih se na kolonijah vina, piva, likerjev, žganja, špirita itd. zatečene na dan 15. aprila t. l. pri točilih na drobno in malo prodajalci, ki se ne bavijo s prodajo na debelo, ne bo pobirala oblastna trošarina, v kolikor je bila pred 15. aprilom stopnja nižja. Veleprodajalci, točilci na debelo in oni točilci na drobno, ki prodajajo te predmete tudi na debelo, pa morajo vplačati oblastno trošarino odnosno razliko med staro in novo trošarinsko stopnjo na one količine zalog od 15. aprila t. l. ki jih bodo prodali od 1. junija t. l. naprej: na one količine zalog, ki so jih prodali do 1. junija t. l., se ne bo pobirala niti oblastna trošarina, niti razlika v stopnji oblastne trošarine. Oni točilci na drobno in debelo, kakor tudi ostali trgovci alkoholnih pijač, ki so na zaloge od 15. aprila t. l. že plačali oblastno trošarino in je bila stopnja te oblastne trošarine večja od sedanje stopnje, imajo pravico zahtevati, da se jim višek plačane oblastne trošarine na zatečene količine prizna. Priznanje viška plačane oblastne trošarine na zaloge od 15. aprila t. l. sme zahtevati samo oni točilec na drobno in debelo, odnosno trgovec z alkoholnimi pijačami, katerega zaloge je znašala najmanj 100 litrov, 100 kg, odnosno sto hektoliterskih stopenj. Interesirane osebe naj svoje prošnje s potrebnimi dokazili predložijo finančnemu ministru, oddelku za samoupravne finančne, ki bo po izvršenem pregledu priloge izdal rešenje, da se prošilu vrne na breme tekočih dohodkov od oblastne trošarine preveč plačani znesek. Povračilo bo izvršila ona davčna uprava, ki je pristojna za pobiranje oblastne trošarine od prošila.

Novi krediti do 50.000 Din pri Narodni banki. Da bi bil kredit Narodne banke pristopen tudi manjšim gospodarjem, je upravni odbor Narodne banke, kakor znano, odobril za podružnico v Ljubljani vso 10 milijonov Din za eskompt poslovnih menic s tremi dobriimi podpismi do zneska 50.000 dinarjev od strani trgovcev in drugih pridobitnikov. Ta kredit lahko izkoristi podredna tržka dvakrat letno po 3 mesece. Na dan zapadlosti se mora menica v gotovini plačati. Obrestna mera znaša prav tako 7 odst. kakor za ostali eskompt. Protokolirane trditve, ki se želijo poslužiti tega kredita, naj pošljejo podružnici Narodne banke v Ljubljani kratek dopis, v katerem naj navedejo menice, ki jih želijo vročiti. Zaradi skrajšanega postopka je po možnosti priložiti tudi kratke informacije o podpičnikih. Cenzura vzame ponudbo isti dan v pretrpet ter bo dotična tržka o zaključku takoj obveščena. Menice ne smejo imeti daljšega roka od 92 dni ter morajo biti plačljive pri podružnicah Narodne banke oziroma pri bančnih agencijah. Vročiti pa se morajo na državni eskontni listini (ki stane 250 Din). Eskontno listino mora vročitelj sam podpisati.

Stanje Narodne banke. V prvem tednu julija se je stanje Narodne banke precej izboljšalo. Iz povečanja kovinske podlage in salda raznih računov vidimo, da so se devizne rezerve dvignile za preko 160 milijonov dinarjev. To povečanje deviznih rezerv je menda v zvezi z eskomptom zadnje tranše švedske posojila. Otok se ni bistveno spremenil, ker je bil otok bankovcev, kot posledica nakupa deviz, paraliziran z dotokom bankovcev, zaradi povečanja žirovnih vlog. Posojila so se ponovno nekoliko povečala, ker je Narodna banka pričela dajati nove sezonske kredite. Stanje od 8. t. m. je bilo naslednje: (vse v milijonih Din): Aktivna: kovinska podlaga 305,8 (+16,7), posojila na saldo 1282,1 (+21,9), lombard 241,2 (+0,7), saldo raznih računov (tečajne difference deviz) 524,9 (+149,6), pasiva: obtok bankovcev 5213,6 (+17,7), žirovne obveznosti napram državi 173,8 (+70,3), ostale žirovne obveznosti 619,2 (+90,6), razne obveze 195,8 (+10,2).

Novi obrtni zakon. Iz Beograda poročajo, da je komisija strokovnjakov, ki je v trgovinskem ministruvstvu vodstvo načelnika g. Krpana redigirala projekt novega obrtnega zakona, definitivno zaključila svoje delo ter bo zakonski projekt te dni oddan v tiskanje. Čez kakih 15 dni bo razposlan vsem interesiranim gospodarskim organizacijam v izjavo. Kakor se zadržuje,

bodo gospodarske organizacije pozvane, da dostavijo trgovinskemu ministruvstvu svoja mišljenja o tem projektu do 15. oktobra t. l. Če bo trgovinsko ministruvstvo na podlagi mišljenj gospodarskih organizacij izvedlo ponovno revizijo tega zakonskega načrta, potem ni računati, da bi zakon še v tem letu stopil v veljavo.

Rentna davek in industrijska podjetja. Beograjska industrijska zbornica je prejela od finančnega ministruvstva obvestilo, po katerem bo to ministruvstvo v kratkem izdalo vsem podrejenemu oblastu razpis glede odobiranja rentnega davka pri inozemskih posojilih industrijskih delniških družb. V smislu tega razpisa bodo industrijska podjetja, ki morajo javno polagati račune, pri izplačevanju ali priznavanju obresti za posojila, najela v inozemstvu, odobila rentni davek po stopnji 6 odst. brez avtonomnih doliad. To rešenje se nanaša na čl. 71. zakona o neposrednih davkih, po katerem plačujejo pravne in fizične osebe, ki se obrtno bavijo z bančnimi posli, rentni davek po stopnji 6 odst. Po tem razpisu bodo torej industrijska podjetja, ki morajo javno polagati račune, uvrščena glede rentnega davka med podjetja, ki se obrtno bavijo z bančnimi posli, in tako ne bodo več plačevala rentni davek po stopnji 12 odst. temveč samo 6 odst.

Kranjska hranilnica je zaključila prvo poslovno leto, odkar jo je prevzel ljubljanski oblastni odbor. Iz bilance za 1. 1. 1928. je razvidno, da se je račun vlog in upnikov povečal od 56 na okrog 85 milijonov Din. Hipotečna posojila in kontokorentna posojila znašajo 7,9 milijona Din; komunalna posojila pa so se dvignila od 3,2 na 22,7 milijona Din. Račun vrednostnih papirjev znaša 6,8 milijona in se je po prodaji raznih inozemskih papirjev zmanjšal za okrog 4 milijone Din. Dolžniki pa so narasli od 30,6 na 43,8 milijona Din; od te vsote predstavlja večji del likvidne terjatve napram drugim denarnim zavodom. Posostva so sestavljena za 8,9 milijona Din. Na ta račun sta še vključeni posojelo Kranjske hranilnice v Knafljevi ulici in posojelo drameškega gledališča, ki sta bili 1. januarja t. l. prodani ljubljanskemu oblastnemu odboru. Dohodek za 1. 1. 1928. v višini 168,379 Din se v celoti prenese v rezervni sklad. Kranjska hranilnica je pri pretvoritvi iz društvene v komunalno hranilnico razdelila vse svoje ocenjeni rezervni sklad v znesku 8 milijone dinarjev v dobrodelne in kulturne svrhe. Ljubljanska oblast je prevzela za hranilnico in vse njene obveznosti garancijo z vsem svojim premoženjem in svojo davčno močjo.

V trgovinski register so se vpisale naslednje trditve: Zuri & Ko., družba z o. z. v Borovcu, trgovina z lesom in lesni proizvodi (osnovna glavica 60.000 Din); Pavel Stele, družba z o. z. v Ljubljani, trgovina z avtomobili in potrebščinami, prevažanje oseb z avtomobili (osnovna glavica 21.000 Din); Kalond, barve, laki, družba z o. z. v Mariboru (osn. glav. 20.000 Din); Singer šivalni stroji d. d., podružnica v Mariboru; Bukva, lesna eksportna družba z o. z. na Savi pri Litiji (osn. glav. 21.000 dinarjev); Bratje Wudler, proizvajanje kovinskih izdelkov v Mariboru; Klobasa & Smolnik, trgovina z mešanim blagom in steklarstvo v Slovenjgradu.

Stanje svetovne paroplovne tonaje. Po Lloydovem registru za prvo polovico t. l. je znašala tonaza vseh trgovskih mornaric na svetu 66,4 milijona ton. Od tega odpade nič manj kakor 20 milijonov na Veliko Britanijo in 11 milijonov na Zedinjene države. Na tretjem mestu stoji Japonska z 4,2 milijona ton, na četrtem pa Nemčija z 4,1 milijona ton; potem sledijo Francija s 3,3, Italija s 3,2 in Norveška s 3,2 milijona ton. Zanimivo je, da se je Nemčija, ki ji je ostalo po končani vojni komaj 0,3 milijona ton, povzpela že na četrto mesto in ima danes samo še za milijon ton manjšo trgovinsko mornarico kakor pred vojno.

Bankovci Narodne banke, ki bodo izločeni iz prometa. Uprava Narodne banke opozarja, da bankovci priv. Narodne banke kraljevine Srbije, izdani pred vojno, za katere je bilo avtočasno objavljeno v »Službenih novinah«, da se vzamejo iz prometa, dalje veljajo in se bodo sprejemali v prometu do 4. decembra 1933 leta, ko bodo zastarali in izgubili vsako vrednost. To velja za bankovce po Din 20.— v zlatu, ki nosijo datum 5. januarja 1905. in podpise guvernerja Tih. J. Markovića in člana uprave Marka Stojanovića; po Din 50.— v srebru, ki nosijo datum 1. avgusta 1914 in podpise guvernerja Djordja Vajferta in člana uprave Marka Stojanovića, ter za bankovce po Din 10.— v srebru, ki nosijo datum 2. januarja 1893. in podpise guvernerja Djordja Vajferta in člana uprave Tih. J. Markovića. Dinarsko-kronski bankovci, ki jih je po vojni izdalo ministruvstvo financ kraljevine SHS in sicer: po Din 1000 kron 4000 in Din 1000 kron 400 s podpisom ministra financ dr. M. Ninića veljajo in se sprejemajo v prometu vse do 25. maja 1934. leta, kadar zastarajo in izgubijo vsako vrednost. Istočasno se nanašanja, da še ni objavljeno izločevanje iz prometa bankovcev po Din 5 v srebru, ki nosijo podpise guvernerja Djordja Vajferta in člana uprave Marka Stojanovića, katere je izdala Priv. Narodna banka kraljevine Srbije za časa svetovne vojne. Ti bankovci ostanjejo tedaj še dalje v prometu in veljajo kot drugi bančni bankovci.

Seznam trgovskih potnikov. Zbornica za TOI objavlja v »Uradnem listu« od dne 12. t. m. seznam trgovskih potnikov, katerim

je od 20. februarja do 19. maja izdala predpisane legitimacije. Do tega dne je Zbornica izdala vsega 902 legitimacije.

Položaj na naših borzah

Ljubljana, 13. julija.

Na ljubljanski borzi je bil pretekli teden devizni promet slabši kakor v zadnjem tednu. Znašal je namreč 19,2 milijona Din napram 27,1, 15,4, 20,2 in 17,2 milijona Din v zadnjih 4 tednih. Privatna ponudba je bila sicer nekoliko boljša, kakor v zadnjem tednu, vendar je morala Narodna banka kriti večino potrebe. Tečaj deviz se tekom tedna niso bistveno spremenili, le deviza na Dunaj se je okrepila od 8,0110 na 8,0105, deviza na London pa od 276,21 na 276,42.

Na zagrebškem efektm tržišču je tečaj Vojne škode od četrtka ostal nespremenjen na višini 407, v petek pa je popustil na 404, ker Pošta hranilnica zaradi pravoslavnega praznika ta dan ni intervenirala, med tem ko je v prejšnjih dneh prevzela dnevno za nekaj milijonov nominala Vojne škode. Pričakuje se, da bo v prihodnjem tednu Pošta hranilnica ponovno intervenirala, vsaj toliko časa, dokler vlada na našem efektm tržišču mrtvilo in dokler bodo trajale posledice vpisa delnic Agrarne banke, ki je absorbiral znatnejše denarne vsote. Investicijsko posojilo se je tekom tedna precej okrepilo in sicer od 84,50 na 86—87.

Na tržišču bančnih papirjev se razvija promet dalje v ozkih mejah. Delnice Jugobanke so v skladu z inozemskimi borzami popustile od 82 na 79, koncem tedna pa so se zopet okrepile na 80 do 81. Narodna banka je bila koncem tedna zaključena po 7650, Ljubljanska kreditna pa po 123. V ostalem se se tekom tedna trgovale Prastrediona po 850—852, Union banka po 202 in Poljedelska po 16. Med industrijskimi papirji je Trboveljska nekoliko popustila ter se je v početku tedna trgovala po 460, koncem tedna pa se je zopet dvignila na 465. Pod vplivom višjih inozemskih tečajev se je znatneje dvignila Sečeraana, in sicer od 405 do 410 na 440—460. V ostalem so bili zabeleženi zaključki v Gutmannu po 206, v Dubrovčaku po 495 in v Slavoniji po 175.

Ljubljana. (Prošli promet). Berlin 13,57, Curih 1005,9, Dunaj 8,0105, London 276,42, Newyork 56,87, Pariz 223,10, Praga 168,60, Trst 297,90.

Curih. Zagreb 9,1276, London 25,22, Newyork 520, Pariz 20,35, Milan 27,196, Berlin 123,84, Dunaj 73,17, Praga 15,885, Bukarešta 3,08, Budimpešta 90,60, Sofija 3,75, Varšava 58,30.

Položaj na žitnem trgu

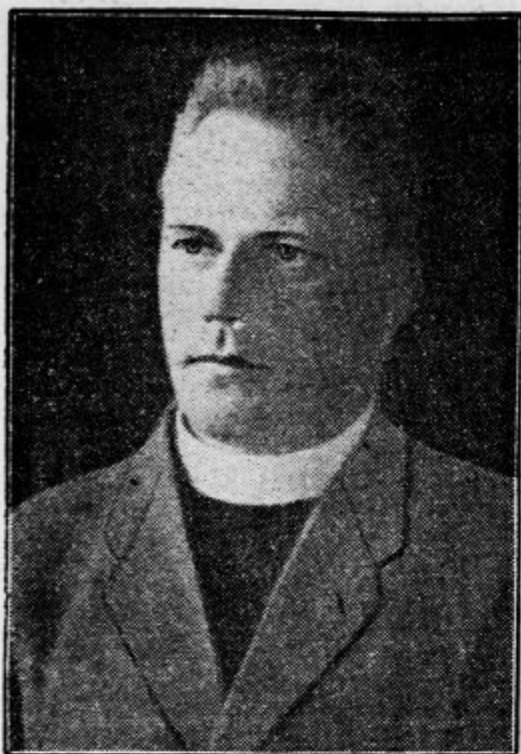
Ljubljana, 13. julija.

Na svetovnem žitnem trgu je bil položaj tudi pretekli teden precej stabilen. Sredi tedna se je na kontinentalnih tržiščih pojavila sicer nekoliko mlačnejša tendenca. Koncem tedna pa so višji čičaški tečaji povzročili zopet večjo živahnost. Zaradi manj ugodnih izsledov letine v Ameriki se je cena pšenici na čičaški borzi tekom tedna dvignila od 121 in tri osmine na 123 in eno četrtino centa za bušel, tako da so danes ameriške cene napram najnižjem stanju v maju (94 in tri osmine centa) poskočile za okrog 30 odst. Pri nas pa je ostal položaj v glavnem nespremenjen, ker pri višjih cenah ne bi mogli izvažati starih zalog. Le na potiskih in drugih obvodnih postajah, odkoder se izvažajo pšenica (večinoma preko Bralje) so cene razmeroma visoke ter stane stara pšenica 217,50—220 Din za 100 kg. Na baških postajah, ki nimajo možnosti izvoza, pa se dobi pšenica po 207—212,50 Din. Cena koruzi je ponovno nekoliko popustila in se giblje sedaj na isti višini, kakor cena baški pšenici. Oves stane 195 Din za 100 kg, novi ječmen pa 160 Din. Kupčija je koncem tedna nekoliko oživila. Tudi iz Slovenije je bilo precej zanimanja za pšenico in moko. Nova pšenica 77-78 kg se v Vojvodini ponuja po 202,50 Din, vendar je za novo blago še malo zanimanja.

Na ljubljanski borzi notira baška pšenica (slovenska postaja, mlevska tarifa, plačljiva v 30 dneh) 255—257,50 Din za promptno dobavo in

Naši kraji in ljudje

Posvečenje pomožnega škofa dr. Rožmana

Novoimenovani ljubljanski pomožni škof g. dr. Gregor Rožman bo danes v ljubljanski stolnici na slovesen način prejel škofovski posvečenje. To najvišje duhovniško čast mu bo po obredu, starem že tisoč let, podelil ljubljanski knezoškof g. dr. Anton Bonaventura Jeglič skupno z mariborskim knezoškom g. dr. Andrejem Karlinom in krškim škofom g. dr. Josipom Srebrničem. Cerkveni obredi se bodo začeli ob pol 10. dopoldne, po slovesni maši pa bo novoposvečeni škof sprejemal čestitke v škofiškem dvorcu.

Škof dr. Gregor Rožman je star še le 46 let. Rojen je bil l. 1883 v Šmihelu pri Pliberku, gimnazijo je študiral v Celovcu, teologijo tudi v Celovcu, po mašniškem posvečenju pa je nadaljeval študij na Dunaju. L. 1912 se je vrnil kot doktor teologije v Celovec, kjer je že naslednje leto postal profesor na tamošnjem bogoslovju. Po prevratu je bil l. 1920 poklican na teološko fakulteto ljubljanske univerze za profesorja cerkvenega prava. Letos 23. marca je bil imenovan za titularnega škofa semtskega in ob enem postavljen za koadjutorja s pravico nasledstva ljubljanskemu knezoškofu dr. Jegliču.

Slovensko trgovsko in obrtno društvo v Ljutomeru

Ze pred vojno so se slovenski trgovci in obrtniki v Ljutomeru začeli združevati, ker so spoznali, da je le v združitvi moč. Njih bilo dosti, namreč narodno zavednih in takih, ki so si upali pokazati svojo slovenstvo, vendar se jih je pod vodstvom Janka Horvata in Pere Veseliča našlo vsaj toliko, da so ustanovili Slovenski obrtniški klub, ki je potem več let deloval v smislu obrtniških težnj. Po prevratu se je številno slovenskih obrtnikov in trgovcev zelo ojačilo, minila je tudi mora, ki je poprej tlačila manj zavedne in takrat se je iz

obrti kluba razvilo močno trgov. in obrtno društvo, ki zavzema med ljubomerskimi stanovskimi organizacijami ugledno mesto. Pod vodstvom svojega dolgoletnega predsednika slik. mojstra Janka Horvata je razvilo vsestransko delovanje v korist obrta in trgovine ter Ljutomeru sploh. Tu omenimo predvsem obrtno in industrijsko razstavo, ki se je vršila l. 1925, ter dosegla najboljši moralni in tudi letni uspeh. Letos slavi to agilno stanovsko in nepolično društvo svojo desetletnico. Ne more pa tega storiti lepše in dostojnejše, ko da pokaže delo naših obrtnikov in industrijcev v ljubomerskem srezu, pa tudi v drugih srezih naše oblasti ter da priredi obrtno in industrijsko razstavo. Določeno je, da se tej razstavi pridruži tudi kmetijska razstava v večjih oddelkih (govedoreja, konjereja, poljedelstvo itd.). Ker pa je tudi ljubomerska meščanska šola v tesni zvezi z gospodarskim življenjem Ljutomeru in njegove širše okolice, bo tudi ona priključila svojo razstavo vseh izdelkov splošni gospodarski razstavi, ki bo od 11. do 18. avgusta v prostorih meščanske šole, sosednjega Sokolskega doma in najbrž tudi katoliškega doma. Razstaveni odbor je prejel že številne prijave razstavljalcev. Pričakovati je, da bo agilnost društvenikov in zastopnikov vseh drugih gospodarskih panog dosegla njihovemu delu primeren uspeh.

Kipar Ivan Zajec — šestdesetletnik

V ponedeljek bo naš najpopularnejši kipar Ivan Zajec star že 60 let, ker krstne bukve pišejo, da je bil rojen 15. julija 1869. na Vožarskem potu v Ljubljani po očetu Francu, akad. kiparju iz Sovodnjega v Poljanski dolini, ki nam je dobavila največ in najboljše umetnike. Ivan se je naučil obrti že doma, za umetnika pa se je izučil

Kipar Zajec

na Dunaju na obrtni šoli in na akademiji pri prof. Kundmannu. Z navdušenjem so naši listi takrat pozdravili njegovega »Satirja« in »Adama in Evo«, ki danes stojita poleg »Kozakovih sanj« v ljubljanskem muzeju. S temi in drugimi deli si je pridobil sloves nadebudnega umetnika in ni čuda, da mu je bila pri konkurenci za Prešernov spomenik prisojena l. nagrada in izročeno delo. Se danes je njegov Prešeren največji spomenik v deželi in tudi okrog nobeneza se ni sukalo toliko debat kakor okrog njega, pa tudi pred nobenim niso peli tolikokrat »Hej Slovani«, niti ni pred kom drugim bilo položenih toliko vencev.

Lepi so bili časi na Dunaju, ko je mali Zajec modeliral velikega Prešerna. Vsem se je priljubil ljubki umetnik, da bi ga bili

najraje pestovali. Kmalu je nastal krasen osnutek za spomenik. Vega sedi na kanonu in piše logaritme v beležnico, iz haybice se pa kadil dim in se razvija v krasno golo devojko, v genija ali muzo logaritmov in kanonov. Mesto tega veličastnega spomenika so pa v Moravčah postavili mnogo preprostejšega rojaka, ki ga je tudi naredil naš jubilar.

Vežalke sandal

Kmalu nato je modeliral za pročelje ljubljanskega liceja prav ljubek relief, ki ga sedaj zakriva divja trta radovednim očem. Portretiral je kamnoseka Feliksa Tomana, češkoslovaškega gen. konzula Schellerja v Beogradu in več drugih uglednih oseb, da skoraj ni kraja na Kranjskem, ki bi se vsaj v cerkvi ali na pokopališču ne ponašal s kakim Zajčevim delom. Celu na Dunaju na Rotenturmerici stojita visoko gori na neki palači njegova Obrt in Industrija, v beografski novi narodni skupščini pa njegove Glasba, Politika in Filozofija, v srbskem mestecu Svilajnac pa slavi njegova Srbkinja pale junake.

Cepav marljivi kipar ni nikdar počival, je vendar rad in mnogo popotoval po svetu, kjer se je naučil razen nemščine tudi laščine, francoščine in angleščine. V Monakovem, kjer je bil 8 mesecev, se je sprijateljil z Ažbetom, l. 1905. in 1906. je bil v Parizu, in Londonu, 1907. pa celo v Ameriki, a ko je v Rimu v vatikanskih zbirkah

Žički samostan pri Konjicah

V tihi dolini potoka Žičnice, poldrugo uro hoda iz Konjic stoji nekdanji slaven, danes zapuščen žički samostan. Malo tulcev vodi pot v to mirno samotno zatišje, da si ogledajo to nekdanjo slovito meniško naselje. Bil je to najstarejši samostan v Avstriji in Nemčiji. Znana je legenda o njegovi ustanovitvi.

Mejni grof Otokar Trauengavški ga je ustanovil l. 1165. V pragozdovih, ki so se nekdanj to razširjali, je bil na lovu in je utrujen od naporov zaspal. V spanju se mu prikaže Janez Krstnik in mu v imenu božjem zapove, naj sežida na tem mestu samostan. Ko se je grof prebudil, mu je skočil izpod plašča zajec, ki se je bil zatekel v njegov plašč pred zasledujočimi lovci in psi. To je smatral Otokar za znamenje, da novi samostan imenuje po zajcu.

Samostan je od treh strani obdan od holmov in ima otvorjen dohod samo ob potoku Žičnici, koder vodi danes okrajna cesta. To je bil pač najprimernejši prostor za menihe, ki so jim stroga pravila zapovedovala molk in premišljevanje. Kroginkrog je bilo meniško naselje, obdano s 6 m visokim zidom in na vseh oglih stoji še danes obrambni stolpi s strelnimi linami, popolnoma porušeni z zelenimi bršljanom. Odtod so se pobožni možje branili s takratnim preprostim orožjem pred napadalci. V sredini samostanskega dvorišča stoji danes še najbolj ohranjena priorska grobna kapelica. Škoda je, da nasledniki menihov niso očuvali prekrasne gotске cerkve pred razpadom. Danes je to zapuščena razvalina, brez strehe in oboka, brez tlaka in oprave, brez oken in vrat, stene drži skupaj bršljan,

a jih obenem razjeda, dokler tudi njih ne bo nekoč strmoglavil na tla.

Po razpustitvi reda po Jožefu II. l. 1782. so važnejše listine odnesli v deželni arhiv v Gradcu, poslopja se niso več popravljala in tako je v par desetletjih razpadlo vse, kar se je gradilo s skrbjo tekom 600 let. Poleg samostana stoji dobro ohranjen »gastuša«, poslopje v gotskem slogu; služilo je gostom, ki niso imeli dostopa v samostan, za prenočevanje.

Izletniki naj bi bolj posečali ta kraj. Iz Konjic vodi preko Konjiške gore dobra pot; nudi se potniku krasen pogled na razvalino Tatenbach, ki je tudi bila nekdanj last kartuzijancev, ter na zeleno Pohorje, poselano z belimi cerkvicami, ki se amfiteatralno dviga nad bistro Dravino, hčerko Pohorja, in na vinorodne Škalce. Vrh prehoda, imenovanega »Kumna«, je bila pristava samostana. Obširna gospodarska poslopja danes deloma v razvalinah pričajo o blagostanju tega reda. Odtod se odpre posetniku pogled na mesto Celje, na celjsko gorovje Boč in hrvaško pogorje. Četr ure od samostana leži vas Spitalič, nekdanj tudi del meniškega naselja z znamenitim portalom cerkve.

Drugi dohodi od samostana so iz Dramelj, Št. Jurja ter iz Loč. Letos je konjiška podružnica SPD založila razglednice samostana, ki jih ima oskrbnik v samostanu na prodaj.

Res je vredno pogledati si ta zgodovinski kraj, kjer so nekoč beli menihi živeli v premišljevanju in molku, a danes sredi bršljana in vitkih smrek samule le še razpadajoče veliko samostansko zidovje.

Udeleženci »Jutrovega« družabnega potovanja v Pariz pri večerji v stekleni dvorani ljublj. kolodvorske restavracije tik pred odhodom iz Ljubljane.

ke večje organizacije pa ni prišlo, ker je bilo tedaj še malo Jugoslovencev v Franciji. bili so iz raznih držav in tako ni bilo govora o kaki zvezi, ki bi reševala gospodarska in socialna vprašanja. Po uledinjenju so bili ustvarjeni za Jugoslovence v Franciji številni skupni interesi in tako je prišlo tudi do lepe organizacije, v kateri so zastopani vsi sloji: višji državni zastopniki, novinarji, dijaki in drugi intelektualci, potem pa delavci raznih kategorij. Ta organiziran življenj ima tudi stike s češkimi in poljskimi organizacijami, ki so mnogoštevilne po Franciji ter imajo lepo urejene čitalnice in razne prosvetne in socialne ustanove.

Centralna uprava Jugoslovanske kolonije je v Parizu. Po raznih krajih, kjer je večje število jugoslovanskih izseljencev, so pa sekcije in odbori.

Tako so jugoslovanski študentje ustanovili letos marca meseca tudi sekcijo v Nancyju, kjer je v okolici največ naših izseljencev, rudniških delavcev, po večini Slovencev, ki so prišli sem šele po vojni, in sicer eni iz Westfalske ob času nemške gospodarske krize, drugi pa iz domovine po mezdnihih bojih v Trbovljah. Skupno število slovenskih rudarjev in delavcev težke industrije je gotovo preko 11 tisoč.

Pri Slovencih je najbolj razvito društveno življenje. V severni Franciji imajo 6 delavskih podpornih društev, 3 pevsko dru-

ksenburški mešči, ki so ga pridržali dljaki skupno s slovenskimi rudarji iz Aumetza. Prireditve so se udeležili tudi visoki uradni rudnikov in tovarni, pri katerih so zaposleni naši rojaki, navzroč pa je bil tudi šef kabineta g. Oliveri, bolevnik iz solunske fronte in naš dober prijatelj. Prireditve, katero je otvoril predsednik sekcije dr. Vladimir Radošević, je tako dobro uspela, da opravičuje vse naše nade o procvitu organizacije.

Od solneca zažarelo, zdravo kožo
bočete pač imeti. Vdrgnite torej svoje telo z

NIVEA-CREME

in potem ven na prosto. na zrak in solnce. NIVEA-KREMA ojača paleči učinek solnčnih žarkov in zmanjša nevarnost sčeleče solnčarice. Toda suho mora biti vaše telo! Nikdar ga ne smete mokrega izpostaviti solnčnim žarkom! In poprej ga vedno natretiti! Samo Nivea-krema vsebuje kožo ne-uzloži Eucerit in v tem temelji njen učinek. Dose po Dn 8. 5. 10 in 22 Tube in čistega kosi tra po 9 in 14 dinarjev.

Danes premijera:

Popolnoma novo!
Prvič v Ljubljani!

Človek, žena in greh

filmsko delo izredne lepote. V glavni vlogi junak iz vellefilmov »Ana Karenina«, »Kozaki« itd., slavni ljubljeneč ženske kinopublike

John Gilbert

Grešna ljubezen. Novinarski ples v Washingtonu. Ljubavni prizori, polni ognja in strasti. Lahkomiselna žena. Ljubosumnost. Uboj v silobranu. Krivo pričevanje. Obsojen na smrt.

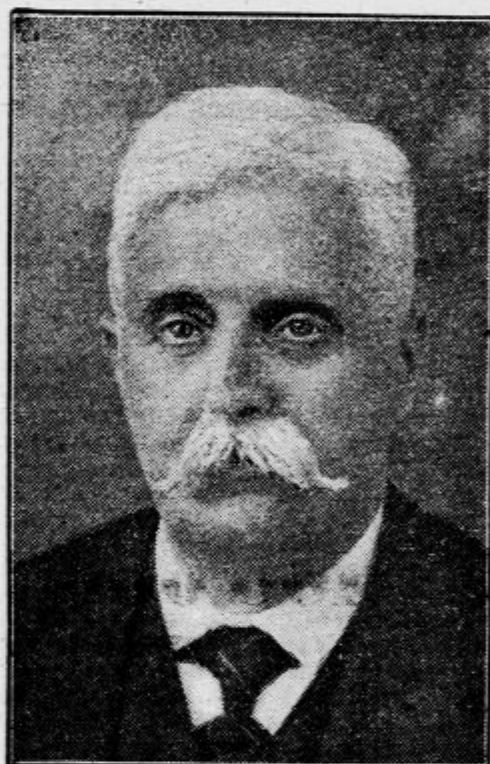
Predstave ob 3, 3/5, 6, 3/8, 9.

Telefon 2124.

Elitni kino Matica

25letnica Sokola v Kamniku

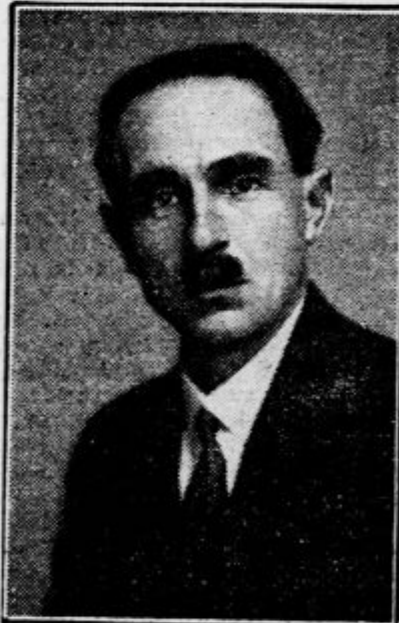
Ko se je pričela širiti sokolska misel izven Ljubljane tudi po ostalih slovenskih mestih in trgih, je bil leta 1902. na inicijativno starih sokolskih borcev bratov Pestotnika, Drenika, Ambrožiča in Janka Zagarija ustanovljen tudi v Kamniku pripravljalni odbor za osnivanje Sokola. Inicijatorji so dobro vedeli, da bo novo društvo inicijativno poseglo v kamniško družabno in

† Dr. Alojzij Kraut

prvi starosta Sokola v Kamniku 1904—1912.

narodno življenje. Priprave za ustanovitev so dovedle 3. grudnia 1904. k polnemu uspehu, kajti ta dan je na ustanovnem zboru pristopilo k novemu društvu toliko članov in zlasti mladine, da je bil obstoj Sokola osiguran. Ob prisotnosti mestnega župana g. Močnika, sokolskih delavcev dr. Ravniharja, Drenika in drugih je bil izvoljen za prvega starosta br. dr. A. Kraut, za njegovega namestnika pa br. dr. Karba. Prvi načelnik je bil Janko Polak, sledili pa so mu bratje Tvrdy, Deisinger, Kokalj, Po-

Dr. Rihard Karba, sedanji starosta.

Ijanšek, Kraut, Smerajc in Hribar. Br. dr. Kraut je po preteku 8 let rad prezaposlenosti položil svojo funkcijo, kakar je bil izvoljen za starosta br. dr. Karba, ki vodi društvo še danes. Edino leta 1919. je starostoval vmes br. Medic.

Sokol v Kamniku je ves čas svojega obstoja pridno deloval. Spremljala ga je pač usoda vseh naših sokolskih društev pred vojno — toda klonil ni; razvoj njegov je šel vedno navzgor, dalje in dalje. Zavzemal je vidno mesto med društvi sokolske župe Ljubljana I. in tudi sedaj, v kamniškem okrožju ljubljanske župe izpolnjuje vestno svojo nalogo. Ob priliki župnih zletov leta 1911. in pa po vojni l. 1924. se je sestalo v Kamniku veliko našega Sokolstva ter vsestransko podprlo delo vrlih naših kamniških Sokolov, ki jim bodi mila sreča ju-naška tudi v drugem četrstoletju. Zdravo!

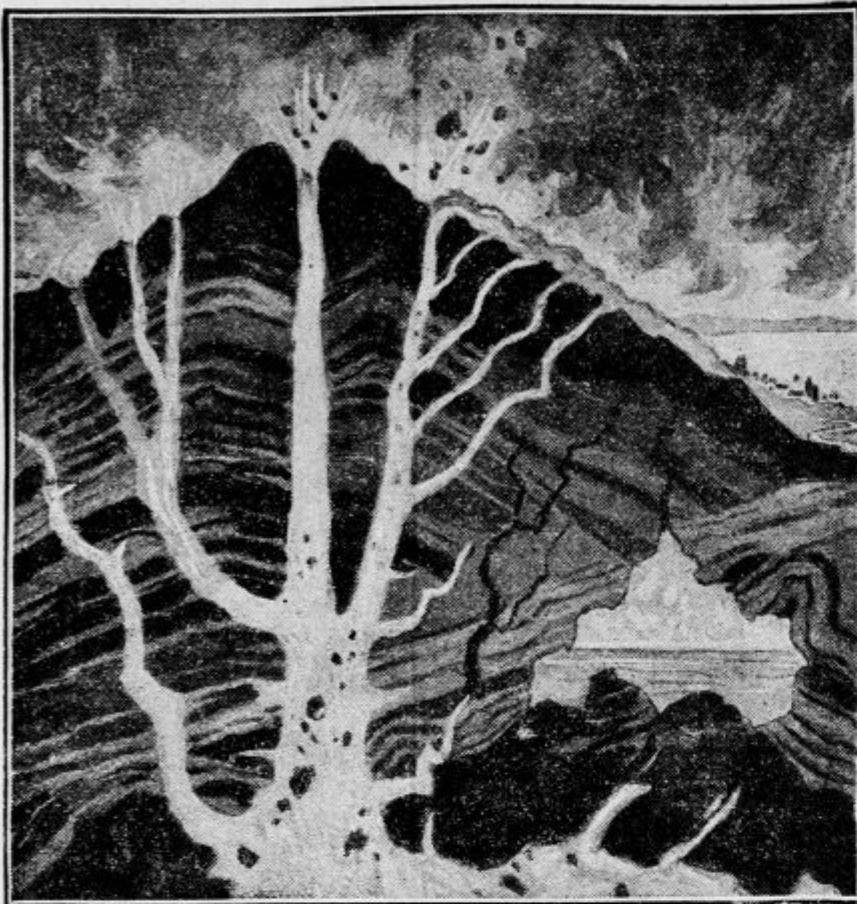
Velika sokolska TOMBOLA

s krasnimi dobitki se vrši v nedeljo, dne 14. julija v Bohinjski Bistrici! Pridite vsi!

Iz življenja in sveta

Peč s temperaturo 5000 stopinj Celzija

Največja globina na suhem — v Kaliforniji — Srce našega planeta — Topilnica, v kateri se pretakata lava in magna

»Izpuščaj« na zemeljski skorji

V prerezu vidimo podzemsko kanale, skozi katere bruhava lava, na dnu pa začetek »drobovja« naše zemlje, magmo in pline.

Po dveletnem težkem kopanju in vrtanju se je končno posrečilo na petrolejskih poljih Kalifornije prodreti 3 km globoko v zemljo. To je doslej največja globina, ki jo je dosegla človeška roka s kolosalnimi električnimi stroji. Uspeh pa v primeri z velikostjo naše zemlje in z obdobjem vrednim razvojem tehnike ne pomeni mnogo, da, skoro nič.

Največje globine do 11 km so načrtane v Tihem oceanu.

Razdalja med nami in središčem zemlje pa znaša po računih strokovnjakov 6380 km, premer bi torej bil 12.760 km. Kaj napolnjuje gigantski prostor pod zemeljsko skorjo? Gotovo grandiozno morje goreče lave in magme, ki tam doli kipi in se kuha ter se javlja nam na zemlji z erupcijami iz ognjenikov kakor iz velikih prezračilnikov ter pušča plodno zemljo in straši ljudi, ki si ne znajo pomagati.

Predstavljamo si ogromno jedro trde kovinske materije, ki se med ogromno maso magme in lave v atmosferi, polni goreče tekočine, pod neznanskim pritiskom giblje v svojem večnem in divjestransnem plesu. Morda se zanamcem posreči rešiti to zagonetko.

Nedvomno vlada tam spodaj temperatura nekoliko tisoč stopinj, ki si je še tako bujna domišljija ne utegne

predstavljati. A že pod skromno, jedra tri kilometre debelo zemeljsko skorjo se voda hitro izpreminja v paro. V tridesetkrat večji globini pa se raztope vse kovine in granit se mehča liki vosk.

Kakšna utešna perspektiva za naše potomce, ki bodo lahko porabljali za vse potrebe to skoro neizčrpljivo silo energije, dočim se sodobniki zadovoljujejo samo s pridobivanjem premoga in petroleja, ki pa zadoščata za dobo našega življenja! V minuli zimi smo se tresli od mraza. Kaj pa bodo storili znanjci, ko bo izčrpan ves sedanj materijal za kurjavo? »V notranjosti zemlje je toplo, tam hočemo živeti!« Tako bodo klicali, in gotovo se jim stvar posreči, da bodo lahko izkoristili zaklad v svoje svrhe.

Mirno sedi sedanje ljudstvo na strehi ogromne peči, v kateri je stalna temperatura 5000 stopinj Celzija, torej tako toplo, kakor vrhu našega solnca.

Na krovu te topilnice pa se vrši ljudska historija. Tu so postavili faraoni svoje piramide, tu se je bojeval Aleksander Veliki in Napoleon, da bi si priboril nadvlado v svetu, tu se disputira o vojni dolgovih, ki se imajo plačati, epohalne iznajdbe prinašajo ljudem vsak dan nova razočaranja... in tu se je posrečilo izvrtati jamo, 3 km globoko..

bolj važna nego njih kvantiteta! To geslo si pridobiva vedno več pristašev in učinkuje tudi na zakonodajo. Tisti odpor proti njemu, ki ga izvajajo iz versko-moralnih nagibov neprštevilni katoliški in protestantski krogi, je prešibak, da bi mu bil resna ovira. Američani so v splošnem preveč realni in praktični, da bi se dajali mamiti od razlogov dogmatsko-abstraktnih vrste.

Končno je v zvezi z vsemi temi stvarmi tudi

prohibicijsko gibanje, ki ga je ustvarilo veliko manj kakšno sentimentalno abstinentno čustvo, nego nujna gospodarska in plebemska-vzgojna potreba. Po načelu, da je kvaliteta v življenju produktivnejša in življenja zmožnejša nego gola kvantiteta, je moralo priti tudi do tega drastičnega izraza ameriške aktivnosti, kakršna je prohibicija. Nihče ne more tajiti, da bi ne kazala dobrih uspehov v vseh ozirih in če v drugih ne, pa v tem, da gre danes ogromen del narodne sile in imetja v koristnejše svrhe nego v alkoholne ekstese. Pred uvedbo prohibicije je zavzemala Amerika eno prvih mest v zadevi alkoholiziranja, zdaj zavzema navzlic prestopkom eno zadnjih — to je vsekakor ogromen plus. Jasno pa je, da se prohibicija v sedanji obliki ne bo mogla izvajati, že zato, ker zahteva njeno izvajanje silen izdelek celih milijarde dolarjev na leto in ena milijarda ni niti za ameriške pojme malenkost. Prej ali slej bo moralo priti v tem vprašanju do temeljitih revizij. Kdaj bo to, pa ni znano. Za sedaj ni pričakovati, da bi prohibicionisti vrgli puško v koruzo. Nasprotno, zmaga, ki so jo dosegli z zadnjimi predsedniškimi volitvami, jih je opogumila, da so začeli velikopotezno propagando za prepoved drugega sovražnika ljudskega zdravja in imetja — nikotina. In kakor vse kaže, bodo s to propagando tudi uspeli.

Odlikovana umetnica

Odč. Guzmanovici, ki se bavi z upodabljanjem umetnosti, je bila pariska Akademija lepih umetnosti visoko priznana. Prejela je Grand Prix de Rome, ki ga podeljujejo vsaka tri leta.

Spor za grb

V Avstraliji se pripravijo že dalj časa o tem, kakšen naj bi bil državni grb. Vlada je predlagala tristolpen grad, krono, žezlo in meč — predlog je glado propadel. Isto tako tudi predlog za orla — posamezne avstralske države vidijo v tem ptičju pridevek neke militaristične tradicije, dočim bi hotele poudariti svoja pacifiistična stremjenja. Zato ima še največ šans črni labud. Drugi pa so spet za emuja ali kengurja, ki sta avstralska specialiteta.

Novi francoski kovanci

Francoska vlada je izdala tri nove vrste kovancev iz zlata in srebra po 10, 20 in 100 frankov, ki jih kaže naša slika.

Zoološke statistike

V gnezdu leži pet mladičev. Vsak izmed teh mladičev poje na dan do 50 gosenic, vseh pet mladičev dnevno torej 250 gosenic. Recimo, da jih stara dva pitata 30 dni; v tem času so mladiči požrli 7500 kosov golazni.

Vsaka gosenica požre vsak dan za celotno svojo težo listov in cvetov. Vzemimo, da ji je treba vsak dan samo enega cveta, ki bi lahko dal sad, in da se hrani s temi cveti tudi 30 dni. V 30 dneh je naredila škode za 30 sadov, a 7500 gosenic je v teku enega meseca onemogočilo dozoretnje 225.000 sadov. Morala iz tega računa je evidentna!

Nov komander Častne legije

Polkovnika Duseigneur, vojaškega šefa v francoskem ministrstvu za zračno plovbo, so promovirali za komandirja Častne legije.

Divji zapad sredi civilizacije

V Neudorfu pri Vratislavi (Breslau) se je vršilo v neki gostilni svatovanje. Sredi najlepšega razpoloženja je vdrila v gostilno skupina nepovabljenih gostov, delavcev, ki so bili zaposleni s popraviljem ceste in ki se jih radi njih nasilnosti vse boji. Tudi tokrat so začeli izzivati in ni dolgo trajalo, da se je razvil strahovit pretep. Suroveži so v lokalu vse razbili in ranili mnogo svatov z noži in revolverskimi streli. Končno so se stegli še med sabo. Priti je moral precejšen oddelek orožnikov, da so jih ukrotili. Deset kolovodij so utegnili aretirati, drugi so se razbežali. Kakšnih 50 težko in lažje ranjenih ljudi so spravili v bolnišnico.

Malo dolgo spanje

V Moskvi je l. 1922. neka 10 letna deklica zaspala v letargičnem spanju. Ni je bilo mogoče vzbuditi. Več zdravnikov je neoprestano skrbelo zanjo in jo umetno hranilo. V širni državi so divjale revolucije, meščanske vojne in lakote — dekle nio vsem tem vedela ničesar. Spala je in spala, celih sedem dolgih let. Šele v letošnjem januarju je pokazala prve znake, da bi se rada vzbudila. Toda do tega je trajalo še polnih šest mesecev. Končno je odprla oči in zamrmrala bolničarki, ki jo je oskrbovala: »Prinesite mi malo krompirja.« In so ji ga prinesli.

Napoleonova relikvija

Na neki dražbi v Parizu so prodali te dni Napoleonovo lovsko puško za 46.700 frankov. Puško je izdelal nekoč slaven puškar po imenu Le Page. Drug enak izdelek tega mojstra so prodali na dražbi za — 420 frankov.

Koliko je analfabetov

62 odst. vseh nad 10 let starih oseb na svetu spada med analfabete, trdi neka ameriška statistika. Na svetu je 1.363.900.000 takšnih oseb, a med nji-

Najvažnejše za počitnice

Poslednja želja, ki jo slišimo pri odhodu na počitnice, je — »Okrepi se dobro!«

Storimo torej vse, da za počitniško dobo zberemo toliko rezervne sile, da moremo kasneje zopet za leto dni odoleti naporom svojega poklica, kakor tudi dnevnega življenja.

Prosti vsake nujnosti započnimo vsako jutro za dobo počitnic s prijetnim zajtrkom.

Zato je potrebna skodelica »Ovomaltine«. Dve do tri žličice Ovomaltine v mleku predstavlja jo snov, iz katere bo črpalo vašo telo novo moč.

Ovomaltine ima veliko hranilno vrednost, je lahko prebavljiva, a ima pri tem prijeten okus. Ona ustvarja oni prijetni jutranji občutek, ki je tako važen za razpoloženje vsega dneva. Zato Vam sigurno ne svetujemo slabo, ako Vam priporočamo: Ponesite seboj nekoliko škatlic

OVOMALTINE

In sedaj

»Dobro se okrepčajte!«

Ovomaltine se dobi povsod za ceno 18.50 za škatlico. Zahtevajte brezplačni vzorec, sklicujoč se na ta list.

od dr. A. Wander-a, d. d. Zagreb

mi jih ne zna 850.500.000 ne pisati ne čitati. Samo v 18 državah je preko 50 odstotkov nepismenih, v ostalih 45 deželah je analfabetov manj nego polovica.

Leto s 13 meseci

V Kanadi so uvedli novo koledarsko štetje. Leto je razdeljeno v 13 mesecev po 28 dni. Tudi v Zedinjenih državah prakticira na stotine raznih družb in bank to razdelitev leta, s čimer se jim knjigovodstvo zelo poenostavi. Vsako leto se prične s ponedeljkom.

Židje v sovjetski Rusiji

Po izjavah sovjetskih oblasti živi v Rusiji 2.8 milijona židov. Med temi jih je 28 odst. uradnikov, 25 odst. delavcev, 21 odst. delavcev na domu, 12 odst. trgovcev in 80 odst. kmetov. Ostali izvršujejo razne proste poklice. V vojski in mornarici je le malo židov v višjih položajih, med vrhovni mi poveljniki je samo eden (v Ukrajini). Med dijaki je 13 odst. židov.

Za alkoholom pride na vrsto tobak

Starostna linija v Ameriki: 40 let — Selekcija porodov — Mlaši rod naj ne bo številnejši, ampak boljši — Prohibicijskem gibanju bo sledil antinikotinizem

Ameriške Zedinjene države so se oborožile pred leti s celim sistemom obrambnih sredstev proti priseljevanju tujcev, ki se bo zdel površnemu opazovalcu morda brezsmiselno — saj so te države v celoti zelo redko naseljene — a je prav trezno premišljen in v nekem pogledu celo upravičen. Ta sistem obrambe, ta omejitve priseljevanja bazira na specijalnih prilikah in težnjah ameriškega življenja.

Ameriki ni toliko do tega, da bi zvišala število svojega prebivalstva, kolikor do tega, da bi obstoječemu številu zvišala življensko udobnost. V zadnjih časih so izrekli razni politiki in znanstveniki, da bo dosegla Amerika

l. 1940. 180 milijonov prebivalcev in da je to število največje, kar ji more imeti, če hoče dobro prosperovati. No, in če bi šlo s priseljevanjem tako kakor prej, bi imeli do takrat lahko dosti, dosti več nego samo 180 milijonov in poleg tega bi bil to človeški materijal, vsaj po veliki meri, kakršnega si vodje današnje Amerike absolutno ne želijo. Treba je pomisliti, da se priselji navzlic omejitvenim zakonom v Ameriko vsako leto po nedovoljeni poti 200—300.000 ljudi in to število nekaj zaleže. To število pomeni več ali manj samo poslabšanje delovnih in industrijskih razmer v deželi.

Ze zdaj je ogromna standardizacija produkcije imela kaj neprijetne posledice, ki se kažejo v znižanju števila delovnih dni, v naraščanju brezposelnosti in — draginje. Tem pojavom se skušajo gospodarski krogi izogniti na razne načine, n. pr. z zahtevo po zaščitnih carinah in s tem, da strogo izvajajo

načelo »linije smrti«.

Po tem načelu preneha v industrijah možnost do zaposlitve delavcem z izpolnjenim 40. letom in to ne samo tistim, ki bi si dela šele iskali, temveč tudi onim, ki ga že imajo. Prvotno je bila to nujnost, ker način produkcije, kakršnega imajo ameriške veleindustrije, zahteva popolnega fizične

ga in duševnega zdravja in s tem razpolagajo samo kolikorotoliko mlade delovne moči. S časom je iz nujnosti postal običaj, ki se čim dalje bolj uveljavlja. Delavec, ki je prestopil 40. leto, bo dandanes le s težavo in po protekciji, ki ni dana vsakomur, našel primerno delo — kvečjemu če ni res dober in specializiran profesionalist. Kako naj živi po 40. letu, to je vprašanje, s katerim naj si sam beli glavo. V splošnem računajo s tem, da si prihrani do tedaj toliko kapitala, da lahko otvori svojo lastno trgovino ali obrt. Tako prihaja avtomatično neka doba, ko bo večina ljudske množice razdeljena v dve skupini: v skupino mladih, ki bodo delovali po tovarnah, v skupino starejših, ki se bodo preživljali, kakor bodo mogli in znali, z delom izven tovarn. V teh prilikah nam postane umljivo ne samo to, da skušajo odločilni faktorji zaježiti tok imigracije, temveč da posegajo tudi po drugih sredstvih, samo da bi se razmere ne slabšale še bolj in da bi imela produktivna stran gospodarstva na razpolago obilo zdravih moči. Sem spada tudi

klic po omejitvi porodov

ali kakor se to imenuje v Ameriki z milejšo besedo: po kontroli rojstev. Niso postavili brez namena za princip, da je kvaliteta novih generacij

Zora Voda
proti sivim lasem!

Ne barva, temveč vrača sivim lasem prejšnjo naravno barvo. Odobrena od zdravstvenega odseka pod št. 1793—20. kot za zdravje popolnoma neškodljiva. Uspeh sigurno in trajen. Cena steklenici brez poštnine Din 35.—

ZORA VODA I. OREL, Zagreb

Radičeva (Duga) ul. 32.

Lekarnam, drogerijam, parfumerijam, brivnicam in trgovinam mešanega blaga damo v komisijo.

Božji blagoslov iz dna morja

Idila po posrečenem ribjem lovu ob obalah Nove Fundlandije. Takšnih ogromnih eksemplarjev polenovske vrste nalovijo vsako leto ob tem času na tisoče in tisoče.

ŠAH

Urejuje dr. Milan Vidmar

V aprilu leta 1918, ko je svetovna vojna divjala z največjo krutostjo, je Berlin priredil po dolgem presledku mojstrski turnir. Povabili so prerano umrlega vele mojstra Schlechterja, Rubinstein, na vrhuncu svoje slave, je prišel nadalje Mises, znani nemški mator. Tudi jaz sem dobil vabilo in z veseljem sem potoval v Berlin.

Dobil sem prvo nagrado. V prvem kolu turnirja sem takrat igral sledečo originalno partijo, ki je izzvala celo literaturo. Riskiral sem uspešno novo otvoritev, ki so jo malo prej iztuhali madžarski mojstri.

Rubinstein, ki je bil žrtev prvega poskusa »budimpeštanske obrambe«, je izgubil partijo v stilu, ki je za vele mojstra pravzaprav nemogoče. Od takrat njegova slava vidno pade. Dvojbo s takratnim svetovnim mojstrom dr. Laskerjem zanj ni prišel več v poštev.

Budimpeštanski gambit.
Bell: A. Rubinstein Crn: M. Vidmar
1. d2—d4 Sg8—f6
Leta 1918 še nihče ni igral te »hipermoderne« poteze, ki danes karakterizira igro najmlajše struje. Tudi jaz takrat nisem še mislil na otvoritve, ki so danes običajne. Na programu sem imel presenečenje druge poteze.

2. c2—c4 e7—e5
To je nepričakovani protisunek, ki na prvi pogled sploh nima smisla.

3. d4×e5
Beli je vendar dobil najvažnejšo kmeta in podi vrhu tega navidezno konja f6 nazaj.

3. Sf6—g4!
Skakač pa ne gre nazaj, temveč pogumno prodira. Kmet na c5 je s tem napaden. Nevarno bi bilo, kriti ga s f2—f4, ker bi Lf8—c5 začel z napadom na belega kralja.

Rubinstein ne izpusti slepa kmeta, ki ga je osvojil. Naslednje poteze gre do vse v znamenju boja za kmeta c5.

4. Lc1—f4 Sb8—c6
5. Sg1—f3 Lf8—b4+!

Važno. Črni hoče napasti kmeta c5 še z damo (Dd8—e7). Ker pa tudi bela dama lahko poseže v boj (Dd1—d5), zapeljuje črni nasprotnika h potezi Sb1—d2, ki beli dami zapre pot.

6. Sb1—c3 Dd8—e7
7. Dd1—c5

Rubinstein drži s svojo silo. Direktni napad na kmeta c5 je odbit. Toda črnu ne gre za kmeta c5, napad na splošno mu je važen. Zato odpre svojim figuram linije in se ne briga za materialno ravnotežje.

7. Lb4×c3+! Dc7—a3!
8. b2×c3 Dc7—a3!
9. Ta1—c1 f7—f6!
10. e5×f6 Sg4×f6
11. Dd5—d2

Materialna premoč belega ni zelo impozantna. Na c1liniji ima dvojnega kmeta, ki je seveda slab. Črni si je medtem odprl f-linijo za trdnjavo. Preden pa rošira, mora črni zavarovati svojega kmeta. Torej:

11. d7—d6
12. e2—e3 0—0
13. Sf3—d4

Rubinstein vidi, da njegov dvojni kmet ni dosti vreden. Očividno si radi tega želi, da bi črni zamenjal skakača (Sc6×d4). V največje in zelo neprijetno presenečenje mu črni ustreže:

13. Sc6×d4!
14. c3×d4

Tudi če bi bil beli videl, kaj vse pride, bi ne bil mogel več nazaj. Na 14. c3×d4 sledi namreč Sf6—e4, 15. Dd2—e3, Tf8—e8! in dobi.

14. Sf6—e4
15. Dd2—e3 Da3—a5+!
16. Ke1—c2

Tudi na d1 bi kralj ne stal dobro. Črni bi na 16. Ke1—d1 igral Lc8—f5, 17. Lf1—d3, Se4×f2+ itd.

16. Tf8×f4!!
17. e3×f4 Lc8—f5
Ogroža indirektno (Se4—g3+) belo damo.

18. Dc2—b2 Ta8—e8
Grozil zopet Se4—g3+
19. Ke2—f3

Beli kralj gre pod nož. Tako usodno:

ga potovanja še ni dovršil noben kralj v vele mojstrskih partijah.

19. Se4—d2+!
20. Kf3—g3
V tej poziciji sem bil nameraval 20. g7—g5! z močnim napadom. Prepaj sem vseeno poskusil, kam bo Rubinstein s kraljem še šel:

20. Sd2—e4+!
21. Kg3—h4?
Seveda bi na 21. Kg3—f3 zopet prišlo Se4—d2+. Drznost Rubinsteinova okrajša eksekucijo izdatno.

21. Te8—e6
Grozil mat na h6.
22. Lf1—e2

Edina obramba.
22. Te6—h6+!
23. Le2—h5 Th6×h5+!
24. Kh4×h5 Lf5—g6+
25. Kh5—g4 Da5—h5+ in mat.

Šest let po tej brez dvoma interesantni partiji, ko je teorija budimpeštanskega gambita že temeljito preorala, je bila v Parizu igrana sledeča turnirska igra, ki pač nima para v celi šahovski literaturi:

Beli: Gibaud Crn: Lazard
1. d2—d4 Sg8—f6
2. Sb1—d2

Nekaj novega. Poteza seveda ni slaba in ni vzrok kolosalne katastrofe, ki jo beli doživlja. Na vsak način je c2—c4 močnejše.

2. e7—e5
Zopet ta preklicani budimpeštanski gambit!

3. d4×e5 Sf6—g4
Z isto tendenco kot v zgornji partiji.

4. h2—h3?
Beli ve, da ni dobro s silo držati kmeta c5. Skakač na g4 mu je neprijeten. Očividno bi ga rad malo podil po šahovnici. Toda ta skakač je grozen. Ne gre nazaj. Kakor je presenetljiv že njegov drugi skok, tako nepričakovan in porazen je tretji:

4. Sg4—e3!!
Napade belo damo, ki nima poteze. Na 5. f2×e3 pa sledi na žalost mat z Dd8—h4.

Beli se je seveda vdal. To je pač najkrajša turnirska partija.

Kino Hollywoodsko pismo

Hollywood, v začetku julija.

Odkar se je Emil Jannings vrnil v svoj ljubljani Berlin, so jele krožiti v Hollywoodu razne zgodbe, ki kažejo karakter osebnosti in mnogostranske sposobnosti velikega igralca v pravi luči. Tako smo na primer zdaj šele avtentično zvedeli, da je Jannings v svojem kontraktu s Paramountom zahteval ključavo, da se moralo njegovi filmi snemati v pravem vrstnem redu. Pri filmskih snemanjih je namreč običaj, da sname režiser posamezne prizore ne glede na njih vrstni red in končen film mu in šele pozneje sestavi v pravi vrstni red. Tako se dostikrat zgodi, da najprej vrte konec filma in šele potem začetek. Delstvo, da je ravnanstvo Paramounta Janningsovi želji ugodilo in snemalo filme v tistem redu, kakor je predpisoval manuskrpt, svedoči o velikem spoštovanju filmskega podletja nasproti Janningsovi osebnosti. Toda Janningsova zahteva ni bila morebiti kaka muha, naprotev je imel zanjo tehtne vzroke. Emil Jannings namreč svoje vloge študira tedne in tedne in se mora docela živjeti v svoje kreacije. Na ta način si ustvarja atmosfero, ki se je vselej izkazala zelo koristna pri prirodnem podajanju njegovih figur. V takih okoliščinah je seveda nemogoče iznenada prikinuti snemanje in začeti pri kakem drugem koncu filma.

Prizadeven mlad Francoz Robert Florey si je znal pridobiti občudovanje vsega Hollywooda, ko je navzlic neprimernim težavam vdril v krog hollywoodskih režiserjev. Ker je bil v Hollywoodu brez prijateljev in zvez in vobče brez vsakega vpliva, ni imel upanja, da bi zbudi pozornost kakšnega hollywoodskega producenta. Vrh tega je videl, da bi moral, če bi hotel dobiti službo kot režiser, nabrati pokazati, da ima sposobnost za to. Ker pa je imel le malo denarja in nikakih aparatov, je kazalo zanj zelo slabo. Florey pa je vendarle dokazal, da je talentiran režiser. Posrečilo se mu je namreč, napraviti iz izrežanih lepenk, izposojeno kamero in dvema igralcema, ki sta mu bila prijatelja, film, ki ga je stal samo sto dolarjev. Florey je dal temu filmu naslov »Življenje in smrt hollywoodskega komparca«. Neki producenti so si ta film ogledali in so takoj stopili s Floreyem v zvezo. Ob tej priliki mu

je Paramount ponudil kontrakt in Florey je že začel s snemanjem svojega prvega večnega filma.

Vse prijatelje filma, posebno pa ljubitelje filmov z divleza zapada bo navdala z žalostjo vest, da je umrl Fred Thomson, sloveči in drzni filmski cowboy. Šele 39 let mu je bilo, ko je po srečno prestani influenci podlegel operaciji. Ni ga skoro filmskega igralca, ki bi ga bili v hollywoodski filmski koloniji bolj občudovali in cenili kakor ravno Freda Thomsona; zakaj imel je tudi kot zasebnik mnogo tistih značilnih lastnosti lunakov, ki jih te umetniki odlično prikazujejo v svojih filmih. Thomson je bil čudovit atlet in le malo jih je bilo v Hollywoodu, ki bi se mogli meriti z njim v jahanju ali v boksanju. Da je bil, preden je prišel k filmu, pastor. Je le malokomu znano. Bil je tudi v svetovni vojni in sicer kot kaplan. Njegov zakon s Francis Marionovo je bila pravzaprav filmska romanca, zakaj ona je bila in je še ena med najboljšimi scenaristi filmske industrije. Razen svoje žene na je Thomson ljubil še eno bitje: »Srebrnega sokolaka, konja, ki si ga je bil sam zrediral in brez katerega ga nisi nikoli videl na platnu. Še dva dni pred smrtjo — ironija usode — so mu sporočili, da je njegov poslednji film »Bandit častice splošno sprejet kot njegov najboljši.

Ali že veste: da je Haroldu Lloyd ime Clayton? da so njegovi naočniki brez stekla? da je kot komparz zapustil neki atelje, ker so mu hoteli znižati dnevno gažo od pet dolarjev na tri? da mu je najljubši sport plavanje?

Tehnični del nabirke ureja avtomobilski oddelk Vozanov OM Company D. D.

Avtomobil bodočnosti

Konstruktivne spremembe v avtomobilistiki v zadnjem času pomenijo brezdvomno napredek. Ako pogledamo zgodovino avtomobila, vidimo, da je avtomobil prišel le sukcesivno do sedanjih konstruktivnih oblik, tako motorja, kakor tudi karoserije. Motorno vozilo bodočnosti se bo, kakor zatrujejo strokovnjaki razvijajo predvsem v pravcu še manjših motorjev in povečanja števila cilindrov. Popravljanje po 6 cilindrih vozilov je v zadnjem času vedno večje in v Ameriki se vedno bolj udomačuje motorji z osmimi cilindri v eni vrsti. Pri dražjih avtomobilih imamo že motorje z 12 cilindri.

Istčasno s izboljšanjem pogona in elastičnosti večvaljnih motorjev bo treba misliti na to, da se zmanjša število menjav brzine v gonilu. Pri manjših avtomobilih bodo gotovo zadostovale tri brzine, pri večjih pa dve. Izboljšati bo treba dosedanje pretokala. Največ šans imajo tkz. obročna pretokala, ki omogočajo vozaču, da izvrši potrebni prestop še predno bi bilo treba efektivno menjati hitrosti, tako da se v danem momentu izvrši prestop avtomatično, s tem, da se izklopi.

Kar se tiče enakomernega pogona pri bodočem avtomobilu, bi nam lahko služil za vzgled pogon turbine. Turbina z notranjim zgorenjem je sicer še zelo nepopolna, in glavni vzrok, da se turbina z notranjim zgorenjem ni mogla v večjem obsegu uporabiti, leži v tem, da se še ni našlo dovolj odpornega materiala, ki bi zdržal visoke temperature. Kovinski strokovnjaki pa se še naprej pečajo z rešitvijo tega problema in nikakor ni izključeno, da se bo turbina z notranjim zgorenjem tako spopolnila, da bi vsled ekonomičnega obrata nadomestila mnoge druge stroje — tudi motor današnjega avtomobila.

V tem primeru bi se moral prenos sile temeljito preducati. Turbina z notranjim zgorenjem dela sicer enakomerno, vendar je v prvi vrsti stroj velike hitrosti in najbrže za pogon avtomobila ne bo dovolj elastična. Mogoče pa je, da se bo lahko združilo gonilo s turbino samo in na ta način bi se dal v kolikor se je dosedaj doznalo, zelo dobro uporabiti, seveda po rešitvi nekaterih praktičnih vprašanj, ki so s to konstrukcijo v zvezi.

Danes nam izgleda še kot fantazija, a jutri bi se moglo uresničiti, da se bo električna energija dala prenesti ravno tako, kakor glasba brezžičnim putem. Takrat nastopi nova era električnega avtomobila...

da je odlični zongler, šahist, akrobat in umetnik v smikanju? da ga ljudje brez naočnikov ne poznajo? da je bil sedem let pri filmu, preden je postal zvezdnik? da je svoj najnovejši film »Harold ima smolot delal osem mesecev? da je oženjen z Mildred Davisovo, ki mu je bila dolga leta v filmu partnerica, in da ima že tri leta staro hčerko Glorijo?

Dokler bodo na svetu lepa dekleta, tako dolgo se bodo ljudje zaljubljali, in dokler bodo filmali, tako dolgo bo vladalo povpraševanje po novih filmskih osebnostih, novih obrazih in novih tipih. In to iskanje se ne omejuje samo na Ameriko, tisto deželo, ki je doslej odkrila največ filmskih zvezd, ampak se razteza v vseh civiliziranih deželah. Tako ima Paramount kopico agentov, ki redno potujejo iz dežele v deželo in stikajo za novimi talenti.

Na potovanju, ki je trajalo leto dni in je obsežalo Italijo, Španijo, Nemčijo, Francijo, Anglijo, Rusijo, Madžarsko in druge dežele, je našel Robert Lissman, zastopnik Paramounta, na Dunaju Roberta Castla. Castling v filmu ni ravno novinec, ker ima že izkustva kot igralec in pisec scenarijev. Karliero je začel kot pisatelj: napisal je dve noveli in kopico raznih magazinskih zgodb. Conrad Veldt mu je prvi dal priliko poskusiti se kot filmski igralec, pri čemer je doživel tolik uspeh, da je sklenil dati pisateljevanju slovo in se docela posvetiti filmu. V Ameriki se je prvič poskušal v nekem Janningsovem filmu. Castle je drugi Evrope, ki ga je Paramount angažiral zadnje mesece. Prvi je nihče drugi kot slavilni francoski revijski krasotec Maurice Chevalier.

Verjetno je, da bodo spremembe v pogonu avtomobila vplivale tudi na obliko samega vozila. Če se je do sedaj vgradilo motor spredaj in položil prenos sile na zadnja kolesa, je to več ali manj konvencionalnost. Mogoče je, da se bo tukaj uveljavil sistem Rumpier, pri katerem je vgrajen motor v zadnjem delu avtomobila. S tem bi se tudi pridobilo na prostoru za potnike. Kar se tiče karoserije, je odprt avtomobil očitno zapisan smrti. Amerika ga skoro ne pozna več. Konstruktorji se sedaj pečajo z vprašanjem karoserije, ki bi se dala avtomatično odpirati in zapirati. Glede zunanje oblike je opaziti, da gre razvoj v znamenju čim vitkejših linij.

V tesni zvezi s karoserijo in udobnostjo se bo moralo rešiti vprašanje obremenitve karoserije in koles, oziroma gum. Ker je obremenitev avtomobila zelo različna, se bodo morala napraviti n. pr. posebna peresa, ki se bodo prilagodila menjajoči obremenitvi. Tudi gume se bodo na sličen način izpopolnile, to se pravi, da bo gotovo mogoče proizvesti take gume, ki se bodo prilagodile neravnemu terenu in bodo bolj zdržale in zmanjšala na slabša cestah razne pritisk.

Kadar pa pride trenutek osvoboditve atomske energije — in učenjaki trdno verujejo, da bodo ta problem rešili — potem pridejo drugi časi; za avtomobil bo potem zadostovala mala čaša goriva mesto 100 kg bencina. In še skoraj zastoj bi!

Nova tovarna gum. Nemške tovarne Opel, ki so se pred kratkim združile z ameriškim koncernom General Motors, nameravajo začeti s fabrikanjem gum. Najbrže je ta tovarna izračunala, da njeni dobavitelji preveč zaslužijo na gumah in da bo dobro, da ta zaslužek ostane v Opelovi blaginji.

3000 šoferjskih legitimacij v enem mesecu. V Berlinu so pretekli mesec izdali nič manj kakor 3000 novih dovoljenj za vožnjo šoferjem in samovozačem.

Prometni izpiti za otroke. V Berlinu skla Solah so ob koncu šolskega leta morali otroci napraviti izpit iz najvažnejših pravil cestnega prometa. To je za velikomestne otroke jako važno, ker se mnogo nesreč prirodi baš radi neznanstva prometnih pravil.

Goreči avtomobil. Glede na našo notico od 4. januarja t. l. o nevarnosti potujočega občinstva zaradi eventualnih avtomobilskih požarov, nam sporoča prijatelj našega lista, da obstoji v resnici gasilni aparat »Guwy«, ki se, nameščen pod motorjem pokrovom, pri nastalem motornem požaru sam od sebe sproži in v dveh do treh sekundah pogasi nastali požar. Gasil-

ni poskusi so se tudi pri nas že večkrat izvršili. Generalno zastopstvo za Jugoslavijo ima trvdka »Teloreklam«, Ljubljana, Resljeva 13. 500

Tovarne Peugeot in General Motors. Francoske tovarne avtomobilov Peugeot so se imele, kakor so trdili industr. krogi, fuzionirati z General Motors Corporation. Sedaj pa službeno objavlja, da o kaki fuziji ni govora. Najbrže so te vesti nastale vsled tega, ker se koncern General Motors zanima še za nekatere evropske tovarne avtomobilov, potom katerih si hoče utrditi položaj na evropskem trgu.

Radio

Izveček iz programov

Nedelja, 14. julija.

LJUBLJANA 9.30: Prenos cerkvene glasbe. — 10: G. Verbič predava o šebelarstvu. — 10.30: Poljedelska ura. — 11: Koncert radio-orkestra. — 15: Igra apostolov, izvajajo člani nar. gled. — 16: Koncert pevskega društva »Savski val«. — 20: Prenos koncerta z Unionskega vrta. — 22: Napoved časa in poročila.

Ponedeljek, 15. julija.

LJUBLJANA 12.30: Reprodukcijska glasba. — 13: Napoved časa, borzne vesti, reprodukcijska glasba. — 13.30: Poročila iz dnevnikov. — 20: O trenutni vzgled predava šolski upravitelj A. Pero Horn. — 20.30: Koncert radio-čvarteta. — 22: Napoved časa in poročila.

ZAGREB 13.15: Reprodukcijska glasba. — 20.30: Prosto za prenos iz leonemstva. — **BEOGRAD 12.45:** Koncert radio-čvarteta. — 17.30: Godba za ples. — 20.25: Koncert kvarteta: staroitalijanska glasba. — 21.45: Poročila. — 22.15: Koncert operetne glasbe. — **PRAHA 16.30:** Koncert iz Bratislave. — 19: Slovenske pesmi. — 19.30: Prenos iz gledališča: Corneliusova opera »Bagdadski brivci«. — 22.20: Reprodukcijska glasba. **BRNO 16.30:** Popoldanski koncert. — 19.30: Prenos opere iz Prage. — **VARSAVA 16.30:** Reprodukcijska glasba. — 18: Koncert lahke godbe. — 20.30: Večerni koncert Mozartove glasbe. — 22.45: Koncert iz Krakova. — **DUNAJ 11:** Popoldanski koncert. — 16: Koncert kvarteta. — 19: Joh. Straubova opera Beneška noč. — **BERLIN 17:** Popoldanski koncert. — 20: Proslava Antona Čehova. — 21: Koncert komorne glasbe. — Godba za ples. — **FRANKFURT 16.15:** Popoldanski koncert iz Stuttgarta. — 20.15: Vesele igra in reprodukcijska glasba. — **LANGENBERG 17.35:** Večerni koncert lahke glasbe. — 20: Orkestralen in pevski koncert. — 21: Lokalni večer. — Koncert lahke godbe. — **STUTTGART 16.45:** Popoldanski koncert. — 20.10: Simfonistični koncert filharmoničnega orkestra. — 20.45: Proslava Čehova. — Koncert vedrih ruskih pesmi. — 22.45: Orkestralen koncert lahke godbe. — **BUDIMPEŠTA 9.15:** Popoldanski koncert. — 8: Koncert vojaške godbe. — 20: Violeški, pevski in klavirski koncert. — Ciganska godba. **LONDON 19.45:** Pevski koncert in vojaška godba. — 21.35: Šuhogra. — 23: Godba za ples. **RIM 17.30:** Popoldanski koncert. — 21: Mešan večer. — **STOCKHOLM 19.45:** Narodne pesmi in pesni iz vseh dežela. — 21.40: Moderne norveške pesmi.

Torek, 16. julija.

LJUBLJANA 12.30: Reprodukcijska glasba. — 13: Napoved časa, borzne vesti, reprodukcijska glasba. — 13.30: Poročila iz dnevnikov. — 18: Koncert radio-orkestra. — 20.30: Reprodukcijska glasba. — 21: Koncert ruske glasbe, izvajajo radio-orkester. Vmesne speve poje ga. Kim Lipkova. — 22: Napoved časa in poročila.

ZAGREB 13.15: Reprodukcijska glasba. — 18: Poljuden popoldanski koncert. — **BEOGRAD 12.45:** Reprodukcijska glasba. — 17.30: Koncert radio-čvarteta. — 20: Ciganska godba. — 21.25: Poročila. — 21.35: Solistični koncert z Nikolaja Cvejiča, člana zagrebške nar. gled. — **PRAHA 16.30:** Popoldanski koncert iz Brna. — 19.05: Koncert iz Brna. — 20.20: Koncert godbe na pištala. — 21.20: Petje. — 21.40: Schumannove klavirske skladbe. — 22.20: Lahka godba. — **BRNO 16.30:** Popoldanski koncert. — 19.05: Orkestralen koncert. — 20.20: Koncert ruske glasbe. — 21: Vojška godba. — **VARSAVA 18:** Solistični koncert. — 20: Poljuden orkestralen in pevski koncert. — **DUNAJ 11:** Popoldanski koncert. — 16: Koncert orkestra. — 20.05: Klavirski in čelo-koncert. — 21.05: Pevski koncert. — 21.30: Lahka večerna godba. — **BERLIN 17:** »Bremen« spuščajo v morje (prenos iz Hamburga). — 20: Giordanova opera »André Chénier«. — **FRANKFURT 16:** Popoldanski koncert. — 17: Prenos iz Hamburga. — 20.15: Prenos programa iz Stuttgarta. — 21.30: Godba na pištala. — **LANGENBERG 17:** Prenos iz Hamburga. — 20.15: Šuhogra. — 20.45: Koncert kvarteta: Haydnove skladbe. — **STUTTGART 16:** Prenos koncerta iz Frankfurtu. — 17: Prenos iz Hamburga. — 20.15: Koncert filharmoničnega orkestra. — 21.30: Stare nemške nar. pesmi. — Lahka godba. — **BUDIMPEŠTA 9.15:** Popoldanski koncert. — 17.10: Ciganska godba. — 18.30: Orkestralen koncert: odmor iz operet. — 19.45: Mešan večer. — 22: Pevski koncert. — 23: Reprodukcijska glasba. — **LONDON 19.45:** Orkestralen in pevski koncert. — 21.15: Händlov klavirske skladbe. — 21.40: Mešan večer. — 23.35: Mirozov. — **RIM 17.30:** Popoldanski koncert. — 21: Koncert komorne glasbe. — **STOCKHOLM 18.30:** Reprodukcijska glasba. — 20: Klavirski koncert. — 20.30: Staroitalijanske pesmi.

Ivan Podržaj:

Boštjanov Tone

Tone je hitel po blatni cesti, ne da bi se ozrl po očetovem domu. Mislil je nanj, mislil na brata in sestre, mislil na očeta, na vse, kar je bilo in ne more več biti. Toda vse te misli so bile prav za prav le prisuškovanje vesti, čije glas se je vedno bolj prepletal s spominom na pokojno mater.

Bil je že daleč od doma, ko se je za hip ustavil pred samotnim jagnedom, ki je stražil leseno znamenje ob cesti.

Ne morem, je pogledal na križ, ki ga je pravkar razsvetlil vijoličasto bled odsev bliske v daljavi.

Ne morem! je ponovil, stopil nazaj na cesto in sunil z roko v temno noč: — In nočem, Nikoli!

Ni-ko-ki! so odmevali njegovi koraki z debelo posute ceste čez gluho, preplavljeno polje.

Ne in ne! je udarjal z roko predse, spremljajoč prehitevalne korake, ki so se odbijali od trdega cestnega kamenja.

Skušal se je otresti vseh misli na svoje, ki jih ni maral zaradi njih hinvščine. Razen brata Tineta in sestre Lojze so vsi sledili očetovemu svetov-

hlinstvu. Tine in Lojza sta bila edina, s katerima je mogel spregovoriti pošteno besedo. Pa še proti njima je bil previden.

Bolj ko se je izogibal mislim na žive, tembolj se je oglašal v njem spomin na pokojno mater in na njeno preokrovanje, ki se je izpolnilo v vsej strahoti in prav tako, kakor se je vedno bal, kadar je pomislil na njene besede, ki so razodevale materinsko skrb in pretjno obenem. Še v fronto mu je pisala, naj jo uboga in naj pusti Katro, ki ga ni vredna. In potem se je vrnil domov, pozabil na vse storjene sklepe in na materine prošnje — samo da je kljuboval očetu. Po materini smrti je nagovarjal Katro, naj bi si poiskala službo kje drugod, pa je podlegel njeni volji. Hotel je zapustiti dom, toda oče Boštjan se je protivil izplačilu njegovega deleža, čeprav ga je odganjal od hiše. Tako je ostal doma iz same kljubovalnosti do starega.

Katre same ni ljubil tako, da bi jo mogel vzeti za ženo. Po tisti zimski noči, ko je čisto razločno slišal njen smeh v očetovi izbi, še celo ne. Ljubil jo je, kakor se je bil navadil ljubiti ženske na fronti. Kmalu je spoznal, da se počuti njena ženska narava zelo dobro med obema. Zagnusila se mu je, zagnusil pa

se mu je tudi stari, toda njemu je ni hotel prepustiti, ker je vedel, da bi jo popeljal pred oltar.

Cesta je zavila v gozd. Tone se je ustavil, odrinil klobuk nazaj in poslušnil. Zdelo se mu je, kakor da bi bil slišal brnenje avtomobila za seboj. In res je zagledal na ovinku dvoje velikih bleščečih se luči, ki so že naslednji trenutek obsijale razmočena stebila debelih jelk in hrastov. Stopil je v stran, ker ni hotel, da bi ga kdo videl v tem času v samotnem gozdu. In ko je odseval avtomobilovih luči razsvetlil okoličo za njim, je skočil še dalje v gozd in stopil v goščavo, ki je bila vsa mokra od naliva.

Tam je čakal, da bi avtomobil švignil mimo po cesti. Toda avtomobil se je ustavil pred gozdom. Tone je poslušnil in gledal skozi goščavo na cesto, ki je razsvetljena po avtomobilu sličila razkopanemu tlaku. Voza samega ni mogel videti, pač pa je slišal več moških glasov. Ko je skušal ujeti, kaj govorijo, se je zdajci domislil očetovega maščevanja. Prešil se je skozi goščavo in naglo stopil v nasprotno smer. Tipajoč z obema rokama pred seboj se je navzlic temi precej oddaljil od ceste. Ker so bila tla vlažna po dolgem dežju in ga ni oviralo nizko vejevje, ni povzro-

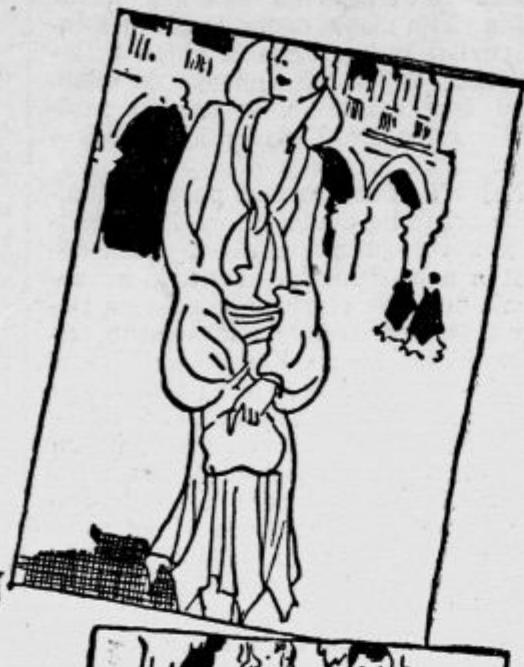
čil nikakega šuma. Počepnil je med grmovjem in vlek na uho.

Slišal je, kako se je avtomobil premaknil in kmalu je videl, da vozi počasi naprej v gozd. Ni se bal, saj je bila njegova vest čista zaradi Katrine neopredne smrti, toda da bi imel stari povrh vsega še veselje, tega pa ne.

Avtomobil se je ustavil, Tone ni mogel videti nikogar, kajti grmovje in goščava med njim in cesto sta bila gosta, pa tudi tako visoka, da bi ne mogel videti na cesto niti stoji. Zato je tembolj napenjal uho. Sprva je slišal še vedno nerazločno zamolklo govorico, ko pa se je dvignil, je ujel posamezne besede: nisem slep... prav... je bil... To je glas domačega orožnika, se je preveril Tone. Ni slep, ne. In prav jaz sem bil! je pomolaval orožnika in zopet počepnil. Viedl je odseval močne luči, ki je bila obrnjena baš v njegovo smer, pa ni mogla prodrati tako globoko skozi goščavo. Čez nekaj časa se je iznova dvignil in slišal, kako sta se zahvalila orožnika gospodu v avtomobilu, ker je ustregel njuni zahtevi in ju vzel s seboj. Motor je močno zabnel in odbrzel dalje skozi gozd proti mestu.

Tone je zrl tja proti cesti, kjer je malo prej stal avtomobil. Bilo je vse temno in tiho. Prvi trenutek je

Kraljestvo mode

Moda v svetovnih morskih kopališčih

V velikih centrih bogatih tujcev, ki se iz vseh delov sveta pripeljejo uživati poletje v Deauville, San Sebastian, Nizza, Biarritz in na Lido, vidimo prave razstave najmodernejših modnih kreacij. Luksus je skoraj nepopoln, in kar tu vidimo toalet, nakita in najrazličnejših modnih drobnarij, medij skoraj na pravilno. Zanimivo je, da vsa ta shajališča modnih dam niso enostransko orijentirana, temveč zavzemajo vse modne struje.

Dopolodne vidimo na promenadah najmodernejše promenadne obleke, čez dan zopet prava razodetja v kopalnih kostumih, kompleth, ogrinjalih in pižamah. Popoldne se smejemo dame v najnovejših popoldanskih oblekah in čajankam in vse je tu združeno, kar je svet ustvaril apartnega. Srednjeevropska moda in zapadna visoka modna kultura, poleg tega pa posebno zanimive tvoritve Američank, podajajo celoti največjo mikavnost. Da ne razočarajo tudi večerne prireditve velikih hotelov, je lahko razumljivo, če pomislimo internacionalno važnost teh svetovnih kopališč. V njih pa ne vidimo samo aktualnih novosti, temveč tudi pojave linije, ki se šele porajajo, tako da je sedaj pravzaprav vidimo tvorbo, ki bodo veliki modni ateljeji iz njih ustvarili jesensko linijo. Zato se bodo gotovo tudi naše dame zanimale za skice, ki jih danes objavljamo in so zelo značilne za prihodno modo.

Dopolodne je splošno v veljavni kostum in sicer v vseh svojih variantah, ki smo jih že večkrat opisali. Kratka jopica je najbolj priljubljena, vendar je pa večkrat videti tudi napol dolgi palet. Ki podaja kostumu popolnoma nov akcent. Seveda izdelujejo te male stvari iz najrazličnejših materialov: zlate elegantne je beli kostum iz krepastega volnenega blaga, vendar pa so priljubljeni tudi pastelni ansambli, ki je pri njih uporabljena največkrat nežno rumena, gobelino modra ali pa seneno zelena barva. Tudi izrazito rožna barva, ki dolgo časa ni bila priljubljena, zopet vzbuja zanimanje. Prvenstvo imajo pa vendar pisani kostumski kompleti, ker so najmladostnejši in morajo biti zato v vsaki popolni garderobi. Srečujemo pisane obleke s jumperji in k njim pripadajočo jopico, poleg njih pa tudi večkrat barvasto ornametirane svilene obleke s jumperji, ki so združene s enobarvno jopico v mičen komplet. Ta jopica je prav lahko volnena,

ki je posebno lepa k plisiraniemu belemu krilu, ali je pa jopica iz šantunga, večkrat celo iz barvastega platna, ki je zelo elegantno in letos v veliki modi, ker moda pač protežira tkanine, ki se dajo prati, kakor npr. čisto preproste garniture iz organdija ali pikeja.

Prav lep kostum vidimo na prvi sliki spodnje vrste: obleka s jumperjem v svoji najenostavnejši obliki s krilom, ki ima široke gube iz limerne kitajskega krepa. K tej obleki nosimo platneno jopico v glavni barvi vzorčaste svilene obleke.

Pri popoldanskih čajankah in koncertih je veliko število enobarvnih oblek iz georgette, ki delajo veliko konkurenco pisani modni in s tem že opozarjajo na jesensko izpremembo. Večkrat se ponavlja rahlo zavezan ovratnik v obliki šala, pa tudi široki ovratnik okrog pasu je zelo priljubljen. Krila so ali zelo zvončasta ali pa razdeljena v rogle in zastave in se torej razlikujejo od navadnih promenadnih oblek, kakor vidimo na drugi sliki zgoraj. Vse popoldanske obleke so večinoma nevtralnih barv, vendar pa vidimo mnogo beže in peskove barve.

Širokokrajni klobov je poslednji šik in reči moramo, da smo se ga kmalu privadili, ker se skoraj vsaki dami dobro poda. Kopalni kostum se izogiblje vsake šablone in tako vidimo vse od preprostega trikotja pa do najrazličnejših tvorb neizčrpne fantazije: zvončaste, nabrane, jumperju podobne in v obliki kazake krojene kopalne obleke, enobarvne, s cvetličami posute, črtaste in geometrične vzorčaste rute, čepke, dolge plašče in kratke kopalne jopice, skratka modo, ki zajema iz največjega bogastva. Naša prva skica nas seznani z zvončastim, zadaj nekoliko podaljšanim najmodernejšim kopalnim kostumom iz trikotja, ki je apliciran z enakimi vzorci iz trikotja, kakor h kostumu spadajoča frotna ruta. Na ta način dobimo apartno enotnost, ki na plaži ne ostane nikdar neopažena.

Večerna moda je v znamenju oblek iz gaze in muselina, pa naj bodo že enobarvne ali pisane. Zanimivo pa je, da imajo pisane svilne vedno zelo velike cvetlice ali pa v najsusteljnejših barvah, prelivaloče se ornamente. Tako nenavadno okusno obleko vidimo na zadnji sliki. Poleg mnogih prekrasnih večernih ogrinjal je videti tudi mnogo benečanskih rut, ki nadomeščajo večerne plašče.

Poleti v planinah

Za planine je najvažnejši dober sportni kostum iz blaga, ki prenese vsak strapac. Najbolj priporočljive so gladke impregnirane tkanine kakor burberry in podobne, zlasti v olivnih in rjavih barvah. Navadno si napravimo nagubano krilo z napol dozim pektajem, ki je letos modernejši, kakor po-

polnoma kratka jopica in tudi vedno kom-pietnejše deluje. K njemu nosimo pleten jumper ali bluzo za pranje (zadnja skica). Za kratke izprehode, za počitek na terasi in za solnčne dneve na trati je najprimernejši pisan jumper. Lahko je iz pisanega materiala ali pa je tudi vezan na roko. Pred vsem so praktični pleteni modeli brez rokavov, ki v zvezi s pletenimi plisiranimi krili tvorijo prav lepe in skoraj vedno uporabne obleke (predzadnja slika).

Pisano obleko iz pralne svile in s jumperjem, ki je barvasto obrobjena vidimo na 2. sliki. Za večer zadostuje enostaven model iz georgette ali gaze, ki ga lahko spravimo in nam pomaga ob vsaki priliki iz zadrega. (Model 1.)

Izložbe

P. Mađdić

informirajo Vas o zadnjih novitetah.

P. MAGDIC, LJUBLJANA

Aleksandrova cesta.

Krilce čez oblekco za igranje

To je zadnja novost otroške mode in reči moramo, da pomeni prav srečno rešitev tega vprašanja. Končno smo našli mogočnost

da združimo v celoto kos perila in obleko obenem pa lahko nosi otrok vsak komad tudi posebej. Kako je ta ideja vresničena, vidimo na naši sliki. Na prvi skici je dete v hlačkah za igranje, ki jih lahko nosi pod vsako obleko, na vrhu pa tudi hlačke same. Na drugi skici je pa dete oblečeno s prepasano in spredaj nagubano oblekco, ki je oblečena čez hlačke, kadar gre dete na izprehod. Med tem, ko so hlačke bele, je obleka vedno žive barve n. pr. češnjevo rdeča, živormena, oranžna ali strupeno zelena, ker velik kontrast v resnici izvrstno učinkuje.

Za trajno kodranje
z najnovejšim aparatom se priporoča

damski frizerski salon

Nekola

Cankarjeva ulica 9, Ptuj.

GAZELA MILO

Zdravniška posvetovalnica

G. B. L. v M. Vaša trditev, da vam navzlic vaši resni bolezni ni možno priti do potrebnega dopusta, »češ da na zdravniška izpričevala noben človek ničesar ne da, ker vsakdo ve, da dobi, če imate denar, en ter isti dan 10 izpričeval, da ste bolni na smrt in deset, da ste zdravi kot riba, — ta trditev ni sicer brez pikrega jedra, je pa zlasti v tej obliki izrečena, brezdvomno pretirana. Res je, da mnogo zdravnikov nikoli ni mnogo važnosti polagalo na razna »potrdila« o »boleznih«, če je bilo n. pr. treba kakemu dijačku pomagati iz zadrege, ali pri kaki slabi malenkostni priliki, katere itak nikdo ne smatra za resno. Res je tudi, da je kak tak »atest« napravil ta ali oni zdravnik temu ali onemu iz dobročnosti, iz uslužnosti, tudi da se prosilca odkriža in iz raznih takih in slinih vzrokov. Da bi pa uprav pri takih prilikah igral »denar« tako važno nalogo, kot vi s precej nežno rahlostnostjo naglašate, o tem dvomimo. Res je, da mora zdravnik zaslužiti, če hoče živeti, kot vsak drugi; res je pa tudi, da zdravnik brez dvoma vrše največ neplačanega dela med vsemi poklici. Tudi se lahko prepričate vsak dan, da je cela vrsta zdravnikov, in to slabo situiranih, pri katerih v smislu vaših izjav »sitij« z denarjem ne opravite prav ničesar. Da pa ni daleč čas, ko se spravi kake izjemno do ohišnosti širokogrudne nature med zdravniki, — in kateri poklic je kdaj bil čisto brez njih? — v primeru vtesneje meje, o tem ste lahko prepričani. Sicer pa: če bo vaše predloženo izpričevalo s točno navedbo bolezenskih znakov na podlagi izvedene preiskave utemeljilo diagnozo, in nanjo naslonilo potrebna izvajanja in sklepe, ni dvoma, da bo imelo uspeh in če treba sodnim potom. Da je slednji seveda mnogokrat neizvedljiv vemo; toda v tem primeru ne zadene krivda zdravnikov, na katere se srdite, ampak vsega tudi razlogom nepristopnega, s predsojdi zavzetega šefa. — G. V. S. v K. v B. Edino resno sredstvo za to, seveda na presnovi temelječo razvado, je nadzorstvo. Poskusite dati otroku viganol ali vsaj kak preparat iz ribjega olja. — G. F. R. v M. Dvomimo, da bi opisan slabi duh prihajal iz želodca, ki je napram ustnim votlinam dobro za tvorjen. Če je, kot trdite zobjeve v redu, bo iskati izvora neprijetnemu duhu ali v drobcih razkrajajoče se hrane v ustih, ali v tonzilah (bezgavkah) ali v nosnih in sluznih obraznih votlinah. Vsekakor bi vam svetovali, da se daste strokovnjaku pregledati in da posetite kakega zdravnika za bolezni v ustih, grlu in nosu. Pri tem računamo s podmeno, da imate zdrava pljuča, iz katerih seveda, če so obolela, tudi lahko prihaja zopern in celo gniloben duh. Dotlej pa, da se odločite in greste k zdravniku si pridno izpirajte usta z rožnato barvno raztopnjo klijavega hipermanganata v vodi. — G. M. K. v B. Ta možnost je dana, ker je vse odvisno od obojestranskih mer, ne glede na celo vrsto odnošajev, o katerih ni moči razpravljati na tem mestu. Znani so primeri, ki so ostale prostitutke, ki so vršile svoj čedni poklic po več let, še ved-

no anatomske — device. — G. J. T. v L. p. P. Zdravnikov načelno ne priporočamo; njihove adrese lahko izveste pri obistih, nadalje skoro v vsaki lekarni dotičnega mesta. Zdravnik, po čigar ordinaciji izprašujete, se je naselil v Ljubljani. Njegovgo adreso vam lahko pove vsaka tukajšnja lekarna. — G. E. H. n. B. G. Pa se bo le treba odločiti in se predstaviti zdravniku za ženske bolezni, ki mora doznati vzrok vašega obolenja. Ti vzroki so namreč lahko jako različni; splošni in lokalni. To more dognati samo osebna preiskava. Poskusite pa lahko jemati kako železnato sredstvo in kak ovarijski preparat, kot jih dobite v vsaki lekarni, kjer izveste tudi, kako jih je jemati. — »Milena«. Pozabili ste navesti, od česa imate take roke? Od dela? Od pranja? Pomivanja, — ali so take same po sebi? Poskusite morda s kako kremo, kot smo jih v zadnjih številkah »posvetovalnice« več navedli, ali si masirajte dobro umite roke z lanolinom. — Za nedobrodošle koccine uporabljajte morda preparat »Taky«, katerega dobite v vsaki boljši parfumeriji. Seveda je učinek samo mimogrede; sredstvo je treba uporabljati vedno iz aova. Opozorjamo vas samo na to, da po uporabljanju slinih depilatorijev poganjajo koccine še močnejše. Časih se jih da, če so črne ali temne, pobeliti n. pr. s močnejšim z dvoodstrotnim vodenčevim hiperoxidom. — G. A. G. v L. p. Z. o. S. Terpentini v neznamitnih množinah ne povzročajo niti izpadanja las, niti ne vpliva na »možgane«, pač pa, posebno pri večji občutljivosti kože draži. Poskusite si lasišče masirati po 2 krat na dan s enoodstrotnim salicilnim špiritom. Prav tako tudi lahko poskusite isto z 2 odst. resorcinovim špiritom. Skrbite nadalje za redno iztrebljanje. — G. M. T. v G. Brez odlašanja takoj k zdravniku za ženske bolezni. — G. P. S. v R. Taka »krepljena« voda za lasišče bi bila morda sledeča: kinatinkture 10 gr. lavandul. špirta 20 gr. alkohola 200 gr. S tem si natrpite 1 — 2 krat na dan kožo. Če bi postali lasje radi razmaščena prepust, je treba prestat z vtriganjem, in jih mazati celo z oljem. — G. R. S. v D. Očal ne kupujte nikoli ne po lastnem »previdarku«, ne po navodilih raznih optikov. Očala naj vam zapiše po natančni preiskavi in preizkušnji oči — okulist, ki edini more ugotoviti, katera stekla so za vas. Velikokrat tisti za poslabšanim vidom očesna bolezen, ki jo ni moči popraviti s stekli, in ki jo odkrije pri preiskavi pravočasno zdravnik in potem ukrene kar treba.

Enakomerno zagorite pri solnčenju, izgubite lišaj in izpuščaj, koža vam postane lepa, gladka in čista, ako uporabljate originalno

NIGGEROL olje ali kremo
(Patent št. 5622).

Dobl se v vseh lekarnah in drogerijah. Drogerija Gregorič, Ljubljana, Prešernova 5.

Tristan Bernard:

Spalni voz

Ko je bil gospod Doulouret iz Pariza podedoval po svojem stricu veliko konfekcijsko trgovino v Nimesu, ki je sijajno prosperovala, je bila njegova prva misel, da si poišče zanj kupca. Majhen, prav majhen, toda jasn pridržek je prekrizal njegove račune. Despotični stric je izrecno izjavil, da ne sme hiša, ki jo je bil ustanovil njegov oče, nikoli preiti v tuje roke. In tako je bil gospod Doulouret primoran prevzeti vodstvo sijajne trgovine v svoje slabe roke.

Gospod Doulouret je bil štiridesetleten mož srednje postave, plavalas in okrogel ter je imel žalostno, bledorumenno brado. Njegova mati ga je kot otroka skrbno varovala, zdravila pa so dala potrebno moč njegovi slabokrvnosti. Zato si je bil, če ni čutil gladi in se bal, da ne bi preveč jedel, kadar mu je teknilo. Dieta bi bila zanj pravo sredstvo in on bi se bil zaril vanjo, svet pa bi imel pred njim mir. Toda njegova dieta je bila v tem, da ni jedel nikoli onega, kar so mu ponudili. Zadosti je bilo, da je videl skledo na mizi in že je rekel: Tega pa ne morem.

Vesni zdravnik so ga preslušali zadaj in spredaj, niso pa mogli odkriti nobene

resne bolezni. Ker pa je bil zdravnik uvidel, da ga ugodne diagnoze vedno užalostijo, ga je potolažil s kakršnikoli nedolžnim receptom, ki mu je povzročil za četrto ure dobro voljo in je tuptam celo pordečilo njegova blede lica.

Treba je povedati, da gospod Doulouret nikdar ni mogel dobro prenesti vožnje po železnici. Potovanje v Orleans mu je že povzročilo pet do šestdesetno morskoro bolezen. Tek pokrajine ob oknih, neprestano dviganje in spuščanje brzovajnih žic in šviganje brzovajnih drogov je bilo zanj nekaj strašnejšega. Za nobeno ceno se ne bi peljal z avtom v Nimes. O potovanju s konji pa ni bilo niti govora. Po natančnem razmišljanju se je odločil za nočni vlak. Misli je, da bo samo rešil prve formalnosti za prevzete podjetja, napisal inventar in se ozrl po velikem podjetju. Računal je, da bo našel tam zaupanja vredne prokuriste, prvovrstne knjigovodje in izvrstne nameščence, ki izpolnjujejo svoje dolžnosti tudi v odsotnosti skrbnega gospodarjevega očesa. Vsakomesečno potovanje, dvanaest mučeništvo v tja in nazaj na leto, bo pač zadostovalo v smislu stricve poslednje volje, da ostane dedščina, preračunana na pet do šest milijonov, v njegovih rokah.

Gospod Doulouret si je rezerviral posteljo v spalnem vozu. Rezerviral si je celo dve, da bi na vsak način spal sam v kupeju.

Tri, štiri dni pred potovanjem je bil zares zelo nesrečen. Že od svoje rane mladosti se je namreč vsakemu pritoževal nad slabim spanjem. »Tuptam malo zaspi in iz utrujenosti, toda takoj se zopet zbudim, potem pa ležim po cele ure z odprtimi očmi in bulim v temo.« Teh navedb nihče ni kontroliral. Sicer pa ni nihče nikoli ni podvomil o njih, kajti slučaj je prav malo zanimal okolico gospoda Douloureta. Vsi so se zadovoljili s sočutnimi stresi in glavne. To stresanje glave je postalo v občevaranju z Doulouretom obligatno, tako da je vsak pričel tresti glavo, še preden je on spregovoril besedo.

Po navsetu se je gospod Doulouret popolnoma sčel, da bi v sami sraj in bosonog počival kakor v pravi postelji. Mnogi se na železnici ne slečejo radi popolnoma iz bojazni, da bi jih v primeru nesreče ne našli premalo oblečene. Toda gospod Doulouret se ni bal nobene katastrofe.

Tako je udobno legel na svoje ležišče in vlak se je začel premikati. Nenadno pa ga je prijel grozen strah. To je vendar permanenten potres! Ne tisti ogromen

sunek, ki poruši mesta do tal, ampak malo seismično igrčkanje, šala vulkana, potresne vaje takorekoč.

Gospodu Doulouretu je bilo strašno slabo. Bil je tako oslabljen, da ni mogel pozvoniti niti nadzorniku spalnega voza. Čez kratek čas je bil kakor ohromljen. Nato se je občutek strahu umaknil čudno dobremu počutju. Morda je bila to smrt. Potres je prenehal, toda navada je napravila iz njega ugodno premikanje zibel. Kmalu se je robotanje voza spremenilo v uspanjavno. Gospod Doulouret se je prebudil šele v Nimesu ob belem dnevu.

Gospod Doulouret se je počutil do poznega večera srečnega. Jedel je in silno je bil raztresen, ko mu je notar predložil listine. Pil je celo šampanjec in pokadil dve cigari.

Trgovina je bila zelo velika in natripana vseh konfekcijskih novosti. Nameščenci so jedva mogli ustreči navali kupcev. Popolnoma prevzet je pričel gospod Doulouret resno razmišljati, ali bi ne kazalo, da se za stalno preseli v Nimes.

Toda zvečer, ko je legel k počitku v udobni sobi, ki mu jo je bil pripravil notar, ga je čakalo razočaranje... Prvič v življenju je šel z veseljem k počitku... Toda ta postelja — bila je nepremakljiva. Potrt in žalosten je čakal gospod Dou-

louret zaman spanca. Drugo jutro je bil zopet sit vsega kakor običajno. Ko so bile vse formalnosti pri notariju v kraju, si je naročil takoj dva prostora v spalnem vozu do Pariza. Jedva je dočkal vlak ter je občutil potres in sladko zaspal.

Prihodnji večer v Parizu v svoji postelji stara nespečnost. Ni se dolgo obotavljal. Bil je rojen za potnika v spalnem vozu. Ne za dolge vožnje, kajti potovanja čez dan je sovražil še zmerom. Dvanaest do petnajst ur, iz Pariza v Nimes, to je bilo zanj ravno prav. Tako se je vozil vsak večer med tema dvema postajama sem in tja ter živel dobro plačano — po njem samem dobro plačano — življenje nameščencev v spalnem vozu.

To krasno življenje je popolnoma spremenilo gospoda Douloureta. Napravilo je iz njega delovnega človeka, ki se je zanimal za življenje in za svoje nosle. Sedaj trpi ob misli, da se ne more v svoji priljubljeni trgovini v Nimesu muditi delj kakor dva dni.

Sicer pa namerava zgraditi v svoji vili blizu mesta lasten spalni voz. Znamenit inženjer proučuje sistem, ki bo spravil posteljo gospoda Douloureta v ritmično potresno gibanje hitečega vlaka, poseben sistem mehov, trombet in piščalk pa bo nadomestoval za spanje potnika tako potreben ropot.

Begunje in begunjska okolica

Redki so kraji na slovenskih tleh, ki bi se mogli ponašati s tako pestro zgodovino, kakor lepi radovljiški okraj, posebno pa široko radovljiško in leško polje, segajoče od globoko zarezanega jarka Save do vzhodja Karavank. Pestra je te zemlje zgodovina. Dočim se pa mi danes divimo pokrajinski sliki, ko jo gledamo v duhu, bi bili naši predniki gotovo bolje živeli, če bi ne bilo ime teh krajev tolikokrat zapisano, kakor je. Vojna, domači boji, posebno verjaki prepirl, ki so zahtevali toliko krvi, požig in slične nesreče, so bili povod, da so bila imena naših vasic, trgov in malega mesta tolikokrat zabeležena v

nih gorskih vrhov. Takoj za vasjo imaš v zgodnjih jutrih priliko videti naše planinske stanovalec gamse, ki jih prvi solnčni žarki spodijo v temne, senčne jarke med zevajoče pečine.

V dolini Dragi, ki jo je nekoč zapiral proti jugovzhodu mogočen grad, diši po meti in Marijinih dušicah. Proti goram se dolina oži, na trati pa je vedno bolj vidna peščena pot. Po polurni hoji skozi dolino, kjer je pot lahko napeta, se znajdeš med ostrimi robovi. V ozki soteski močno raztrgane struge, kjer se po hudih urah divji hudourniki zadnjokrat razgrajajo, se stekajo globoki jarci in baš odtod ime Medvode.

Grad Kamen pri Begunjah

zgodovini. Ali vse je minilo, časi so se spremenili.

Življenje se je danes preneslo izpod Karavank v sosednji blejski kot, kjer najdeš v poletnih dneh vse narodnosti Evrope. Na Bledu življenje, vrvenje in glasna zabava — pod Karavankami pa veličasten mir. Dokler hodiš po polju, prepečenem z belimi cestami, slišiš še avtomobile. Kakor hitro pa se približaš vzhodju gora, ko se odpre pred teboj dolina, katere poprej nisi slutil nisi, se ti zdi, da si stopil v nov svet. Kraj, kjer so bile bitke, kjer je bila zemlja popetana od bojevitih vojščakov in kmetov, kjer so odmevala kopita viteških konj, kjer sta se borila Pegam in Lamberger, so danes tihi.

Leta 1601., ko je škof Tomaž Hren zažgal in razstrelil begunjsko protestantsko cerkev, katere gospodarica je bila Julija Kacjanarica, je zagrmel zadnji bojni pok. Od tega je tukaj mir. Razpadajoči stari grad se ti zdi kakor dober starček, ki je bil nekoč pravi vitez. Imel je junaško, a dobro, pošteno srce. V mladosti se je boril in ključoval, dokler ga koncem koncev le niso zlomili. Sedaj pa počiva že stoletja in razpada. Raztrgan, razcapan je stari junak, a kaj ga to briga! Ni ga sram, saj je bila njegova preteklost čista, viteška. Prijatelja sta si s pastirčkom, ki pase okoli razvaline domačo čredo in niti ne slut, kaj vse se je tu godilo.

Čudna izprememba. Tam doli pred vasjo se razprostira še ravninski svet, pisani travniki in bogate njive, ko si pa stopiš iz vasi, se že nahajaš v pravi gorski dolini. Na obronkih temni smrekovi gozdovi, iz katerih se dvigajo sive pečine. Izpod skalnatih stolpov se prikažejo beli prodi, ki končavajo ob gorskem potočku, vijočem se po dolini. Ob raztrganu struji prijetno šumljajočega potočka so mehke trate, poraščene s tisto sivkasto travico, ki je tako značilna za naše planinske doline. Trate so pretkane s planinskim cvetjem, čijega seme je veter zanesel v dolino s sosed-

Tukaj zapirajo dolino proti severovzhodu široka pleča Begunjske, na katero si imel krasen razgled, ko si jo mahal po dolini. Vsakemu posetniku Drage obvisi oči na zelenih tratah, ki pokrivajo skoraj ves srednji del 2000 m visoke gore. Na nekaterih krajih segajo prav do vrha precej položnega hriba. Trate so spodaj obrobljene od temnega venca jelovine in smrek, ki je na več krajih, posebno ob plazovih, pripet visoko na nedrhih mogočne gore. Proti grebenu se preliva zelenje planinskih trat harmonično v mehko sivino pečevja.

Od Medvod dalje, kjer se ločijo tudi pota, pa je treba noge bolj dvigati. Pot vodi deloma čez robove, največ pa ob gorskih jarkih, kjer te hladi hladni hlap, globoko v jarkih iz žuborečih potokov. Precej zapeta glavna pot, gozdni kolovoz je močno zasenčen. Razgled v dolino ovirajo prvotno spodnji grebeni, v višjih legah pa gozdovi. Tu pa tam so gozdovi pretgnani od velikih posek, kjer mlada bujna rast kar kipi in v par letih hoče zaceliti hude rane, povzročene po pohlepni sekirah.

Po jedva enourni hoji zaslišiš prijetno žvenkanje planinskih krav in skozi visoko temno drevje se zasveti prva planina »Jermanova planinica«, nazvana tudi »Planinca Jermanova!« Da, Jermanova, nekdanje posestvo stare gorenjske rodbine, katere ime čitamo v »Veroniki Deseniški«, ki pa je, kakor mnogo drugih slavnih rodov, tudi utonila v neskončno globočino časa. Sredi Planince stoji zidana koča, katere polovico uporabljajo pastirji, v drugi polovici pa je prijetno opremljena lovska soba.

Koliko je ta zgradba stara, nihče ne ve. Lovci, ki jo največkrat posečajo, pripovedujejo le prijetne dogodivščine, segajoče daleč nazaj v tri ali še celo več rodov. Mogoče so tukaj nekoč lovili celo graščaki. Gotovo pa je, da so »Jermanovo planinico« posečali bogati gorenjski industrijalci, ki so imeli svoje

ručnike v Begunjski in sosedni Zelenici.

Kmalu nad Planinico prične prehajati gozdni svet v planinskega. Gozd se prične redčiti in vedno bolj pogoste so temne, širokoveje smreke, katerim se pridružujejo drobnoveji mesecni. Po približno pol ure hoda, kjer si podajata gozd in planina roko, stoji zelo udobna planinska koča, ki so jo krstili po zaslužnem planincu, nekdanjem radovljiškem županu in dolgoletnemu odvetniku v Radovljici dr. Vilfanu za Vilfanovo kočo. Odtod je lep razgled po vsej Gorenjski in imaš najlepšo priliko uživet se v zanimivo zgodovino naših lepih pokrajin, kjer vidiš vse zanimivosti vezane v eno celoto. Vilfanova koča je dobro oskrbovana in ti nudi izredno prijetno prenočišče.

Lep je od koče razgled v dolino, nepozaben pa ti bo ostal večer, zahod solnca, ko se utaplja med neprestanim poljubovanjem pečin za vrhovi Julijskih Alp. Med najlepše gorske ture pa lahko štejemo jutranji pohod od Vilfanove koče na vrh Begunjske, posebno od trenutka, ko te precej strma, ali vendar popolnoma nenevarna pot pripelje na precej ostri greben. Dočim stojiš na južnozahodni strani na zelenih tratah, zevajo na severovzhodnem pobočju pred teboj globoka brezna, razširjajoča se v gorske doline in široke prode.

Po dobri uri hoda lahko dosežeš najvišji vrh, od koder se ti nudi diven

razgled daleč po slovenskih krajih, doli proti Ljubljani in po Dolenjski. Razgled na Notranjsko in v Primorje je zaprt. Nepopisen je posebno v ranih urah pogled na triglavsko skupino, kadar kralju naših planin očetu Triglavu solnce pozlati krono. Lepa je videti z Begunjske dolina, ali najlepše se vidi njeni gorski sosedje, ki deloma zapirajo razgled proti slovenskemu Korotanu.

Največji užitek pa nudi poset Begunjske prijatelju cvetja. Flora Begunjske je svetovno znana. Poleg vsega bogastva najrazličnejših cvetov, ki se nahajajo po naših planinah, cvetijo na Begunjski specialitete, kakršnih ne najdemo nikjer drugje. Ker Begunjska ni posebno nevarna in je le na redkih mestih nedostopna, si lahko vsakdo ogleda njene bogato pisane cvetlične preproge. Baš zaradi nenevarnih prehodov pa si izletnik tudi lahko izbere po mili in dragi volji pot v dolino. Lepa je pot nazaj v Drago, in sicer čez planino Prevalo, kjer se turist lahko okrepa s planinskim mlekom, kratkočasna je pot proti Ljubelju in od tam na Tržič. Kdor pa je dober v nogah, jo bo mahnil v dolino Zelenice in se morda celo povslel na goro ali pa posetil njenega sosedo, si-vega Stola.

Prav tako kakor zanimivi so tudi lepi kraji v okolici Begunji, od koder je izšel naš pevski mojster France Prešeren. VI. K.

Zoološki vrt v Ljubljani

Ljubljanski Zoo pripravlja jesensko razstavo na velesejmu, kjer bo obiskovalcem na ogled še lepša zbirka kakor lani spomladi — Pristopajte k društvu kot člani, da dobe živali lasten dom!

S trdno voljo in neumornim delom se lahko vse doseže. To se je izkazalo baš pri ustanovitvi Zoološkega društva v Ljubljani, ki si je nadelo ne posebno lahko nalogo zbrati vse naše živali in jih pokloniti domačemu mestu. Težko delo so pričeli idealisti s trdno voljo, brez vsakih sredstev. Podprti od dobrih prijateljev, ki so žrtvovali manjšo zneske, so nosili na kup, kakor marljivo čebele, medtem pa nabirali vse kar je ležlo, skakalo, frčalo in plavalo. S skromnimi prejemki so kupovali hrano za svoje gojence. Kadar pa se je naklonil malo večji znesek, so naročili kletke. Šrambe so bile prvotno zastoni, kajti dokler je bilo mogoče, je imel vsak odbojnik par kletk, terarjev ali akvarijev doma in sam krmil živali. Lansko jesen pa, ko je število živali že znatno naraslo, je priredilo društvo Zoo na jesenskem velesejmu svojo prvo razstavo, ki je prav dobro uspela. Pokazalo se je, da je med Slo-

ljala pomlad lepše dni. Najsvetlejši pa je bil pač tisti dan, ko je ljubljanski občinski svet dovolil, da društvo Zoo lahko razpiše natečaj za zgradbo poslopja, ter druge za živali potrebne lokale in sicer v prostorih okoli ribnika, včevši smrekov gaj nad ribnikom. Natečaj konča te dni in kakor se sliši, je predloženih več mičnih načrtov, v katerih je sicer nekoliko pišel prostor zelo skrbno uporabljen, mestu pa zagotovljen nov okras in nova privlačnost.

Vesela vest je vzpodbudila odbornike Zoo-a k novemu intenzivnemu delu. Pričeli so izpopolnjevati zbirko. Nadomestili so nekaj, kar je oslabevalo v hudi zimi in nabavili nebroj novega. Ze pri majhni vzpodbudi so se oglasili prijatelji društva in povečini poklonili živali.

Društvo je nabavilo več v mrazu omaganih pišč, ki so pri dobri oskrbi hitro okrevale in se kakor se razvidi iz njih razpolo-

Zgoraj v levem kotu: gozdni čuk Na desni: mlada lisica. Spodaj: dve lepi smrdokavri

venci, ki so veliki prijatelji prirode, mnogo zanimanja tudi za živali. Razstava je imela tudi lep gmoten uspeh, ki je bil izredno važen za obstoj in nadaljni razvoj društva.

Hudi časi prezimovanja.

Po končani razstavi, med katero je številno živali precej naraslo, jih ni bilo več mogoče shraniti v privatnih stanovanjih. Kaj početi? Društvena blagajna je bila res v neprimerno boljšem stanju kakor pred razstavo, ali denar je okrogel. Treba je bilo poravnati več dolgov, za ostalo pa je bilo preračunano, da bo komaj zadostovalo za prehrano živali čez zimo.

Za nekaj mesecev je dal brezplačno bivališče direktorij ljubljanskega velesejma. Tam so se živalice dobro počutile. Ko pa je začela pritisniti zima, je bilo treba skrbeti za tople prostore. V največji stiski je pomagal dr. Megler, ki je društvu gostoljubno odstopil svoj obsejni cvetličnjak. Cvetličnjak je bil napolnjen, kletka je stala na kletki. Kljub pridnemu delu odbornikov, ki so poleg krmjenja imeli mnogo dela tudi s snajenjem, pa je bilo v hudih zimskih dneh stanje precej neprijetno.

Ko se je bližala pomlad, je bilo treba cvetličnjak izprazniti in ga vrniti svojemu namenu. Prišlo so nove skrbi, posebno še, ker je zima izpraznila tudi blagajno. V tej kritični dobi je prišlo k društvu na pomoč župan ljubljanski dr. Puc, ki ve dobro ceniti požitvalno delo društva in se zaveda, koliko bo Ljubljana pridobila, kadar bodo izpolnjene želje društvenih delavcev. Ljubljanski župan je dovolil, da sme društvo »Zoo« preseliti ves svoj inventar v poslopje poleg Tivolskega bazarja.

Pomlad in poletje

Kakor ysemu je tudi društvu Zoo pripe-

ženja, prav dobro počutijo. Čisto krotka je priba, prav zadovoljno bežljajo divje race in gosi, ki se veselo kopajo v majhni ogradi, v gornjem zatoku Tivolskega ribnika. Zanimivo je videti, kako se potapljajo v kalni vodi divje race, dočim oba poprej pestro barvana racaka, ki sta se sedaj že precej prebarvala in oblekla bolj priprosta letenska oblačila, samotarita ter stikata v zelenem bičevju.

Divje goske tu pa tam preskočijo mrežo ograde, gredo za kaj časa v ribnik, a se kmalu vrnejo v svoje ožje domovje, kjer jih čaka korito, polno rumene koruze. Društvo v ogradi jim dela krotka nočna čaplja, ki je najbolj erečna, kadar ji mati priroda pokloni debelo žabo. Gorje dolgokraki, zeleni ali rujavi, ki pomotoma zaide skozi mrežo med nikdar sito družbo! Če jo ne zaseže čaplja, jo izvohata racaka.

Še bolj pestro je življenje v hišici ob bajerju, pred katero čepa na deskah ob oknih ponočnjaki, mladi skovirji. Nekaj časa dremljejo, stiskajo debele glave med mehko parje, kadar pa jih kaj moti, obračajo in zavijajo oči.

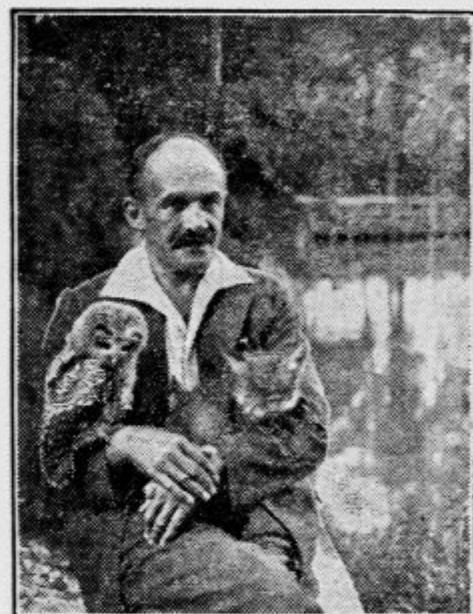
V hišici je vedno hudi vrišč. V kotu pri vrodu klepetajo neprestano tri srake, ki mislijo, da imajo zaradi tega, ker so najdelj v hiši, vso pravico druge stanovalec opravljati. Nič ne zaostaja lepo pisana šoja, ki ima izreden talent za oponašanje. Kar nepričakovano, ko stojiš poleg njene kletke, zaslišiš kosa. Zaman gledaš, kje boš opazil zlatokljunega pevca. Šele pri točnem poslušanju vidiš, da te je potegnila šoja. Ko stopiš k drugim kletkam, kjer sta mladi kukavici, slišiš zopet druge glasove. Zdi se ti, da je v tvoji neposredni bližini zaskovikala sova, ali tudi sove ni v tem delu, nahaja se precej nižje; tudi te oponaša navi-

hana šoja. Nato zopet godrnja, kakor je slišala lisico ali jazbeca. Vse slišiš iz njene kletke, le svoje kričanje in hripav glas zatajuje.

Kletka se vrsti za kletko. Zlatorumeni kobilar, ki ga ne najdemo baš v vsakem zoološkem vrtu, se masti s črviči. Nad njim škripljejo mladi škorcei, malo nižje je v veliki kletki pet prekrasnih smrdokaver, na čijih glavah so razpeti pestro barvani pernat grebenci. Ko stojiš ob kletki priskače po tleh gospodinja, mlada kavka, ki dela obiske od kletke do kletke, kakor bi hotela izzivati tiste, ki morajo čepeti za mrežami.

Polno prostost pa uživa tudi mlada lisica. Dočim so njene sestre in starejše tete zaprte v kletkah, ima ona za enkrat dovoljenje, da dela družbo gospodnji kavki, ki se prav spretno umika mladi kosmati navihanki.

V precej močnih kletkah se sprehajajo kure, in sicer zlatice in belice, dalje dva stara jazbeca, dehorji in slično. Posebno ljubki so trije jazbecarji, ki jih je društvo dobilo pred kratkem iz Zagorja. Zelo srčkan je tudi mlad planinski zajček, ki neprestano prosjači skozi žice kletke.

Dr. Alfred Šerko,

predsednik društva »Zoo« s svojima najljubšima golčencema.

Največja pridobitev za naš Zoo je pa gotovo planinski orel, ki ga je poklonil društvu g. Dolenc iz Škofje Loke. Kraljevski pišč se je bil izlegel v pečinah Starca v Korki. Iz skoraj nedostopne police so ga dvignili Dolenjski uslužbenci. Ko ga je društvo prejelo, je bil še čisto bel, zavrt v snežni beli puh. Sedaj mu že rase perje. Močni kremplji in orjaški kljun vzbujata upanje na krasno mogočno ptico. Kadar trga meso, se dvigne, ko si pa napolni gošbo, leže in leno dremlje. Naš Zoo ima sedaj že večino pri nas nahajajočih se živali, ki željno čakajo, da bodo doživali novi primerni prostori, kjer se bodo gotovo bolj počutile, kakor v kletkah.

Priloge za bodočnost.

Zdaj se »Zoo« že pripravlja za letošnjo jesensko razstavo, ki se bo prav tako, kakor lani, vršila za časa jesenskih velesejskih prireditev, v prostorih velesejma. Nekateri člani društva so zaposleni z lovljenjem kač in anfibij, ki naj bi izpolnili nekatere v terarjih nastale vrzeli, odnosno izpolnille zbirke. Pa tudi za ribe skrbe, tako da bo vsakemu obiskovalcu jesenske razstave dana prilika, da se seznani z vsemi živimi prebivalci naše domovine.

Pred razstavo dobi društvo tudi še dva volčiča, samca in samico in ni izključeno, da bo razstavljen tudi medved. Za pridobitev novih članov priredi društvo Zoo 14. julija v Ljubljani poseben dan. Na važnih točkah mesta se bodo sprejemali proti pristopnini 20 Din člani za tekoče leto.

Če bo to društvu uspelo in če dobi še nekaj podpore, bodo že v letošnji jeseni doživali za prezimovanje potrebni prostori, v prihodnji pomladi pa bo otvoren krasen zoološki vrt, v pouk in radost mladini in v razvedrilo odraslim. To bo gotovo za Ljubljano pridobitev, kajti zoološke vrte imajo danes že vsa večja mesta. Zakaj bi Ljubljana zaostajala, ko so sicer dani vsi pogoji, da se z njim okiti in postavi.

Obl. poverjeni inženjer k. tehn.

Obl. poverjeni geometer

Jng. Dragotin Gustinčič

Ljubljana, Resljeva cesta 3

PODJETJE ZA

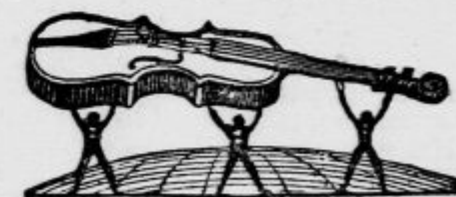
gradbo vodovodov, hišnih inštalacij vodovodov, kopalnic, stranišč, centralnih kurjav, sušilnic ter ventilacij.

Lastna montažna delavnica na Selu.

Avtogetnično varjenje.

Proračuni brezplačno. 9003

Izvršuje tudi vsa geometerska dela.

Veliki ilustrovani cenik dobite zastonj

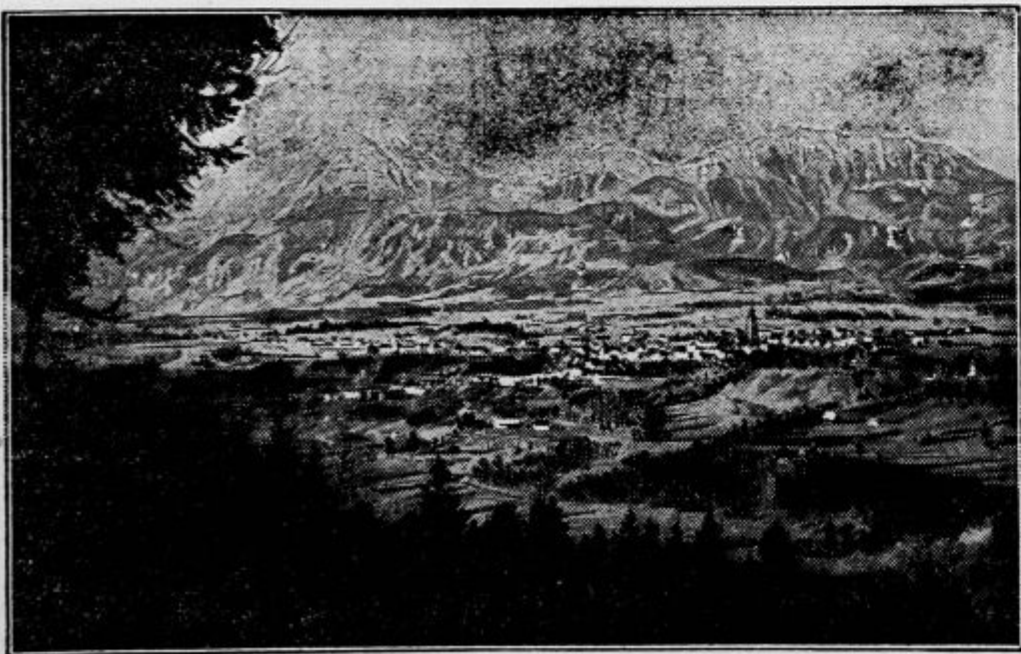
Zahtevajte ga od skladišča

MEINEL & HEROLD

tvornica glasbil, gramofonov in harmonik

R. Lorger MARIBOR, št. 101-B

Violine od Din 95. Ročne harmonike od Din 85. Tambure od Din 98. Gramofoni od Din 345 dalje.

Pogled na Radovljico

Andersen:

Rožna dušica

Sredi vrta je cvetel rožni grm in v njegovi najlepši roži je prebivalo drobno bitje. Bilo je tako majhno, da ga človeško oko niti opazilo ni, in ljubko, s svetlimi perotni na ramah. To je bila rožna dušica. Vsak rožni listič je bil zanj izba. O, kakšen prijeten vonj je bil po njenih sobanah in kako svetle in prijazne so bile stene! Saj so bile iz nežnih rožnih lističev.

Ves dan se je igrala rožna dušica v toplem solncu, letala od cveta do cveta, se zibala na krilih letedečega metulja in hodila na dolge sprehode po zelenem lipovem listu, kjer so bile žilice zanj znane ceste in stezice. Trdno je sklenila, da bo vse prehodila. Pa je prejel solnce zašlo. Prepozno se je bila odpravila na pot.

Pritisnil je mraz, padla je rosa in zapihal mrzel veter. Tedaj je bilo najbolje vrniti se domov. Rožna dušica je hitela kar se je dalo, a njena roža se je bila že zaprla; nič več ni mogla vanjo. Vsi cvetovi so bili že zaprti. Rožna dušica je zatrepetala, kajti še nikoli ni bila ostala ponoči pod milim nebom. Vsako noč je sladko sanjala v nežnih rožnih lističih. Jój! To bo še njena smrt! Tedaj se

Je spomnila, da je na drugem koncu vrta hladnica, poraščena s kozljimi parkeljci. Cvetovi so bili kakor veliki zlatorumeni rožički. Zlezla bi v enega izmed njih in prežala noč. Hitro je zletela tja. A tihol! V hladnici sta bila dva človeka, ljubka devojka in lep, mlad mož. Tesno sta se držala za roke, nista jih mogla razkleniti, kajti imela sta se rajša nego more imeti najboljši otrok očeta in mater.

»In vendar se morava ločiti,« je dejal mladi mož. — »Tvoj brat ne mara najine zveze; zato me je poslal po opravkih čez gore in morja v daljine, tu je dežele. Ostanj zdrava, sladka nevestica, saj to si mi vkljub vsemu.« — Poljubila sta se in poslovila in dekle je hitelo in mu dalo rožo. A preden mu jo je dalo, jo je poljubilo tako vroče, da se je roža odprla. Tedaj je vanjo hitro smuknila rožna dušica in položila ušesce na tanke dehteče stene. Prav razločno je čula, kako sta si onadva klicala: »Ostanj zdrava, ostanj zdrav!« — in čutila je, kako je mladenič shranil rožo na prsih. Jój! Kako mu je bilo srce. Rožna dušica se zaspati ni mogla, tako močno je bilo.

A kmalu je vzel mladenič rožo iz nedrja in jo je sam samcat hodil po temnem gozdu, je poljubljaj rožo tako toplo, da se je rožna dušica bala, da je ne bi zmečkal. Čutila je skozi lističe, kako so mladeničeve ustnice žgale in tudi roža se je odprla v tem žaru, kakor bi jo obsevalo poldansko solnce. Tedaj je nenadoma stopil izmed drevja tuj mož. To je bil zlobni brat mlade neveste. Bil je mrk in hud, v desnici je vihrl oster nož, in ko je mladenič poljubljaj rožo, ga je zlobni brat zabodel, mu odsekal glavo in jo pokopal s truplom v rahlo zemljo pod visoko lipo.

»Sedaj je pokopan in pozabljen,« si je mislil zlobni brat. »Nikoli več se ne vrne. Saj je moral na dolgo pot, čez gore in morja, tam na mnoge preži smrt, tudi njega je dohitela. Nikoli več se ne vrne in moja sestra mi tega ne bo mogla očitati.«

Nanesel je na rahlo zemljo snihga listja in se vrnil v temni noči domov. A ni hodil sam, kakor je mislil, spremljala ga je rožna dušica. Sedela je v velem, zvitem lipovem listu, ki je bil padel morilcu na glavo, ko je kopal jamo. Ko si je poveznil klobuk na glavo, je drobna dušica trepetala v svoji ječi od groze in jeze nad strašnim dejanjem.

Ko se je svitalo, je dospel zlobni brat domov. Odkril se je in se sprazil v sestrično spalnico. Tam je ležala lepa, cvetoča devojka in sanjala o njem, ki ga je ljubila. Brat se je sklonil čez njo in se zlobno zarežal, kakor se reži sam hudobec. Tedaj je padel velik lipov list iz njegovih las na oke; a on ga ni opazil in je odšel, da bi se do jutra spočil. Rožna dušica pa je smuknila iz lipovega lista, sedla v uho speče deklice in ji po-

Tinko Drobžek in vrana

Nekoč je živel majhen deček z imenom Tinko Drobžek.

Na eni izmed hiš, nedaleč od tiste, v kateri je stanoval, je bila vetrnica v podobi petelina in Tinko ga je rad opazoval, da je videl, kam piha veter. Časih je kazal proti severu, proti jugu, vzhodu in zahodu, vse obenem, zakaj bil je polomljen, časih pa se je tolikanj sukal, da ni kazal vobče nikamor in ga je bilo kar čudno gledati.

Nu, nekega dne je spet strmel proti petelinu, ko je priletela velika, črna vrana in sedla nanj. Kolikokrat se je zavrtel, se je zavrtela tudi vrana in Tinko Drobžek se je temu smejal. Smejale se je tako zelo, da ga je vrana slišala in se je tudi sama jela smejati.

Tolikanj se je smejala, da je padla s petelina in je morala zlezi nazaj; tedaj pa se je prestala smejati in mignila Tinku Drobžku z nogo. Tinko Drobžek ni hotel biti nevljuden, a k vrani vendar ni mogel, ko je sedela prav na vrhu prvega dimnika nasprotne hiše, on pa seveda ni vedel, kako bi zlezl nanj. Zmajal je z glavo, vrana je pokimala in takisto odmajala in Tinko je spet zmajal z glavo; tedaj je vrana pristavila nožico h kljunu in zaklicala:

»Zakaj pa ne?«

»Ker ne morem tja gor,« je odkliknil Tinko Drobžek.

»Pač, moreš,« je zavreščala vrana, vrteč se na vse pretege. »Kar po dimniku zlezi k meni!«

Tinko Drobžek ni prav nič mikal, da bi zlezl po dimniku, saj ni bil njegov; bal se je, da ne bi kdo prišel in ga potegnil dol. Toda rad bi bil pokramljal z vrano in ker se ni mogel domisliti vpljudnega izgovora, da bi od bil povabilo, je stekel po stopnicah na cesto in preko trga. Vrata one hiše so bila odprta, skočil je vanjo, poiskal dimnik in zlezl vanj.

Strašno tema in sajasto je bilo v dimniku in Tinko Drobžek je plezal kvilsku in drčal nazaj in spet plezal kvilsku in spet drčal nazaj; toda vsakokrat je splezal nekoliko višje, nego je bil zdrknil, in naposled je pripelel prav na vrh ter pomohil glavo iz luknje — in glej, dimnik ni bil pravi!

Tinko Drobžek je bil ves žalosten, ker ni vedel, kako naj pride nazaj, in ker ga je vrana pričakovala; zato se je vzpel na rob dimnika, sedel nanj in jel premišljevati. Sklenil je, da se rajši spusti na streho in poišči najti dimnik, na katerem je sedela vrana. Lezel je po dolgem slemenu in prišel v majhno lino in nato spet po dolgem slemenu in spet v majhno lino in dospel tako do pravega dimnika, baš nasproti petelina, na katerem je še vedno sedela vrana.

Vrana ni opazila Tinka Drobžka, ker je sedela na robu dimnika in napeto strmel v luknjo. Prav tedaj se je približal Tinko Drobžek in s tesnobnim glasom vprašal:

»Ali me vidiš?«

»Hej! Ali si v dimniku?«

»Ne, tukaj sem!« je rekel Tinko Drobžek in vrana je poskočila in pogledala okoli sebe, toda Tinka Drobžka ni mogla videti, ker je stal za dimnikom.

»Nu, to je pa res čudno!« je zagodrgnala vrana pri sebi in jela spet strmeti v dimnik.

»Hej! Kje pa si?« je zavpila.

»Tukaj sem!« je na ves glas odgovoril Tinko Drobžek.

To pot je vrana poskočila kar tri pednje visoko v zrak in spet pogledala okoli sebe. Šele zdaj je zagledala Tinka Drobžka, ki je stal tako blizu nje.

»Odkod si se pa vzel?« je vprašala in Tinko Drobžek je odgovoril:

»Po dimniku sem pripelel.«

»Po dimniku sem pripelel.«

»A kdaj si prišel?« je vprašala vrana in Tinko Drobžek je dejal:

»Prav zdaj!«

»Nisem te videla,« je rekla vrana ter jela nekaj godrnjati sama pri sebi in Tinko Drobžek jo je slišal, ko je dejala:

»Čudno, čudno. Ne gre mi v glavo in mi ne gre. Vidim, da se staram.«

Nato je povabila Tinka Drobžka, naj pride k njej in prisede.

Tinko Drobžek je storil tako in petelin se je jel vrteti in onadva sta se vrtela z njim. Kakor je bilo videti, je vrana med tem napeto premišljevala, zakaj molčala je dolgo časa, šele nato je izpregovorila:

»Ali z gotovostjo veš, da si prišel po dimniku?«

»Menda,« je rekel Tinko Drobžek, »ves sajast sem!« Sajast je bil res in še kako. Vrana je vzdihnila, nato je počasi nadahlevala:

»Da, da, čudna reč, staram se in moje oči niso več tiste, kakor so bile. Ali ti vidiš pajka, ki sedi na drugi opeki tretje strehe tamle na oni strani?«

Tinko Drobžek je gledal in gledal, toda pajka ni mogel razločiti.

»Ne,« je dejal in vrana je nekoliko vzdignila glavo ter se iznova zasukala. »V leta grem,« je dejala nato, »in moje oči niso več tiste, kakor so bile, toda — ali ti vidiš muho, ki sedi na pokrovu mezgovega lonca v kuhinji? Šeste hiše tamle na oni strani?«

Tinko Drobžek je gledal in gledal, toda muhe ni mogel opaziti.

»Ne,« je rekel in vrana je iztegnila vrat in se nasmehnila, nato pa se je zdajci spet našobila in dejala:

»Tebe pa vendar nisem videla!«
»A jaz sem prišel po onem dimniku,« je rekel Tinko Drobžek in vrana se je jela smejati na vse grlo. Čez nekaj časa je rekla z zadovoljnim glasom:

»Tak tako! Na to nisem mislila! Veselo se je zavrtela na petelinu in dejala:

»Prav mlada sem še in moj vid je izvrsten. Ali vidiš mušico, ki sedi na najvišji veji tretjega kostanja na onem vrtu?«

Tinko Drobžek je gledal in gledal, a mušice ni razločil. Vrana se je zadovoljno namuznila in rekla:

»Najmlajša sem v naši rodbini in od nekdaj sem imela bistre oči! Ali hočeš ostati pri meni na obedu?«

Tinko Drobžek bi bil rad ostal, a bal se je, da ne bi mamica skrbela, kod hodi tako dolgo, in zato je rekel:

»Prav lepa hvala za ljubeznivo povabilo, a pozno je že. Domov moram!«
Vrana je bila žalostna, ko je začela te besede, in je povabila Tinka Drobžka za drugi dan.

Tinko Drobžek je pristal in vrana mu je rekla:

»Pripravila bom dober obed, zakaj rada te imam! Moje stanovanje boš lahko našel. Hišici, kjer živim, je ime vila »Vrana«, to je na vrhu košatega kostanja poleg cerkve. Potrkaj trikrat na vrata in vedeli bomo, da si prišel ti, ne pa mačka.«

Tinko Drobžek se je prijazno poslo-

vil in odhitel po isti poti dol, po kateri je bil preje prišel na streho. Doma si je brž umil roke in obraz, da ne bi mamica videla saj.

Drugi dan je šel Tinko Drobžek k vrani na obed in vse življenje sta ostala dobra prijatelja.

Marija Grošljeva:

Dva junaka

Janezek uči lesenega vojaka.
»Hej, rekrut, na levo, pravo, kakor sveča ravno stol, prsi venkal, kvišku glavo, puške, topa se ne boj.«

Jaz naj bom ti vzor junaka, to vojaški je pozdrav, in takole se koraka, ena, dve, pa bode prav.

Zdaj prične se glavna vaja mene glej in za menoj, res, težko ti bo od kraja, a privadiš se takoj!

Miška zaškrablja, zacvil, mine ga pogum in smeh, joče, mamo kliče v sil, končno znajde se na tleh.

Le počasi se pobira, pred rekrutom ga je sram, solzno lice si otira in ne ve ne kaj, ne kam.

Piha, gladi si kolenček: »To škeli, boji, o, jój!«
Strže mu rekrut korenček: »Mene glej in za menoj!«

Rose Fyleman.

Koprivji puh

Nekdaj je živel ubožna stara ženica sama zase v kočici. Enkrat na teden si je pekla kruh. Nekega dne je opazila, da nima niti trohice kvasa, da bi zamislila, niti belica, da bi ga šla kupit.

»Kaj mi je storiti?« je tamala v silni zadregi. Odšla je ven in se razgledovala po svojem vrtcu.

Nenadoma je puhnilo mimo nje prgišče koprivnega puha.

»Kakor nalašč,« je rekla ženica. »Kaj bi moglo biti lažje od puha?« Ujela je

ci, o vonju rože in ljubezni zvestega srca. Tedaj je deklica zasanjala čudovito lepe sanje in se ni več zbudila. Šla je v nebesa k svojem dragemu.

Jasminov grm pa je odprl svoje velike bele čaše. Sladko je zadišalo. To so bile njegove solze.

Zlobni brat je videl cvetoči grm in ga je vzel v svojo spalnico. Postavil ga je k postelji, zakaj grm je bil čudovito lep in je dehtel sladko in opojno. Rožna dušica se je preselila z njim in je letala od cveta do cveta; saj je tudi v vsakem izmed teh cvetov bivala dušica. Povedala jim je o umorjenem mladeniču, čigar glava je trohnela pod njimi, o zlobnem bratu in o nesrečni sestri.

»Me vse vemo,« so šepetale cvetne dušice, »me vse vemo! Saj smo pognale iz oči in ustnic umorjenega. Me vse vemo, me vse vemo!« in so razumno pokimavale z glavicami.

Rožna dušica ni mogla poimeti, da so bile tako malomarne. Odletela je k čebelam, ki so nabirale po vrtu med, in jim je povedala povest o zlobnem bratu. Čebele so to sporočile svoji kraljici, ki je sklenila, da pošlje drugo jutro svojo vojsko nad morilca.

A še tisto noč — bila je prva po sestrični smrti — ko je brat legel v posteljo tik dehtečega jasmina, so se odprli

dva, tri koščke puha, odšla v hišo in zamesila testo.

Testo je nepričakovano lepo shajalo in starka, ne bodi lena, je pristopila, da bi napravila kruh, in se veselila, videč, kako lahko je testo.

Ali ko so bili hlebčki v peč, so pričeli strašno shajati, in preden bi mogel človek naštetih deset, so se tako dvignili, da so se vrata peči razletela in se je kruh razvalil po sobi. A še vedno se je dvignil. Pahnili je starko na vrt, narastel do dimnika in se razlezel skozi okna; kmalu je dosegel streho in ni preteklo dolgo časa, pa se je streha odmaknila in kruh je dospel na vrh hiše.

Se nikoli niste videli kaj takega. Starka je tekla praviti svojim sosedam.

Svet je prihitel z vseh strani in gledal.

Bilo je zares čuda videti, da se je peč med tem ohladila in se je kruh nehla dvigati.

Zdajci so pričeli ljudje lomiti koščke od kruha. »Kako je okusen,« so zatrjevali; »tako je lahak.«

Tedaj je pristopil vaški stražnik. Bil je nečak tiste stare ženice in je kmalu ustavil ljudi, ki so kradli kruh. »Vsak košček dinar,« je velel. »Metajte dinarje v samokolnico.«

Ljudje so bili tako žejni, da bi dobili košček čudežnega kruha, da je kar deževalo dinarjev v samokolnico. Vsakdo na vasi ga je poskusil. Starki bi se bilo skoro zmedlo, ali pogled na denar jo je osrčil.

Kruh je bil že davno pošel, a ljudje so prihajali še dneve in dneve gledat h kočici. Plaćevali so po več dinarjev za dovoljenje, da so smeji v hišo.

Na ta način je mogla stara ženica popraviti streho in spraviti dokaj čedno vrečico denarja.

Ali nikoli več ni dala koprivnega puha v testo. Kaj še!

Fran Roš: „Medved Rjavček“

V Celju je nedavno izšla nova mladinska knjiga »Medved Rjavček«, ki jo je spisal v mehki, govornici otroške duše enak besedi naš znan pesnik in feltonist Fran Roš, učitelj v Celju.

Knjiga, ki vsebuje na 107 straneh, tiskanih z različnim, prijetno velikim tiskom, štiri izbrane otroške povesti, zapuša tudi pri odraslih čitatelju nepozaben vtis. Roševa beseda teče gladko, brez vsakega nepotrebnega šablonskega lepotečenja in običajne prisiljenosti. Mlad čitatelj sprejema vsebino z očmi, zdravimi in neskaljenimi od vplivov mračne sodobnosti.

Prva zgodba opisuje vstop mladega, nepokvarjenega in radovednega medvedka Rjavčka v civilizirani svet. Ljudje ga sprejmejo s sovražstvom in nezaupanjem, oropajo ga svobode in šele nepokvarjena otroška duša ga razume pravilno v njegovem čistem hotenju. In otrok ga reši iz usmiljenja, ki ga odrasli ne morejo pokazati. Druga povest o Zelenicu in skopuholi Volaju nazorno kaže ostudnost napuha in pohlepa po zemeljskih dobrinah, Volajevo kesanje pod silo strahu, spoznanja in Zelenčeve ljubezni ter odpustanje.

V tretji zgodbi, ki je v knjigi najdaljša, opisuje pisatelj usodo dveh otrok, brata in sestre, ki zaradi svoje poštenosti in odkritostnosti dobiva zaklad v Hudi strugi in si ustvarita lepo, brezskrbno bodočnost, spremljana z blagoslovom in mogočnim ljubeznivo pokojno matere. V zadnji kratki črtici se vrneva rudarjeva vdova in njen sin Janže iz neprimljene, mrzle tujine na zapuščen očetovo domačijo, kjer ju pričakuje stara siva mati na pragu, s katerega diha v došleca blagostanje in topla domačnost.

Knjiga, ki je ilustrirana s sedmimi celostanskimi slikami akademikega slikarja A. Seebacherja iz Celja, se dobi vezana za ceno 18 Din v vseh knjižarnah. Staršem, ki hočejo nuditi svoji deci lepo, zabavno in koristno štivo, toplo priporočamo Roševga »Medveda Rjavčka«.

Fran Roš: »Medved Rjavček« se doblja tudi pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani in Mariboru.

vsi cvetovi in iz njih so se usule cvetne dušice z zastrupljenimi puščicami. Sedle so mu v uho in priklicale huđe sanje, nato pa so mu preoblede s svojimi puščicami zlobno srce. »Sedaj smo masčevali umorjenega,« so dejale in se vrnile v bele cvetove jasmina. Ko so drugo jutro okno sunkoma odprli, je planila v izbo rožna dušica in kraljica čebel s svojo vojsko, da bi kaznovala morilca; a ni ga bilo več med živimi. Ob njegovi postelji so stali ljudje in so dejali: »Jasminov vonj ga je umoril.«

Tedaj je spoznala rožna dušica, da so se masčevali že jasminove dušice. Povedala je to kraljici, in ona je s svojo vojsko brenčala okoli jasmina kakor v občudovanju. Ljudje so hoteli čebele prepoditi, toda ni se jim posrečilo. Tedaj je vzel nekdo jasminov lonček, da ga ponese iz izbe, a v roko ga je pilila čebela, lonček mu je zdrknil na tla in se razletel na tisoč koscev. Tako je prišla mrtvaška glava na belj dan in vsi so zaslužili, da je bil mrtvi brat morilec. Kraljica in njene čebele so še vedno brenčale nad jasminom; pele so o masčevanju in zvestobi cvetnih dušic — in pele, da prebiva za najmonjšim lističem nekdo, ki lahko razglaši in masčuje vsako zlo.

Kulturni pregled

Anton Pavlovič Čehov

Ob pet in dvajsetletnici smrti ruskega pisatelja

Pred pet in dvajsetimi leti, dne 16. julija 1904 (po našem koledarju) je šinila z vzhoda, brezmejne matuške Rusije prva lakonična vest: Anton Pavlovič Čehov je umrl. Vzdrhtela so dobra srca v Moskvi in Petrogradu. Še tisto noč so se utirile prve prijeteljske solze za Antonom Pavlovičem. Umrla je »zadnja ljubezen Rossije«, pozna, turobnovesela ljubezen, nostalgijna kakor ugašanje večera nad močvirji. In letela je vest v vse ruske dimenzije, skozi zatohlo predrevolucijsko ozračje; v teški tišini, ki je ležala nad Rusijo, je bil njen odmev še jačji. Letela je nalič črni ptici v narodni pesmi, ki nosi junakov poslednji vzdih doli v mater. Preletela je črna ptica ožgane stepe in zlatorumena polja in je dosegla temne obale Severnega morja, južne ruske bregove in Ural na vzhodu. Raztožila se je Rusija. Rusija? Ne, desetstotici, stototici na vseh njenih koncih, ki so sprejemali Čehova v vase kakor belo hostijo — meso njegovega mesa, kri njegove krvi. Raztožila se je najboljša, najobčutljivejša, najnesrečnejša Rusija. Ni bilo več ene najsvetlejših njenih duš! Toda sicer se ni nič izpremenilo. Brezmejne so ruske dimenzije. Milijoni so živeli brez A. P. Čehova. Pred Kremljem so se sprehajali isti žandari; guverner v provinci je reševal akte z isto sveto ravnodušnostjo, počel od sebe nadležne julijske muhe.

V Badenweilerju na Badenskem so ob tem času položili dvojno krsto ruskega zdravnika, ki je umrl nezahvalno kakor Bunjinov »Gospod iz San Franciscu« v kraju, kjer se smrt kopalskega gosta presoja s stališča tujsko-prometne reklame. Na postaji je bil pripravljen specialni tovorni vagon, velik, zelen, s hladilnicami, z močnim napisom »Za ostrige«. Vanj so položili od tuberkuloze razkrojenega Antona Pavloviča Čehova, da se vozi s pospešenim tempom, kakor ostrige, ki se naglo kvarijo in trujejo žolce.

Banalno maščevanje usode nad človekom, ki je najbolj zaničeval človeško banalnost — vzdihuje njegov prijatelj Maksim Gorkij v članku, ki ga je bil spisal kmalu po smrti pod deževnim finskim nebom, v bolezenski vročini, ob pogledu na črni vojaški reflektorjev v Petrogradu. — Če ga ne bi bila prej ubila tuberkuloza, bi bil moral umreti zdaj, ob dogodkih rusko-japonske vojne...

Ko je prispel voz z ostrigami — ne, s krsto Antona Pavloviča Čehova, v Petrogradu, je zasvirala vojaška godba in struma četa je izkazala vojaške časti. Splošno presenečenje. Kmalu se je pojasnilo, da je bila čast namenjena truplu nekakega generala, ki so ga bili pripeljali z istim vlakom. Nesveto naključje. Zanj bi bil imel Anton Pavlovič porogljivo-zalosten smehljaj. Prišli so prijatelji z venci. Opravila se je svečana pаниhida.

Dne 22. julija je bila krsta s truplom A. P. Čehova v Moskvi. Pogrebni sprevod se je ustavil pred univerzo in pred Hudožestvenim teatrom, njegovim ljubljencem, kjer so imeli tistega leta v januarju krsto predstavo »Strička Vanje«. Pokopali so ga v »Novodjevičevem nonastiru« v grob, ki je bil poln cvetic. Tako je Anton Pavlovič vstopil v »svetlično carstvo«, ki ga je tolikrat ljubil. A tudi cvetlice so bile mrtve kakor on. Ubožice. Pred odprtim grobom ni bilo govorov. Tiho, ob grobnem molku je zdrčala rakev na ležišče iz vrtin in orhidej. Sam je bil pripovedoval govore. Hotel si je prihraniti komedijo fraz. Vse življenje je mizil fraze — tiste spodobne, lepe zlikane in sfrizirane, za vsaka usta pripravne fraze, ki so tako puhle in neiskrene, tako brezčutne in zoprne kakor divna Beethovnova sonata v grafonofonu...

Z A. P. Čehovim ni umrl samo velik pisatelj, zadnji klasik Periklejeve dobe v ruski literaturi, marveč tudi velik človek. Njegove človeške odlike se razodevajo v spisih, v spominih prijateljev, v korespondenci, ki jo je izdal že pred desetletjem B. V. Bockarjev in pred leti njegova vdova, igralka Hudožestvenega teatra gospa Knipper-Čehova. Noj smo videli tudi na naših gledaliških deskah ob nepozabnih gostovanjih Umetniškega gledališča, ki se je baš z dramami A. P. Čehova dvignilo nad mnoge druge ruske odre.

O mladosti A. P. Čehova vemo, da je minila v bedi. Oče je bil kmetijski delavec, ki se je že pred letom 1863. osvobodil suženjstva ruskega fevdalizma in se v Tangorogu oženil z ribičevjo hčerjo. Tako je Anton Pavlovič ugledal svet na obrežju Azovskega morja (30. januarja 1860). Rodbina je bila revna, mati tuberkulozna, a skoraj vsi otroci so izplaval na družabno površje. Nadarjena rodina, kakor jih je bilo mnogo v tako zvanih najnižjih plasteh ruske družbe. Taki nadarjeni so polagoma prinašali v rusko literaturo pristno občutje kmetijskih in delavskih milijonov. Kolcov je bil prvi.

Ko je prišel Čehov, so »narodniki« poveljali vas do nespoznanja. Zato jih je moral popraviti; v noveli »Mužiki« je dal eno najresničnejših slik povprečne ruske vasi. Z resnico o vasi se je bil zameril braniteljem imaginarnih, gospodskih pojmovane vasi. Domač pop je poskrbel, da so se šolali otroci rodbine Čehovih. Lepa poteza kot pri naših starih župnikih. Anton Pavlovič je že kot dijak podpiral mater. Z instrukcijami se je bil preril do univerze. Potem je študiral medicino v Moskvi, Berlinu, Parizu in na Dunaju. Ne pozabimo, da se je na Dunaju vabil pri Billrothu, zdravniku, ki je učil danes pozabljenega resnico, da je pri zdravljenju važna tudi doktorjeva dobrota. Čehov bi bil vse življenje najzvestejši Billrothov učenec, če ga ne bi bila odvrčala

od medicine literature. Gorkemu je nekoč dejal, da bi najrajši ustanovil neke na deželi, v lepem, zdravem kraju sanatorij za bolne podeželske učitelje Krasen, velik sanatorij, kjer ne bi bilo mrtvašničnih sten običajnih bolnic. Ziveč na kmetih in posvečujoč se pisateljevanju, je dajal sadove svojega zdravniškega znanja za »božji lone«, kot bi rekli naši. Zdravil je samo reveže. Čutil je, da je vsem drugim koristnejši, če piše.

Kot medicinec je literarni zato, da se preživi. Sodeloval je pri raznih dnevnih kot podlistkar. Pisal je brez ambicij, celo brez pravega spoštovanja do svojega dela. Njegov psevdonom je bil Čehonte. Ker uredniki najrajši sprejemajo vesele listke, je bil humoristi. Ljudje so se smejali Čehontu in Čehonte je — skripal s peresom in izmišljal šaljive situacije. Tako je postal znan in marsikatera njegova črtica izza teh kruhoborsko-humorističnih dni se pojavlja še danes pod črto v dnevnih. Toda njegova duša ni bila nikdar vesela. Clown se je smejal z grimasami, da ni publika opazila njegove žalosti. In kaj je bila osnova te otožnosti? V poznejših spisih jo lahko sledimo kakor rdečo krivuljo, večni diagram temperamenta, ki se vleče skozi plasti tujih usod, tujega življenja. Kakor rosi nadih je v vseh njegovih novelah, v junakih njegovih gledaliških iger. Ime ji je ruska melanholija. Zalost zaradi boga, usode, življenja, človeka. Predvsem človeka. Velicina ruske pripovedne književnosti je baš v tem, da je zmerom občutila tragiko nasprotja med idealnim in realnim svetom. Hamletovske in Faustovske muke. Skepsa nasproti bogu in naravi in strastno potapljanje v brezbrežnost obojega.

A. P. Čehov je čutil še več. V njem se je nekako lomila linija, ki je šla od Gogolja k Tolstemu in Dostojevskemu. V sebi je nosil podzavestno težo vseh krivih in vzdihov, vseh tožb in obtožb ruskega realizma. Spoznaval je, da je bilo toliko lepega in globokega — zamen. V podobnem nastroju je bil velik del ruske inteligence po smrti Dostojevskega in v devetdesetih letih. Nastroj fin de siècle. Ideje so bile bast, ki se ga ni nihče zavedal. Velika stremeljenja, silni zamahi — vse se je zarojlo v podzavest kakor neutrušena ljubezen odvetajočice device. Nastopal je moreč dolgčas, ki ga je povečeval Tolstoj s svojo apostolsko moraliko. Mnogi ljudje so se iz same zagrenjenosti udajali razvratu ali hlinili družabne laži. Začelo se je dvojno življenje osebnosti. Rusija je nihala med revolucijo in reakcijo.

Glasnik tega nastroja je postal A. P. Čehov. V njem je bila dedna dojemljivost za

melanholično obtoževanje življenja. Duša tlačanov. Duša pritiskane, zasramovane ruske človečnosti. A njegovo življensko upornost je nenehoma blažila srčna plemenitost, duša vstajajoče, bodre, selske človečnosti. Uspehi, ki jih je dosegel po knjigi »V su merkah«, so ga preverili, da ima njegovo pisanje drug vzgon in zmisel nego je kruborbor. Tako se je začela linija umetniškega razvoja, ki je vodila k delom vse večje popolnosti. Umetnik Čehov je uspešno premagoval pisatelja Čehova.

Anton Pavlovič ni pisal v velikem formatu. Debeli roman je bil za dobo, ko se je kulturna Rusija čutila še mlado, svežo. Devetdeseta leta so bila za Rusijo kakor štirideseta leta v življenju žene. Utrujenost, nervoznost in nasičenost je rada iskala življenja v miniaturo, drobne človeka namesto velikih herojev in velikih besov. Tako A. P. Čehov ni zapustil za sabo romana v pravem pomenu besede. Njegova moč je bila v noveli, v drobni povesti, v maupassantsko zgostenem »romanu ene duše« ali »romanu ene same situacije«. Toda za razliko od Flaubertovega učenca in nečaka je pisal Čehov znatno toplejšje, prišrečnejše. Ni toliko opisoval, kolikor je opeval. V njegovih povestih je mnogo poezije in muzike. V bistvu dionizijski element, ki ni daleč od romantičnega dojemanja in preoblikovanja sveta. V resnici pa tipično ruska poteza — slovanska, melanholična, kakor stopa in veter v njenih travah, kakor ravan, ki se ji ne vidi konca, kakor pesem muzikov o življenju, ki mineva prazno in brezplodno, — val na vodi, oblak na nebu. O obliki veljajo besede Tolstega, izrečene pred pet in dvajsetimi leti: »Ustvaril je čisto nove oblike povesti, kakršnih še nisem našel nikjer...«

Ta veliki mojster besede in umetniškega pripovedovanja — še po letih se mi zdi, da se vozim po stopi, če se spominim melodične, po turgenjevski elegantne njegove proze v povesti »Stepa« —, ta mojster »romana« na petih ali desetih straneh je umrl v zrelih moških letih za tuberkulozo. Mučila ga je nemara dve desetletji; pred njo je iskal pozabljanja na dolgih popotovanjih, venomer hlepeč po tujem svetu, po nemiru in gibanju v istem hipu kot po lepi podeželski hiši, vsaki tišini in po družbi dobrih, preprostih ljudi. V njegovi bližini — pravi Gorkij — je vsak človek čutil potrebo, biti enostavnejši in resničnejši. Ni maral razgovorov o visokih vprašanjih, ki jih povprečen Rus tolikanj čista. Ljubil je cvetlice in sam zasajal drevesa. Imel je »dačoe« neke na kmetih in vilo na Krimu. Hotel je, da bi bili vsi ljudje veliki in ljubezni do bližnjega kot je bil on sam. Bil je pravi Rus, ki ljubi lagodni, mirni tempo življenja, brez viharjih sprememb in močnih pretreslajev. Vzlic temu ni polagal posebne važnosti na idile, ki si jih zamišljajo malomeščani. Dejal pa je: »Nič ni otožnejšega in tako rekoč manj poetičnega nego prazničen boj za kruh, ki nam jemlje veselje do življenja in nas vodi v popolno ravnodušnost.«

Tak pisatelj ne bi bil mogel v Ameriki, kakor pravi Gorkij, da Jack London ne bi bil mogel v Rusiji, da bi Gorkij sam zgornjo pričo zoper to trditve. Morda je malo dežel na svetu, kjer bi bilo toliko banalnosti in umazanosti, toliko sirovosti in gluposti združene s takšno veličino in svetlostjo duš in intelekta kakor v Rusiji. Ko je umrl A. P. Čehov, so zavrnili težki moskovski zvonovi eni najlepših vizij Rusije, ki se je vtelesila v osebi avtorja »Češnjega vrta«. In pesem zvonov je turobno plavala nad skitsko, barbarsko, revolucijsko, krvavo, veliko in sveto matuško...

Muzikalna drama Petra Konjovića

Skoraj ob istem času, ko smo Slovenci dobili novo izvirno opero, ki je velikega pomena za našo glasbo — Kogojev »Crne maske« — so dobili Srbi glasbeno delo, ki takisto zasluži vso pozornost: Petra Konjovića muzikalno dramo »Knez od Zete«. O tem delu, ki se je izvajalo v začetku preteklega meseca prvič v beografski operi, podaja Branko Radgutinović v najnovšem (7.) zvezku »Letopisa Matice Srpske« strokovno oceno, iz katere posnemamo:

Libreto je izdelal po tragediji Laze Kostića »Maksim Crnojević«. Skladatelj je z instinktom izkušnega gledališkega človeka in z velikim literarnim okusom črtal ves nepotreben zgodovinski in scenski aparat, izpuštil epizodne osebe, zgostil posamezne scene, sam izpolnil vrzeli in nedostatke v tako odkrnjenem besedilu in polnostavl vsoto tragedijo na ljubezen Maksima in Anđelije, na konflikt med Milošem in Maksimom, na notranje boje, ki pretresajo pesniško duso črnogorskega Hamleta Maksima. Sam sujet je nudil skladatelju izredne kontraste. Ki jih je večje izkoristil. Z ene strani kršna Crna gora s svojimi tradicijami in pričščenimi rasnimi odklami, z druge Benetke, čudež vseh lepote, sta omogočila g. Konjovi-

ga časa (Fet, Tjutjev) so ostali skoro neopazni.

Kot reakcija proti temu se je razvila tako zvana formalistična šola, ki so ji mnogo pripomogle k razvoju studije prof. Aleksandra Veselovskega o poetiki, dalje spisi prof. Pereca, ki je filološko metodo ostro ločil od estetske, psihološke, politične in impresionistične metode ter studije Potebuja, ki je razčistil odnose med poetiko in jezikoslovjem in opozoril na važnost, ki jo ima jezik za bistvo poezije. Zmaga simbolizma in l'art pour l'art, kakor nastop futuristov sta pripomogla k razširjenju novih razorov o formi v lepi književnosti.

L. 1916. se je osnovalo v Petrogradu »Društvo za proučevanje pesniškega jezika«, ki je izdelalo do l. 1919. tri zbornike teoretičnih studij. Tu je vse polno novih misli; O. Brlik izjava n. pr. iz problema assonance, da je razlika med prozo in poezijo zgolj v konstrukciji zvokov; potemkame je pesem predvsem formalna tvorba. Boris Eichenbaum je dokazal z analizo Gogojevih povesti »Plašč«, da nje konika ni v smehljnih situacijah, marveč izvira iz avtorjevih etilističnih eredecev.

Formalistična smer literarnega združja je dosegla velik uspeh in oficijelno priznanje, ko je bila l. 1920. ustanovljena pri Umetnostno-zgodovinskem zavodu sekcija za literarno umetnost. Kot poglavitno nalogo si je zastavila proučevanje estetske verzov, sižejev, stilistike, literarnega jezika, žanra. Ta akcija

viču izraz muzikalno-dramskega nacionalizma na osnovi umetniške stilizacije karaktističnega črnogorske glasbene folklore.

Delo g. Konjovića predstavlja kompromis med opero in muzikalno dramo. Izkoriščen je orkester kot najznačilnejša tekovina muzikalne drame. Na odru vladja načelo prostega melodijskega razvijanja, pevske partije so izdelane z melodičnim recitativom, ki se v smislu Musorgskega in Borodina približuje čisto opernemu načinu tretiranja melodične linije na odru. V harmonskem pogledu je delo dano v zmerom modernem stilu: instrumentacija je praviloma masivna. Prvi dve sliki sta najmanj uspešni, od tretje dalje raste v muzikalnem in dramatskem pogledu. Osma slika rešuje zapletljaj na shakespearejski način in z velikim teaterskim efektom. Epilog je mogočen.

V muziki g. Konjovića je nekaj kakor pri Meštroviču velikega, nekaj izrazito rasnega, povzdignjeno do simbola. Delo je pomenljivo, tretja slika in epilog pa predstavljata kristalizacijo naše bodoče dramske muzike.

Kolikor smo poučeni, je verjetno, da se bo Konjovičev »Knez od Zete« dajal v prihodnji sezoni tudi v ljubljanski operi.

Izbrani spisi Ivana Preglja

Ivan Pregelj si je po skromnejših pesniških začetkih »Romantika« pridobil v slovenskem slovstvu tako odlično mesto, da njegovi izbrani spisi ne smejo biti tudi na tem mestu neopazeni. Doslej so izšli trije zvezki — tretji v zadnjih dneh. Prvi vsebuje roman »Štefan Golja in njegovi« s »Tolminkimi novelami«, drugi »Bogovca Jerneja« in »Balade v prozi«, tretji pa »Odiseja iz Komende« in »Zapiske gospoda Lanspreškega«.

Vsi trije zvezki nam kažejo Preglja v glavnem kot oblikovalca slovenske preteklosti. Pregljevo pojmovanje zgodovinske povesti se znatno razlikuje od konceptov naših romantično-realističnih klasikov zgodovinske povesti, dasi je po notranjem smislu takisto romantično-realistično, čeprav ne v literarno-zgodovinskem smislu te besede. Bistveno je pri njem to, da skuša z vsemi svojimi izraznimi sredstvi ožviti duha neke historične dobe in posameznih situacij, ki jih opisuje, dočim so stari skušali ožviti snov. Odtod pri njem neumorno iskanje takih konfliktov ali dogodkov, ki predvsem karakterizirajo duhovno stran agrarološkega ali reagirajočega junaka in ki hkrati osvetljujejo celotno kulturno ozračje tistega časa. V Pregljevem tolminskem okolišču občutimo več kot same gore, trdo življenje, socialne bole, v potu in mrazu ojeklene gore, — občutimo tudi psihofizično celoto tega sveta, ki daje ljudem in narodi nekake baladno zgostene poteze, zaznavamo dušo pejsaža, iz pripovedovanja nam uprav diše tisti časi, kakor iz starih knjig ali drugih starinskih predmetov. Stari so predvsem nasičevali radovednost našega razuma, Pregelj skuša nasiti zlasti naše občutje, da, celo čutila: njegovi stavki pojo, njegove slike imajo ponekod izrazit blešč, njegov slog je včasih raskav, da skoraj otipamo starinskost kakor na starem papirju, njegovi opisi starih predmetov, hiš, sob, bukev dajejo kajkrat nekak vonj, »parfum starine«.

Mnogo dosega, kaj pa da, s svojim slogom; moderen je prav s te strani, zakaj spričo, precejšnje izčrpanosti osnovnih motivov, ki se tolikokrat ponavljajo, je danes oblika važnejša od fabule in dejanja. Njegov slog je baročen, močno dekorativen, jezik obnavlja mnoge po slovskih iskane arhaizme in se rad lepoteči s provincializmi, ki zahtevajo včas pojasnil na koncu knjige (značilen je v tem oziru n. pr. »Bogovca Jerneja«, ki ga povprečen Slovenec ne more prebrati brez slovarja). To je ponekod Pregljeva odlika — drugod pa njegova slabost; po daljšem čitanju postane prenasiten, preveč čutiš, kako je nastajal ta slog s sodelovanjem nekakega »pomoznega aparata«. Po Preglju dobimo zmerom potrebo kakšnega preprostejšega, lasnejšega, zato pa bolj umetniškega sloga; pisec teh vrstic si najrajši oddahne pri Tolstemu. Sicer pa o Pregljevem slogu: le style c'est l'homme. In še nekaj: de gustibus...

V 3. zvezku je izšel predelani ponatis ljudske povesti »Peter Pavel Glavara«, ki jo je izdal pred leti Mohorjeva družba in ki je dobila zdaj bolj »učen« naslov: »Odiseja iz Komende«. To je dobra ljudska povest, ki očituje mnoge odlike Pregljevega pripovedništva; posebno zanimivi pa so novi, doslej še neobjavljeni »Zapiske gospoda Lanspreškega«, izpopolnjeni prve povesti. Dočim je povest ljudska, zahtevajo ti zapiski precej literarne kulture, da jih uživa v vsej njihovi folkloristični bujnosti in stilistični prefinjenosti, ki pa je vzlic temu ponekod baladno lapidarna.

Ivan Pregelj je v slovenski moderni prozi pripovednik, ki vzbuja s svojim načinom pisanja največ problemov. Zato bi zaslužil že zdaj, da bi ga poklikani teoretiki temeljitejše proučili. Vzlic temu, da ni dvoma o njegovem velikem pomenu za slovensko prozo, bo treba njegovo trajno mesto v naši literaturi šele določiti. Ko bo zaključena izdaja Pregljevih izbranih spisov, bo slovensko slovstvo bogatejše za zbirko, ki preko in mimo nje ne bo mogel nihče, kdor

želi spoznavati ali uživati slovensko besedno umetnost.

Izbrani spisi Ivana Preglja se naročajo tudi pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani in Mariboru.

Anekdote o Courtelinu

Nekrolog o velikem francoskem komediografu smo že objavili. Tukaj par anekdot.

Courteline se je silno bal starosti. Trdil je, da je star devet in šestdeset let. Dve leti je zamolčal kakor odvetajoča žena; v resnici je bil star ena in sedemdeset let. Njegovi vnuki ga niso smeli nikdar klicati: dedek.

Zelo je čislal pse in mačke. Druhih živali ni maral.

Nekega dne se sprehaja po ulici in sreča neznanca, ki je tu vsako jutro vodil svojega psa.

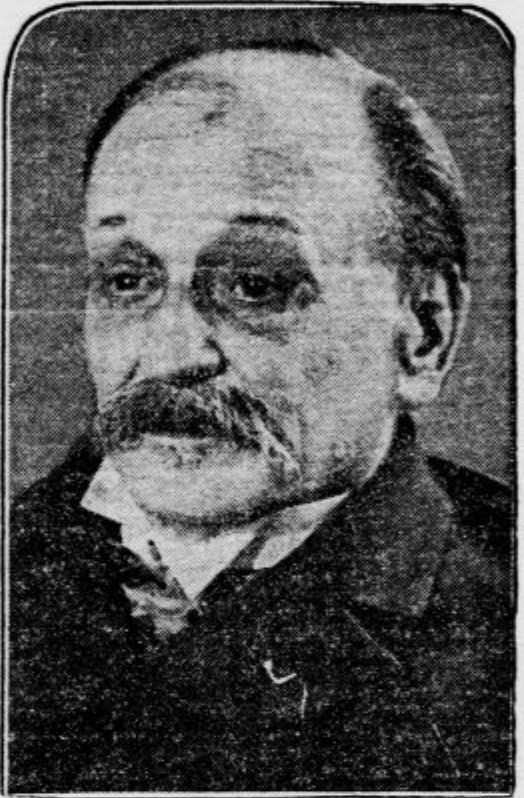
— Gospod! — mu reče Courteline, — moram vam čestitati: vaš pes ima glavo spodobnega meščana.

Neznanec je bil ljudski romanopisec Armand Galopin, ki je rad pripovedoval to srečanje in pristavil:

— Svojemu psu dolgujem hvalo, da me je bil predstavil Courtelinu.

Oboževal je Hugoa. Gorje mu, kdor bi se bil pred njim nepravilno obregnil ob tega velikega romantika.

Nekoč so igrali v Francoski komediji neko Huguovo igrvo v verzih obenem s Courtelinovim »Domačim mlom«. Nek petolizec je bil srečal navzočega Courtelina med pavzo na hodniku, in hoteč se mu polaskati, dejal:

— Na srečo se igra tudi vaš komad. Tako vsaj večer ni izgubljen.

Courtelin se je naglo obrnil in jel teči, kar so ga noge nosile, kričoč s piskavim in hropečim glasom:

— Kakšen bebec, moj bog, kakšen bebec!

Nekoč je bil Courtelin poslal uredniku nekdanjega »Gil-Blasa« Mortierju sekundano. Novinarski prepri. Courteline je prišel z njima v redakcijo in čakal na hodniku, da se domenita z njegovima sekundantoma o načinu in kraju dvoboja.

Tedajci se pojavi nasprotnik. Na hodniku sta bila dva stolca. Moža sta sedla vsak na svojega.

— Vroče je, — je rekel Courteline.

— Ne da se več vzdržati! — je dejal Mortier.

— Ali bo dolgo trajalo? — je vprašal Courteline in pokazal na redaksijska vrata.

— Tri ali štiri ure so že noter.

— Kaj ko bi stopila na vrček piva?

— Lahko bi —

Vstala sta in odšla v bližnjo kavarno. Eden vrček, dva, — cela vrsta. Bilo je zares vroče in oba moža sta bila znana junaka v pitju piva.

V »Gil-Blasu« so se sekundanti med tem sporazumeli: da se bo namreč dvoboj vršil.

— Kje pa sta gospoda? — so vprašali redaksijskega slugo.

— Delala sta. da pojmeta k Ponssetu.

Štirje sekundanti so slovesno odšli k Ponssetu. Tam so našli oba nasprotnika, kako zbijata dovpite pri pivu.

Courteline jih prvi opazi.

— Glejte, da izginate. pa takoj! Sicer vam pošljeva midva sekundante!

Ob priliki obiska italijanskega kralja je Francoska komedija vpriporila neki Courtelinov komad. Gledališka uprava mu je bila poslala dve prosti vstopnici za galapredstavo. Courteline je odgovoril:

— Hvala, jutri ne morem, obljubil sem partijo marijaša.

Novi roman Uptona Sinclaira, katerega tudi naše občinstvo cenil kot enega najzanimivejših ameriških avtorjev, se imenuje »Boston«. Roman opisuje znani slučaj Sacco - Vanzetti ki je vzbudil pred leti velik hrup po vsem svetu. Upton Sinclair razglablja ameriško justico Nemški prevod le izšel pravkar pri »Mališu« v Berlinu.

»Slavische Rundschau«. Sesta številka praškega mesečnika, ki ga izdajata Fr. Spine in Gerhard Gesemann, je objavila med drugim razpravo Vlad. M. Petkovića o srednjeveški srbski umetnosti (s štirimi ilustracijami v prilici). Dve razoravi sta posvečeni filozofiji. J. L. Fischer piše o nedavno umrlem češkem gnostiku Karlu Vorovku. T. Cezonski da o poljski filozofiji sedanosti. O češki literaturi v sovjetskii Ukralini piše E. Rycklin. V Černobai na o ruski slavistiki zadnjih leti Savkeza razprava o geografiji in flori stene vsebuje rezultate nainovejših ruskih raziskavani iz literarnega prežleda omenjamo samo hugoslovske zadeve: H. Wundel kritizira razpravo prof. Bozdanova o srbskem nacionalnem gibanju l. 1848/49. več referatov se tiče srbskih in hrvaških knjižnih novitet. Iz slovenskega slovstva pa poroča (Glomar) o Albrechtovem zborniku Župančičevih pesmi »Naša beseda«. o Koritnikovih prevodih angleških lirike in o Valvazorju posvečenem zvezku glasnikov Muzejskega društva.

Nov roman Maksima Gorkgea

Gorkij je zopet zapustil Rusijo in se vrnil v južno Italijo. V Moskvi mu ne prija podnebje niti družabno okolje; preveč so zahtevali od njega, povsod je moral biti, nikdar ni bil prost. Za 61-letnega moža, ki je vrhu tega vajen samote in dela, je to preveč. Zato se je proti prvotnemu načrtu poslovil od Moskve.

Gorkij piše sedaj roman »Klim Samgin«, ki bo najboljše njegovo delo. Roman bo prava epopeja zadnjih 40 let v Rusiji. Prvi zvezek je izšel l. 1927., drugi pred kratkim. Oba števeta 1100 strani in segata do revolucije l. 1905. Ali se bo zaključil že s tretjim zvezkom? Malo verjetno. Bolj je verjetno, da bo ostal nedrven.

»Klim Samgin« ni navaden zgodovinski roman, v katerem se analizira preteklost. Citatelj živi z dogodki, plava s tokom življenja, je sodobnik vseh nastopajočih oseb. Dejanje se začneja z l. 1880., nekako z umorom carja Aleksandra II. in razvija sliko socialnega procesa v Rusiji, ki ga označuje v glavnem proletariatski kmetov in radikalizacija inteligence. Civilizacija stroja pospešuje ta proces. Vzporedno s krizo ruske družbe se razvija kriza samodržavja. Nikolaj II. ni samodržavec, marveč lutka v rokah drugih; njegov absolutizem je vlada oligarhije.

Literarna veda v Rusiji

V eni zadnjih številčk revije »Le Monde Slave« je izšla razprava Nine Gourfinkelove o novih metodah literarne zgodovine v Rusiji.

Prejšnja ruska slovstvena zgodovina in kritika je bila ozko spojena s politično zgodovino, zato je tuji svet sprejemal njene sodbe z veliko rezervo. N. S. Leskov je bil dolgo nepriznan, ker ni bil v službi »progresac«; v Gogoljevem humorju so videli zgolj socialno satiro, v Dostojevskem »prekora revolucije«, v Tolstemu moralnega pridigarja. Take tendence so se smatrale za največjo umetniško čednost; veliki liriki te-

Velike sokolske slavnosti naših severnih bratov

VII. vsepoljski sokolski zlet v Poznanju – Pokrajinska zleta ČOS v Plznju in Orlovi – Tekme med slovanskim Sokolstvom v Poznanju – Pomen poznanjskega zleta za nadaljnjo delo Zveze slovanskega sokolstva

Vedno močnejši in širši postaja sokolski pokret med Slovani. Velike sokolske in narodne manifestacije v Ljubljani, Pragi in Skoplju so dobile nekak slavnostni zaključek na VI. vsepoljskem zletu v Poznanju, kjer je slavila tako rekoč vsa Poljska svojo desetletnico narodnega osvoboditve in uveljavljanja. Poznanj gosti že mesec dni slovenske goste in vseh mogočih držav ter je seznanja potom raznih razstav in drugih kulturnih prireditiv s poljskim duhom in pridnostjo. Naravno, da tudi poljsko Sokolstvo ni hotelo zaostati, zato je določilo Poznanj za svoj VII. zlet ter povabilo na veliko slavo vse slovanske Sokole in mnogo drugih gimnastičnih organizacij, med njimi tudi Italijane.

Poznanjski zletni dnevi

so pokazali, da se poljsko Sokolstvo dobro svede nalogi in dolžnosti velikega sokolskega pokreta. Glavni pomen poznanjskega zleta pa je bil v tem, da je se poleg poljskih Sokolov sestalo tamkal v odličnem številu češkoslovaško, jugoslovensko in tudi lužičko-srbsko Sokolstvo. Ne glede na pripadnost se temu ali onemu slovanskemu narodu so se čutili vsi udeleženci le Slovane in Sokole. V tem velikem pojavu tiči ogromni pomen poznanjskega zleta in njegov uspeh. Starosta poljskega Sokolstva br. Zamoyiski na svoje dolgoletno delo in prizadevanje lahko ponosen.

Zlet sam se je vršil v znamenitu velikega vrtna v poljskem Sokolstvu, ki se v sedanjem času vedno bolj približuje po svojem delu ostalim slovanskim sokolskim organizacijam. Dočim so se sivelečano bratje Poljaki držali bolj ob strani in niso razvijali pred volno v slovanski sokolski zvezi nobene večje pokreta, opažamo zlasti zadnja leta močno strujo, ki hoče, da se tudi ZPS vključitveno udeležuje dela v veliki skupni organizaciji.

Po znanih predzletnih dnevih je Poznanj popolnoma spremenil svojo sliko, toliko Sokolov je posetilo drazocena zgodovinska tla. Poseben sijal je dala zletu udeležba češkoslovaškega Sokolstva (nad 700 oseb) in Jugoslovenov (okrog 250).

Glavni zletni dan

Je bila sobota, 29. julija, ko se je vršil veliki sokolski sprevod po mestu s preko 20.000 Sokoli in Sokolicami v kroju. Pozled na veliko maso je bil imponanten, še večji sijal na mu je dalo ozornost navdušenja vsega naroda, ki je prisostvoval tej slovesnosti. Poznanj, pred dobrim desetletjem je pod germansko vladjo, je podzdravljalo svojo narodno armado tako navdušeno, kakor zamore to je čisto neskaljeno veselje. Pri javni telovadbi je nastopilo pri prostih vajah telovadec nad 5000, telovadki pa okoli 3000, kar je v ozirom na kolikor toliko pomanjkljivo organizacijo zleta in že omenjeni preporod poljskega Sokolstva vsekakor zelo dober znak.

Seme sokolsko je padlo v Poljski na rodovitna tla. Poznanjski zlet je močno okrepil stike med poljskim in ostalim Sokolstvom, vili je udeležencev volje, novega duha za nadaljnje delo. Glavno pa, kar moramo poudariti, je delstvo, da je zadovoljilo poljsko Sokolstvo po prizadevanju svojega staroste br. Zamoyiskega in njegovih zvestih sodelavcev, zlasti načelnika br. Pazanovicza v resnici sokolsko in slovansko obeležje. To je važno.

Ob priliki zleta so se vršile tudi

slovanske sokolske tekme

v raznih lahkoatletičnih panogah in na orodju. V prostih vajah se je razvil krasen boj za prvenstvo med Čehoslovanci in Jugoslovanci: prvi so dobili 93, naši na 90 točk. V orodni telovadbi imajo prvenstvo ČOS, JSS pa je dosegel četrto mesto. Kot posameznik je prvi br. Oburek iz Brna, na tretjem mestu pa je br. Boris Gregorka iz Ljubljane. Mnogo naših najboljših tekmovalcev se tekme v Poznanju ni udeležilo. V lahki atletiki so bili prvi Čehoslovanci v teku na 100 in 200 m in v teku z ovirami, ravno tako pri štafeti 4X100. Kler so dosegli Jugoslovenci drugo mesto. Tudi pri štafeti članic 4X75 imajo Čehoslovanci prvenstvo.

Institucija slovanskih sokolskih tekem se bo morala na vsak način ohraniti in mnogo bolj kotli kot do sedaj. Vsekakor pa se mora sličnim prireditvam posvetiti mnogo več pozornosti.

Povsem drugačnega pomena sta bila

češkoslovaška pokrajinska zleta

v Orlovi in Plznju. Češkoslovaško Sokolstvo in je priredilo kot nekako prvo predpripravo za okrožni vsepoljski zlet, ki se bo vršil leta 1932, v spomin stoletnice rojstva ustanovitelja Sokolstva br. Tyrša. Tedaj bo nastop Sokolstva tako veličasten, kakor za še ni bilo do sedaj. V Plznju so se sestali predvsem Sokoli iz Češke, dočim je gostila Orlova moravske in slovaške brate in sestre. Udeležba na obeh zletih je bila ogromna, kar se tiče telovadecih, članstva in občinstva. V Orlovi cenilo udeležencev na preko 30.000, v Plznju pa preko 45.000. In to sta bila pokrajinska zleta!

V Plznju

so bili gostje češkega Sokolstva tudi Jugoslovenci, ki so dopotovali preko Nemčije s poznanskega zleta, ter po dolgem času tudi bolgarski Junaki. 1800 do številu. Prve je vodil starosta br. Gargi, bolgarski ekspedicijski pa je načeloval podpredsednik zveze br. Danallov iz Sofije. V nočete so došli tudi bratje Poljaki s starostjo br. Zamoyiskim na čelu ter lužički Srbi pod vodstvom br. Salje. Da je bila krepko zastopana tudi zveza ruskega Sokolstva pod vodstvom zaslužnega brata dr. Veržuma, je razumljivo samo ob sebi. V Plznju so bili zopet po dolgih letih na okudu vsi slovanski Sokoli!

Prvi zletni dan, 6. julija je posetil javno telovadbo tudi prezident Masaryk v spremstvu ministrskega predsednika br. Udržala. Telovadbo je otvorilo 5100 telovadec s prostimi vajami. Prizlaženih je bilo nad 9000 in ravno toliko telovadec, ker pa je bilo telovadišče premajhno, si zletno vodstvo ni moglo pomagati drugače, kakor da je odredilo nastop prvi polovici 6. julija, ostalim pa 7. julija. Proste vaje so odlično

uspele. Nato je vežbala praška sokolska župa, nakar je kljub velikemu neurju sledil nastop 528 volakov s prostimi vajami s puškami. Zelo zanimivi so bili nastopi Bolgarov s narodnimi pesmi in Jugoslovenov s skupinskimi prostimi vajami. Spored so zavrhile članice v imponantnem številu 5100.

Drugi glavni zletni dan 7. julija se je vršil imponanten sprevod po Plznju, ki se ga je udeležilo skupno 17.479 oseb in sicer ležonarji, narodne noše, Bolzari, Ukralinci, Poljaki, Rusi, Lužičanci, Jugoslovenci ter 7023 članov in 5701 članica češkoslovaškega Sokolstva v kroju. V sprevodu je bilo 25 godb in 255 praporov. Zaključila ga je močna četa 235 sokolskih telovadec. Na Masarykovem trgu je bil prireditelj stik vsega sprevoda in pozdrav po županu plzenskega mesta K. Piku in predsedniku okrožja plzenskega, br. Zahofiku. Na pozdrave je odgovoril v imenu Sokolstva podstarosta ČOS br. Mašek.

Popoldanska javna telovadba je izpadla ravno tako nad vse pričakovane kakor prvi dan. Veliko navdušenje pa je zavladalo, ko so prikakali na telovadišče starejši borci, 1236 po številu in izvalili svoje posebne proste vaje. Med sporedom se je izvedla tudi štafeta članov 8X100 in članic 5X100 m. V prvi je zmazala Srednecaška župa, v drugi pa plzenska. Bolzarski Junaki so ponovno nastopili z ledimi skupinskimi prostimi vajami, nakar je zaključila telovadni spored končenica z ralažnimi vežbami, 132 po številu. Scena z nazovalčeva matič je zaključila bogati spored plzenskega zleta.

Tudi v Orlovi

Je zlet izredni kal lepo. Po deusacijah so bili zastopani Poljaki, Jugoslovenci in tudi poljsko sokolsko združenje na Tešinskem v CSR. Sprevod je štel 2609 članov in 1281 članic, skupno v kroljih nad 4500 oseb. Pri javnem nastopu pa je vežbalo proste vaje 1810 članov in 1632 članic ter 225 starejših telovadecv. Ključni so vsi svojo nalogo izvršili prav dobro. Poleg prostih vaj so nastopale posamezne župe s posebnimi točkami z orodjem in na orodju ter tudi batalion volaštva z vajami s puškami in botnični izrazi. Volaki-kolesarji so imeli prav posrečen ralažni nastop, nakar je sokolska končenica zaključila bogati spored s kozaško džigitovko.

Veliki slovanski sokolski dnevi v Poznanju, Plznju in Orlovi so za nami. Na vseh treh so bili zastopani v večjem ali manjšem številu slovanski Sokoli, ki so se vrnili domov, da povedo svojim sobratom in sestram, kako velika, kako lepa in vzvišena je sokolska misel, ki se k nji priznavajo vsi borci za enakost, bratstvo in napredek v vseh pokrajinah, kjer bito slovanska srca. Poznanj smatramo lahko kot nekaj mejnik in kažipot našemu delu v bodoče. Prvi uspehi povolne organizacije slovanskega Sokolstva, ki jim je dal temeljno osnovo naš jugoslovanski vsepoljski zlet v Ljubljani, prve smernice sokolski sabor v Zagrebu, osnutek pa z zgodovinski sestanek v Varšavi, se kažejo vedno v tislejši luči. Ljubljana, Zagreb, Praga, Skopje, Kosovo, Poznanj, Plzen in Orlova pa so samo ostaje na naši nadaljnji poti.

Zanimive številke

V Pragi se je vršilo tekmo zadnjih treh let troje velikih telovadnih prireditiv: VIII. vsepoljski zlet, II. olimpijada delavskih telovadnih zlet in letos vseslovenski zlet. Zanimivi so podatki o udeležbi pri velikih sprevodih po Pragi. Sokolstvo je postavilo leta 1926, 35.583 članov, 10.778 članic, 12.751 naraščajnic, 13.222 naraščajnikov, skupno 72.334 oseb. Delavske Enote so bile zastopane v sprevodu s 4056 člani, 2959 članicami, 2680 naraščajnicami in 1800 naraščajniki, skupno 10.495 oseb; na nedavnem orlovskem zletu pa je bilo v sprevodu 4972 člana, 4445 članic, 2385 naraščajnic in 1457 naraščajnikov, skupno 13.159 udeležencev. Pripomniti je treba, da je štel tako orlovski kakor delavski sprevod faktično preko 22 tisoč oseb, ki pa so bile v telovadnih oblekah, narodnih nošah ali civilnih oblekah, dočim Sokolstvo leta 1926, ni pripustilo v sprevod nikogar, ki ni imel slavnostnega kroja.

Se večje pa so razlike med nastopajočimi pri javni telovadbi. Sokolstvo je postavilo na zadnjem zletu 14.333 telovadecv, 14.080 telovadki, 13.888 naraščajnikov in 14 tisoč 076 naraščajnic, skupno 56.577 telovadecih. Na delavski olimpijadi je vežbalo 4620 moških, 3520 žensk, 2754 naraščajnikov in 2790 naraščajnic, skupno 13.684 oseb. Število orlovskih oddelkov na letošnjem zletu je znašalo 3450 članov, 3672 članic, 1728 mladcev in 2114 mladenk, skupno 10.968 oseb. — Razmerje telovadecih je torej 10 : 3 : 2.

Iz kamniškega okrožja ljubljanske župe: Okrožni načelnik opozarja na proslavo 25-letnice Sokola v Kamniku, ki je najstarejše društvo v okrožju in razvije ta dan svoj prapor. Telovadci in člani v kroju naj bodo že jutraj v Kamniku, ker je ob 9. sprevod, nato skušnje in ob 11. uri pa razvije prapora. Popoldanska telovadba prične ob 16. uri. — Okrožni zlet se vrši v nedeljo 28. julija v Radomljah, ki je obvezan za vsa društva. Vsi oddelki vežbajo predpisane vaje, naraščaj le po dve. — Nove župne proste vaje so prejele vsa društva. Pozivam jih, da jih takoj prične vežbati, ker nastopimo s njimi na okrožnem zletu. — Okrožni načelnik.

Delni okrožni zlet v Mengšu se je vršil v nedeljo ob priliki proslave 10-letnice odnatega sokolskega društva, ki je storilo vse, da je prireditelj izpadla nad vse pričakovanje. Ze sprevod ob takih mengeških godbe je pokazal, da so se udeležila slava v lepem številu tudi okoliška društva. Ljubljansko župo sta zastopala S. Tratarjeva in br. Iskra, okrožje pa starosta br. Galperin in načelnik br. Škerl. Opazili smo med gosti tudi br. starosta iz Domžal, Petrovca in soveda vodnika mengeškega Sokola. Po poverki se je vršil pozdrav po župnem odposlaneu br. Iskril. — Javna telovadba je pokazala, da kamniško okrožje dela in da veže vsa društva prišrna in brateška vez.

Okrožnega nastopa so se udeležila vsa društva, celo oddaljene Moravce, tako da je nastopilo pri prostih vajah 44 telovadecv, 11 telovadki ter primerno močni oddelki domačega naraščaja in dece. V splošnem je bila izvedba dobra, le pri članih se je opazilo, da težke Murnikove vaje še niso šle tako, kakor bi bilo želeli. Orodni nastop je bil dober in so se videli marekatere lepe izvedbe. — Prvi nastop reorganiziranega kamniškega okrožja je bil lep in posrečen.

Sestanek sokolskih urednikov se bo vršil jeseni v Pragi. Pri tem se bodo sestali redaktorji vseh češkoslovaških sokolskih listov, ki jih je okraj preko 80 do 90 in predstavljajo vsaj v strokovnem oziru precejšnjo silo v Češkoslovaški. Na dnevnem redu, ki obsega dva dni, bo predvsem referat o doseganem delu in uspehih, dalje o organizaciji sokolskega izvešitelstva v bodočnosti, o sokolskih referatih, o dnevnem časopisu itd. — Potrebno bi bilo, da bi se tudi iz jugoslovanskega Sokolstva udeležilo več sokolskih redaktorjev tega sestanka, saj tudi pri nas še daleko nismo tako visoko kakor Čehoslovanci in potrebna bi bila popolna organizacija našega sokolskega tiska.

Sviraški gimnasti so organizirani v veliki zvezi, ki šteje sedaj 1598 društev in še posebej okoli 400 enot broječi ženski podsavez. Članstva je bilo konec leta 1928, skupno 147.746, od tega 28.100 telovadecv in 12.071 telovadki ter 11.107 naraščaja. Zlasti velik razmah zaznamuje v zadnjih letih ženska telovadba, saj je število telovadecv v enem letu naraslo za 1457 telovadecv. — Svica je gotovo moderna država in vendar je tamkaj telovadba še vedno modernac.

Javni nastop Sokola v Ljutomeru je bil v nedeljo 7. julija ob sodelovanju Murskega in Dravskega okrožja ter društva v Mariboru. Popoldanski dež je alcer motil, toda popoldansko solnce je privabilo k sokolskemu delu zopet vse, kar misli sokolsko. Telovadba se je vršila na lepo in okusno okrašenemu telovadišču ter jo je vodil hitro in točno podnačelnik br. Pol. — Vsi oddelki so pokazali dobro pripravo, kar je znak, da se v Ljutomeru dela, toda pogrešali smo domačega moškega naraščaja. S posebnimi točkami so nastopili bratje iz Krizevcev in Veržaja z moško in žensko dečo, Ormožani z moškim naraščajem in Varaždinici. Člani mariborskega Sokola so nastopili razun na orodju še z dr. Murnikovo jugoslovensko telovadno epopejo z izrednim uspehom. — Nikakor pa se niso posrečile članske vaje dr. Murnika, njihova izvedba ni bila dobra. Kje tiči vzrok? — Po nastopu se je razvila veselica na okrašenem veselišču in v Sokolskem domu. Vsem hvala in samo — dalje! — ar.

Sokolsko društvo Sodražica proslavi svojo 20-letnico z nastopom ribniškega sokolskega okrožja v nedeljo 4. avgusta ter vabi že sedaj vsa bratska društva v romantično Sodražico. Sodeluje kompletna godba Sokola I. iz Ljubljane, dovoljena je polovična vožnja in poseben vlak, ki bo odhajal iz Zlebiča-Sodražice ob 21. uri proti Ljubljani.

Sokolski oder v Trbovljah je zaključil svojo sezono z veseligrso »Pegrica mojega srca«. Zadnji večer je bil najbolj dokaz, da se je letošnja sezona povzpela umetniški hvalevredno visoko, četudi morda ni bilo toliko predstav kakor sicer. V soboto sta igrala glavni vlogi gđ. Urbančičeva in g. Ing. Freyer, ki sta v tej svoji najboljši točnejši vlogi pokazala svoje odlične sposobnosti. Gđ. Urbančičeva pa je imela priliko, popolnoma razviti vse svoje igralske vrline in je to tudi v polni meri in temperamentno izvedla. Tudi vsi ostali so bili na mestih. Zlasti pa moramo omeniti g. Raka, ki je velesimpatično odigral svojo ljubinsko vlogo. Želimo ga še mnogokrat videti na našem

Odlic

Tudi najhujši kadičci bodo imeli bele, zdrave zobe in stalno sveža usta, ako vporabljajo vsak dan

Odis pasto.

Vso škodo, ki jo čez dan napravi na Vaših zobeh nikotin, Vam zvečer odstrani

Odis pasta.

MEDITRA-1239

Da uničite

molje, muhe, stenoce, komarje in ostale insekte in njihovo zalego

uporabljajte

FLY-TOX

Sigurno delstvo! Prijetno diši!
Ne zamaže odela ne perila!
Dobi se v apotekah in drogerijah.
Zahtevajte originalen moder otnot z francoskim napisom.

Zastopstvo za Slovenijo:

dr. A. Kansky

kemična tovarna
LJUBLJANA
Gledališka ulica.

odru. — Predstava je bila v splošnem zaokrožena, scenerija okusna, publika zadovoljna. K efektivnosti nočne scene po plešu je pripomogla tudi sokolska godba pod vodstvom g. Jagra. V spodbudo pa bodi vsem, da je bil obisk z ozirom na pozno dobo seje prav obilen.

Kmetijski vestnik Kako žanjejo mali kmetje na Francoskem

Francoski poljedelski strokovnjak nam piše:

Moja vas stoji v Burgundiji na ravnem, v dolini Yonne, pritoka Seine. Polja, ki so razdeljena na parcele po deset arov, se razprostirajo po pobožjih gričev in holmov. Razdelitev po vrstah žita ni v navadi, tako da rase na njihah rž poleg lucerne, ovs, pese, sojiva in vinske trte. Njive in polja kažejo tedaj kaj pestrobarvno sliko.

Zetev se navadno začne v začetku julija z ržo, letos pa imamo štirinajet dni zamude; začeli bomo torej 14. julija, na dan francoskega narodnega praznika.

Rži pri nas malo sejemo. Imamo je pred vsem za to, da ž njeno slamo povežemo snope žita in ovs, pa tudi za pritrjevanje trte k latnikom.

Toda trte je videti še dalje manj; konkurenco ji delajo vina z juga, katerih prevoz ne stane mnogo; tam trta ne zmrzuje in tudi us je ne uničuje. Na drugi strani pa povpraševanje po slami za vezanje snopov pada, ker na roko skoro nič več ne žanje, mo in ker vežejo slamo s strojem, ko pride iz mlatnice.

Mali kmetje rabijo za vezanje snopov vezivo iz lipove skorje ali pa star motvoz, ki jim služi do pet let.

Velika večina kmetov pa žanje in veže s stroji.

Morda boste začudeno rekli: kako neki amortizirajo tako drag stroj, če ga rabijo samo dva dni v letu?

Res je dovolj štiri ali pet popoldnevo, da mali kmet požanje nekaj hektarov njiv s strojem, v katerega sta vprežena dva ali trije konji.

Ali mali kmetje premorejo kvečjemu po enega konja!

V tem pogledu je stvar preprosta: več kmetov se združi, pa si skupaj kupijo stroj, konje pa si vzajemno izposojujejo.

Ker živali niso vajene skupne vprege, jih morajo ljudje nadzirati, ker pa so njih majhne, zadostujeta dva človeka. Njuna naloga je paziti na vprego in spravljati snope s pota.

Nekateri poljedelci ne premorejo niti konja, imajo pa nekaj krav in morda kakega ocla. Časih vprežejo krave, navadno pa najamejo pri sosedih konja ali dva, za plačilo pa pomagajo pri delu, na primer pri mlatnici. Pri tem računajo en dan konjskega dela za en dan človeškega dela, tako da z denarjem sploh ne plačujejo.

Po navadi ima stroj tri do štiri lastnike; dele si ga sosedje ali pa člani iste rodbine. O medsebojnih pravicah napravijo ustnen dogovor.

Iz vsega navedenega je razumljivo, da pri nas ni opaziti toliko žanjev in žanjic, kakor smo jih videli okoli Ljubljane.

Dr. Pierre Larne,
agronomski inženjer, Gurgy sur Yonne.

Za povzdigo belokranjske sadjereje

Pod tem naslovom je priobčil »Slovenec« od nedelje 7. t. m. naslednji markantni dopis iz Črnomlja: »Oblastni odbor si je stavi lep nalogo, dvigniti v Beli krajini sadjerejo, katera je tu tako zanemarjena, da prav za prav o sadjereji v Beli krajini v pravem pomenu besede niti govoriti ne moremo, četudi ima za to bolj ugodne pogoje kakor mnogi drugi kraji Slovenije. Toda vsa krivda ne pade tu na belokranjske posestnike. Nj ga bilo nikogar, ki bi našim belokranjskim posestnikom dajal navodila o sadjereji, da niti nobene poštene drevesnice ni bilo tu, kjer bi bilo mogoče dobiti sadnega drevoja, da niti šolski vrtni niso storili v tem oziru svoje dolžnosti, ki so v prvi vrsti za to poklicani. Zato je oblastni odbor napravil v Črnomlju na lepem prostoru velik oblastni nasad. Ta nasad obstoji iz drevesnic in trtnice. Prostor je deloma ranovo ograjen in prerigolan. V letošnji spomladi je bilo v drevesnici zasajenih 2400 jabl. divjakov in 1000 hruškovih divjakov. To je prvi začetek za povzdigo sadjereje v Beli krajini, ki ga z veseljem pozdravljamo.«

Po mnenju tega g. dopisnika, ki najbrže ne bo daleč od kakega oblastnega novonastavljene službenca, ni torej niti tako delovni višji sadjarski nadzornik g. M. Humek s svojim dolgoletnim vsestranskim delovanjem na sadjarskem polju v Beli kra-

lini ničesar ukrenil, niti se nikdar tam pokazal.

Ce bi se bil g. dopisnik le malo bolj orientiral, ali le deloma nepristransko svet farbal, bi od starejših domačinov — seveda pravil možakarjev — izvedel, da je že bivši deželni odbor kranjski v dobi zadnjih 30 let posvetil posebno pažnjo poleg vinogradništva tudi povzdigi sadjarstva v Beli krajini z napravo lepe in prilično obširne drevesnice in trtnice ter vzornega vinograda na Veselici nad Metliko in da je podpiral tiste šolske vrtnice, ki so se pečali mnogo tudi s sadjarstvom.

Država pa je imela dolga leta svojo posebno drevesnico v Črnomlju poleg državne trtnice in nekaj tudi v Dražičih poleg jako obsežnega trtnega matičnjaka in vzornega vinograda. Iz vseh teh deželnoobdorskih (po današnjem oblastnih) in državnih nasadov, kakor tudi iz boljših šolskih vrto, se je v imenovanj dobi porazdelilo na tisoče in tisoče lepih vsakovrstnih sadnih dreves po celi Beli krajini deloma brezplačno, deloma pa po znižanih cenah.

Poleg tega so pa tedanj predvojni deželni in državni vinarski in sadjarski strokovnjaki: Skalický, Oombač, Humek, ki so obenem vodili in nadzirali te javne nasade, priredili po celi Beli krajini nebroj predavanj in praktičnih tečajev tudi o sadjarstvu in celo nekaj sadjarskih razstav, pri katerih je belokranjsko učitelstvo krepko sodelovalo.

In pa Ormska kmetijska šola. ni ta pod vodstvom Dolenc in Rohrmanna v tolikih letih tudi ničesar naredila v prid in povzdigo belokranjskega sadjarstva?

Ce bi čakala Bela krajina šele na sedanjega sadjarskega preroka, bi revni Belokranjci res ne imeli še nobenih sadnih nasadov, tako jih imajo pa razmeroma veliko, le da jim belokranjski kmet, žalibože zaradi svoje vkoreninjenega konservativnosti, ne posveča ope pozornosti, ki jo sadno dreve zasluži, naj raste v vrtni ali na prostem. Pa tudi glede vnovčenja se veliko premalo briga in težko ga je pripraviti do kakega zadržanja in iznerviranja.

Res je, da bi se dalo z intenzivnim sadjarstvom v Beli krajini gospodarsko stanje znatno izboljšati, toda kjer vlada prevelika apatičnost in flegmatičnost, je to težko dočeti. O tem se bo sanjavi »Slovenec« dopisnik že še prepričal, ko ne bo mogel še po desetih letih, vkljub svoji veliki (!) drevesnici, pokazati skoro nikakega pravega uspeha.

Drevesnico s 3400 vsajenimi divjaki smatra g. dopisnik že nekako za velikopotezno akcijo. To ni velikopotezna, čeprav je šele začetek, marveč za Belokranjino uprav malopotezna. — Vsa 10.000 krepkih drevesc se mora iz take drevesnice letno po Belokranjino porazdeliti, da bi se v desetih letih nekaj poznalo. Povprečna letna porazdelitev bi pa morala znašati 15.000—20.000 drevesc.

Ze iz tega se vidi, kakšno obzorje imajo mladi, o krajevnih razmerah neorientirani oblastni ali katerisibodi gospodje nastavlenci. Hvalit se in grajati svoje predelavce šele, ko boste mogli kaj res uspešnega pokazati! Dosedaj pa ni videti še prav nobenega napredka kljub vsemu krčevu javnih nastavlencev in velikih podpor. Morate pač nadaljevati le to, kar so vaši predniki že zdavnaj in pod slabšimi razmerami pričeli.

Ko bi se bile delile in dovoljevale v prejšnjih predvojnihi časih take denarne podpore s strani posameznih oblasti kakor sedaj, bi vsa Dolenjska z Belokranjino vred drugače izgledala kakor izgleda. Občno blagostanje bi bilo vse drugačno.

Z Belokranjino je križ že zaradi vedno se ponavljajočih vsakovrstnih uim. Najbolje bi se bilo morda za uspešno gospodarsko rešitev siromašne Belokranjine sistematično in pristilno pogozdovanje z najprikladnejšim lesom vseh goljav in planot, razen gotovih za trto, sadje, njive in travnike najspodobnejših delov.

Na ta način bi lahko izginili izredno razsežni, malovredni praprotni steljniki ter se zakrili vsi goli, kamniti grebeni. S takim sistematičnim, splošnim pogozdovanjem z najprikladnejšimi gozdnimi sadikami ter deloma tudi s pitanimi kostanjem, ki v Belokranjini izvrstno uspeva in dale lep sad ter prvovrstno kolje odnosno taninske izbi, bi se sčasoma tudi klimatične razmere izboljšale, da ne bi razne uime, osobito toče, v vsakem letnem času povzročale take škode na vseh pridelkih. — Dober poznavalec belokranjskih razmer.

OGLAŠUJTE V „JUTRU“!

Odon Para, čl. gen. konzul:

V ljubljanski ječi l. 1917.

Dne 19. januarja 1917 zjutraj mi je javil sluga v moji pisarni na jeseniškem kolodvoru:

»Gospod inženjer, neka dama prosi za razgovor in čaka zunaj na vas.«

Stopil sem venkaj na mrz in dama se mi je predstavila v slovenskem jeziku: »Učiteljica Wolmannova. Pošilja jo me, da bi vam sporočila, da boste aretirani. Orožniki že zaslišujejo priče, ker ste predvčerajšnjim veleizdajniško govorili v slovenski družbi in napili Srbov. Priporočajo vam, da izpoveste orožnikom, da ste govorili za Jugoslovence, ne za Srbe. Če bi vas kdo vprašal, kaj sem z vami govorila, recite, da sem hotela od vas kupiti režijski premog.« Po teh besedah je izginila.

Gen. konzul Odon Para

Odšel sem neopaženo iz pisarne v svoje stanovanje, kjer sem sežal iz svojih rokopisov in svoje korespondence nekatere stvari, v prvi vrsti koncepte razglaša, kako bomo Slovani prevzeli urade iz rok Nemcev, o čemer smo se že opetovano posvetovali s slovenskimi železniškimi, poštarnimi in vojaškimi tovariši. Edino to se mi ni posrečilo: najti pisma italijanskega legionarja Jaroslava Lipe, ki mi je v svojih dopisih poročal o uspešnem delovanju dr. Masaryka in inozemstvu. Nato sem se odpravil na snežnem plugu na službeno pot v Trbiž. Tako sem do večera imel toliko časa, da sem se pripravil na prvo zaslišanje.

Zvečer so me pričakovali na stopnišču kolodvora orožniki z nasajenimi bajonetmi. Delal sem se presenečenega. Sprejel sem napoved aretacije veselo, kakor očividno zmoto, in odšel, spremeljan po orožnikih, k večerji, pri kateri so navzoči Nemci občudovali moj izredni apetit. Nato sem poročal svojemu šefu o svojem službenem potovanju po progi in o svoji aretaciji.

Odvedli so me na orožniško stražnico. Ko je videl, da sva sama, je orožnik potegnil iz žepa zapisnik o zaslišanju svedokov in mi ga izročil, rekoč slovensko: »Prečitajte to-le preje, nego z vami napravimo protokol.« Uvaževal sem sporočilo učiteljice Wolmannove in izpovedal že pri prvem zaslišanju tako, kakor mi je nasvetovala. Da bi mi dokazal, da je slovensko čuteč mož, me je orožnik prosil, naj si pomagam, kolikor si morem, nazadnje pa mi je sam prečital glavne odstavke iz ovadbe. Nato sva vstopila v stražnico in pred ostalimi orožniki je bil spisan protokol.

Izvedel sem, da sta me ovadila stotnik Peternel, slovenski renegat, in njegova žena. Razume se, da sem zanikal »vleizdajniške besede« in priznal samo, da sem napil Jugoslovenom. Pa tudi to je bilo, kakor se je kasneje izkazalo, hudodelstvo.

Ležeč na orožniškem kavaletu, nisem vso noč nič spal. Zjutraj na vse zgodaj sem v spremstvu bajonetov odpeljal v Ljubljano. Tam so me v pisarni armadnega vojnega sodišča vložili v register, mi odvzeli nekatere predmete, denar in poročni prstan ter me odpeljali v preiskovalni zaprt.

Pri vstopu v šentpetersko vojašnico me je orožnik izročil vojaški straži. Stopali smo po dolgem kamenitem hodniku, dokler se niso odprla okovana hrastova vrata, ki so vodila v tri jetniške sobe. Vrata je odprl zadnji dur pri stranišču in me potisnil v sobo z vzklikom: »Zuwachs!«. Vrata so se z ropotom zaprla. Bil sem v ječi.

Ozrl sem se naokrog. Bila je to dokaj velika sobana z dvema zamreženima okni v tolstih zidovih pod stropom, ki so ga tvorili leseni trami. 16 ljudi je od sten in iz kotov pozorno zrlo name. Bil sem v visokih škornjah, v kratkem kožuhi in v črni kožuhovinski čepici. »Civilist«, se je pridružen izšlo iz ust nekemu Nemcu. Najstarejši med aretiranimi, takisto civilist, doktor prava in deželni tajnik, Horvat, bled mož upadlega obraza, me je v svoji službeni funkciji kot »Zimmerkommandant« nagovoril ter me predstavil svojim tovarišem. Bil so vsi, kakor osunjeni. »Smo sicer dokaj dobre volje«, je pojasnjeval dr. Horvat, »toda včeraj so obesili enega izmed nas, ker je pomeveril borili 12.000 K iz polkovne blagajne. A vendar nam se je smilil. Podal nam je roko ob sloves, ki je bila ledenomrzla. Dobite po njem njegovo slamnjačo, odejo in »essalko«. Bil je tu pred dobrim letom neki kovač, ki je takisto nazdravljajal Srbov, pa so ga ustrelili. Spoznali boste šele, da tu ne poznajo nobene šale. Vi ste bili v vojaške potrjen in ste prisegli, zato velja za vas preki sod. Sreča vaša, da se ona stvar ni zgodila

na bojišču in se začenja vojno ozemlje šele na koncu jeseniške občine. V vojnem ozemlju se taka stvar opravi v 48 urah. Tukaj imate upanje, da se bo stvar vlekla dokaj dolgo. Za vas pa je prava sreča, da se to ni zgodilo pred mesecem, ko je tu še »deloval« Bublik, krvoločni češki renegat, predsednik vojnega sodišča.«

Kakal sem pet dni na prvo zaslišanje. Dobil me je v svoje roke preiskovalni sodnik dr. Levičnik, slovenski klerikalec. Lahko bi bil sicer moj slučaj zavrnil, toda ni si upal, nasprotno, napravil je iz afe re političen proces. Advokat, ki sem mu bil poveril obrambo, si ni upal me posetiti v ječi. Medtem so izvršili pri meni doma hišno preiskavo, s katero je g. polkovnik v. Managetta, načelnik civilne špijonaže na Jesenicah, zmoglo glavno sam nesel srbsko in rusko slovnico s srbsko in rusko trobojnico na ovitkih. To so bili grozni dokumenti! Jeseniški župan je skušal te knjige dobiti v roke, toda v. Managetta mu jih ni zaupal. Poslali so sodišču 50 kg rokopisov, dopisov in knjig.

V ječi nam je bilo prav hudo. Hrana je bila strašna. Zjutraj kava grenka, brez sladkorja ali »boljohova juha« (bolhe, malo koline in pražene moke). Opoldne v juhi konjsko meso, zjedeno od črvov, in koruzni kruh, ki so ga nam vsipali v jetniške kape, (zdrobljen in plesniv), zvečer kava in en edini tenki odrezek salame ali pokvarjene slanice. Ker smo bili gladni, je nam meso dobro teknilo, samo črve smo izbirali in jih pokladali na mizo ter tekmovali, kdo jih bo nabral več. S pokvarjeno slanino smo se mazali proti ušem. Radi nezadovoljnosti s takšno hrano je bilo pod kaznijo prepovedano dobiti na svoj račun za večerjo guljaž ali če-

Gospa Rakovčeva

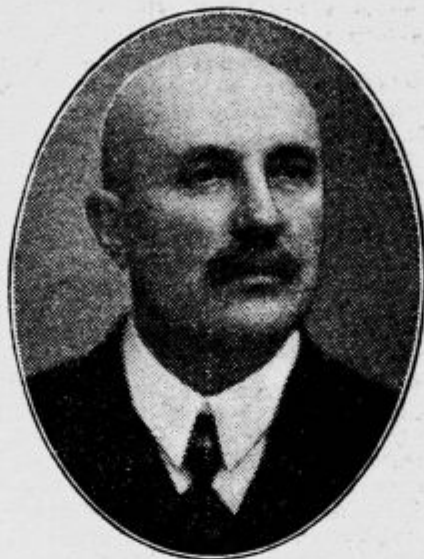
trt vina iz kantine. V ječi je bilo vse polno mrčesa. Vsi smo bili ušivi, čeprav smo dvakrat na dan lovili v obleki mrčes. Slamnjače so bile tako nesnažne, da smo dali sežgati slamo in spali na golih tleh, po katerih so tekali švabi, ščurki, ponoči pa miši. Stenic in rusov tu ni bilo. Bil pa je to poseben sovražnik, prah. Padal je na nas ves dan z lesenege stropa, na katerem so odmevali težki udarci vojaških peta. Najmanj štirikrat na dan smo skrbno pometali, v kljub temu se je na tlo vsedel neviden, srbeč prah. Na ušvih telesih smo dobivali tvore in zdravnik so se izrekli, da bi nas morali poslati v bolnico, zlasti ko so se v tvorih pojavili črvi. Z nekaterimi tovariši smo se obranili te bolezn na ta način, da smo se dnevno dvakrat umivali po vsem telesu. Bilo je pa takrat mraza skoraj 25 stopinj, no, kljub temu smo se goli umivali »po sokolsko«. Zakurili so nam samo zvečer, podnevi pa je nas tresla mrzlica. Po treh tednih sem obolel na črevesnem katarju. Pri jutranjem raportu sem se zgrudil od slabosti, nakar so k meni poklicali mladega židovskega zdravnika, Nemca. Prosil sem ga za boljšo hrano. »Le crknite, vas ni škoda« mi je odgovoril ta človekoljub.

V tej stiski sem pisal v svojem obupnem stanju prijatelju poštenu uradniku Ivanu Rakovcu.

Njegova goreče slovansko čuteča rodbina mi je pomagala: Njegova stara mamica mi je kuhala kamilice in mi jih pošiljala pod roko po preizkušeni poti. (Blagoslovljena vojaška ljubezen lepih služkinj!) Tako sem mogel že v boljši volji proslaviti vest, da se mi je v Pragi rodil sinček. In dobri Ivan je tako dolgo prigovarjal znanemu pravniku doktorju Jakobu Doljanu, deželnemu sodnemu svetniku in vojaškemu avditorju, da je prevzel mojo obrambo kot ex officio zagovornik. Dal me je poklicati po dr. Levičniku ter me vprašal, da-li bi bil voljan se odpovedati privatne obrambe in sprejeti njegovo vojaško. Naravno, da nisem prav ničesar vedel o tej patriotski akciji. Ker mi nisem verjel, sem si izprosil rok za razmišljanje. Ko mi je dr. Levičnik, moj sovražnik, predstavil dr. Doljana, mi je ta rekel po nemško: »Ne smete na meni videti uniform«, nakar mi je dr. Levičnik prepovedal vsak razgovor z njim. Predval sem vse te okolnosti in nato sprejel njegovo obrambo, na svojo veliko srečo seveda. Dr. Doljan je namreč zorganiziral pravo mafijo, da me osvobodil.

Medtem se je v Rusiji izvršil prevrat in njega odmev smo v ječi čutili v tem, da je nam bila hrana zboljšana. Bili smo že tudi boljše volje. Bilo nas je od 11 do 27 v eni sobi... Med temi nesrečniki je bil tudi mlad cigan, ki so ga

privedli s starim njegovim očetom uklenjenega v verige. Vložili so ga v nekem gozdu, da ga oblečejo v vojaško sukno, on pa je ubil enega in težko ranil drugega orožnika. Sedel je cele dneve v kotu in ni govoril z nikomur. Vdili so ga na zaslišanje, končno pa so ga obsodili na smrt. Ni se zmenil za to. Poslovil se je od vseh nas z nemim pogledom in odvedli so ga v betonsko luknjo poleg naše sobane. Zbrali smo zanj cigarete, toda on ni ne kadil, ne jedel, ne pil. Prosil je samo, da bi smel govoriti z očetom, ki je bil zaprt v drugi sobani kot on. Odbili so mu to zadnjo prošnjo. Duhovnika ni zahteval, sprejel pa ga je molče. Po treh urah so ga odvedli na morišče. Ko je šel po hodniku mimo sobe, kjer je bil zaprt njegov oče, so tovariši dvignili starčka, da bi še zadnjikrat skozi malo okence na durih videl svojega sina. In potem je

V. sodn. svet. dr. J. Doljan

vladala ves dan mučna tišina in tisti večer ni spregovoril nihče izmed nas.

Dr. Doljan je moja stvar pospešil. Dr. Levičnik, ki je čutil, da je do bil v dr. Doljanu močnega odpornika, se je odpovedal funkciji preiskovalnega sodnika in prevzel proti meni vlogo državnega tožitelja. Novi preiskovalni sodnik dr. Skaberne je bil dosti boljši. Videč, da je dr. Levičnik obravnavoval stvar s političnega stališča, sem se takisto postavil na politično stališče, in sicer na državnopravni federalistični program, na katerem sem vztrajal kljub temu, da so mi prigovarjali, da bi to opustil, češ da je bil v procesu dr. Kramarja program Frant. Palackega obsojen kot veleizdaja. Takrat sem že riskiral vse. Pri prvi obravnavi se mi je slabo godilo. Bil bi obsojen na smrt s svinčenko. Morda bi bil stavljen predlog na pomilostenje, na kar bi bil obsojen na pet let težke ječe. Obvaroval me je tega okretja dr. Doljan. Vzbudivši je v predsedniku dr. Stöcklu sum, da so prevodi iz mojih rokopisov, ki jih je napravil dr. Pavliček, cenzurirani v moji proseh. Zato je bila obravnavna preložena in sodišče je naročilo nov prevod. Dr. Levičnik je ostro nastopil proti meni: Potisnil je v ozadje za me ugodno pričevanje hrvatskega častnika in ni hotel pripustiti k prisegi dve glavni priči, ki bi meni v prilog izpovedali, češ da sta politično nezanesljivi. Bili sta to sestri Marija in Slava Kessler, prva poročena s slovenskim rodoljubom Čopom. Šele na opozorilo, da sta to nečakinja velikega admirala Hausa, jih je sodišče pripustilo k prisegi, s čimer mi je bilo največ pomagano...

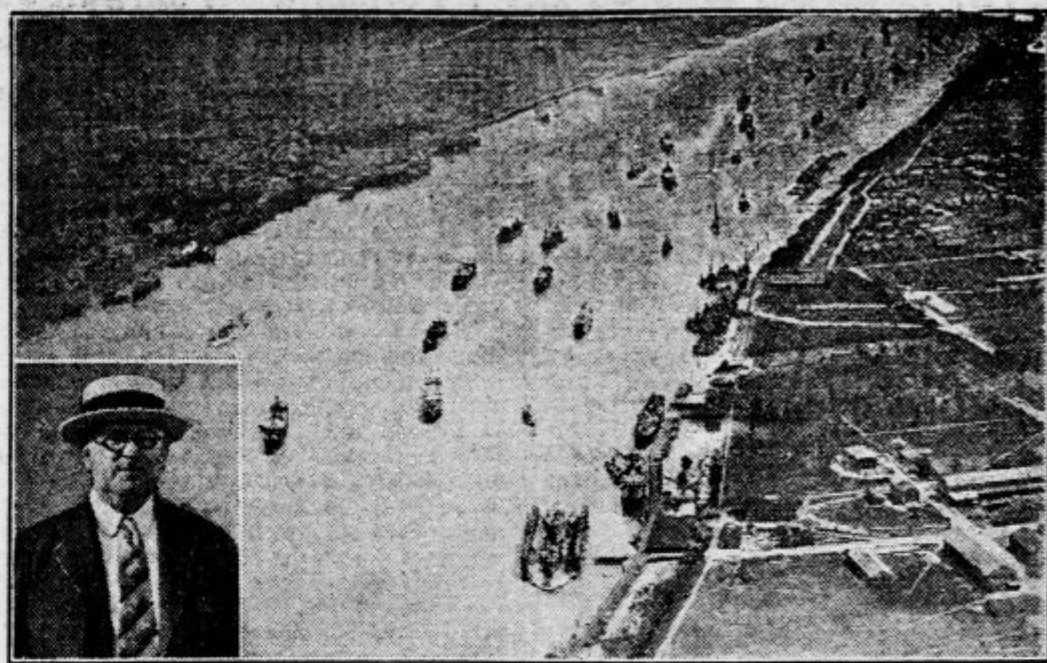
Očiten preobrat na boljše je nastal, ko je jel zasedati državni zbor na Dunaju. Sedaj je vložil dr. Doljan proti predsedniku prve obravnave protest, češ da je nacionalno proti meni zavzet. Dr. Stöckl ga je zaradi tega pozval na dvoboj. Druga obravnava se je vršila pod predsedstvom hrvatskega domobranca in slovenska mafija pri ljubljanskem sodišču je zbrala za sodnike samo take, ki so mi bili naklonjeni. Bilo bi priporočljivo, da bi kdo orisal delovanje te mafije tudi v drugih primerih. Pri tej mafiji so sodelovali tudi Čehi: dr. Lany, dr. Pavliček, inž. Uhlir in nadporočnik Justiz. S hvaležnostjo se na tem mestu spominjam, da je to sodišče izreklo v moji stvari oprostitelno razsodbo na predvečer amnestije, ki bi me bila sicer spravila v kakšno internacijsko taborišče ali pa na fronto, kjer so zahrbtno streljali slične ljudi. Na dan amnestije 30. junija sem odšel iz ječe... Spominjam se hvaležnega srca vseh slovenskih prijateljev, ki so mi pomagali. Iz teh težkih časov sem odnesel v življenje skaltatodno vero v slovensko vzajemnost. Radi te ideje bi skoraj izgubil življenje, a moč te ideje mi je zopet vrnila življenje ter mi pokazala, da se nisem zaman žrtvoval in nisem veroval v nemogoč, marveč v življenja sposoben ideal.

Najboljše, najtrajnejše, zato najcenejše!

Ameriški Pariz ob Mississipiju

V polmilijskem New Orleansu — Počasni ameriški vlaki — Jugoslovenski natakariji — Na jahti največjega veleposestnika na svetu — Ameriška in evropska mladina

Pogled na živahno vrvenje v neworleanskem pristanišču. — Na levi spodaj neworleanski župan O'Keefe.

New Orleans, v juniju. Vlak, ki nas je s severa iz Richmonda vlekel preko brezmejnih planjav proti jugu, je imel glavno ime »Canon ball«, to se pravi topovska krogla, toda svojemu imenu nikakor ni delal časti, kajti vsaj pol pota je vozil tako naglo kot dolenski vlak. Ko sem to omenil ameriškeemu sopotniku, se mi je čudil, češ, da vozi prav naglo. Reši moram, da evropski brzovlaki vozijo mnogo hitreje kot ameriški, s katerimi sem se dosedaj vozil. Ni pa seveda izključeno, da imajo tudi ameriški ekspresni hitrost 110 do 140 km, kot nekateri vlaki na evropskem kontinentu.

Po nepretrgani vožnji, ki je trajala dva dni in eno noč, smo dospeli iz Richmonda, nekdanjega glavnega mesta južnih držav, v New Orleans. To mesto leži ob Mississippiju ne daleč od izliva v Mehikanski zaliv. Ker leži v zemljepisni višini Kaire, si lahko predstavljate, kako smo se pekli v južnem solncu.

New Orleans ima pol milijona prebivalcev in je prestolnica nekdanje francoske kolonije Louisiane. Mestnemu življenju se pozna korak za korakom, da se v žilah prebivalcev pretaka precej francoske krvi. New Orleans imenujejo Pariz Zedinjenih držav in mesto po pravici zasluži to ime. Razlika med hladokrvnim prebivalstvom anglosaškega severa in toplo krvjo francoskega juga je veličanska.

Takorekoč sredi Mehikanskega zaliva leži to mesto, ki je bilo za časa solnčnega kralja glavno mesto Nove Francije. Ustanovljeno je bilo l. 1718, ter postalo 1721. glavno mesto Louisiane. L. 1762. je bilo prodano Španiji in ostalo nato pod špansko vlado, a od l. 1800 — 1803 je spet francoska trobojnica plapolala nad mestom. Leta 1803. so kupile Zedinjene države, ali bolje rečeno tedanje Južne države Louisiano in New Orleans od Napoleona. S težkim srcem se je ločila Louisiana od latinskega sveta.

Sprejem v New Orleansu je bil v istini izredno prisrčen. Listi so naznanili prihod evropskih publicistov že vnaprej in tako se je zbrala pri slovesnem sprejemu pred mestno hišo velika množica. Da so nas fotografirali in kinematografirali z vseh strani, tega smo navajeni že iz drugih mest. Sprejem v mestni hiši je bil ob desetih, a opoldanska izdaja dnevnika je že prinesla fotografije sprejema ter točen popis z vsebino vseh govorov. Tu smo videli, kaj je ameriška naglica.

Po sprejemu privedejo šestnajstletnega fanta k meni, ki je hotel govoriti z Jugoslovenom. Bil sem veselo presenečen, ko sem tu, tako daleč, začul domačo besedo. Bil je natakariji iz Dalmacije. Pravil mi je, da je nekaj sto Dalmatincev razkropljenih po mestu in okolici. Bavijo se z rezo ostrig, ki je v slanih jezerih v Mississippijevi delti ogromna in dobičkanosna. Drugi so natakariji. Ko sem mu dejal, da bi se rad z njimi sestal v družbi, mi je odgovoril, da je to nemogoče, ker so zelo razkropljeni in nimajo prave organizacije.

Mississippi je indijansko ime, zval se je v jeziku rdečekožcev Mešabé, kar pomeni »soče veletokov«. To ime je dobil po pravici, kajti s svojim pritokom Missourijem je največja reka sveta: dolg je 6530 km in njegovo porečje meri 3.248.000 kvadratnih

km. Živahen ladijski promet se na njem vrši nad tri tisoč km od izliva v morje. Neworleanski bogataš, lastnik največjega posestva na svetu, kot sam ponosno pravi na svoji vizitki, nas je povabil na svojo jahto, da si ogledamo mesto z vodne strani. Mož je francoskega pokolenja in govori razen angleščine perfektno tudi jezik svojih prednikov. Poleg raznih osebnosti je bil na krovu jahte tudi mestni župan, ali kot ga tu imenujejo »mayor«, g. A. J. O'Keefe, ki se je na mojo prošnjo prav rad pustil fotografirati za čitatelje »Jutra«. Zanimivo je bilo, da na krovu ni bilo nobene dame, kakor smo sploh v Ameriki opazili, da moški svoje soproge ne jemljejo nikdar seboj, če je le stvar nekoliko oficijelna. Ženska je tu svet zase, zato se tudi udeležuje v svojih lastnih klubih, za katere se moški prav nič ne brigajo.

Celo mladi fantje se zelo malo brigajo za ženske; njihov glavni ideal je denar. A ko so si ustvarili pozicijo v življenju, se poročijo. Zato človeku takoj pade v oči razlika med velemestnim mladeničem v Evropi in v Ameriki. Večina evropske velemestne mladine zapravlja svoj čas, zdravje in denar z ženskami, tudi temu primerno imajo pito izgleda ter se kmalu postara, med tem ko je uprav veseloje pogledati poprečnega ameriškega fanta; moč, zdravje in mladost se mu vidi v obrazu in v vsaki njegovi kretnji. Prosti čas porabi za sport in za večerne tečaje, v katerih se izobražuje na preji, da more s tem doseči višjo pozicijo v življenju.

Pa vrnimo se na Mississippi. Mala motorna jahta le počasi reže valove ter se bori proti močnemu toku. Reka je nad kilometer široka in kljub temu tik ob obrežju okoli sto metrov globoka, tako da morejo ob njej pristajati največji preokceanski parobrodi, ki prihajajo iz Mehikanskega zaliva semkaj. Pred vojno se je enkrat v tu kajšnji luki potopila avstrijska vojna ladja in še danes leži na dnu Mississippija, pregloboko, da bi jo bilo mogoče dvigniti. Najbolj čudno pri tem veletoku je pa to, da so v njem različne struje, ki tečejo v nasprotnih smereh in ki jih je mogoče prav dobro razločevati.

Mnogo kilometrov daleč se vlečejo ob obrežju doki z najdovršnejšimi napravami za natovarjanje in raztovarjanje. Tu sem videl zasidranih največ skandinavskih ladij, pa tudi parnike iz San Franciska in New Yorka. Dovažajo predvsem riž, banane in mahagonijev les, izvažajo pa ribe in račje konzerve in bombaž. Prevoz po morju dela veliko konkurenco železnici, ker je cenejši. Tako na primer traja prevoz iz New Orleansa do San Franciska 30 dni preko Panamskega prekopa, a tovarnina za en velik zaboj ratjih konzerv stane samo 14 centov, to je okoli osem dinarjev.

Povsod ob bregu vlada bujno življenje; tu so zasidrani parobrodi, motorni čolni in prevozne ladje za vlake, na bregu pa prihajajo in odhajajo vlaki, polni natovorenega blaga. Taki pogledi so značilni za vso Ameriko: v velikih in malih mestih in na kmetih, povsod je živahno, povsod se vse giblje, mogočno življenje polje po vsej deželi, gradijo se poslopja, tovarne, ceste, železnice, povsod mrgoli avtomobilov.

Dr. Pavel Brežnik.

Evropski novinarji in publicisti pri predsedniku Hooverju.

Kakor je g. dr. Brežnik poročal že v svojem zadnjem pismu iz Amerike, je evropske udeležence Carnegiejeve naučne ekspedije po Zedinjenih državah sprejel v avdienci državni predsednik Herbert Hoover. Naša slika nam kaže izletnike z g. Hooverjem v sredi y parku predsedniške palače, slovite »Bele hiše«, v Washingtonu. Skrajni na desni je naš poročevalec dr. Pavel Brežnik.

Na igralnem kongresu v Beogradu

Kako je bilo? In kaj smo doživeli?

Brzovlak nas je vozil zelo hitro, toda čedalje bolj počasi: tako zelo smo si že proti jutru želeli, da vidimo Zemun in od ondat Beograd. Naš potni maršal Leopold Kovač se je med potjo razvil iz tenorista v terarista. Ne samo, da je na vsak sedež pritril tme lastnikovo, celo vsako vžigalico, ki jo je vrgel komodni kadilec na tla, je lastnoročno pobral, jo lastnoročno nesel k oknu in jo vrgel na prečansko zemljo. Njegovo lirično grlo je prav po dramsko robanilo nad našo površnostjo in potil se je bolj nege pri marsikateri artilji na odru. Z eno besedo, bil je vreden in marljiv, kakor bi rekel kritik.

Odbornik Ivo Jerman, ki je bil že davno pred nami v Beogradu, nam je preskrbel stanovanja v hotelih. To ni lahko delo! Treba je bilo predvsem ločiti oba spola, potem dramo od opere, nato pa še ugotoviti, česar nikjer ne moreš, najmanj pa pri igralcih: kdo boji temu ali onemu primeren sostanovalec. Naš Jerman je to odlično rešil, po skušnjah in prepričanju. Hotelirji so bili z nami nad vse zadovoljni. Rekel so nam pri odhodu: »Pridite zopet in kmalu! Imel sem oddanih štirideset postelj, a je bilo zasedenih vsako noč komaj dvajset. Pridite spet!« Tega delstva ni pripisovati samo vročim beograjskim nočem, ko res ni moč spati, ampak tudi vroči ljubezni, ki jo gojimo do Beograjanov mi in oni do nas. Kdo bi spal pri taki dvojni vročini? Tisti, ki si jo je hotel ohladiti s smederjevskim vinom, se je siromak nalezal še tretje vročine, tako da je zaspal šele proti jutru.

Na kolodvoru so nas navdušeno sprejeli g. Br. Nušić in muzika. Vlak je imel deset minut zamude. Zato je muzika zalgrala že pri vlaku, ki je prispel na kolodvor pred nami. Bilo je mnogo smeha, ko so opazili pomoto. Toda Nušić, ki spravi vsako smešno situacijo v še večji humor, je izrezal ambiciozno muziko z besedami: »Nič za to! Bila je samo generalna skušnja!«

Šli smo v nedogledni povorki proti dvorcu. Iz palače nasproti dvora nas je pozdravljali častitljivi obraz prof. Škerija, v dolgem špalirju na obeh straneh ceste pa mnogo znanih Slovencev in Slovenk, ki žive v Beogradu. Tik pred gledališčem nas iz množice pozdravljali dobrodušni starina čika Raja Pavlovič. Pred gledališčem, kjer so zborili peli narodne himne, je pripeljal pod roko našo gospo Danilovo prvak beograjske in vzornik vse jugoslovenske drame, gospod Dobrica Milutinović. To je bil prizor iz starih časov plemenitega patosa in teatarske kulture, ki je ni več...

Ko smo se po parastosu vrnili iz saborne cerkve na obed h »Kolarcu«, smo šele videli, koliko nas je. Vsi operni in dramski prvaki, zboristi in solisti Beograda, Zagreba, Ljubljane, Maribora, Novega Sada, Skoplja in od vsepovsod. »Vsi so prišli!«, je rekel predsednik Nikolić, »ne samo iz državnih gledališč, tudi od nesubvencioniranih odrov, celo od potujočih družin so vsi tu, celo od takih odrov, ki ne igrajo za denar, ampak za živila, za kruh, slano, jajca in mleko. In to je že samo po sebi velik uspeh.« Spoznavali smo se med seboj samo po kokardah, ki smo jih nosili na prsih. Tam si čital imena naših gledaliških mest.

Segavi Beograjčan, ki je sedel poleg slavnega čika Ilje je sedel v kavarno in gledal ogromni sprevid igralcev, je nekaj časa molčal, nato pa rekel: »Znaš, brate, to ti je država Srba, Hrvata i glumaca.« Toliko nas je bilo.

O predstavah, ki smo jih vprižorili, ste gotovo že čitali kritike. O »Zrinskem«, ki je imel največji finančni uspeh, bi se dalo povedati, da je silno imponiral Sulejman — Betetto in da je pel naslovno vlogo Nikola Cvejić, ki izredno napreduje, odkar je v Beogradu. Beograjska kritika jih je prav zelo pohvalila. Ljubljanci so morali igrati samo »Trmoglavko«, ker niso dobili godbe za »Krog s kredom«. »Trmoglavko« so listi pohvalili, en list pa dela nepovoljne opazke, kakor ste že čitali v »Jutru«. Beograjčani poznajo »Trmoglavko«, ker so jo nedavno tega že sami igrali. Pripomniti pa bi bilo, da smo jo mi v mali Ljubljani igrali štirikrat tolikokrat, kakor so jo v četrtmilijonski prestolici. To govori pač nekoliko za našo vprižoritev. In morda tudi za našo publiko.

Na igralskih shodih in zborovanjih smo opazili, kako marljivi so naši odborniki in centrala, dalje da je jugoslovensko »Udruženje glumaca« že zaradi vzorne organizacije vredno, da je njegov najvišji pokrovitelj Nj. Vel. kralj Aleksander. Jasno pa je, da čaka to organizacijo še mnogo velikih in hvaležnih nalog.

Bil je veličasten prizor, ko so otvoritveno zborovanje pozdravili med drugimi zastopnik kralja in patrijarha in ko je predsednik Nikolić prečital brzojavne pozdrave igralskih organizacij iz Poljske, Mannheima in Madžarske ter O. Župančiča, Goljice, J. Baha, Nučiča, Podgorske, Danila in dr. Zanimivo je, da so Betetta in Šesta, ki sta govorila slovenski, na zborovanju mnogo bolj razumeli kakor očividno nas pri »Trmoglavki«. Vendar pa je imela »Trmoglavka« pred prvo pavzo v prizoru, ko Petrucciho odnese Katarina, spontan odprti aplavz, kar se v Ljubljani ni nikoli zgodilo.

Posebno so se postavili Zagrebčani, čiji zastopnik Maričić je izjavil, da so Hrvatje brez najmanjšega protesta pristali na to, da se njihov dolgoletni in večmilijonski penzijski fond razširi na »vsa pozorišča, kazališča in gledališča«. Rekel je, da imamo lahko najboljše nade za bodočnost, saj dobimo v kratkem dva sanatorija, enega na Gorenjskem, drugega pa na Jadranu.

O sportnih prireditvah ste že čitali. Zanimivo je, da je pri teku na 100 m z zapreko zmagal z naskokom 10 m član ljubljanske drame M. Sanein. Zapreka je bila v tem, da je v razdalji 50 m bil na stolu suknjič in kravat, katero je moral tekač pravilno obliči in nato tek nadaljevati.

Dame so imele prosti tek na 50 m. Prva je dospela na cilj z naskokom 3 m odlična članica našega baleta gdč. Smernoljeva. Pri teku z zapreko pa ni imela toliko sreče. Zapreka je bila v tem, da je morala positi vsaka tekmovalka v roki žlico z jajcem. Odč. Smernoljeva je vodila tek do 3 m pred ciljem. Tam pa se je začelo njeno jalce tako tresti v žlico, da se ji je glava zdelo, če bi se zdrbilo. Pokazala je torej, da ni samo izvrstna sportnica, ampak da ima tudi smisel za gospodinjstvo.

Ta smisel je med igralci in sportniki redek, torej ji gre dvakratna pohvala. Vsa zborovanja, prireditve in umetniški večeri pa so dokazali, da so naši igralci vredni zaupanja, ki ga uživajo. Beograd jih je nad vse simpatično sprejel, kralj jih je pozdravil po zastopniku in še brzojavno.

Sport

Sportni drobci

Namesto gg. dr. Karnerja, Ferića in Jakovčiča, ki so odložili svoja mesta v upr. odboru JNSa, so bili kooptirani v upravni odbor gg. inž. Ribić, Gavrančić in Zrner, vsi iz Zagreba.

Ker dunajski sodnik Göbel ne more dobiti dopusta, bo sodil današnje prvenstveno tekmo Hajduk : Hašk v Splitu dunajski sodnik Zwickner. V Zagrebu sodi Gradjanski : Jugoslavija g. Braun.

Prošli četrtak se je vršila na igrišču Ilirije zanimiva trening tekma med kompletnim prvim moštvom Ilirije, v katerem je igral tudi trener g. Baar, s SK Svoboda. Svobodaši so izenačili s svojo izborni igro ter dosegli nadvse časten rezultat 3:2. V evropskem finalu za Davisov pokal vodi Nemčija v Berlinu proti Angliji 2:0 (1). Prens (N.) je zmagal nad Gregoryjem (A.) gladko v treh setih 6:3, 6:3, 6:2. Še večja senzacija pa je zmaga Moldenhaura (N.) nad mladim Austinom (A.) 6:4, 6:2, 6:3. Zelo verjetna je tedaj končna zmaga Nemčije, ki bi potem nastopila v medzonskem finalu proti Ameriki, ki se bo tudi igral v Berlinu.

Ilirijanski plavalci v Karlovcu

Zadnji »Ponedeljek« je že objavil rezultat plavalnega mitinga Ilirija-Gradjanski, ki se je vršil prošle nedelje v Karlovcu. V naslednjem par besedi o poteku prireditve.

Predvsem moramo omeniti, da je plavalni prostor na Korani zelo pomanjkljiv in neprimeren za plavalna tekmovanja, kar seveda vpliva tudi na rezultate. Tudi skalna deska v nobenem oziru ne odgovarja. Skakač je na njej nesiguren in je vsako eksaktno izvajanje skokov a priori izključeno.

Plavalci Ilirije so imeli dokaj težko stališče: nepoznanega nasprotnika na nepolnem »terenu«, prvi nastop v letošnji sezoni z dobrnim delom tekmovalcev, ki so sploh privikrat tekmovali proti starim, rutiniranim, v mnogih trdih bojih preizkušenim in utrjenim Karlovcanom. In vendar so častno odrezali!

Največji uspeh je gotovo bila zmaga Borisa Jenka v plavanju na 400 m prosto v prav dobrem času 9:47. Bila je to ostra, ogorčena borba dveh enakovrednih, ker dasi si je Jenko takoj po startu zasigural vodstvo, ki ga je obdržal do cilja, ga je proti koncu resno ogražal mladi Tošo Han, vzpodbujan po številni publik, ki je vneto »drukal«.

Časten uspeh je dosegel tudi Igor Sever v plavanju 200 m prsno. Podlegel je sicer z malenkostno diferenco Frankoviču, upoštevati pa je, da je plaval to progo prvič, da je vodil na vsej progi ter podlegel šele v zadnji fazi končnega spurta, kar je brez dvomno posledica pomanjkanja rutine in pravega treninga.

Zlata Severjeva, ki je v soloplavanju zasedla prvi mesti v 200 m prsno in 400 m prosto je dokazala, da na teh progah v Karlovcu nima resne konkurentke. Slab rezultat na 200 m je pač pripisovati dejstvu, da je v teku dveh ur morala plavati tri proge in je bila že močno izčrpana, poleg tega pa je tudi plavala brez konkurence.

V juniorjih imajo Karlovcani izborni material in so Ilirijane precej potisnili v ozadje. To velja tako za prsno, kakor za prosto plavanje, vendar pa je velik del poraza gostov sigurno pripisovati jakemu toku vode. V hrbtnem plavanju bi Ilirija lahko komodno zasedla prvo mesto, če bi bila postavila na to progo svoje najboljšje moči. — Propagandne skoke sta, v kolikor je sploh bilo mogoče, dobro absolvirala Ilirijana Kordelić in Otruba.

Poglavje zase pa je bila water-polo tekma, oziroma sodnik pri tej tekmi g. Katarinčić. Ilirija je v postavi: Peče-Otruba, Grile-Bleiwiss (LSK, kot gost) — Kramaršič, Jenko, Sever, podlegla Karlovcanom z rezultatom 2:4, pribijamo pa, da sta dva gola za Gradjanskega bila neregularna, in to eden iz očitne šolske offside pozicije, dočim pri drugem žoga sploh ni prišla do golove črte! — Izbornemu, rutiniranemu moštvu Karlovcanom, ki je dosegel tudi že proti jakim, renomiranim nasprotnikom lepe uspehe, je bila Ilirija skoro enakovreden protivnik. — Prvi gol za Ilirijo je rezultiral iz ostrega strela Severja. Kmalu zatem je G. izenačil. — Jenko mora radi nezgode na roki izstopiti, tako da igra Ilirija do odmore le s šestimi igralci. Malo pred koncem oster strel na gol Ilirije. Golman odbije, žoga dobi levo krilo Karlovcanov v čistem offside — pol metra pred golom, se umakne malo nazaj in postavlja 2:1. Po odmoru postaja igra zelo ostra. Doug sledi, foul, sodnik ne vidi ničesar! Dogodilo se je opetovano, da je sodnik, mesto da bi izključil igralca in prisodil nasprotniku prosti strel, metal žogo v zrak! Gradjanskemu se posreči, dati že tretji gol, ki ga je videl samo sodnik, in četrtga, dočim za Ilirijo Grile izabi ugodno pozicijo in postavi končno rezultat 4:2.

Ilirija je s to tekmo odigrala svojo najboljšo igro. Od golmana, ki je ubranil marsikak nevaren strel, pa do poslednjega moža je bil vsak igralec na svojem mestu. Odlikoval se je Bleiwiss (LSK), ki je igral kot gost in mali Turnšek, ki je v drugi polovici zamenjal izstopivšega Jenka. Rezultat je za Ilirijo velik uspeh!

V stafeti 4 krat 50 m prosto je Gradjanski v soloplavanju pokazal, da ima talentirane juniorje. Doseženi čas 1:18 pa predstavlja rezultat povprečne kvalitete. Tudi v mešani stafeti 4 x 50 m Karlovcani niso mnogo pokazali in da niso imeli v stranskem plavalcu izvrstnega Vakšiča, ki mu je plavalec Ilirije Kramaršič podlegel za celih 8 m — za to panogo žal nimamo razpolago nikogar, ki bi mogel biti resen konkurent rutiniranemu Karlovcanu — bi to stafeto Ilirija z lahkoto odločila v svojo korist. Zlasti Jenko je v zadnji progi v krasnem stilu občutno zmanjšal znatni naskok Karlovcanov, s katerim je njihov finalist Balas odšel s starta. — Tako je Ilirija, dasi nekompletna brez Wohlfartove, Vavpotiča in Šušteršiča častno zastopala slovenski plavalni sport in dokazala

bili so predmet ovacij in simpatij.

Organizaciji in posebno ljubljanskemu odboru je le čestitati in želeli, da vztraja pri svojem delu, ki je veliko in vredno truda. To je dokazal letošnji jubilejni kongres v Beogradu.

Fr. L.

opetovano, da bomo tudi v tem pogledu kmalu sila, s katero bo treba resno računati.

SK Ilirija (iz tajništva). Seja načelstva se vrši v torek ob 20.30 v damskem salonu kavarnice Emona. Og. odborniki se naprošajo, da pomoštevino prisostvujejo tej seji. Odborniško službo pri tekmi proti celovški Austriji vrši g. Zupan Miroslav. Lahkoatletska sekcija se poziva, da postavi k tej tekmi 5 starejših rediteljev, ki se imajo javiti pred predigro službojučemu odborniku g. Zupanu. — Odborniško službo na nogometnem igrišču vrše v tekočem tednu sledeči: v ponedeljek Šircelj M., v torek Berdajs, v sredo Pevalak II, v četrtak Betetto, v petek dr. Lapašnje, v soboto Cimperman, v ponedeljek Šircelj Karel. — Opozorjajo se vse sportne organizacije, kakor tudi vsa ostala društva, ki reflektirajo na katerikoli sportni prostor Ilirije razen kopališča za eventuelne prireditve, da je naslavljati tozadevne prošnje pisмено na upravo sportnih prostorov SK Ilirije, poštni predal 175. Dovoljenja za uporabo sportnih prostorov Ilirije izdaja izključno samo uprava sportnih prostorov. Prošnje za prepušitev kopališča pa je naslavljati pisмено na tajništvo SK Ilirije, poštni predal 175. Ustmene prošnje se v nobenem slučaju ne bodo vpoštevale! — Tajnik.

Članstvu SK Ilirije! Odbor SK Ilirije opozarja celokupno članstvo, da bodo deležni članskih ugodnosti t. j. popusta na vstopnini h klubovim prireditvam odnosno v kopališče po 15. VII. samo oni, ki so poravnali članarino do konca I. 1929, dljaki pa do dne nakupa vstopnice. Članarinski koleki za člane in dljake se dobe pri dnevnih blagajni kopališča, za dljake tudi na nogometnem igrišču pri oskrbniku in pri načelnikih posebnih sekcij. P. a. članstvo se naproša, da predloži pri nakupu članskih vstopnic brez predhodnega opomina člansko izkaznico, ker se bodo izdajale članske vstopnice samo proti izkaznicam. — Tajnik.

SK Slavija. Danes točno ob 13.45 imajo biti stedeči igralci na kolodvoru: Zupančič, Potlić, Gale, Zupan, Šorn, Muzilović, Schlamberger I in II, Strossmayer, Srebotnjak in Janežič. S seboj je prinesel čisto in kompletno opremo. Gostuje se v Čerčnici s tamotšnjim Javornikom. — Načelnik.

SK Jadran. Juniorji! Danes ob 10. uri trening s SK Rakovničkom na lastnem igrišču. Pozivam vse juniorje, da se treninga gotovo udeležijo. V ponedeljek naj se zglase v Narodni kavarni ob 13.30 do 15.— sledeči igrači: Zajc, Jeramčič, Zadel, Komen radi važnega pogovora. — Načelnik.

SK Ilirija (lahkoatletska sekcija). Redni treningi se vrše vsak torek, četrtak in soboto ob 17. ure naprej. Udeležniki se treningov redno in polnoštevno, ker gojimo pred važnimi tekmami! Reditelji, določeni za današnje nogometno tekmo, naj bodo točno na igrišču.

Prvi glasovi o organizaciji X. olimpijade

Američani, ki so prevzeli organizacijo prihodnje svetovne olimpijade v l. 1932, so seveda že pridno na delu, da bo tudi X. svetovna revija vseh sportnikov in dežel dosegla čim večje uspehe. Na vseh straneh se zbirajo denarji in vse mogoče sportne organizacije novega sveta tekmujejo med seboj, da bi bile vse sportne panoge zastopane enako častno.

Te dni je prispel v Evropo odposlanec ameriškega olimpijskega odbora Crombie Allen, da naveže stike z raznimi olimpijskimi odbori v Evropi in sporazumno z njimi izdela podrobne načrte o organizaciji tekmovalni v posameznih disciplinah. Iz razgovora z njim posnemamo po poročilu milanske »Gazzette dello Sport« naslednje zanimive podrobnosti o pripravah za olimpijado v Los Angelesu:

Stari stadion v Los Angelesu, ki je imel prostora za 75.000 oseb, bo povečan in bo lahko sprejel 125.000 gledalcev naenkrat. Zedinjene države so prenesle vso organizacijo olimpijade Kaliforniji, ki je sama vtičala v te namene milijon dolarjev. Obenem je pozvala vse javne faktorje na pomoč in upa, da bo zbrala do l. 1932 tri milijone dolarjev, kolikor bo približno stala organizacija te prireditve. Prebivalstvo Los Angelesa in vse Kalifornije je tako navdušeno za olimpijado, da prav tekmuje med seboj v zbiranju prispevkov. Posamezna filmska podjetja v bližnjem Hollywoodu so se z visokimi vsotami udeležila subskripcije, toda tudi posamezniki kakor Charlie Chaplin, Douglas Fairbanks in drugi, so darovali tepe denarje v ta namen. Prireditveni odbor namerava zbrati toliko denarja, da bo lahko v pretežni večini kril tudi stroške za bivanje atletov.

Glede prostorov, kjer se bodo vršila razna tekmovalja, Allen še ni mogel podati točnih podatkov; rekel je le toliko, da bo vse olimpijsko mesto zgrajeno v velikem mestnem parku, ki je zelo razsežen. Tendence prireditvenega odbora je, da postavi vse sportne naprave čim bližje skampaj, tako da tekmovalcem in gledalcem ne bo treba hiteti na kilometre daleč k raznim prireditvam. V ta namen namerava zgraditi za tekme v sportnih panogah, ki se morajo vršiti na kritic prostorih, lesene paviljone, ki jih bo mogoče postaviti na stadionu samem in po končanem teknuh zopet hitro podreti. Za finale v teniških konkurencah bo imel stadion posebno igrišče. Plavalni stadion ne bo v kompleksu olimpijske zgradbe, vendar le malo oddaljen. Veslaške tekme se bodo vršile v losangeleški luki, konjske dirke pa deloma v parku, deloma v stadionu.

Za zimsko olimpijado, ki se bo vršila v prvih mesecih l. 1932, je bilo po dolgem oklevanju izbrano pobočje pogorja Allegahany v državi Newyork. Uspeh tega dela olimpijade je najbolj problematičen, ker so snežne prilike v omenjenem predelu, ki leži sicer dovolj visoko, precej nezanesljive. Sicer pa se bo dalo z dolžari tudi temu odpraviti!

Bezgovno in lipovo suho cvetje

tavžent rože, hrastovega mahu in druge zdravilne rastline

kupuje po najvišjih dnevnih cenah
Betka Žagar, Sunja, Hrvatsko

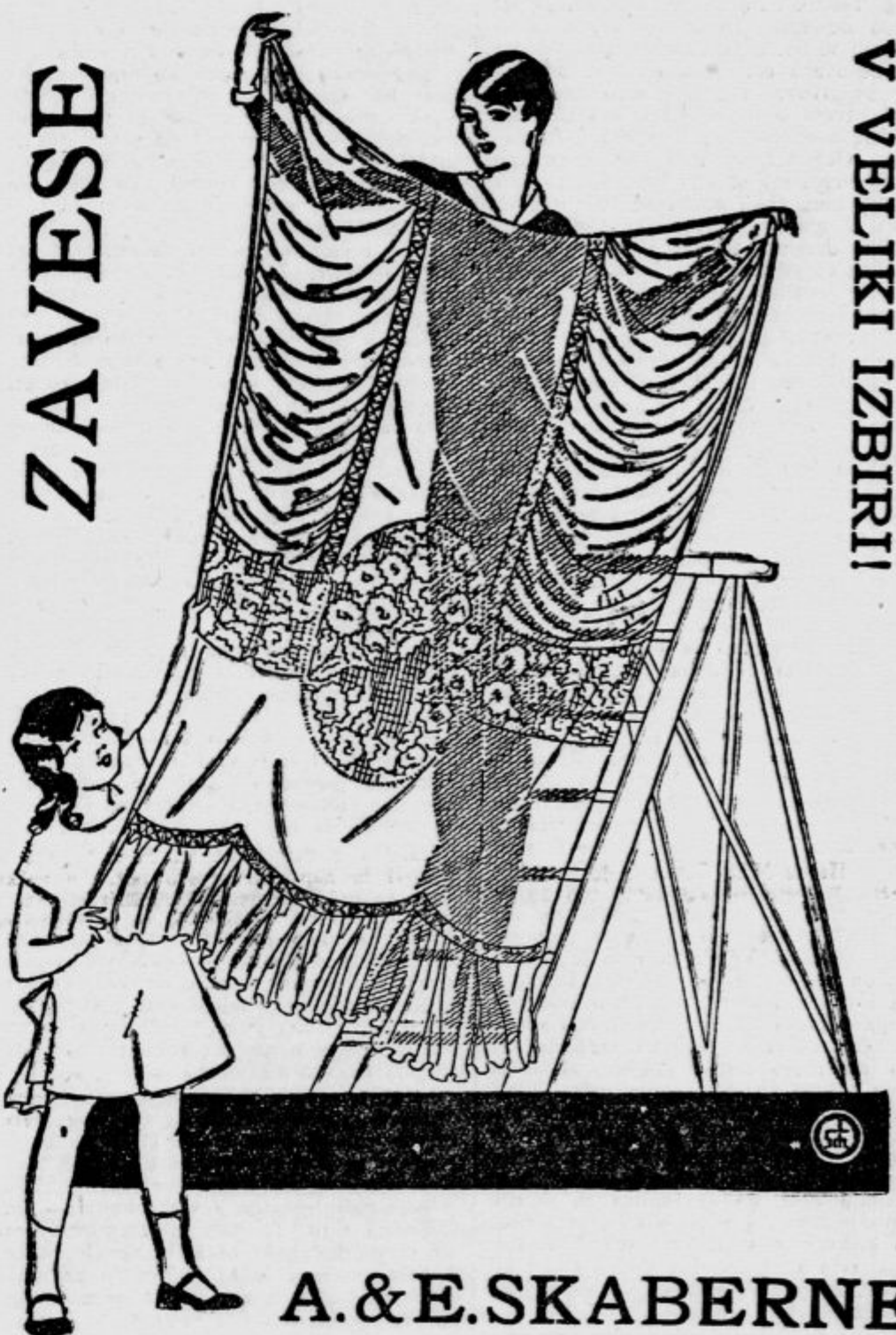
NA OBROKE!

VELEIZBIRA!

KOLESA GRAMOFONI ŠIVALNI STROJI

TEHNIK J. BANJAI
LJUBLJANA
PRAŽAKOVA UL. 19

PALAČA
LJUBLJANSKI
DVOR!

Ali Vam gre v tek

Vaša jed, kadar vidite v kuhinji gornji prizor? Sigurno ne!

Da se rešite te neznosne golazni, ki Vam okužuje Vašo jed, uporabljajte najbolj dovršeno sredstvo za uničevanje

SHELLTOX

Razpršite Shelltox samo potom Shelltox pršilnice, ki Vam osigurava maksimum delovanja. Razpršena meglica Shelltoxa zalotene insekte SIGURNO UBIJA in v teku nekoliko minut

osvobodite Vašo hišo od muh, moljev, komarjev, bolh, stenic, mravelj, ščurkov, njihovih jajc in ličink!

Tiskana navodila za uporabo boste dobili od Vašega prodajalca. Uporabljati Shelltox znači vzdrževati hišno higijeno v največji meri. Dobiva se v vseh mestih.

Oznanilo novega voz. reda avtoproge Ljubljana-Vevče

Vojaven od 15. julija t. l.

Odhod Marijin trg:

ob: 6, 7, 8, 10, 12.05, 13, 14, 15.30, 17, 18.05, 19.20.

Odhod Vevče:

ob: 6.30, 7.30, 9, 11, 12.30, 13.30, 14.30, 16.30, 17.30, 18.30, 19.30, 20.30.

* Vozl samo ob nedeljah in praznikih.

Ob nedeljah in praznikih vozi od 12.05 naprej vsako uro, ob ravni urah od postaje Ljubljana Marijin trg, od postaje Vevče pa ob polovičnih urah.

Vozni čas zadnjega odhoda se po naročilu oziroma pri zadostnem številu potnikov podaljša.

Udobna vožnja z najmodernejšim luksuznim avtobusom svetovno znane znamke Austro-Fiat.

Avtopodjetje O. Žužek, Ljubljana

Oznanilo novega voz. reda avtoproge Kašelj-Ljubljana

Vojaven od 15. julija t. l.

Odhod Kašelj:

ob 6, 7, 8, 10, 12, 14, 15.30, 17, 18, 19, 20.

Odhod Ljubljana:

ob 6.30, 7.30, 9, 11, 12.30, 14.30, 16.30, 17.30, 18.30, 19.30, 20.30.

* Vozl samo ob nedeljah in praznikih.

Ob nedeljah in praznikih vozi od 12.30 naprej vsako uro ob ravni urah od postaje Kašelj, od postaje Ljubljana Marijin trg pa ob polovičnih urah.

Vozni čas zadnjega odhoda se po naročilu oziroma pri zadostnem številu potnikov podaljša.

V najkrajšem času stavim na to progo novi, najmodernejši luksuzni Avtobus svetovno znane znamke Austro-Fiat, ki bo nudil cenj. potnikom udobno vožnjo. 9013-a

Avtopodjetje Franc Grad, Kašelj.

Dopisi

ŠMARTNO OB PAKI. V nedeljo 7. t. m. smo imeli tu pomembno, intimno, zato tem pristranejšo slovesnost. Tu živčeva vpo-koljena učitelja Jožef Kranjc in Josip Terčak sta praznovala 40-letnico mature. Leta 1889, sta položila zrelostni izpit na učiteljski v Mariboru ter bila istega leta skupno nastavljena na tukajšnji osnovni šoli, kjer sta delovala eno leto. Pozneje sta se njuni poti ločili. Dočim je ostal g. Kranjc vso dobo svojega učiteljevanja — 35 let — na šoli v Šmartnem ob Paki, je bil nastavljen g. Terčak na par drugih šolah, 27 let svojega delovanja pa je prebil kot šolski upravitelj v Sv. Frančišku v Savinjski dolini. Imenovana učiteljska veterana sta delovala poštrenovalno in nesebično med svojim ljudstvom celih 35 let! Bila sta vedno neustrašena narodnjaka in vnetja Ciril-Metodarija. Občinski odbor v Šmartnem ob Paki je imenoval g. Kranjca svojim častnim občanom. G. Terčaku se baš v dneh jubileja v njegovem vrtu bohotno šopiri eksotična cvetica »Yucca« s svojim en in pol metra visokim cvetom, ki jo je negoval 30 let. V nedeljo se je zbrala v prijetnem domu g. Kranjca družba tu bivajočih ožjih prijateljev obeh jubilarov. Občinski predstavnik g. Steblovnik je v spremstvu dveh obč. svetovalcev izročil g. Kranjcu diplomno častnega občanstva, poveljujoč v vznešeni besedah njegovo nesebično 35-letno delovanje v prid občine.

ZIDANI MOST. Pri prevajanju tračnic je padla ena tračnica delavca Jožetu Bero-variču iz Černi na Prekmurjem na nogo ter mu zlomila kost. Težko ponesrečnega so spravili v bolnico v Celje. — V Breznem je umrla 68 let stara Urška Pelnjak, p. d. Mrzlakova. Bila je 30 let v službi v hotelu »Slova« v Ljubljani. Blag ji spomin; Akoravno je padel v nedeljo 7. t. m. zjutraj curkoma dež, je vendar prihitelo mnogo gasilcev iz sosednjih krajev k ustanovi slavnosti našega gasilnega društva. Blagoslovila se je brizgalna ter so kumovale gospe Baša, Juvancič, Majcen in Zeleznikova. Vrstili so se lepi pozdravni govori iz ust čednih deklic gospodu župniku načelniku, g. župniku in gg. kumicam. Popoldan se je vreme preobrnilo na lepo in je bila ljudska veselica prav animirana in upamo, da so bili gasilci in posetniki z uspehom zadovoljni.

SV. BARBARA V HALOZAH. Smo rodoljubi iz dežele. Včasih pa nam je vendar treba, da pogledamo v naš Ptuj. Prejšnja leta smo imeli avtozvezo, ki je bila za nas važnega pomena. A tisti srečni časi so za nami. Če nisi med rednimi srečnimi, ki lahko naprežejo lastno kobilico, si navezan na tujega voznika, ki ga težko dobiš in še težje plačaš. Ali pa hodi peš in po žiraj cestni prah 2 — 3 ure daleč! Prej so se gotovi ljudje trgali za koncesijo, a ko so jo dosegli, je ne izvajajo. Govorilo se je zadnje čase, da se zanima za vožnjo več podjetnikov, a zdaj je zopet vse tiho. Zato kličemo v svet: naj se odloči kak lastnik avta za progo Ptuj-Sv. Barbara ali obratno! Prepričani smo, da se bo podjetje pri redni vožnji izplačalo.

Solan creme ali olje

Okazano najboljšo za solčenje. Dobi se povsod
A. KANC sinova, drogerija, Ljubljana
Židovska ulica 1.

Iz borovškega kota

Kranjska gora, 11. julija.

Ustaljeno vreme zadnjih dni je privlačilo v dolinska letovišča nove goste, tako da je sezona v polnem razmahu. A kljub temu se opaža, da število letoviščarjev še vedno ni doseglo lanskega števila. Privatnih sob je še dosti na razpolago, dočim so hoteli popolnoma zasedeni. Letošnja slabša frekvenca se mora pripisovati edinoledosedenjem neugodnemu vremenu; sodeč po številnih prijavah bodo pa letovišča, v prvi vrsti Kranjska gora, tekoma nekaj dni popolnoma zasedena in bo obisk skoraj gotovo presegel celo lanskega, ki je bil upravljen rekorden.

Borovski občinski odbor je na svoji seji dne 30. junija sklenil, da se v Kranjski gori pod nobenim pogojem ne bodo sprejemali na stanovanje tuberkulozni gosti. Vsak novo došli letoviščar se bo moral podvreči strogi preiskavi od strani tukajšnjega okrožnega zdravnika in se bo v neugodnem slučaju zavrnil. Ta sklep je popolnoma na mestu in treba bi ga bilo izvajati že pred leti. Kajti odklanjanje gostov, bolnih na odprti tuberkulozi, ni samo v interesu domačinov, ampak v prvi vrsti bolnikov samih. Klimatične razmere v zgornji savski dolini nikakor niso primerne in prikladne za zdravljenje tuberkuloze, ampak bolniku stanje še poslabšajo in mu nakopujejo samo prezgodnji konec. Propagiranje Doline kot nekakega zavetišča za bolne na pljučih je povsem izgrešeno in izhaja v prvi vrsti od hrvatskih zdravnikov. Upamo, da v tej zadevi zavzame svoje pravo in odločujoče stališče naše društvo zdravnikov, da se nadalje onemogoči nepotrebno mučenje bolnikov, ki naj se iz Hrvatske dirigirajo v že obstoječa naša zdravilišča, a ne v pogubo v kraje, kjer ne morejo najti zboljšanja v svoji nesreči.

Kar Prisanek stoji, se je pretekli tork zgodila na njem tretja nesreča. Ta nesreča je bila povsem čudna in ni bilo potrebno, da se je toliko časa zavlekla. V Kranjski gori se nahaja že več let rešilna ekspedicija, ki se je vrlo izkazala že v več nesrečnih primerih. Zato je naravnost čudno in reči se mora — prav po ljubljanski maniri, da borovška ekspedicija ni ničesar vedela o nesreči, ki se je dogodila v njeni bližini, in je morala na vsa telefonična vprašanja iz Ljubljane in od drugih odgovarjati negativno. Za nesrečo so Borovci zvedeli šele po prihodu jeseniške rešilne ekspedicije, ki je odklanjala vsako pomoč od strani domačinov. Zato se je g. Kajzelju nepotrebno obupni položaj samo podaljšal, ker bi ga bili Borovci, da so bili obveščeni o nesreči, rešili takoj in ga spravili na varno.

Letošnja sezona je posebno pestra zaradi številnih gozdovnikov, ki tabore v Martuljku, onkraj Loga in na Drčevem rutu. Najbolj so odrezali oni, ki šotore tik nad Kranjsko goro na samotni planotici, ki je najdalejši prostor v vsej okolici — na Drčevem rutu. Tu gori bi bil popolnoma na mestu hotel, ki bi bil lahko letovišče popolnoma zase in bi se bogato rentiral. Kapitala menda le ne manjka, resnosti tudi ne, kvečjemu dobre volje.

»SCHULZ UNIVERSAL« TEHTNICA

Je priznana najboljši fabrikat, zato jo hvali vsakdo. — Zahtevajte brezobvezno ponudbo ali poset zastopnika.

Jugo Schulz, d. z. o. z., Ljubljana.

Kamenoleseni pod FAMA

polaga najceneje

KERAMIČNA ZADRUGA, Ljubljana, Tesarska ul. 3

Plačilna natakaraica

Išče mesta v hotelu, restavraciji ali bolnišnici. Obvlada tudi nemščino. Stara je 21 let ter sedaj nameščena v večji restavraciji. Naslov v oglašnem oddelku ali ponudbe na oglašni oddelček »Jutra« pod »Vestna«.

8978

Uglašuje ter popravlja klavirje in harmonije strokovna

tvrdka

9. Jurasek

Ljubljana, Ključevnikarica
ulica 8/II, vhod Mesni trg
št. 28 in Cankarjevo na-
brevje št. 13. 136-a

Peči sistema »Luc«

vseh velikosti izdeluje tvrdka Srebotnjak & Oolob, Ljubljana, Puharjeva ulica št. 2. Prevzema tudi v popravilo in prezidavo vsakovrstne gori navedene peč in jih izvršuje strokovnjaško in po najnižjih cenah brez konkurence. 128-a

»Reform« steklenicah

konzervirane sadje in povrtnine najzanesljiveje in najceneje. 7976a

Glavna zaloga za Jugoslavijo pri tvrdki Lovro Petovar, Ivanjkevc.

Kupim stalno

kostanjev taninski les

smrekove škorje cele in drobljene, rabljene sode od stroj. in jedilnega olja po najugodnejših cenah, takojšnje plačilo

FRANC OSET, Sv. Peter v Sav. Dol.

Enodružinska vila

s 4 sobami, kuhinjo, gosp. poslopjem in vrtom za zelenjavo v lepi solmčni legi, 5 minut od mesta Ptuja ugodno na prodaj. Vpraša se: Grete Kollenz, Vičava 55 pri Ptuj. 8960

Morsko kopališče in letovišče Erikvenica

Pension restavracija »Triglav« na obali. Shajališče Slovencev

Do 1. IX. pension Din 75.— do 80; od 1. IX. Din 60.— do 70. — Uradniki, trg. potniki popusti! Elegante sobe. Izbrana domača in štajerska vina, izborna kuhinja.

8969 Restavrator MAKSO REŠ.

Brezplačno dobite umetniško izdelan portret,

ako nam pošljete svojo sliko ali sliko vaše dece, skupine ali skupine in to verno po poslati nam sliki v velikosti 30X40. Svojo adresno napišite točno, da se izognemo reklamacijam. Prosimo vas, da nam pošljete čim jasnejše slike. Umetniško izdelavo portreta vrši avtomatni zavod, ki deluje v Nemčiji, Avstriji, Franciji in Angliji, kar je jamstvo za izredno izdelavo. Ta zavod želi osnovati v naši državi svojo podružnico, pa je nam poveril organizacijo. Radi tega se je sklenilo, da se vsaka slika, ki se nam dopošlje od 12. julija 1929 do 31. julija 1930 brezplačno poveča. Priposlane slike se vračajo s portretom. Carina, poštnina in manipulativni stroški znašajo 36 Din, kar plačate po povzetju, to je, kadar sprejmete portret.

S popolnim zaupanjem se obrnite na

INTERNATIONAL, največji zavod za povečanje slik

Zagreb, Prilaz 13.

Advokat dr. Lavrič Janko

naznanja, da je otvoril svojo pisarno v Kočevju, v novi Flackovi hiši vstric sodišča v smeri proti hotelu Trstu. 8998

Sivi lasje

se v romulij največji sv. vlašnik mladosti, a gotovo kvarijo lepoto vsake dame

»EXCELSIOR - HENNE«

od dr. Dorsine & Oia, Paris, barva las, perfektno in enako v vseh nianzah

Bane barvanje je jako lahko in enostavno za vsako posameznico. Ne maže, roke, glave niti perila. Popolnoma neškodljivo za las in za uspeh vsakega jamčimo. Garnitura 36 Din

CENTIPOLIA, kozmetički zavod, Zagreb, Jurjeva ul. 1

— Zahtevajte brezplačno ilustrirane prospektel 226-1

Specijalna mehanična delavnica

za popravilo vseh pisalnih, računalnih in kopirnih strojev, razmnoževalnih aparatov in blaga.

Lud. Barača, Ljubljana, Šelenburgova ulica št. 6

Točna potrošnja Konkurenčne cene Telefon 2980.

Zahvala.

Vsem vam, ki ste dobrosrčno lajšali bol in dajali nam tolažbo ob prerani izgubi našega ljubljene pokojnega

Joška Jenko

stavnega tehnika

izrekamo iskreno in globoko občuteno zahvalo. — Zahvaljujemo se gg. zdravnikom, usmiljenkam in strežničkam osebju. Toplo zahvalo izrekamo darovalcem poklonjenih vencev in šopkov in vsem, ki ste ga počastili na zadnji poti. — Osebito pa prijetna hvala vam, dragi pevec »Ljubljanskega Zvonca« za vaše v srce segajoče petje. Obenim prosimo vse znanke, da ohranijo blagopokojnika v najboljšem spominu.

V Ljubljani, na Bledu in Bisku.

GLOBOKO ZALUJOČI OSTALI.

Umrli nam je naš ljubljani dobri stric in brat, gospod

Josip Riedl

upravitelj

danesh ob. pol 12. uri, previden s tolažili sv. vere.

Truplo predragega pokojnika bo položeno k večnemu počitku v ponedeljek 15. julija ob 17. uri na pokopališču na Žalah.

Kamnič, 13. julija 1929.

Zalujoci ostali.

Naznanjamo pretužno vest, da je naš preljubi oče, stric, tast in stari oče, gospod

Fran Brežnik

vladni svetnik in gimnazijski ravnatelj v pok.

danesh dne 13. julija ob 20. uri v 80. letu starosti po dolgi mučni bolezni mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb predragega pokojnika se bo vršil v ponedeljek, dne 15. t. m. ob 16. uri iz hiše žalosti v Kandiji na Šmiheljsko pokopališče.

Novo mesto, dne 13. julija 1929.

Zalujoci ostali.

Michel Zévaco

V krempljih inkvizicije

Zgodovinski roman.

»Ne, tako mi Boga! Ne bom si mazal rok na tem lopovskem obrazu.«

In z isto odmerjeno, zankljivo počasnostjo, kakor bi se zavedel, da je ni sile, ki bi mogla rešiti podleža pred njegovo osveto, je vzel rokavice, ki so mu tičale za pasom, in jih nataknil.

Tedaj je Bussi zaslutit, kaj namerava storiti. Če bi ga bil Pardaillan zgrabil za vrat, bi se bil dal zadaviti, ne da bi bil prijel za meč. Tudi to bi bila zanj dobro došla pot, da uide sramoti. A to, kar je zdaj prihajalo, to, kar je videl naprej — ne, to je bilo huje od smrti. Tega ni mogel dopustiti.

Po bliskovito je izdri svoj meč in zarjovel z glasom, v katerem ni bilo več človeškega zvoka:

»Pa pogini! Pogini kakor pes, če sam hočeš!...«

Obenem je zavil roko, da bi ga prebodel.

Toda zapisano je bilo, da ne uide svoji usodi.

Prav tako bliskovito, kakor je on zamahnil, ga je Pardaillan vjel z eno roko za komolec, z drugo za rezilo. Še trenutek in Bussi je bil v vitezovih rokah!

Zgodilo se je hitreje, nego je moči povedati. Vlogi sta bili zdaj zamenjani: zdaj je bil Pardaillan tisti, ki je stal z mečem v roki pred neoboroženim Bussijem.

Vsak drugi bi se bil okoristil s tako pridobljenim orožjem in

174

se poizkusil prebiti skozi obroč neprijateljev ali pa vsaj drago prodati svojo kožo. Toda Pardaillan je bil človek posebne vrste. Sklenil je bil, da odšteje Bussiju zaslužen plačilo; njegova pot je bila začrtana in nič ga ni moglo odvrtiti.

Ko je Bussi-Leclerc videl, da je spet razorožen, čeprav nekoliko drugače nego prejšnjikrat, se mu je vrnila njegova običajna hrabrost; prekrizal je roke na prsih in zarenčal z glasom, ki je hotel biti porogljiv, v resnici pa je zvenel kakor ječanje:

»Ubij me! Tak ubij me želi.«

Toda Pardaillan je srdito odkimal z glavo.

»Ne!« je zagrmljal, da se je razlegalo daleč na okoli. »Ne, Jean Leclerc! Hotel sem te samo pripraviti do tega, da bi zavil meč zoper neoboroženega človeka. In to si storil, zakaj tvoja duša je duša prostaka. Nevreden si, da bi nosil ta meč, ki si preti, da me z njim udariš po obrazu.«

To reki je z bliskovito kretnjo prelomil rezilo na kolenu in vrgel oba kosa pobledelemu Bussiju-Leclercu pred noge.

Tudi v tem dejanju se je izražalo toliko brezumnega izzivanja, da je Espinosa nehote zamrmral:

»Ponos, ponos! Tega človeka je sam ponos!«

»Ne,« je tiho dejala Favsta, ki ga je bila slišala. »To je blaznež, ki ne preišča o svojih nagibih.«

Oba sta se motila.

Pardaillan pa je med tem nadaljeval:

»Jean Leclerc, rekel sem ti, da smatram tvojo zausnico za dobičeno. Lahko bi te zadavil, malo posla bi imel s teboj. A da ne bo nihče trdil, da sem ostal v svojem življenju komu kaj dolžan, ti rajši vrnem udarec, ki si mi ga bil nameril!«

Pri teh besedah je zgrabil Bussija za pas in ga vžlč njegovemu

obupnemu odporu potegnil k sebi; njegova orokavičena dlan je z vso silo padla na hče lopova, ki se je zavalil po tleh, omamljen od udarca in od sramote.

Ko je bila ta kazen izvršena, se je Pardaillan stresel, kakor človek, ki je opravil neprijetno nalogo; nato je z izrazom globoke stude slekel rokavice in jih vrgel od sebe.

Šele zdaj se je obrnil k Favsti in Espinosi ter krenil z nepriljubljenim nasmehom na ustnicah proti njima.

Toda njegove oči so govorile zelo razločno, zakaj Espinosa, ki ni hotel čakati, da bi ga doletela podobna usoda kakor nesrečnega Bussija, je naglo mignil vojnikom.

Na to znamenje so se zganile vse čete namah. Z vseh strani se je stisnil okoli viteza železni obroč, ki ga je oklepal.

Ni se mogel približati skupini, sredi katere sta stala Favsta in veliki inkvizitor. Moral je opustiti svoj namen, da se postavi tej novi grožnji po robu. Osvestil se je nevarnosti, ki mu je preti: še malo, pa bo tako stisnjen sredi živega primeža, da ne bo mogel niti treniti v svojo obrambo.

»Če bi imel vsaj bodalo, ki sem ga tako nespametno vrgel stran, ko sem zabodel bika! Moja bedasta občutljivost me pogublja. Oh, kaj bi rekel pokojni oče, če bi me videl! Da sem ubogal njegove modre nauke, ne bi bil danes tu.«

Prav tako bi bil lahko obžaloval, da je prelomil Bussijev meč, ko ga je dobil v roke. A tega ni mogel storiti: izvil mu ga je bil edino zato, da bi mu ga vrgel zlomljenega pred noge in ga s tem do smrti osramotil. Zadoščenje je bilo drago, zato pa tem večje. In to je bilo zanj glavno. Dosegel je bil svoj namen.

Vzlic takemu oštevanju samega sebe pa je s hladno bistrotjo opazoval vsak najmanjši gib svojih nasprotnikov.

Družabnika

s kapitalom do 200.000 Din s pogodnim sodelovanjem sprejme tovarna v svrhu povečanja obrata. — Dopise s poimnim naslovom je poslati pod »Agilen družabnik 400« na oglasni oddenek »Jutra«.

IZJAVA.

Objavljam, da se Frane Mastnak ne nahaja več v moji službi ter vsled tega ni upravičen v mojem imenu sklepati kakršnekoli pogodb, ker istih ne priznam.

Spodnja Hudinja-Celje, dne 10. 7. 1929.

Ivo Cater,
lesna industrija.

8973

Bele emajlirane ploščice

za oblaganje zidov in štedilnikov, dobavljamo in polaga »MATERIJAL« dr. s o. z., Ljubljana, Dunajska cesta št. 36.

100 Din nagrade

dobi najditelj ponikljane kljue avtomatice (Autotügriff) izgubljene 4. t. m. na cesti Letuš-Braslovce. Najditelj naj se javi v CINKARNI D. D. CELJE. 8972

Dvokolesa najboljših svetovnih znamk v veliki izbiri, zelo poceni! Najnovejši modeli otroških vozil, od preproste do najfinišnega, igrani vozčki v zalogi. Več znamk. Ceniki franco. Prodaja na obroke. TRIBUNAR F. B. L. tovarna dvokoles in stroških vozil, Ljubljana, Karlovaška cesta 4.

Zahvala.

8951

Pokožnik Kristijan Kazefura, upravnik eliniga kina Matice v Ljubljani, se je 1. marca 1929 zavaroval pri banki »Slevty« za Din 20.000, a dne 28. aprila 1929 si je nenadoma končal življenje. Pokojnik je bil dolžnik pri »Gradjanski štedilnici štedionci« v Daruvaru in mridva podpisana poroka bi bila morala plačati ta dolg iz svojega. To nam je prihranila banka »Slevty« s tem, da je izplačala izrednemu načinu smrti in ne glede na to, da je bilo zavarovanje v veljavi še 4-6 tri tedne, plačala upnici Gradjanski štedionici v Daruvaru znesek Din 20.000 in njo rešila plačilne obveze. Vseled tega nama je dolžnost, da ta ljubljanski banki »Slevty« javno pripiševa.

Wilhelm Franz L. r.

Viktor Jetočnik L. r.

pis. razvratelj v p. in blizni posostnik

V Rožni dolini, dne 16. junija 1929.

Vsem uradom, zlasti občinskim, sodnim in žandarmerijskim priporočamo

Zakon o posesti in nošnji orožja

pravilnik k temu zakonu, pravilnik o izdelavi in prodaji orožja in komentarji k njim, v izdaji dr. OT. PIRKMAJERJA.

Vezana knjiga velja s poštno vred Din 67.50 ter se dobi v knjigarni

Tiskovne zadruge v Ljubljani, Prešernova ulica 54, v Mariboru, Aleksandrova cesta 13.

Nekoliko nasvetov našim čitateljem!

1. VEDI, da saj enkrat dnevno temeljito izprazni želodec in čeva.
2. VEDI, da mnogo bolezni nastane radi neradne prebave.
3. NE POZABI, da zdravje in moč dobis samo, ako imaš zdrav želodec, ki dobro prebavlja.
4. BODI OPREZEN tudi v izbiri zdravil za čiščenje čreves in pojačanje želodca.
5. VZEMI kot sigurno preizkušeno lek proti neradni prebavi, zaprtju, boleznim v želodcu ter vsem z njimi zvezanim boleznim jeter, ledvic, glavobola, hemoroidov itd. znani FIGOL-elektir dr. Semelica.

FIGOL izdeluje in pošilja po pošti lekarna dr. Semelica, Dubrovnik 2.

Cena: tri steklenice 105 Din, 8 steklenice 245 Din, a poskusna steklenica 40 Din.

Zahtevajte na ogled prospekte in množične zabavalnice in priznanja o FIGOLU

Državnega uradnika sprejememo

penzioniranega ali reduciranega

za posečanje drž. uradnikov in nameščencev v imovinskih kreditnih zadevah. Seriozne ponudbe gospodov z akviziterskimi in organizatorskimi sposobnostmi pod »Agilen« na ogl. odd. Jutra.

8976

Lepota nog.

Nogavice in gume dajejo nogi veliko in dražestno obliko. Današnja moda zahteva lepo in graciozno obliko noge, a to se doseže samo s nošenjem gumnatih nogavic. Noga se ne strinja, a obenem so pokrite vse napake, kakor tudi krčne žile (Krampladern). Nogavice in žile ameriške gume brez šiva, tenke, popolnoma prozorne, dajo lepo vitko nogo do kolena od št. 2 do 7. Par 160 Din. — Late nogavice brez šiva v barvi kole (Fleischfarbe) par 180 Din. — Za glečnje par 95 Din.

Pletene gume nogavice in najfinjšega trikotja za krčne žile do kolena — do št. 10 stane par Din 290. — Nogavice čez koleno in stegno samo po meri od 290 Din naprej.

Povolji iz najtanjše gume dojo nogam lepo in estetiko draž. Ne morejo se opaziti niti izpod najfinjših flor nogavic. 1 par do kolena 95 Din, 1 par čez koleno 160 Din. Lea hlače (Monathosen) istočasni ideal vsake gospe, ker so elegantne, lahke, in najfinjšega batista, prevlečene s najtanjšo gumo. Dobro pristojne, varujejo perilo in posteljino. Po zdravniških priporočilih. — Istanredna higijena. — Stanejo 120 Din. Ravno držanje telesa se doseže s noštvijo »Sala Gerdehalterja«. Pospetuje normalno dihanje in pravilno delovanje pljuč. V 14 dneh se pripogajen in grbat hrbet popolnoma poravnava, 52 Din.

»CENTIFOLIA« Kosmetični zavod — Zagreb, Jurističeva ulica 8. — Zahtevajte brezplačne ilustrovane prospekte

Ure, zlatnino in srebrnino

kupite najboljše in najcenejše pri stari, priznani tvrdki

H. SUTTNER,

Ljubljana, Prešernova ulica 4, poleg frančiškanske cerkve.

Največja in najsolidnejša razpošiljalnica. Razpošilja v vse kraje tu in inozemstva.

Zahtevajte brezplačni cenik

H. SUTTNER, Ljubljana 4.

Lastna protokotirana tovarna ur v Švic, znamk

IKO, OMIKO, AXO

China srebrno jedilno orodje s 50-letno pisarno tovarniško garancijo.

Najboljši v materialu in konstrukciji in najlepši v opremljenosti šivalni stroji in kolese »Gritzner« in »Adler« za dom obrt in industrijo le pri

IOS. PETELINC

Ljubljana

poleg Prešernovega spomenika ob vodi

poleg razvoja kraspičen

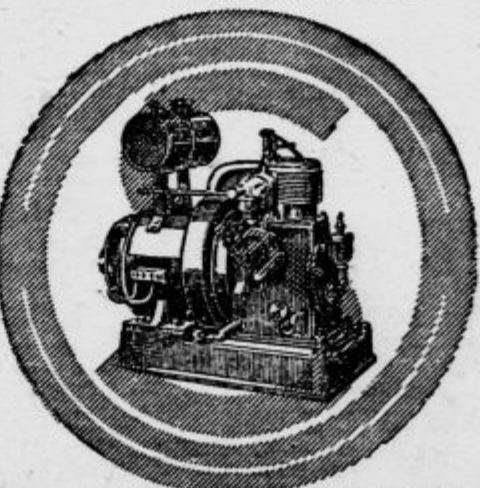
Večletna garancija

Zahtevajte ponudbe

Simmeringer

Wien-Simmering, Hauptstrasse 38/40

Motor-Dynamos

Zastopstvo:

Ingenieurbüro

Julius Breitwieser

Zagreb, Frankopanska 8

Oblastveno koncesijonirana

šoferska šola

L. Gaberščik, bivši komisar za šoferske izpite, Ljubljana, Bleiweisova c. št. 52. Praktični in teoretični pouk na podlagi najmodernejših pripomočkov. — Tečaj permanentni. 8965

NOVI ZDRAVNIK V ZAGORJU

Med. Univ. dr. Slavo Grum

ordinira od ponedeljka, 15. t. m., dalje v novi Čobalovi hiši od 9.—12. ure dopoldne, popoldne obisk na domu. 8931-a

Poslovnega družabnika

s kapitalom ali hišnega posestnika v centru, ki razpolaga z odgovarajočimi prostori, iščem za prevzete uvedene tvornice. Pismene ponudbe na oglasni oddenek Jutra pod »Centrum mesta 402«. 9002 a

Automatične hladilne omare in male z dane hladilnice

primerne za

mesarje in prekajevalce

dobavi takoj »VEHA« d. z o. z., Ljubljana, Gosposvetska cesta 8. Telefon 27-56.

„Hermetic“

najboljše

steklenice

za konzerviranje sadja dobavljajo

„Čehostaklo“

Ljubljana, Komenskega ulica 20

Prodajam

renomirano, dobro ldožo restavracijo in ostajališče v centru mesta, s hišo in vsem inventarjem radi boezni. — Reflektanti naj se obrnejo pismeno na: Jugosl. Rudolf Mosse d. d., Zagreb, Zrinjevac 20, pod št. „4501“.

Razglas.

V nedeljo, dne 4. avgusta 1929 ob 1 uri popoldne se bo v Šmartnem na Paki št. 23 razprodalo zemljišče in premoženje dne 1. VI. 1929 umrlega posestnika Železnik Blaža. — Hiša št. 23 stoji ob cesti na najprometnejšem kraju in se v njej izvršuje trgovska obrt. Parcele ležijo v vasi in lahko služijo za stavbene prostore.

Informacije daje občinski urad v Šmartnem na Paki in sodišče v Šoštanju.

Okrajno sodišče v Šoštanju,

odd. I. dne 6. VII. 1929.

8926

Oglasi v Jutru so uspešni!

Kis za vlaganje

Na drobno!

Na debelo!

JAKOB PERHAVEC, Maribor, Gosposka 9

kumarc in drugo, vinski kis, špirit, vse vrste likerjev, tropinovec, droženko, slivovko, rum, konjak itd. dobite po zmernih cenah edino pri tvrdki 8948

tovarna za izdelovanje dezertnih vin in sirupov.

Lokali

Trgovski lokal

z event. stanovanjem in hrano oddam v novi hiši v središču mesta solidno in smotljivo opremljenemu trgovski lokali, ali pa klobučarju — poleg že dobro vpletenega trgovca — delovnega trgovca — Poudarje na naslov: R. Maršar, trgovca, Slov. Blatnica 24298

Gostilno in trafiko
na najprejstnejšem mestu, prodajati odhoda iz Zagreba, Alojz Šarotar, Zagreb, Vinogradiška 1a. 24054

Lep lokal

prilagojen za garazo, eklatantno ali delavni, oddam na Celovški cesti. Naslov v oglas. oddelku Jutra. 24293

Gostilno in mesarijo
dobro ideo, na prometnem kraju kupim. — Poudarje na oglas. oddelku Jutra. 24290

Vnajem

Mesnico
na prometnem kraju oddam takoj. Pismeno poudarje na oglas. oddelku Jutra. 24290

Novo baroko
z dobro ideo prodajo stila prodam, ozir. dam v najem. Naslov v oglas. oddelku Jutra. 24293

Čevljar. delavnico
z dobro vpleteno, oddam v najem. Prednost imajo samci. Naslov v oglas. oddelku Jutra. 23591

Čevljarstvo delavnico
z dobro vpleteno, oddam v najem. Prednost imajo samci. Naslov v oglas. oddelku Jutra. 23591

Pekarno
v okolici Ključa, dobro vpleteno z vsem inventarjem oddam zaradi družinskih razmer v najem ali prodajo. Poudarje na oglas. oddelku Jutra. 24273

Gostilno
na delu oddam v najem. Poudarje na oglas. oddelku Jutra. 24443

Trgovniške prostore
pripravne za kakršnokoli obrt, velike, svetle in suhe, v bližini okolice Ključa. Poudarje na oglas. oddelku Jutra. 24294

Stanovanje
eno-ali dvosobno s kuhinjo v mestu blizu zakona brez otrok s 1. avgustom. Pismeno poudarje na oglas. oddelku Jutra. 24292

Stanovanje
soba, kuhinja in priključna kupaletna. Poudarje na oglas. oddelku Jutra. 23922

Stanovanje
soba s vsem komfortom, lep, solinjen, oddam v novi hiši s 1. avgustom. Naslov v oglas. oddelku Jutra. 23911

Stanovanje
soba s kuhinjo in priključna kupaletna. Poudarje na oglas. oddelku Jutra. 23911

Stanovanje
soba s kuhinjo in priključna kupaletna. Poudarje na oglas. oddelku Jutra. 23911

Stanovanje
soba s kuhinjo in priključna kupaletna. Poudarje na oglas. oddelku Jutra. 23911

Stanovanje
soba s kuhinjo in priključna kupaletna. Poudarje na oglas. oddelku Jutra. 23911

Stanovanje
soba s kuhinjo in priključna kupaletna. Poudarje na oglas. oddelku Jutra. 23911

Stanovanje
soba s kuhinjo in priključna kupaletna. Poudarje na oglas. oddelku Jutra. 23911

Stanovanje
soba s kuhinjo in priključna kupaletna. Poudarje na oglas. oddelku Jutra. 23911

Stanovanje
soba s kuhinjo in priključna kupaletna. Poudarje na oglas. oddelku Jutra. 23911

Stanovanje
soba s kuhinjo in priključna kupaletna. Poudarje na oglas. oddelku Jutra. 23911

Stanovanje
soba s kuhinjo in priključna kupaletna. Poudarje na oglas. oddelku Jutra. 23911

Stanovanje
soba s kuhinjo in priključna kupaletna. Poudarje na oglas. oddelku Jutra. 23911

Stanovanje
soba s kuhinjo in priključna kupaletna. Poudarje na oglas. oddelku Jutra. 23911

Stanovanje
soba s kuhinjo in priključna kupaletna. Poudarje na oglas. oddelku Jutra. 23911

Stanovanje
soba s kuhinjo in priključna kupaletna. Poudarje na oglas. oddelku Jutra. 23911

Stanovanje
soba s kuhinjo in priključna kupaletna. Poudarje na oglas. oddelku Jutra. 23911

Stanovanje
soba s kuhinjo in priključna kupaletna. Poudarje na oglas. oddelku Jutra. 23911

Stanovanje
soba s kuhinjo in priključna kupaletna. Poudarje na oglas. oddelku Jutra. 23911

Stanovanje
soba s kuhinjo in priključna kupaletna. Poudarje na oglas. oddelku Jutra. 23911

Stanovanje
soba s kuhinjo in priključna kupaletna. Poudarje na oglas. oddelku Jutra. 23911

Stanovanje
soba s kuhinjo in priključna kupaletna. Poudarje na oglas. oddelku Jutra. 23911

Stanovanje
soba s kuhinjo in priključna kupaletna. Poudarje na oglas. oddelku Jutra. 23911

Stanovanje
soba s kuhinjo in priključna kupaletna. Poudarje na oglas. oddelku Jutra. 23911

Stanovanje
soba s kuhinjo in priključna kupaletna. Poudarje na oglas. oddelku Jutra. 23911

Stanovanje
soba s kuhinjo in priključna kupaletna. Poudarje na oglas. oddelku Jutra. 23911

Stanovanje
soba s kuhinjo in priključna kupaletna. Poudarje na oglas. oddelku Jutra. 23911

Stanovanje
soba s kuhinjo in priključna kupaletna. Poudarje na oglas. oddelku Jutra. 23911

Stanovanje

z okolici Mirja, obtočje iz 1. etage in 2. manjših sob, 1. kabineta za tuširanje, kuhinje in drugih priključkov, kupaletna stranica brez otrok s 1. oktobra t. l. Poudarje na oglas. oddelku Jutra. 24082

Stanovanje

2 sobe s kopalnico, solinjen, razložen, oddam. Aleksejeva c. 34. 24264

Stanovanje

2 sobe, kuhinja, 2 kabineta, drvarnice, oddam. Aleksejeva c. 34. 24264

Soba in kuhinjo

Belim. Na željo plačam 1 leto naprej. Poudarje na oglas. oddelku Jutra. 24265

Stanovanje

dve sobe, kuhinja in priključna kupaletna, v novi hiši, takoj oddam. Polzeve se v Rožni dolini c. VIII-24. 24287

Vso dosmrtno

in preprosto stanovanje nudim starejšemu gospodu ali gospe (po dogovoru tudi zakoncu) za 15.000 Din v letnem kraju na Dolenjskem. Poudarje na oglas. oddelku Jutra. 24250

Stanovanje

2-3 sobe, kuhinja in priključna kupaletna, oddam. Poudarje na oglas. oddelku Jutra. 24291

Stanovanje

3 sobe, kuhinja s priključno kupaletno, oddam. Poudarje na oglas. oddelku Jutra. 24296

Stanovanje

soba in kuhinja ali prazno sobo s kabineto, oddam s 1. avgustom. Poudarje na oglas. oddelku Jutra. 24274

Stanovanje

3-4 sobe s kuhinjo in priključno kupaletno, oddam. Poudarje na oglas. oddelku Jutra. 24291

Stanovanje

v vseh prostorih, 4 sobe, kupaletna, oddam. Poudarje na oglas. oddelku Jutra. 24293

Stanovanje

zelo čisto, dam za brez obrestno posojilo 40.000 Din. Poudarje na oglas. oddelku Jutra. 23971

Stanovanje

2-3 sobe s kuhinjo in priključno kupaletno, oddam. Poudarje na oglas. oddelku Jutra. 24293

Stanovanje

zelo čisto, dam za brez obrestno posojilo 40.000 Din. Poudarje na oglas. oddelku Jutra. 23971

Stanovanje

2-3 sobe s kuhinjo in priključno kupaletno, oddam. Poudarje na oglas. oddelku Jutra. 24293

Stanovanje

zelo čisto, dam za brez obrestno posojilo 40.000 Din. Poudarje na oglas. oddelku Jutra. 23971

Stanovanje

2-3 sobe s kuhinjo in priključno kupaletno, oddam. Poudarje na oglas. oddelku Jutra. 24293

Stanovanje

zelo čisto, dam za brez obrestno posojilo 40.000 Din. Poudarje na oglas. oddelku Jutra. 23971

Stanovanje

2-3 sobe s kuhinjo in priključno kupaletno, oddam. Poudarje na oglas. oddelku Jutra. 24293

Stanovanje

zelo čisto, dam za brez obrestno posojilo 40.000 Din. Poudarje na oglas. oddelku Jutra. 23971

Stanovanje

2-3 sobe s kuhinjo in priključno kupaletno, oddam. Poudarje na oglas. oddelku Jutra. 24293

Stanovanje

zelo čisto, dam za brez obrestno posojilo 40.000 Din. Poudarje na oglas. oddelku Jutra. 23971

Stanovanje

2-3 sobe s kuhinjo in priključno kupaletno, oddam. Poudarje na oglas. oddelku Jutra. 24293

Stanovanje

zelo čisto, dam za brez obrestno posojilo 40.000 Din. Poudarje na oglas. oddelku Jutra. 23971

Stanovanje

2-3 sobe s kuhinjo in priključno kupaletno, oddam. Poudarje na oglas. oddelku Jutra. 24293

Stanovanje

zelo čisto, dam za brez obrestno posojilo 40.000 Din. Poudarje na oglas. oddelku Jutra. 23971

Stanovanje

2-3 sobe s kuhinjo in priključno kupaletno, oddam. Poudarje na oglas. oddelku Jutra. 24293

Stanovanje

zelo čisto, dam za brez obrestno posojilo 40.000 Din. Poudarje na oglas. oddelku Jutra. 23971

Stanovanje

2-3 sobe s kuhinjo in priključno kupaletno, oddam. Poudarje na oglas. oddelku Jutra. 24293

Stanovanje

zelo čisto, dam za brez obrestno posojilo 40.000 Din. Poudarje na oglas. oddelku Jutra. 23971

Stanovanje

2-3 sobe s kuhinjo in priključno kupaletno, oddam. Poudarje na oglas. oddelku Jutra. 24293

Stanovanje

zelo čisto, dam za brez obrestno posojilo 40.000 Din. Poudarje na oglas. oddelku Jutra. 23971

Stanovanje

2-3 sobe s kuhinjo in priključno kupaletno, oddam. Poudarje na oglas. oddelku Jutra. 24293

Stanovanje

zelo čisto, dam za brez obrestno posojilo 40.000 Din. Poudarje na oglas. oddelku Jutra. 23971

Več oseb

sprejem na dobro domačo hrano na Poljski cesti št. 17, pritličje. 23386

Sobe

Večje prazno sobo s kabineto, elektr. napeljavo in separirano, iscem s 1. avgustom. Poudarje na oglas. oddelku Jutra. 23647

Mesečno sobo

takoj oddam. Naslov pove oglas. oddelku Jutra. 24419

Opremljeno sobico

ali kabineta, po zmerni ceni iscem za takoj solidna gospodinja. Poudarje na oglas. oddelku Jutra. 24473

Soba

s prehrano oddam s 1. avgustom. Poudarje na oglas. oddelku Jutra. 24432

Prazno sobo

iscem za avgust ali september. Poudarje na oglas. oddelku Jutra. 24311

Prazno sobo

veliko, oddam takoj. Naslov v oglas. oddelku Jutra. 24289

Eno ali dve gospodini

solidni, zdravi, (prednost učiteljice) v starosti nad 35 let sprejemam za sestanek. Poudarje na oglas. oddelku Jutra. 24291

Prazno sobo

solidna, s separiranim vodom in elektriko, oddam za 400 Din mesečno. — Poudarje na oglas. oddelku Jutra. 24296

Prazno sobo

zelo čisto, dam za brez obrestno posojilo 40.000 Din. Poudarje na oglas. oddelku Jutra. 23971

Prazno sobo

zelo čisto, dam za brez obrestno posojilo 40.000 Din. Poudarje na oglas. oddelku Jutra. 23971

Prazno sobo

zelo čisto, dam za brez obrestno posojilo 40.000 Din. Poudarje na oglas. oddelku Jutra. 23971

Prazno sobo

zelo čisto, dam za brez obrestno posojilo 40.000 Din. Poudarje na oglas. oddelku Jutra. 23971

Prazno sobo

zelo čisto, dam za brez obrestno posojilo 40.000 Din. Poudarje na oglas. oddelku Jutra. 23971

Prazno sobo

zelo čisto, dam za brez obrestno posojilo 40.000 Din. Poudarje na oglas. oddelku Jutra. 23971

Prazno sobo

zelo čisto, dam za brez obrestno posojilo 40.000 Din. Poudarje na oglas. oddelku Jutra. 23971

Prazno sobo

zelo čisto, dam za brez obrestno posojilo 40.000 Din. Poudarje na oglas. oddelku Jutra. 23971

Prazno sobo

zelo čisto, dam za brez obrestno posojilo 40.000 Din. Poudarje na oglas. oddelku Jutra. 23971

Prazno sobo

zelo čisto, dam za brez obrestno posojilo 40.000 Din. Poudarje na oglas. oddelku Jutra. 23971

Prazno sobo

zelo čisto, dam za brez obrestno posojilo 40.000 Din. Poudarje na oglas. oddelku Jutra. 23971

Prazno sobo

zelo čisto, dam za brez obrestno posojilo 40.000 Din. Poudarje na oglas. oddelku Jutra. 23971

Prazno sobo

zelo čisto, dam za brez obrestno posojilo 40.000 Din. Poudarje na oglas. oddelku Jutra. 23971

Prazno sobo

zelo čisto, dam za brez obrestno posojilo 40.000 Din. Poudarje na oglas. oddelku Jutra. 23971

Prazno sobo

zelo čisto, dam za brez obrestno posojilo 40.000 Din. Poudarje na oglas. oddelku Jutra. 23971

Prazno sobo

zelo čisto, dam za brez obrestno posojilo 40.000 Din. Poudarje na oglas. oddelku Jutra. 23971

Prazno sobo

zelo čisto, dam za brez obrestno posojilo 40.000 Din. Poudarje na oglas. oddelku Jutra. 23971

Prazno sobo

zelo čisto, dam za brez obrestno posojilo 40.000 Din. Poudarje na oglas. oddelku Jutra. 23971

Prazno sobo

zelo čisto, dam za brez obrestno posojilo 40.000 Din. Poudarje na oglas. oddelku Jutra. 23971

Prazno sobo

zelo čisto, dam za brez obrestno posojilo 40.000 Din. Poudarje na oglas. oddelku Jutra. 23971

Prazno sobo

zelo čisto, dam za brez obrestno posojilo 40.000 Din. Poudarje na oglas. oddelku Jutra. 23971

Prazno sobo

zelo čisto, dam za brez obrestno posojilo 40.000 Din. Poudarje na oglas. oddelku Jutra. 23971

Prazno sobo

zelo čisto, dam za brez obrestno posojilo 40.000 Din. Poudarje na oglas. oddelku Jutra. 23971

Prazno sobo

zelo čisto, dam za brez obrestno posojilo 40.000 Din. Poudarje na oglas. oddelku Jutra. 23971

Prazno sobo

zelo čisto, dam za brez obrestno posojilo 40.000 Din. Poudarje na oglas. oddelku Jutra. 23971

Prazno sobo

zelo čisto, dam za brez obrestno posojilo 40.000 Din. Poudarje na oglas. oddelku Jutra. 23971

Prazno sobo

zelo čisto, dam za brez obrestno posojilo 40.000 Din. Poudarje na oglas. oddelku Jutra. 23971

Prazno sobo

zelo čisto, dam za brez obrestno posojilo 40.000 Din. Poudarje na oglas. oddelku Jutra. 23971

Prazno sobo

zelo čisto, dam za brez obrestno posojilo 40.000 Din. Poudarje na oglas. oddelku Jutra. 23971

Soba

solinjen in sračno oddam s boljšima gospodinja. Naslov v oglas. oddelku Jutra. 24103

Kam pa kam!

Danes v Tomačevo na kosovlo legunja. Po hladni kopeli v Savi se enidemo vsi pri Kovarju na plesni vrtni brezplačni zabavi. 24258

Letovišče

Slovinci ki potujejo v Crkvenico obiščite slovenski plesni »Triglav«, kjer boste pogledali v prvovrstno postreženo Stajarske vins in izvirna kuhinja. — Zgradba nova, elegantna soba, razgled na morje. Se priporoča restavracija Makso Reš. 23348

Hotel »Velebit«

Mallatka, otok Krk. Novo urejeno hotel s prvovrstno kuhinjo, dobra vina, dnevno sveže pivo, vse po zmerni c

Na 6 mesečno odplačilo!

Platno za rjuhe in perilo, cefirje, damsko in moško sukno, preproge, (tekače in druge) zavese, odeje, posteljne garniture i. t. d. nudi v največji izbiri

Julij Jančigar

Ljubljana, Dunajska 17/1.

Zahtevajte poset potnika!

Morsko kopališče

BAŠKA

(otok Krk)

Hotel Grandić

Do 1. IX. penzija Din 75;

od 1. IX. Dn 60—65—

Poseben popust uradnikom!

Tovarniški sodavice in likerji, kakor tudi brezalkoholnih pižev nabavljajo svoje potrebe str. in esenc pri

DESTILERIJI d. d.

Prva jugoslovanska tovarna esenc na rum in likerji, eternege olja in str. ZAGREB, B. cesta 35 poštnište pretinac 143. Cenik in navodila brezplačno. 8791

Zastopstvo za Slovenijo pri št. Emerik Zelinka, Ljubljana 7.

Za takojšnji nastop iščem o

kontoristko - računovodnjo

(Lohnrechnungsführerin)

Plača poleg stanovanja, kurjave in razsvetljave Din 80.— mesečno.

Ponudbe na: oglasni odd. „Jutra“ pod „Mlajša moč“. 8997

Zastonj

100.000

britvic

Da se mora vsakdo prepričati, da to nove patentirane britvice nadkrijajo vse dosežane britvice, je poslal tovarna za Jugoslavijo 100.000 komadov za reklamo zastonj. Za manipulacijo, carino in poštnino izvolite poslati v pošti vrednotah 3 Din, pa se boste prepričali. Na en naslov moreno poslati samo 10 komadov. Pošljite se izredna tega oglasa, ki smo enkrat izide. — Reklama oddelak M. TEICHNER — ZAGREB, VLASKA UL. 43

DIABOLO SEPARATOR A. B.

Generalni zastopnik:

Ljudevit Klein

Zagreb

Račkoga ul. 5/a

Telefon 63-05 Telefon 63-05

Večletno jamstvo! Povoljni plačilni pogoji. Sprejemno zastopnike! 80a

Mladost, svežost, lepota!
CREME DARUVAR

Najbolj dovršen proizvod moderne in znanstvene kozmetike. Kar po prvi uporabi postane koža sveža, mehka in fina, odstrani vse nečistost, mozolje, spuščanje, pege, rdečico nosu in drugo. Na zahtevo smo razposlali okoli 30.000 poskušnih puščic ter se temelju tega prejel mnogo priznanje in nad 20.000 naročil. Ne verujte nikomur, ampak zahtevajte brezplačno poskusno puščico, da se prepričate. Pošljemo Vam jo brezplačno, ako nam pošljete za stroške v znamkah Din 2.—. Originalne trikotne puščice dobite po ceni od Din 15.— v vsaki boljši strokovni trgovini. S pošto pošljite: 112-a

Apoteka BLUM, Subotica 3.

Lutz in Monolit peči

Šamotež najcenejša, prvovrstna Šamota za peči in štedilnike

Elektromotorji Cons Altona Bahrenfeld

Ing. GUZELJ, Ljubljana VII.

Jernejeva cesta št. 5

Telefon št. 3252

Aleksandrovo na Krku.

Dobro znani restavrant »Triglav« na samem morju obali ob pristanišču se priporoča cenj. kopalcem. — Dobra in obilna hrana. Domača vina itd. Cenj. učiteljstvu in drugim drž. uradnikom znaten popust! — Popolna dnevna oskrba Din 55.—. — Ne zamudite priložnosti! 8067-a Lastnik: FRANO LIČ

POZOR! POZOR! POZOR!

Vsemu cenjenemu občinstvu priporočam svojo na novo urejeno **delavnico za brušenje in poliranje**

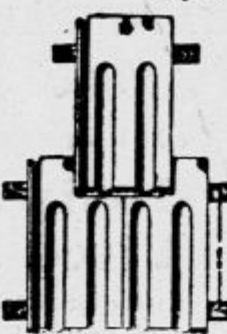
britev, škarij, orodja za manikuro, risalo orodje, raznih nožev itd., posebno pa g. brivcem in krojačem. — Za delo jamčim. — Cene solidne. 8074

FRANCO VOJK,

Ljubljana, Tržaška cesta 5 (vle-a-via tobačne tovarne).

Opekarna F. P. VIDIC & Komp

Ljubljana, Prešernova ulica

Tovarniška zaloga stavbnega materiala, krasnih končnih peči in štedilnikov, čeških emajliranih belih plošč za štedilnike in obložitev sten, češke šamotne opeke itd. — nudi v poljubnih množinah prvovrstne — **zarezano strešnike** —

Pravilno žgano gosto blago, prezimno dobro in se ne lušči; ker ne vzebuje apna, tudi ne varkava tako vode kakor nekateri drugi izdelki. — Prekrije ravno kakor bobrovec, ter se doseže dobro zapeto streho in gosti strešni krov

Parketne deščice
Trstje za strop

Bakula (leseno pletivo) za strop in stene

Strešno lepenko
in lesni cement

Jos. R. Puh, Ljubljana

Gradaška ulica 22 — Tel. int. št. 2513

„Spectrum“ d. d.

tvornica ogledal in brušenega stekla

Ljubljana VII.,

Celovška cesta 81. Tel. 2843

Zagreb, Osijek. — Središnica: Zagreb. Zrcalno steklo, portalno steklo, mašinsko steklo 5—6 mm, ogledala, brušena v vseh velikostih in oblikah, kakor tudi brušene prozorne šipe, izbočene plošče, vstevanje v med. — Fina — navadna ogledala. 82

Dročina prišla!

Matera, hranite svoje otroke s švicarsko mlečno moko »BEBE«. Priporočila se od strani avtoritativnih medicinskih avtoritet. Napredaj v vseh lekarnah in drogerijah. — Skladništvo: Jugopharmacija, Zagreb, Mišković i. k., Beograd.

Vsled povečanja obrata se iščejo:

špedicijski uradniki, knjigovodja, korespondentinja - stenotipistka s periktnim znanjem nemške in praktikantri.

Pismene ponudbe: Intercontinentale d. d., Dalmatova ulica 5, Ljubljana.

1000 dinarjev

Vam plačam, ako Vam Vaših bradavic,

kurjih odes

rožne kože, otščancev v 3 dneh se odpravi brez bolečin in opasnosti in brez noža korenine zatirajoči Riabalzam. — Zdravniška priporočila. Dr. Cyrakus B. Dunaj, piše: Sem s Riabalzam-om zadovoljen, pošljite še nadalje 24 lončkov, ki jih hočem uporabiti pri svojih pacijentih. Cena s garancijskim pismom Din 9, 8 lončki 18 Din, 6 lončkov 82 Din. —

DR. NIC. KEMENY

Košice (Kaschau) — poštni predal 12/L 53, Češko-slov. 8803-a

„SPARKLET“

je nenadomestljiv v vsakem gospodinjstvu in gostilničarstvem obrtu!

Originalna **SPARKLET** A. sifonska steklenica

Original. angl. **SPARKLET-TANK**

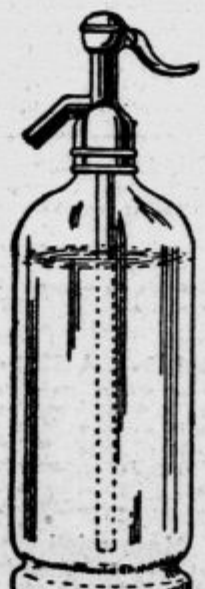
z 5, 10 in 20 litrov vsebine

Originalni **ANGLEŠKI SPARKLET-CHARGER-SIFON**

po vsem svetu razširjen!

Garantirano čista ogljikova kislina!

SAMOPRODAJA ZA SHS 8970
JUGOSLAVENSKO SPARKLET PODJETJE D. D.
ZAGREB

Maršičeva ulica 31

Telefon broj 52-37

Prizna 300 zastopstvo v važnih mestih Jugoslavije

PRESKRBA Z VODO

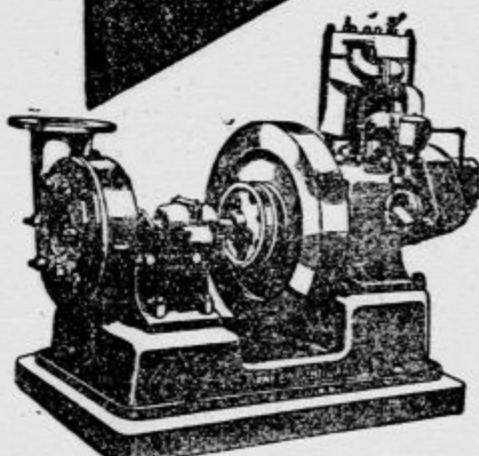
samo z

GANZ-ovimi

sesalkami

za hišno

uporabo

ELEKTRO SESALKE

MOTORNE SESALKE

Jugoslovensko GANZ D. D.

BEOGRAD, Karađorđeva ul. 75.

Tel. 23-90, 44-33

ZAGREB, Draškovičeva ul. 27.

Tel. 55-87

Išče se poslovođa za

zobotehniški atelje

Naslov v oglasnem oddelku „Jutra“

AGILNE POTNIKE

železnarske stroje s prvovrstnimi referencami za »Flugs« patentirane kose s kosilji SPREJMEMO. — Ponudbe na: »Flugs« generalno zastopstvo, Maribor, Koroščeva 36. 8936-a

Konjska žima
prvovrstne kvalitete
„Weka“ Maribor 9
Zahtevajte cenik in vzorce.

Najpopolnejši Stoeper šivalni stroji

za šivilje, krojače in čevljarje ter za vsak dom. Preden si nabavite stroj, ogledajte si to izrednost pri tvrdki

Lud. Baraga, Ljubljana.

Štefanova ulica 81.

brezplačno pouk 15-letn. garancija

Telefon št. 980.

Francoska linija - French Line

Cie Gle. Transatlantique

Za Severno Ameriko in Kanado

Havre-Newyork samo 5 1/2 dni čez morje

V Južno Ameriko

Argentino, Chile, Uruguay vsak teden iz Havre, Bordeaux in Mar-silje:

CIE CHARGEURS - REUNIS SUD ATLANTIQUE TRANSPORTS MARITIMES.

Izvrstna hrana, izborna postrežba

Vino brezplačno.

Vsa pojasnila daje brezplačno zastopnik:

IVAN KRAKER, Ljubljana

Kolodvorska ulica 33.

5000-6000 Din mesečno plačam za lepo stanovanje

5—6 velikih sob, poselska in kopalna soba, po možnosti s souporabo vrta, centralna lega s 1. novembrom ali kasneje. Ponudba pod »Tri odrasle osebe« na ogl. odd. »Jutra«. 8967-a